

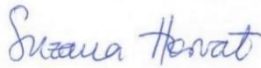

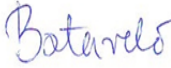

**STRATEŠKA STUDIJA UTJECAJA NACRTA
PRIJEDLOGA STRATEŠKOG PLANA RAZVOJA
OPĆINE MURTER - KORNATI 2016.-2021. NA
OKOLIŠ**

studenj, 2017.

Naručitelj	Općina Murter-Kornati, Butina 2, 22243 Murter		
Izvršitelj	Eko Invest d.o.o., Draškovićeva 50, 10 000 Zagreb		
Naziv dokumenta	STRATEŠKA STUDIJA UTJECAJA NACRTA PRIJEDLOGA STRATEŠKOG PLANA RAZVOJA OPĆINE MURTER-KORNATI 2016.-2021. NA OKOLIŠ		
Voditelj izrade studije	Dr.sc. Nenad Mikulić, dipl.ing.kem.teh, dipl.ing.građ.		
EKO INVEST d.o.o.	Dr.sc. Nenad Mikulić, dipl.ing.kem.teh, dipl.ing.građ.		Poglavlja: 1.1., 2.1., 2.2., 2.3., 3., 4.2.4., 4.2.6., 4.2.10., 4.3., 6., 8., 9., 10.2., 11., 12.1.1.
	Marina Stenek, dipl.ing.biol., univ.spec.tech.		Poglavlja: 4.2.8., 4.2.9., 6., 8., 10., 10.1., 10.2., 12.1., 12.1.1.
	Bojana Nardi, prof.		Poglavlja: 1., 2.1., 2.2., 2.3., 3., 14.
	Vesna Marčec Popović, prof. biol. i kem.		Poglavlja: 4.2.5., 6., 8., 10., 10.1., 10.2., 12.1., 12.1.1.,
	Ivan Mikolčević, mag.geogr.		Poglavlja: 4.1., 4.2.13., 4.2.15., 4.3., 6., 8., 10.2., 12.1.1.
	Suzana Horvat, mag.geogr.		Poglavlja: 3., 4.2.11., 4.2.12., 4.3., 5., 6., 7., 8., 10.2., 11., 12.1.1.,
	Matea Kalčićek, mag. oecol.		Poglavlja: 4.2.3., 4.2.5., 4.2.7., 4.2.10., 8., 10.2., 12.1.1.
Vanjski suradnici	Rozmari Batarelo, dipl.ing.kem.teh.		Poglavlja: 4.2.1., 4.2.2.

SADRŽAJ

1. UVOD	1
1.1 Metodologija izrade strateške studije	2
2. KRATKI PREGLED SADRŽAJA I GLAVNIH CILJEVA STRATEŠKOG PLANA RAZVOJA OPĆINE MURTER-KORNATI 2016.-2021.	3
2.1 Teritorijalni kontekst	3
2.2 Sadržaj i glavni ciljevi Razvojne strategije	6
2.3 Baza projekata	6
3. ODNOS RAZVOJNE STRATEGIJE S DRUGIM ODGOVARAJUĆIM PLANOVIMA I PROGRAMIMA	14
4. PODACI O POSTOJEĆEM STANJU OKOLIŠA NA PODRUČJU OBUHVATA RAZVOJNE STRATEGIJE I PROCJENA MOGUĆEG RAZVOJA OKOLIŠA BEZ PROVEDBE STRATEGIJE	15
4.1 Socio-ekonomska analiza	15
4.2 Postojeće stanje okoliša	21
4.2.1 Kvaliteta zraka	21
4.2.2 Klima i klimatske promjene	24
4.2.3 Tlo, pokrov zemljišta, namjena i korištenje prostora	34
4.2.4 Stanje vode, vodnih tijela, vodoopskrbe i odvodnje	37
4.2.5 Bioekološke značajke	41
4.2.6 More	51
4.2.7 Šume i šumska područja	54
4.2.8 Krajobraz	55
4.2.9 Kulturno povijesna baština	57
4.2.10 Gospodarenje otpadom	61
4.2.11 Gospodarstvo	64
4.2.12 Poljoprivreda i ribarstvo	64
4.2.13 Turizam	68
4.2.14 Promet	73
4.2.15 Zdravlje ljudi	76
4.3 Mogući razvoj okoliša bez provedbe Razvojne strategije	79
5. OKOLIŠNE ZNAČAJKE PODRUČJA NA KOJA PROVEDBA RAZVOJNE STRATEGIJE MOŽE ZNAČAJNO UTJECATI	81
6. POSTOJEĆI OKOLIŠNI PROBLEMI KOJI SU VAŽNI ZA RAZVOJNU STRATEGIJU	83
7. CILJEVI ZAŠTITE OKOLIŠA USPOSTAVLJENI PO ZAKLJUČIVANJU MEĐUNARODNIH UGOVORA I SPORAZUMA	85

8. CILJEVI ZAŠTITE OKOLIŠA STRATEŠKE STUDIJE	86
9. VARIJANTNA RJEŠENJA	88
9.1 Procjena utjecaja varijanti	88
9.2 Rezultati analize procjene utjecaja varijanti	90
10. VJEROJATNO ZNAČAJNI UTJECAJI PROVEDBE RAZVOJNE STRATEGIJE NA CILJEVE ZAŠTITE OKOLIŠA	92
10.1 Okvir i metodologija za procjenu vjerojatno značajnih utjecaja provedbe Razvojne strategije	92
10.2 Rezultati procjene utjecaja provedbe Razvojne strategije na ciljeve zaštite okoliša	93
11. PREKOGRANIČNI UTJECAJI	97
12. MJERE ZAŠTITE I SMJERNICE ZA POBOLJŠANJE STANJA OKOLIŠA	97
12.1 Mjere za sprječavanje, smanjenje i ublažavanje potencijalnih negativnih utjecaja provedbe Razvojne strategije	98
12.1.1 Na ciljeve zaštite okoliša	98
12.2 Smjernice za poboljšanje stanja okoliša	99
13. OPIS PREDVIĐENIH MJERA PRAĆENJA	101
14. SAŽETAK	102
15. POPIS PROPISA I LITERATURE	106
16. PRILOZI	114
16.1 PRILOG 1. Dokumenti analizirani u svrhu određivanja ciljeva zaštite okoliša	114
16.1.1 Ciljevi zaštite okoliša uspostavljeni po zaključivanju međunarodnih ugovora i sporazuma, koji se odnose na Strateški plan razvoja, te način na koji su ti ciljevi i druga pitanja zaštite okoliša uzeti u obzir tijekom izrade Razvojne strategije	114
16.1.2 Pregled odnosa Razvojne strategije razvoja s osnovnim ciljevima pojedinih strategija, planova i programa, kao i načina na koji su ciljevi istih uzeti u obzir pri izradi Plana	118
16.2 PRILOG 2. Analiza utjecaja provedbe Razvojne strategije na ciljeve zaštite okoliša (Varijanta 3)	140
16.3 PRILOG 3. Odluka o započinjanju postupka strateške procjene utjecaja na okoliš	149
16.4 PRILOG 4. Odluka o sadržaju Strateške studije procjene utjecaja na okoliš	154
16.5 PRILOG 5. Rješenje Ministarstva zaštite okoliša i prirode (danas Ministarstvo zaštite okoliša i energetike) o potrebi provođenja Glavne ocjene za ekološku mrežu	160
16.6 PRILOG 6. Suglasnost za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša	163
16.7 PRILOG 7. Mišljenja o sadržaju strateške studije s komentarima izrađivača Strateške studije pristigla od javnopravnih tijela tijekom postupka utvrđivanja sadržaja Strateške studije	165

POPIS SLIKA

Slika 1. Položaj Općine Murter-Kornati u Šibensko-kninskoj županiji.....	4
Slika 2. Stanovništvo administrativno-teritorijalnih jedinica Šibensko-kninske županije prema obrazovanju 2011. godine	18
Slika 3. Struktura zaposlenosti stanovništva Općine Murter-Kornati po djelatnostima 2015. godine	20
Slika 4. Kretanje prosječnog godišnjeg i ljetnog dnevnog prometa na otoku Murteru od 2002. do 2016.	23
Slika 5. Promjena prizemne temperature zraka (u °C) u Hrvatskoj i Općini Murter-Kornati (crveni krug) u razdoblju 2011-2040. u odnosu na razdoblje 1961-1990. prema rezultatima srednjaka ansambla regionalnog klimatskog modela RegCM za A2 scenarij emisije plinova staklenika za zimu (lijevo) i ljeeto (desno).....	26
Slika 6. Promjena prizemne temperature zraka (u °C) u Hrvatskoj i Općini Murter-Kornati (crveni krug) u razdoblju 2041-2070. u odnosu na razdoblje 1961-1990. prema rezultatima srednjaka ansambla regionalnog klimatskog modela RegCM za A2 scenarij emisije plinova staklenika za zimu (lijevo) i ljeeto (desno).....	26
Slika 7. Promjena padalina u Hrvatskoj (u mm/dan) i Općini Murter-Kornati (crveni krug) u razdoblju 2041-2070. u odnosu na razdoblje 1961-1990. prema rezultatima srednjaka ansambla regionalnog klimatskog modela RegCM za A2 scenarij emisije plinova staklenika za zimu (lijevo) i ljeeto (desno).....	27
Slika 8. Prostorni raspored zbirne ranjivosti za područje Općine	29
Slika 9. Procjene žestine požara za područje Republike Hrvatske	30
Slika 10. Prikaz zone velike opasnosti od poplava na području Općine Murter-Kornati.....	31
Slika 11. Godišnji broj ugroženih stanovnika u 2100. god. prema SSP2 i srednjem RRM-ovu scenariju	32
Slika 12. Struktura korištenja zemljišta na području Općine Murter-Kornati prema CORINE Land cover 2012. ...	35
Slika 13. Kopneni stanišni tipovi i kombinacije kopnenih staništa na području Općine Murter-Kornati	43
Slika 14. Morski stanišni tipovi na području Općine Murter-Kornati	45
Slika 15. Zaštićena područja na teritoriju Općine Murter-Kornati	49
Slika 16. Prostorni raspored područja ekološke mreže na teritoriju Općine Murter-Kornati	50
Slika 17. Raspored glavnih istraživanih postaja Šibenskog zaljeva u razdoblju (1976. – 2010.).....	52
Slika 18. Istraživane postaja na otoku Murteru tijekom projekta HV/QCBS/LAB-C1 Implementation of HV Sea Water Quality – Operational Monitoring 2013. godine	54
Slika 19. Konfliktna područja na prostoru Županije	56
Slika 20. Distribucija i tipologija plaža na području Šibensko-kninske županije	70
Slika 21. Prometni sustav na području Općine Murter-Kornati	74
Slika 22. Karta dostupnosti širokopojasnog interneta	75
Slika 23. Zastupljenost projekata Strateškog plana razvoja Općine Murter-Kornati 2016.-2021. po kategorijama	81
Slika 24. Prikaz kvantificiranih utjecaja mjera Razvojne strategije na ciljeve zaštite okoliša, s obzirom na prioritete	94
Slika 25. Prikaz kvantificiranih utjecaja mjera Razvojne strategije na ciljeve zaštite okoliša, s obzirom na ciljeve zaštite okoliša.....	96

POPIS TABLICA

Tablica 1. Strateški okvir Strategije razvoja Općine Murter-Kornati.....	6
Tablica 2. Preliminarni screening projekata predloženih za provedbu	7
Tablica 3. Stanovništvo Šibensko-kninske županije prema dobi (Popis 2011. godine)	17
Tablica 4. Kategorizacije kvalitete zraka u području oko mjernih postaja na području Šibensko-kninske županije za razdoblje 2010. – 2015. godine	22
Tablica 5. Projekcija promjene učestalosti i intenzitetu prirodnih opasnosti u jugoistočnoj Europi tijekom 21. stoljeća	28
Tablica 6. Ekstremne razine mora (poplave) za najgori scenarij rasta razine mora za povratno razdoblje H1 i H100*	32
Tablica 7. Stanje priobalnih voda	38
Tablica 8. Ocjena stanja tijela podzemne vode	39
Tablica 9. Popis ugroženih i rijetkih kopnenih stanišnih tipova na području Općine Murter-Kornati	44
Tablica 10. Popis ugroženih i rijetkih tipova morskih staništa na području Općine Murter-Kornati	44
Tablica 11. Vrednovanje ekološkog stanja za Jadransko more obzirom na stupanj eutrofikacije	51
Tablica 12. M-AMBI indeks i pripadajuće ekološko stanje na postajama ŠKŽ u razdoblju od srpnja 2013. do rujna 2014.	54
Tablica 13. Zaštićena kulturna dobra na području Općine Murter-Kornati	59

Tablica 14. Popis kulturno-povijesne baštine sukladno Registru kulturnih dobara Republike Hrvatske	59
Tablica 15. Evidentirana kulturna dobra na području Općine.....	60
Tablica 16. Količine proizvedenog otpada u Općini od 2011. do 2015.	62
Tablica 17. Podaci o ARKOD parcelama u Općini Murter-Kornati prema vrstama upotrebe poljoprivrednog zemljišta 2014., 2015. i 2016. godine.....	65
Tablica 18. Broj poljoprivrednih gospodarstva	67
Tablica 19. Brojno stanje stoke na području Općine Murter-Kornati	67
Tablica 20. Turistički promet na otoku Murteru	68
Tablica 21. Turističke zone Općine Murter-Kornati	69
Tablica 22. Smještajni kapaciteti na području Općine u 2015. godini.....	69
Tablica 23. Plažni resursi Općine Murter-Kornati	70
Tablica 24. Postojeće luke nautičkog turizma u Općini.....	71
Tablica 25. Broj posjetitelja u NP Kornati od 2009. – 2016. godine	71
Tablica 26. Podaci uzorkovanja s konačnom ocjenom kakvoće mora na području Općine Murter-Kornati (od 2010. do 2013.)	77
Tablica 27. Pregled mogućeg razvoja pojedinih sastavnica okoliša bez provedbe Razvojne strategije.....	79
Tablica 28. Utvrđeni postojeći okolišni problemi na području Općine Murter-Kornati.....	83
Tablica 29. Utvrđeni ciljevi zaštite okoliša strateške procjene.....	86
Tablica 30. Analiza utjecaja razmatranih varijanti	90

Popis kratica	
APPRRR	Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju
ARKOD	Evidencija uporabe poljoprivrednog zemljišta u Republici Hrvatskoj
AZO	Agencija za zaštitu okoliša
BDP	Bruto domaći proizvod
CGO	Centar za gospodarenje otpadom
CLLD	Community Led Local Development= lokalni razvoj vođen zajednicom
CORINE	Coordination of Information on the Environment = program za koordinaciju informacija o okolišu i prirodnim resursima prema kojem je izrađena digitalna baza podataka (CORINE Land Cover) o stanju i promjenama zemljišnog pokrova i namjeni korištenja zemljišta
DHMZ	Državni hidrometeorološki zavod
DZS	Državni zavod za statistiku
FINA	Financijska agencija
FZOEU	Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost
GV	Granične vrijednosti
HAOP	Hrvatska agencija za okoliš i prirodu
IBA	Important Bird Area= Ornitološki važna područja u Europi
IPA	Important Plant Areas = Botanički važna područja u Europi
IPCC	Intergovernmental Panel on Climate Change = Međuvladin panel za klimatske promjene
JLS	Jedinice lokalne samouprave
JU	Javna ustanova
LAG	Lokalna akcijska grupa
MZOE	Ministarstvo zaštite okoliša i energetike
NP	Nacionalni park
OIE	Obnovljivi izvori energije
ONP	Okvirni nacionalni program za razvoj i infrastrukture širokopojasnog pristupa u područjima u kojima ne postoji dostatan komercijalni interes za ulaganja
OPG	Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo

Popis kratica	
POP	Područja očuvanja značajna za ptice
POVS	Područja očuvanja za vrste i stanište tipove
PPUO	Prostorni plan uređenja općine
PPPPO	Prostorni plan područja posebnih obilježja
PUO	Procjena utjecaja zahvata na okoliš
RegCM	Regional Climate Model =Regionalni klimatski model
ROO	Registar onečišćivača okoliša
SEEFCCA	South East European Forum on Climate Change Adaptation = Forum jugoistočne Europe za prilagodbu klimatskim promjenama
SPUO	Strateška procjena utjecaja na okoliš
ŠKŽ	Šibensko-kninska županija
SWOT	Analiza snaga, slabosti, prilika i prijetnji (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats)
UO	Upravni odjel
UPOV	Uređaj za pročišćavanje otpadnih voda

1. UVOD

Strateška procjena (u daljnjem tekstu: SPUO) je postupak kojim se procjenjuju u najranijoj fazi, vjerojatno značajni utjecaji na okoliš i zdravlje ljudi, koji mogu nastati provedbom Strateškog plana razvoja Općine Murter-Kornati 2016.-2021. (u daljnjem tekstu: Razvojna strategija). Postupak SPUO uključuje određivanje sadržaja strateške studije, izradu strateške studije i ocjenu cjelovitosti i stručne utemeljenosti strateške studije, postupak davanja mišljenja povjerenstva, postupak davanja mišljenja tijela i/ili osoba određenih posebnim propisima te mišljenja tijela jedinica lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave i drugih tijela, informiranje i sudjelovanje javnosti, postupak davanja mišljenja županijskog odjela nadležnog za poslove zaštite okoliša te postupak izvješćivanja nakon donošenja Razvojne strategije.

Strateška studija je stručna podloga koja se prilaže uz Razvojnu strategiju i obuhvaća sve potrebne podatke, obrazloženja i opise u tekstualnom i grafičkom obliku. Strateškom studijom se određuju, opisuju i procjenjuju vjerojatno značajni utjecaji na okoliš i zdravlje ljudi, koji mogu nastati provedbom Razvojne strategije, uzimajući u obzir njene ciljeve, mjere i prostorni obuhvat. Namjera je osigurati da posljedice po okoliš i zdravlje ljudi provedbe Razvojne strategije budu ocijenjene za vrijeme njihove pripreme, prije utvrđivanja konačnog prijedloga i upućivanja u postupak donošenja. Postupak provedbe SPUO također pruža priliku dionicima da sudjeluju u postupku, a osigurava se i informiranje i sudjelovanje javnosti za vrijeme postupka donošenja odluka. Nositeljima zahvata pružaju se okviri djelovanja i daje se mogućnost uključivanja bitnih elemenata zaštite okoliša u donošenje odluka.

Strateškom studijom predlažu se mjere kojima bi se identificirani vjerojatno značajni utjecaji na okoliš i zdravlje ljudi mogli pravovremeno spriječiti, smanjiti i/ili ublažiti, te smjernice čijom se integracijom u Razvojnu strategiju pridonosi poboljšanju postojećeg stanja u okolišu, kao i održivoj provedbi planiranih ciljeva. Propisuju se i mjere za praćenje stvarnih utjecaja provedbe Razvojne strategije, s ciljem potvrde njene pravilne provedbe naspram ciljeva zaštite okoliša.

Izrađivač Razvojne strategije je društvo Jelić konzalting d.o.o., Frana Supila 12, 51 000 Rijeka, dok postupak strateške procjene provodi Jedinostveni upravni odjel Općine Murter-Kornati. Izrađivač Strateške studije je Eko Invest d.o.o. iz Zagreba koja posjeduje Rješenje MZOE o suglasnosti za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša i izradu strateških studija.

Postupak SPUO provodi se temeljem odredbi *Zakona o zaštiti okoliša* (NN 80/13, 78/15) i *Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš* (NN 3/17). Odluka o započinjanju postupka strateške procjene utjecaja Strateškog plana razvoja Općine Murter-Kornati 2016.-2021. na okoliš donesena je 2. ožujka 2017. god. Odlukom je određen redoslijed radnji koje će se provesti u sklopu postupka. Prije započinjanja postupka strateške procjene utjecaja Strategije na okoliš (članak 26., stavak 2, Zakona o zaštiti prirode), Ministarstva zaštite okoliša i energetike, Klasa: UP/I 612-07/17-71/07, Ur. broj: 517-07-2-1-17-4 od 30. siječnja 2017., proveden je postupak Prethodne ocjene prihvatljivosti na ekološku mrežu kao samostalan postupak, čime je utvrđeno je da je Razvojna strategija prihvatljiva za ekološku mrežu, odnosno da nije potrebno provesti postupak glavne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu.

Tijekom postupka određivanja sadržaja strateške studije zatražena su mišljenja tijela o sadržaju Strateške studije na osnovu kojih je određen sadržaj Studije i donesena Odluka o sadržaju Strateške studije procjene utjecaja na okoliš Strateškog plana razvoja Općine Murter-Kornati 2016.-2021., 19. travnja 2017. god. (Klasa: 612-07/17-01/03, Ur. broj: 2182/18-03/1-17-7). Sukladno članku 9. stavak

4. Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš nadležni Jedinostveni upravni odjel organizirao je 11. travnja 2017. godine javne konzultacije u svrhu usuglašavanja mišljenja o sadržaju strateške studije i utvrđivanja konačnog sadržaja strateške studije o čemu je obavijest objavljena na internetskoj stranici Općine Murter-Kornati. Javnost je o postupku određivanja sadržaja informirana Odlukom o izradi i određivanju sadržaja strateške studije utjecaja na okoliš koja je objavljena na internetskim stranicama Općine Murter-Kornati. Mišljenja o sadržaju strateške studije s komentarima izrađivača Strateške studije tablično su prikazani u Prilogu 16.7. Obuhvat Razvojne strategije je cijelo administrativno područje Općine, uključujući i područje Nacionalnog parka Kornati, kojim upravlja Javna ustanova Nacionalni park Kornati, iz kojeg je razloga intervencije predložene na području Nacionalnog parka potrebno rješavati u suradnji između Općine i Javne ustanove.

1.1 Metodologija izrade strateške studije

Uzimajući u obzir propisani sadržaj, studija je izrađena prema internoj metodologiji koja se temelji na:

1. Analizi postojećeg stanja okoliša temeljem koje su identificirani ključni problemi okoliša i sektorski pritisci
2. Određivanju ciljeva zaštite okoliša i indikatora praćenja utjecaja provedbe Strategije na spomenute ciljeve, s obzirom na identificirane probleme, te ciljeve određene međunarodnim i nacionalnim dokumentima zaštite okoliša
3. Identificiranju tipologije intervencija koje provedba Razvojne strategije predviđa
4. Testiranju intervencija predloženih Strategijom (prioriteta) s ciljevima zaštite okoliša
5. Predlaganju mjera za ublažavanje značajnih negativnih utjecaja, te smjernica za poboljšanje stanja okoliša
6. Predlaganju plana praćenja stanja okoliša

2. KRATKI PREGLED SADRŽAJA I GLAVNIH CILJEVA STRATEŠKOG PLANA RAZVOJA OPĆINE MURTER-KORNATI 2016.-2021.

Strategija razvoja Općine Murter-Kornati za razdoblje od 2016. do 2021. godine predstavlja najvažniji strateški razvojni dokument čiji je glavni cilj pronaći i uspostaviti optimalan model razvoja svih sastavnica društveno-gospodarskog razvoja Općine. Važnost lokalnog razvoja uključuje institucionalnu sposobnost za promicanje društveno – ekonomskog razvoja. Upravljanjem razvoja na razini lokalne uprave preuzima se odgovornost za definiranje i provođenje ciljeva kojima se ostvaruje decentralizacija, te konačno doprinosi regionalnom razvoju.

Svako područje, regija, grad ili općina imaju svoje specifičnosti i kao takve najbolje ih poznaju upravo lokalne vlasti te je s toga potrebno lokalne vlasti educirati o načinu planiranja razvoja i njegovom provođenju kako bi se mogli nametnuti kao nosioci razvoja. Razvojna strategija na taj način objedinjuje pristup planiranju kroz analizu interne i eksterne okoline, definiranje vizije, misije i ciljeva, formuliranje strategije, implementaciju strategije te kontrolu i evaluaciju, odnosno ocjenjuje mogućnosti i potrebe uzimajući u obzir ograničenja koja predstavljaju nacionalni i regionalni strateški dokumenti, te prostorni planovi.

Osnovni dijelovi Razvojne strategije tako sačinjavaju:

- 1) Analiza stanja – analiza najvažnijih područja općine, geografski položaj, demografska obilježja, prirodna obilježja i raspoloživi resursi, stanje okoliša i prirode, infrastruktura, stanje razvijenosti gospodarstva, tržište rada, turizam, poljoprivreda i šumarstvo, te prostornog uređenja i stanovanja.
- 2) Analiza razvojnih potreba i potencijala – SWOT analiza
- 3) Usklađenost s razvojnim politikama Europske unije, Republike Hrvatske i Šibensko-kninske županije
- 4) Vizija, strateški ciljevi, prioriteti i mjere, te baza projekata od važnosti za Općinu
- 5) Praćenje i vrednovanje Strategije
- 6) Okvir za financiranje javnih potreba

Razvojna strategija definira 3 ključna strateška cilja, uz određene prioritete i mjere za postizanje ciljeva unutar svakog pojedinačnog strateškog cilja.

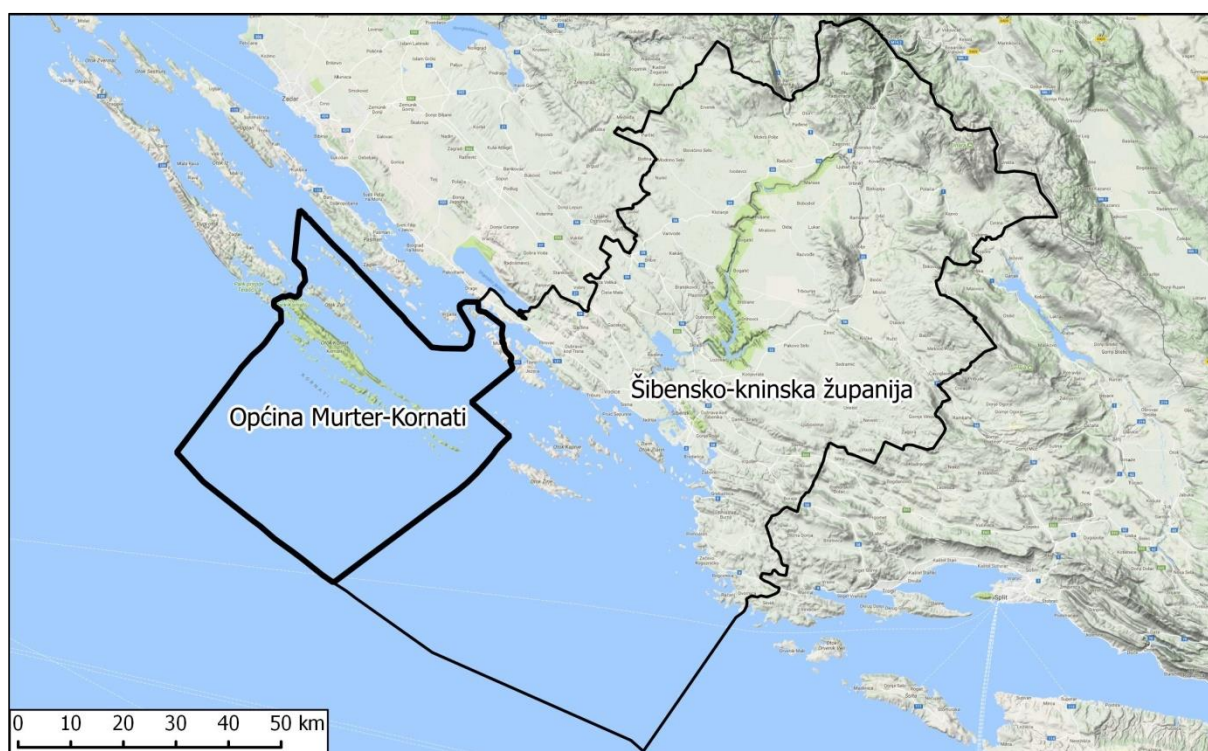
2.1 Teritorijalni kontekst

Općina Murter-Kornati nalazi se na otoku Murteru i općenito obuhvaća sjeverozapadnu stranu otoka s istoimenim naseljem te 10-ak nautičkih milja udaljeno Kornatsko otočje s preko 170 otoka i otočića (**Slika 1.**) od kojih dio čini NP Kornati. Ostatak otočja, Žutsko-sitska otočna skupina, iako geografski i prirodno nedjeljiv prostor, nalazi se izvan granica parka u nižoj kategoriji zaštite – značajni krajobraz. Cijelo je područje u privatnom vlasništvu, najvećim dijelom pripada Murteranima – stanovnicima Općine Murter-Kornati (79,56 % ukupne površine), manjim dijelom žiteljima Betine (14,24 % ukupne površine) (Općina Tisno), Zaglava (5,56 %) i Salija (0,24 %) (Općina Sali). Općina Murter-Kornati graniči s Općinom Tisno koja obuhvaća ostatak otoka Murtera.

Sam otok Murter površinom je najveći otok u Šibensko-kninskoj županiji, te pripada sjevernodalmatinskoj skupini otoka. S kopnom je povezan mostom, koji je izgrađen početkom

19.stoljeća. Kao takav, otok se smatra razvijenim dijelom županije s manjim depopulacijskim trendom nego na ostalim otocima. Prema popisu stanovništva 2011. godine Općina Murter – Kornati broji ukupno 2.044 stanovnika, no u turističkim mjesecima taj je broj daleko veći, po slobodnoj procjeni do oko četiri-pet puta. Osim naselja Murter, Općina obuhvaća i naselje Kornati na kojem je evidentirano svega 26 stanovnika iako je područje bitno naseljenije, posebno tijekom turističke sezone te u vrijeme branja maslina. Kornatska skupina otoka ističe se brojem i slikovitošću, a otok Kornat je ujedno i najveći otok šibenskog akvatorija s ukupnom površinom od 32.525 četvornih kilometara. Sa 237 metara, otok Kornat je i najviši šibenski otok.

Postotak stanovništva Općine u ukupnom broju stanovnika Šibensko – Kninske županije iznosi 1.89 %, što je približno jednak postotak uspoređujući ga s popisom iz 2001.godine koji je iznosio 1.84%. Površina Općine Murter-Kornati iznosi 81,08 km², a prema tome gustoća naseljenosti u Murteru-Kornatima iznosi 25 stanovnika/km². U odnosu na Šibensko - Kninsku županiju (36,65 st/km²), te u usporedbi s državnim prosjekom Hrvatske gustoća naseljenosti Općine je relativno niska.

Slika 1. Položaj Općine Murter-Kornati u Šibensko-kninskoj županiji

Iako teritorijalno pripada području Općine Murter-Kornati, Nacionalni park Kornati nalazi se pod upravom Javne ustanove Nacionalni park Kornati, koju je osnovala Vlada Republike Hrvatske 1982. godine, dvije godine nakon proglašenja područja nacionalnim parkom. Javna ustanova obavlja djelatnost zaštite, održavanja i promicanja Nacionalnog parka Kornati u cilju zaštite i očuvanja izvornosti prirode te osiguravanja nesmetanog odvijanja prirodnih procesa i održivog korištenja prirodnim dobrima. Javna ustanova nadzire i provodi uvjete i mjere zaštite prirode na području Nacionalnog parka Kornati.

Godine 2005. Nacionalni park Kornati i Park prirode Telašćica prijavljeni su na tentativnu listu UNESCO prirodne baštine po kriterijima krajobrazne ljepote, geomorfološke osobitosti i bogate životne zajednice mora.

2.2 Sadržaj i glavni ciljevi Razvojne strategije

Razvojna strategija sadrži multisektorski strateški okvir (**Tablica 1.**) kojim se planira razvoj područja kao cjeline unutar jasno definiranog vremenskog razdoblja. Strateški ciljevi su definirani po načelima za uspostavu ciljeva prema kojima su ciljevi specifični, mjerljivi, ostvarivi, relevantni i vremenski određeni. Ispravnim definiranjem strateških ciljeva moguće je pratiti provedbu i realizaciju svakog pojedinog cilja.

Strateški se okvir prvenstveno temelji na definiranim razvojnim potrebama i mogućnostima Općine, a koji su pak utvrđeni analizom stanja, koja ukazuje na gospodarske, ekološke, klimatske, demografske i socijalne izazove kojima se područje općine suočava, SWOT analizi, analizi ključnih pritisaka i pokretača. Konačno, za definirane očekivane rezultate uključuje se sustav relevantnih pokazatelja, kojima se prati provedba Razvojne strategije.

Tablica 1. Strateški okvir Razvoje strategije Općine Murter-Kornati

VIZIJA		
<i>Kontinuirani razvoj Općine Murter-Kornati utemeljen na poštivanju prirodnih i kulturnih bogatstava, održavanju tradicije i održivom gospodarstvu koji će osigurati visoku razinu kvalitete života po načelima održivog razvoja.</i>		
CILJ 1 Povećanje konkurentnosti	CILJ 2 Razvoj infrastrukture, očuvanje i zaštita okoliša	CILJ 3 Poboljšanje kvalitete života
PRIORITET 1.1 Unaprjeđenje poljoprivredne proizvodnje	PRIORITET 2.1 Unaprjeđenje komunalne i prometne infrastrukture	PRIORITET 3.1 Podizanje društvenog standarda i zdravstvene sigurnosti
PRIORITET 1.2 Jačanje MSP	PRIORITET 2.2 Unaprjeđenje zaštite okoliša i energetska učinkovitost	PRIORITET 3.2 Jačanje sustava organizacija civilnog društva
PRIORITET 1.3 Afirmacija i daljnji razvoj turističkih potencijala		

Za postizanje tri strateška cilja, provodit će se 27 mjera unutar 7 prioriteta, dok će se praćenje uspjeha provođenja osigurati na razini svake pojedine mjere putem indikatora i pokazatelja uspješnosti.

Konačno, Razvojna strategija objedinjuje bazu od 55 projekata koji će se provoditi na prostoru Općine, a koji se nalaze u različitim fazama izrade, od projektne ideje do ishođenja potrebnih dozvola.

2.3 Baza projekata

Uz strateški okvir, sastavni dio Razvojne strategije čini i baza projektnih ideja koje se smatraju od posebne važnosti za Općinu Murter-Kornati. Predloženi projekti nalaze se u različitim fazama izrade, te su za potrebe strateške procjene razmatrani sa stajališta prostorne distribucije, tipologije, usklađenosti s prostorno-planskom dokumentacijom, te obvezom provedbe drugih postupaka procjene utjecaja na okoliš i ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu.

Pregled predloženih mjera prema vrsti, preliminarnom screeningu sukladno *Uredbi o procjeni utjecaja zahvata na okoliš*, informacijama o već provedenim postupcima te usklađenosti s prostorno-planskom dokumentacijom dan je u Tablici niže (Tablica 2.).

Tablica 2. Preliminarni screening projekata predloženih za provedbu

Red .br.	Naziv i opis mjere	Vrsta mjere	OPUO/PUO	Usklađenost s PP
1.	Dječji vrtić i jaslice Murter	Infrastrukturna	/	/
2.	Dovršetak izgradnje kanalizacijskog sustava otpadnih voda Betina-Murter	Infrastrukturna	OPUO Prilog II Uredbe 9.1 Zahvati urbanog razvoja Rješenje da je namjeravani zahvat prihvatljiv za okoliš i ekološku mrežu (Klasa: UP/I-351-03/14-08/108; Ur. broj: 517-06-2-1-1-14-10 od 8.12.2014.)	Čl. 70 PPUO
3.	Modravski vrtovi – poticanje ekološkog maslinarstva spojem tradicije i inovacije (uređenje pristupnih putova, maslinarskih staza itd.)	Operativna	/	/
4.	Phoenix Arbor – Obrazovni centar za razvoj ljudskih potencijala i inovativnu akciju	Infrastrukturna	Prilog II Uredbe 9.1 Zahvati urbanog razvoja	Čl. 12. Čl. 39 i Čl. 57a PPUO -Za lokaciju na prostoru napuštenog vojnog kompleksa na brdu Raduč obvezna je izrada UPU
5.	Nisu sve ovce crne – Revitalizacija tradicijskog stočarstva na Kornatima	Operativna	/	PPPPPO NP Kornati Na području NP dozvoljeno je tradicijsko stočarstvo, ali bez primjene intenzivnog načina obrade, kemijskih sredstava i agrotehničkih mjera koje bi unijele veće promjene u sliku pejzaža i u ekosustav.
6.	Laboratorij za inovativni i odgovorni turizam- Razvoj ponude vanezonskog turizma murterske regije	Operativna	/	/

Red .br.	Naziv i opis mjere	Vrsta mjere	OPUO/PUO	Usklađenost s PP
7.	Suhozid kao spona društvenog kapitala i održivosti - Otvaranje registra lokalne suhozidne baštine	Organizacijska	/	/
8.	Uređenje i opremanje plaže Luke	Infrastrukturna	Prilog II Uredbe 9.12 Svi zahvati koji obuhvaćaju nasipavanje morske obale, produbljivanje i isušivanje morskog dna	Čl. 16 PPUO omogućuje se uređenje obale i opremanje plaža potrebnim pratećim sadržajima
9.	Rekonstrukcija ulice Luke	Infrastrukturna	/	Čl. 38 PPUO
10.	Muzej na otvorenom – Maslina i ljekovito bilje murterskog kraja	Operativna	/	/
11.	Uređenje šetnica na dijelovima neuređene obale Općine Murter-Kornati	Infrastrukturna	/	Čl. 18.i Čl. 60 PPUO
12.	Uvođenje mreže vidikovaca i staza koje povezuju 7 murterskih brežuljaka	Infrastrukturna	/	Čl. 18. PPUO
13.	Uređenje i opremanje plaže Podvrške	Infrastrukturna	Prilog II Uredbe 9.12 Svi zahvati koji obuhvaćaju nasipavanje morske obale, produbljivanje i isušivanje morskog dna	Čl. 16 PPUO
14.	Uređenje trga Rudina	Infrastrukturna	/	Čl. 18. PPUO
15.	Prezentacijski centar Kornata „Coronata“ (dio projekta Rediviva Kurnata)	Infrastrukturna	/	PPPPO NP Kornati 6.3 Osnovni preduvjet upravljanja sustavom posjećivanja je izgradnja i recepcijskog i prezentacijskog centra u marini Hramina na Murteru. Čl. 50 PPUO

Red .br.	Naziv i opis mjere	Vrsta mjere	OPUO/PUO	Usklađenost s PP
16.	Upravna zgrada javne ustanove JU NP Kornati	Infrastrukturna	Prilog II Uredbe 9.1 Zahvati urbanog razvoja	Čl. 12 PPUO marina Hramina postaje glavni prijemno-receptivni centar za posjetitelje, upravu i druge sadržaje glavne ishodišne točke NP Kornati
17.	Zavičajni muzej Općine Murter-Kornati	Infrastrukturna	/	Čl. 18 PPUO vezano za zone javnih i društvenih sadržaja gdje se mogu smjestiti sadržaji kulture
18.	Športsko-rekreacijski centar Murter	Infrastrukturna	Prilog II Uredbe 9.1 Zahvati urbanog razvoja	Čl. 18 PPUO za zonu sporta i rekreacija gdje je omogućena gradnja sportskog centra, zahtjeva izradu UPU-a
19.	Dom za starije i nemoćne	Infrastrukturna	/	Čl. 21 i 53. PPUO
20.	Uređenje obale „Murterski škoji“	Infrastrukturna	Prilog II Uredbe 9.12 Svi zahvati koji obuhvaćaju nasipavanje morske obale, produbljivanje i isušivanje morskog dna	Čl. 16 omogućeno je uređenje obale u svrhu formiranja i korištenja plaže i opremanja potrebnim pratećim sadržajima
21.	Zadruga za 21. Stoljeće – Razvoj integralne zadruge prostora Murter-Modrave-Kornati	Organizacijska	/	/
22.	Poduzetnička zona nautičkog klastera „Jersane“	Operativna	Prilog II Uredbe 3.6 Brodogradilišta	Čl. 68 PPUO predviđa gradnju i rekonstrukciju brodogradilišta za drvene brodove u predjelu Jersani
23.	Izgradnja murterske zaobilaznice (D121-Lokvice-Ul.Betina) – projekt nerazvrstane prometnice Put Poja – Murter	Infrastrukturna	Prilog II Uredbe 9.1 Zahvati urbanog razvoja	Čl. 18 i Čl. 60 PPUO
24.	Izvlačilište drvenih brodova	Infrastrukturna	Prilog II Uredbe 3.6 Brodogradilišta	Čl. 38. PPUO predviđa gospodarske oblike korištenja obale i akvatorija, a koji uključuje izvlačenje brodova
25.	Paviljon za oproštaj na mjesnom groblju	Infrastrukturna	/	Čl. 17 PPUO omogućava proširenje groblja i sakralnih objekata na postojećoj lokaciji, kao i gradnju pratećih sadržaja

Red .br.	Naziv i opis mjere	Vrsta mjere	OPUO/PUO	Usklađenost s PP
	Murter			
26.	Uređenje stajališta i okretišta za autobuse	Infrastrukturna	/	Čl. 60 PPUO predviđa uspostavu autobusnih linija javnog prometa na neizgrađenim područjima naselja ili drugim građevinskim područjima
27.	Uređenje i opremanje nove Narodne knjižnice i čitaonice „Murter“	Operativna	/	/
28.	Sanacija, konzervacija i valorizacija povijesne jezgre „Selo“ (rekonstrukcija Stimačke ulice, ulice Viknice, ulice Južni kraj i ulice Get, rekonstrukcija Pijace Društva seoske izobrazivosti)	Infrastrukturna	/	Čl. 82 i 85. PPUO zahtijeva obveznu izradu dokumentacije sukladno propisima o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.
29.	Arheološko rekreacijski park Colentum – turistička valorizacija kulturno-povijesne baštine otoka Murtera	Operativna	/	Čl. 82 PPUO
30.	Opremanje Posjetiteljskog centra „Kuća okrunjenog mora“ u Vruljama (dio projekta Rediviva Kornata)	Operativna	/	PPPPPO NP Kornati određuju uvalu Vrulje kao lokaciju za prijemno-informativne, uslužne i servisne funkcije
31.	Postavljanje pontonskih privezišta na području JU NP Kornati	Infrastrukturna	Prethodna ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu	PPPPPO NP Kornati
32.	Osiguranje dostupnosti sadržaja i usluga za sve `Access to all` na području JU NP Kornati (izvor: Strategija razvoja održivog turizma na širem području Nacionalnog parka Kornati)	Infrastrukturna	/	/

Red .br.	Naziv i opis mjere	Vrsta mjere	OPUO/PUO	Usklađenost s PP
33.	Uređenje postojećih i obilježavanje novih kopnenih staza na području JU NP Kornati (izvor: Strategija razvoja održivog turizma na širem području Nacionalnog parka Kornati)	Infrastrukturna	Prethodna ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu	PPPPO Kornati - Pristup značajnijim vidikovcima predviđen je pješačkim stazama prirodno odabranim najpovoljnijom konfiguracijom. Uređenje ovih staza moguće je samo zatečenim prirodnim materijalom te se isključuje unošenje bilo kakvih novih građevinskih materijala i konstrukcija.
34.	Uređenje podmorske staze na području JU NP Kornati (izvor: Strategija razvoja održivog turizma na širem području Nacionalnog parka Kornati)	Infrastrukturna	Prethodna ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu	PPPPO utvrđuje da se dozvoljeni građevinski radovi izvode u najmanjem i najnužnijem opsegu, korištenjem prirodnih materijala, te tako da neposredna okolica ne prepoznaje tragove zahvata
35.	Međunarodni festival mora `Veslima i jedrima kroz Kornate`	Organizacijska	/	/
36.	Uspostava primarne selekcije otpada na širem području JU NP Kornati (JU NP Kornati, Žutsko-sitska otočna skupina, murterski arhipelag)	Operativna	/	Čl. 88 PPUO zahtijeva usklađenost sa županijskim sustavom cjelovitog gospodarenja otpadom
37.	Operativno multifunkcionalno plovilo u svrhu funkcioniranja otočne Općine Murter- Kornati	Organizacijska	/	/
38.	MIC – Maritimni inovacijski centar	Infrastrukturna	/	/
39.	Izrada novog urbanističkog plana uređenja – UPU-a	Operativna	SPUO	Čl. 97 navodi potrebu izrade urbanističkih planova uređenja za 9 područja
40.	Turistička valorizacija starog vojnog kompleksa na brdu	Organizacijska	/	/

Red .br.	Naziv i opis mjere	Vrsta mjere	OPUO/PUO	Usklađenost s PP
	Raduč			
41.	Uređenje obale od centra do plaže Luke	Infrastrukturna	Prilog II Uredbe 9.12 Svi zahvati koji obuhvaćaju nasipavanje morske obale, produbljivanje i isušivanje morskog dna	Čl. 16 PPUO
42.	Uređenje pročelja javnih i društvenih objekata u svrhu povećanja energetske učinkovitosti	Infrastrukturna	/	Čl. 35 i Čl. 85 PPUO
43.	Dom zdravlja Murter	Infrastrukturna	/	Čl. 57 PPUO
44.	Solarne elektrane na krovovima javnih i društvenih objekata	Infrastrukturna	/	<p>Čl. 73a PPUO određuje moguće lokacije kao:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zone gospodarskih sadržaja u i izvan građevinskih područja, - zone građevinskih područja naselja isključivo za korištenje neakumulirane sunčeve energije postavom kolektora i/ili fotonaponskih ćelija na krovove i pročelja zgrada, - sva područja na kojima se postavlja javna rasvjeta mogu koristiti individualne fotonaponske panele na stupovima javne rasvjete.
45.	iMurter – uvođenje širokopojasnog interneta na području Općine Murter-Kornati	Organizacijska	/	Čl. 74 PPUO
46.	Gospodarska zona Hripe	Infrastrukturna	Prilog II Uredbe 9.4 Industrijske zone površine 5 ha i više	Čl. 11 PPUO propisuje sanaciju lokacije odlagališta otpada i prenamjenu za poslovne sadržaje
47.	Sanacija odlagališta Hripe	Infrastrukturna	Prilog II Uredbe 10.9 Odlagališta mulja i odlagališta otpada uključujući i njihovu sanaciju	Čl. 88 PPUO zahtijeva sanaciju i napuštanje odlagališta, te izgradnju reciklažnog dvorišta

Red .br.	Naziv i opis mjere	Vrsta mjere	OPUO/PUO	Usklađenost s PP
48.	Poticanje zelene gradnje	Organizacijska	/	/
49.	Društveni dom Murter	Infrastrukturna	/	Čl. 53 PPUO
50.	Promocija i zaštita drvene brodogradnje	Organizacijska	/	/
51.	Brendiranje općine Murter-Kornati	Organizacijska	/	/
52.	Disc-golf teren	Infrastrukturna	Prilog II Uredbe 9.1 Zahvati urbanog razvoja	Čl. 56 PPUO prostori za sportske djelatnosti grade se i uređuju u zoni sporta i rekreacija na temelju UPU
53.	Podmorski tematski park	Operativna	/	Čl. 62 PPUO propisuje potrebu sustavnih arheoloških istraživanja, informiranja javnosti i izradu stručnih studija prezentacije
54.	CiklOtok – razvoj cikloturizma na prostoru općine Murter-Kornati	Operativna	/	Čl. 38 i Čl. 60 PPUO
55.	Regulacija prometa „Put gradine“	Organizacijska	/	/

Preliminarnim screeningom je utvrđeno da od ukupno 55 projekata, njih 18 podliježe drugim postupcima procjene utjecaja na okoliš, ocjene o potrebi strateške procjene, te prethodne ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu. Čak 10 projekata mogu se kategorizirati kao zahvati urbanog razvoja, dok njih 4 uključuju zahvate na uređenju obale većeg ili manjeg opsega u svrhu kupališnog turizma.

3. ODNOS RAZVOJNE STRATEGIJE S DRUGIM ODGOVARAJUĆIM PLANOVIMA I PROGRAMIMA

Sukladno odredbama *Zakona o zaštiti okoliša* (NN 80/13 i 78/15), *Uredbi o procjeni utjecaja na okoliš* (NN 61/14 i 3/17), *Uredbi o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš* (NN 3/17), *Strateška studija procjenjuje i usklađenost Razvojne strategije s ostalim relevantnim planovima, programima i strategijama, te način na koji su ciljevi zaštite i očuvanja okoliša i prirode uzeti u obzir pri izradi Strategije. U tu svrhu, i svrhu određivanja ciljeva zaštite okoliša strateške procjene, analizirani su dokumenti navedeni u nastavku, dok je sama analiza prikazana u poglavlju: PRILOG 1. Dokumenti analizirani u svrhu određivanja ciljeva zaštite okoliša.*

Popis analiziranih dokumenata:

- Strategija regionalnog razvoja do kraja 2020. godine
- Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije
- Strategija borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti u Republici Hrvatskoj (2014. - 2020.)
- Nacionalna strategija razvoja zdravstva 2012.-2020.
- Strategija razvoja klastera u Republike Hrvatske 2011.-2020.
- Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020.
- Strategija razvoja poduzetništva u Republici Hrvatskoj 2013.-2020.
- Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske, 2009.
- Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske (konačan prijedlog, u proceduri donošenja)
- Strategija gospodarenja otpadom Republike Hrvatske, 2005 – 2025.
- Plan gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2017. – 2022. godine i Odluka o donošenju Plana gospodarenja otpadom
- Strategija razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020. godine
- Strategija prometnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje od 2014. do 2030. godine
- Program ruralnog razvoja 2014. – 2020.
- Program prostornog uređenja Republike Hrvatske i Izmjena i dopuna Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske
- Strategija zaštite, očuvanja i održivog gospodarskog korištenja kulturne baštine Republike Hrvatske za razdoblje 2011.–2015.
- Strategija energetskog razvitka Republike Hrvatske do 2020. i Prilagodba i nadogradnja Strategije energetskog razvoja Republike Hrvatske
- Strategija upravljanja vodama, 2009.
- Plan upravljanja vodnim područjima 2016-2021.
- Višegodišnji program gradnje komunalnih vodnih građevina za razdoblje 2014. – 2023.
- Plan zaštite zraka, ozonskog sloja i ublažavanja klimatskih promjena u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2013. do 2017. godine
- Strategija i akcijski plan zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti Republike Hrvatske, 2013.
- Nacionalni strateški plan razvoja akvakulture Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020.
- Operativni program za pomorstvo i ribarstvo Republike Hrvatske za programsko razdoblje 2014.-2020.
- Razvojna strategija Šibensko-kninske županije 2011.-2013.
- Masterplan turizma Šibensko-kninske županije do 2020. godine
- Nacionalni program razvitka otoka
- Strategija razvoja održivog turizma na širem području Nacionalnog parka Kornati
- Plan upravljanja NP Kornati 2014.-2023.

4. PODACI O POSTOJEĆEM STANJU OKOLIŠA NA PODRUČJU OBUHVATA RAZVOJNE STRATEGIJE I PROCJENA MOGUĆEG RAZVOJA OKOLIŠA BEZ PROVEDBE STRATEGIJE

4.1 Socio-ekonomska analiza

4.1.1.1 Obilježja naseljenosti i opći demografski pokazatelji

Prema podacima popisa stanovništva Republike Hrvatske iz 2011. godine (dalje: Popis 2011.), na području Općine Murter-Kornati, u dva naselja (Murter i Kornati), živjela su 2044 stanovnika (oko 2 % stanovništva Šibensko-kninske županije). Od tog broja, gotovo cjelokupno stanovništvo Općine (2025 stan.; 99 %) koncentrirano je na području sjeverozapadne polovice otoka Murtera, u istoimenom naselju. Preostalo stanovništvo naseljeno je u mjestu Kornati, na području uvala Vrulje na zapadnoj obali otoka Kornata.

S obzirom na činjenicu da se radi o otočnom prostoru, koje u pravilu prati prostorna izoliranost i društvena isključenost, posebno vezano za dostupnost ključnih usluga poput zdravstvenih i socijalnih (ambulante, predškolski odgoj i zdravstvena zaštita, skrb za starije i nemoćne), obrazovanja i obuke te rekreacije i kulturnih manifestacija, može se konstatirati kako je riječ o relativno stabilnoj naseljenosti Općine, ponajprije zahvaljujući povezanosti mostom otoka Murtera s kopnom. Tako naselje Murter umnogome funkcionira kao dio obalnog područja u sinergiji s ostalim naseljima na otoku, posebice s Betinom koja administrativno pripada Općini Tisno. Dakle, s obzirom na to da je otok Murter funkcionalno dio obalne zone Šibensko-kninske županije, u kojoj se od 1960-ih godina koncentriraju kako stanovništvo, tako i gospodarstvo, samo naselje Murter se i danas odlikuje relativno velikom gustoćom naseljenosti (220 st/km²). Za razliku od Murtera, mali broj stanovnika i rijetka naseljenost kornatskog otočja (< 10 st/km²) se itekako može dovesti u vezu s nepovoljnim geoprometnim položajem, uz dodatne ograničavajuće faktore (relativno siromašna prirodna osnova; ograničeno iskorištavanje dostupnih resursa uslijed stroge zaštite prostora).

U usporedbi podataka popisa stanovništva iz 2001. godine s onima Popisa 2011., na području Šibensko-kninske županije se uočava trend povećanja broja stambenih jedinica i kućanstava za oko 6 %. Odras je to sve intenzivnijeg razvoja sektora turizma i njegove djelatnosti (ugostiteljstvo, rekreacija, zabava) kao osnovu osiguravanja egzistencije domicilnog stanovništva.

Povećanje broja stambenih jedinica najizraženije je na području Grada Vodica (25 %) te općina Pirovac (16 %) i Murter-Kornati (11 %). Prema podacima državnog zavoda za statistiku, od 3207 stambenih objekata na području Općine, 987 ih je namijenjeno stalnom stanovanju, a čak 1900 za odmor i rekreaciju te najam turistima, odnosno u turističke svrhe. Upravo je rastući broj smještajnih objekata čimbenik velikog pritiska na okoliš, posebice na području obale koja se sve suočava s naglašenim rastućim urbanizacijskim trendom. Pritisak je posebno izražen na već apartmaniziranim područjima, koja i dalje bilježe visoke stope novoizgrađenih objekata. Takav trend, od cjelokupnog županijskog prostora, do najvećeg izražaja dolazi na području općina Pirovac i Tribunj, kao i na području otoka Murtera.

Vezano za broj smještajnih objekata, potrebno je spomenuti i veliki broj bespravno izgrađenih građevina (uključujući i područje kornatskog otočja, usprkos režimu zaštite), a to je problem koji je prisutan na razini cijele države. Donošenjem Zakona o postupanju s nezakonito sagrađenim zgradama 2012. godine, omogućeno je ozakonjenje nezakonitih zgrada pojednostavljenim i jeftinijim postupkom. Legalizacija stambenih objekata, posebno u turističkim središtima, zasigurno je utjecala

na povećanje broja smještajnih građevina, međutim, s obzirom na činjenicu kako je najveći broj istih ucrtan u katastru te priključen na komunalnu infrastrukturu, konkretni udio je vrlo teško procijeniti.

4.1.1.2 Dobna struktura i prirodno kretanje stanovništva

Prema Popisu iz 2011. godine, od ukupnog broja stanovnika, prema kontingentima za očitovanje mladosti, zrelosti i starosti stanovništva, situacija na području Općine Murter-Kornati je sljedeća: mladi (0-19 god.) čine 20 % (408 st.), zrelo stanovništvo (20-59 god.) 48 % (982 st.), a staro stanovništvo (60 i više god.) 32 % (654 st.). Dakle, iako prema tipu dobne strukture stanovništva (klasifikacija prema M. A. Friganoviću) stanovništvo Općine Murter-Kornati karakterizira duboka starost (udio mladih manji od 30% s udjelom starih većim od 15 % u ukupnom stanovništvu), u usporedbi s ostatkom naseljenog otočnog područja Šibensko-kninske županije, može se zaključiti kako područje Općine ima nešto povoljniju demografsku strukturu u pogledu bioreprodukcijskog potencijala, što znači i donekle realnu perspektivu stabilnih razvojnih prilika, posebice kada je riječ o ekonomskoj aktivnosti općinskog stanovništva, trenutnoj i budućoj brojnosti radne snage, planu daljnje gospodarskog razvoja itd.

Naime, prema podacima Popisa 2011., na otoku Murteru odnos mladog i starog stanovništva (indeks starosti – Xs) bio je 20,1 % : 32,2 % (Xs 160), na Kornatima 5,3 % : 10,5 % (Xs 198), dok su otoci šibenskog arhipelaga obilježeni krajnje nepovoljnim odnosima - Krapanj 15,9 % : 35,3 % (Xs 222), Zlarin 8,8 % : 51,4 % (Xs 584), Prvić 8,2 % : 48,9 % (Xs 596), Kaprije 5,3 % : 56,1 % (Xs 1058), Žirje 1,9 % : 74,8 % (Xs 3937). U usporedbi stanovništva Općine Murter-Kornati na temelju svih parametara dobne strukture sa stanovništvom ostalih administrativno-teritorijalnih jedinica Šibensko-kninske županije te sa stanovništvom Županije i Republike Hrvatske u cjelini, također je razvidno relativno dobro stanje u pogledu dobne strukture na području Općine (Tablica 3.).

Što se tiče obilježja prirodnog kretanja stanovništva Općine (odnos broja rođenih i umrlih – indeks vitalnosti), tijekom posljednjih deset godina (2006.-2015.) rođena su 192, a umrla 272 stanovnika. Tako je indeks vitalnosti u navedenom razdoblju iznosio 70,6 (ŠKŽ 62,9; RH 80,5), tj. odnos rođenih i umrlih iznosio je 70,6:100, što je iznad županijskog prosjeka, no uočljiv je trend povećanja prirodnog pada broja stanovnika pa je tako u posljednje tri godine broj rođenih pao ispod 50 % broja umrlih.

Tablica 3. Stanovništvo Šibensko-kninske županije prema dobi (Popis 2011. godine)

Administrativno-teritorijalna jedinica	Stanovništvo prema dobi					
	Dobni kontingenti (god.; %)			Indeks starenja (Xs)	Koeficijent starosti (Ks)*	Prosječna starost (Ps)**
	0-19	20-59	60 i više			
Grad						
Drniš	20,6	48,4	31	150,7	30,1	44,9
Knin	25,1	54,2	20,7	82,5	20,7	39,6
Skradin	16,9	49,1	34	200,5	34	47,1
Šibenik	19,6	53,7	26,7	135,8	26,6	43,4
Vodice	20,6	51,3	28,1	136,3	28,1	43,1
Općina						
Bilice	21,5	54,8	23,7	109,7	23,6	41,5
Biskupija	10,7	39,6	49,7	467,4	49,8	54,8
Civljane	6,3	25,5	68,2	1086,7	68,2	63,3
Ervenik	7,1	37,1	55,8	779,7	55,7	58,1
Kijevo	13,4	42,7	43,9	326,8	43,9	52,8
Kistanje	19,8	41,7	38,5	193,9	38,5	47,6
Murter-Kornati	20	48	32	160,3	32	44,8
Pirovac	17,9	51,9	30,2	169	30,2	45,6
Primošten	17,4	50,4	32,2	185,2	32,2	46,2
Promina	17,3	37,2	45,5	263,8	45,5	52,3
Rogoznica	15,6	47	37,4	239,9	37,4	48,2
Ružić	18,7	45,6	35,7	190,3	35,6	46,7
Tisno	18,3	50,5	31,2	170,2	31,2	45,5
Tribunj	20,6	48,8	30,6	175,2	32,6	45,2
Unešić	14,5	39,3	46,2	319,7	46,3	52
ŠKŽ	19,8	51,2	29	146,1	29	44,1
RH	20,9	55,0	24,1	115	24,1	41,7

Napomene: * Koeficijent starosti (Ks) je postotni udio osoba starih 60 i više godina u ukupnom stanovništvu. Osnovni je pokazatelj razine starenja, a kad prijeđe vrijednost 12%, smatra se da je stanovništvo određenog područja zašlo u proces starenja. ** Prosječna starost (Ps) označuje srednje godine života cjelokupnog stanovništva određenog prostora (zemlje, grada itd.), a izračunava se kao aritmetička sredina starosti stanovništva.

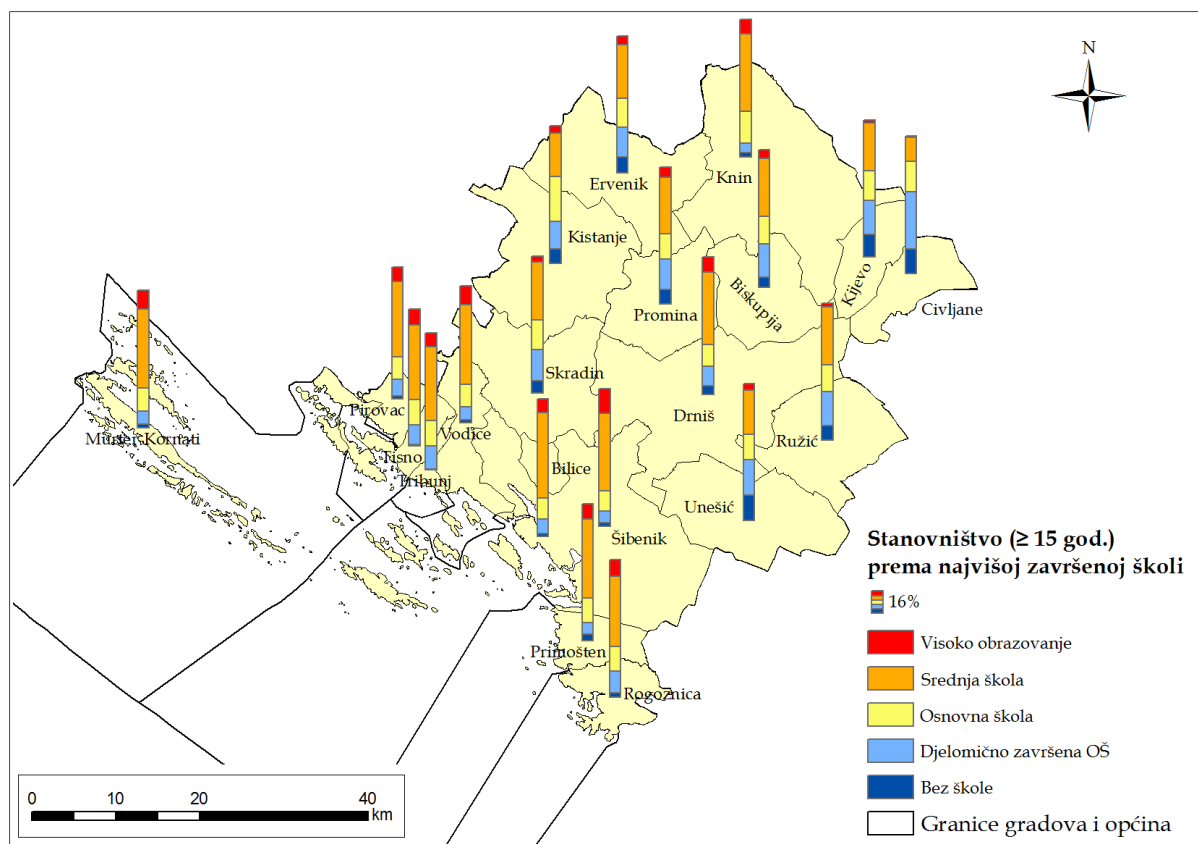
Izvor: DZS

4.1.1.3 Obrazovna struktura stanovništva

Prema Popisu iz 2011. godine, od ukupno 1743 stanovnika s navršenih petnaest ili više godina, 43 (2 %) je bez završene škole, 173 (10 %) ih ima nepotpuno završenu osnovnu školu, dok potpuno završenu osnovnu školu kao svoj najviši stupanj obrazovanja ima 290 (17 %) stanovnika. Završenu srednju školu ima 998 (57 %) stanovnika, dok je visokoobrazovanih stanovnika 239 (14 %). Na području Općine, u naselju Murter, djeluje jedna osnovna škola (OŠ „Murterski Škoji“) s područnim odjelom u Betini, a to je ujedno i jedina osnovna škola na otoku Murteru, dok je najbliža srednja škola smještena u Šibeniku.

U usporedbi s podacima strukture obrazovanja stanovništva administrativno-teritorijalnih jedinica, kao i Šibensko-kninske županije u cjelini, može se zaključiti kako stanovništvo Općine karakterizira iznadprosječna obrazovanost. To se posebice ogleda u činjenici tamošnjeg manjeg udjela stanovništva koje je bez škole (Murter-Kornati 2 %; ŠKŽ 4 %; RH 2 %) ili koje nema završenu niti

osnovnu školu (djelomično završena OŠ: Murter-Kornati 10 %; ŠKŽ 11 %; RH 8 %), odnosno prema višem udjelu visokoobrazovanih (Murter-Kornati 14 %; ŠKŽ 13 %; RH 16 % (Slika 2.).

Slika 2. Stanovništvo administrativno-teritorijalnih jedinica Šibensko-kninske županije prema obrazovanju 2011. godine
Izvor: DZS

4.1.1.4 Obilježja ekonomske aktivnosti stanovništva

Prema popisu iz 2011. godine, od ukupno 2044 stanovnika Općine Murter-Kornati, njih 1743 (85 %) pripadalo je skupini radno sposobnog stanovništva¹. Dodatak analizi brojnosti i zastupljenosti radno sposobnog u ukupnom stanovništvu Općine predstavlja uvid njegovu strukturu aktivnosti. Naime, kategorija radno sposobnog stanovništva detaljnije se raščlanjuje u tri potkategorije: zaposleni, nezaposleni (osobe koje traže posao) i ekonomski neaktivni (umirovljenici, osobe s obvezama u kućanstvu, učenici/studenti i ostale neaktivne osobe). Tako je 2011. godine, od 2044 stanovnika Općine, evidentirano 596 (29 %) zaposlenih, 86 (5 %) nezaposlenih, dok je čak 1061 (52 %) pripadao ekonomski neaktivnom stanovništvu (588 korisnika mirovine i 149 ostalih neaktivnih osoba²). Dakle, udio ekonomski aktivnog stanovništva, tj. radne snage (ukupan broj zaposlenih i nezaposlenih osoba)

¹ Raspon navršenih godina za ubrajanje u kategoriju radno sposobnog stanovništva prema većini ekonomskih definicija je između 15 i 64. Za ovu analizu u radno sposobno stanovništvo ubrajano je i stanovništvo sa 65 i više navršenih godina (483 stan.), uzimajući u obzir tendenciju produžavanja radnog vijeka stanovništva. Tako su u radno sposobno stanovništvo Općine ubrojena i dva zaposlena stanovnika sa 65 i više navršenih godina.

² Ostale neaktivne osobe jesu osobe koje se ne mogu svrstati ni u jednu od navedenih kategorija. Primjer je osoba starija od 15 godina koja ne radi, ne traži posao i ne želi raditi, tj. ekonomski je neaktivna, ne prima mirovinu, ne školuje se i ne obavlja kućanske poslove.

u radno sposobnom stanovništvu Općine 2011. godine iznosio je 39 % (ŠKŽ 42 %; RH 49 %), tj. 682 stanovnika.

S obzirom na navedene podatke iz 2011. godine, stopa zaposlenosti stanovništva (udio zaposlenih u radno sposobnom stanovništvu) Općine iznosila je 34 % (ŠKŽ 34 %; RH 41 %) dok je stopa nezaposlenosti (udio nezaposlenih u ekonomski aktivnom stanovništvu) bila na razini od 13 % (ŠKŽ 19 %; RH 16 %)³. Za razliku općenito nešto povoljnijih obilježja zaposlenosti stanovništva, na području Općine je, u odnosu na područje Šibensko-kninske županije i prostor Republike Hrvatske, prisutan veći udio umirovljenika (34 %; ŠKŽ 33 %; RH 29 %).

Uvidom u strukturu zaposlenih prema područjima djelatnosti, može se konstatirati kako stanovništvo Općine ima obilježja uslužnog tipa društva s prevagom zaposlenosti u tercijarnom sektoru djelatnosti (redoslijed sektora III-II-I). Naime, prema podacima Popisa 2011., u primarnom sektoru⁴ je bilo zaposleno 6,9 % stanovnika, u sekundarnom⁵ 16,3 %, a u tercijarnom⁶ 76,6 % (16,9 % je zauzimao kvartarni sektor⁷ djelatnosti). Nepoznata i ostala zanimanja⁸ obuhvaćala su 0,2 % stanovništva Općine.

Osim navedenih podataka Popisa iz 2011. godine, prema podacima izvješća „Zaposlenost i plaće u 2015. godini“, Državnog zavoda za statistiku (DZS), na području Općine evidentirano je 345 zaposlenih osoba. U odnosu na podatke iz 2011. godine, radi se o padu broja zaposlenih za oko 42 %. U usporedbi strukture stanovništva Općine prema zaposlenosti u sektorima djelatnosti 2011. i 2015. godine, vidljivo je kako je sektorska zastupljenost ostala nepromijenjena, no dogodile su se veće promjere unutar zaposlenosti u pojedinim sektorima. Tako je zaposlenost u primarnom sektoru potpuno iščezla, dok je zaposlenost u donedavno najzastupljenijim djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane pala za oko 90 % (sa 126 na 13 zaposlenih).

Nepovoljna pedološka osnova za intenzivniji uzgoj tradicionalnih mediteranskih poljodjelskih kultura (masline, agrumi, vinova loza, i dr.) te nekonkurentnost u uvjetima ekstenzivnog uzgoja, uz visoke troškove prijevoza sirovina (osobito s područja kornatskog otočja) te slab prerađivački kapacitet, uvjetovali su postupno potpuno zamiranje primarnog sektora djelatnosti.

Tako se stanovništvo postupno i sve intenzivnije orijentiralo na djelatnosti vezane uz turizam pa je najviše stanovnika (115) 2015. godine bilo zaposleno u djelatnostima umjetnosti, zabave i rekreacije (33 %), zatim u domeni trgovine na veliko i na malo i popravka motornih vozila i motocikla (20 %) te u

³ Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (HZZ), od Popisa 2011. do 2017. godine broj nezaposlenih stanovnika na području Općine je porastao je za 18 %, sa 71 na 84.

⁴ U primarni sektor ubrojene su sljedeće djelatnosti: poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo (A).

⁵ U sekundarni sektor ubrojene su sljedeće djelatnosti: rudarstvo i vađenje, prerađivačka industrija, opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija, opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom, djelatnost sanacije okoliša te građevinarstvo (B-F).

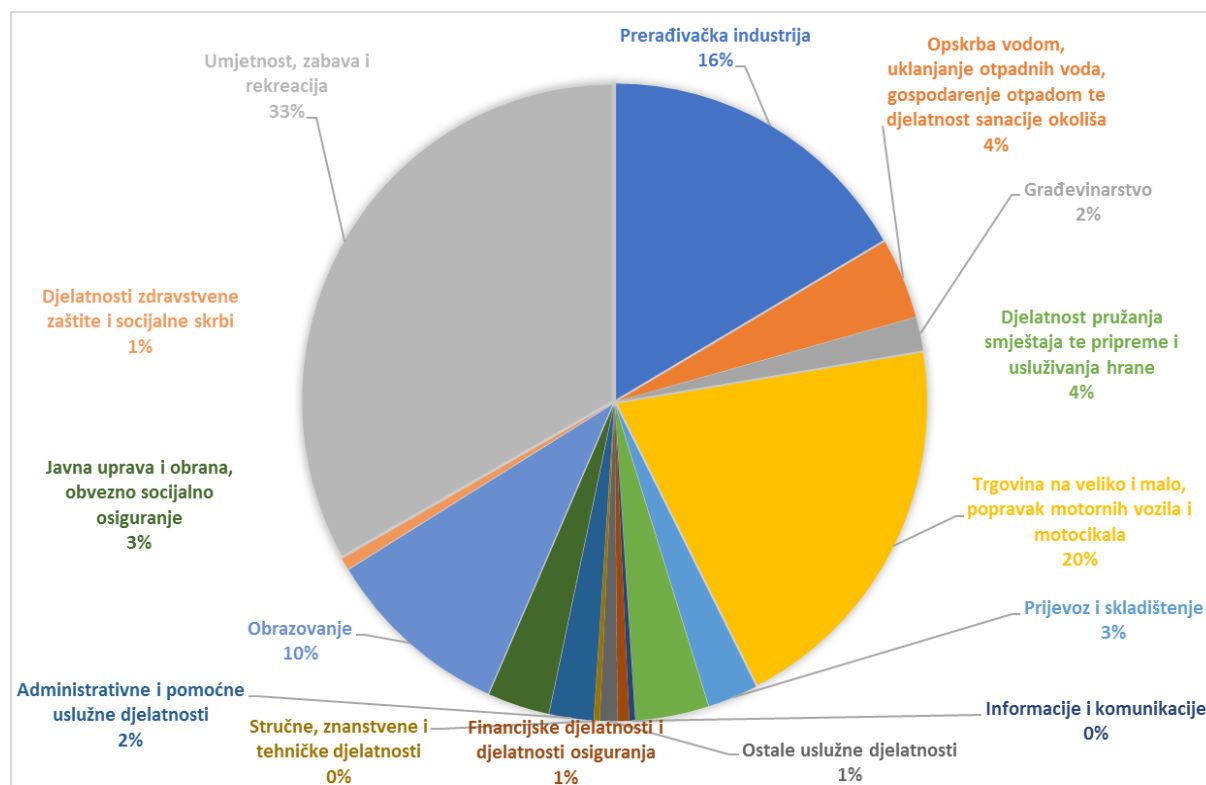
⁶ U tercijarni sektor ubrojene su sljedeće djelatnosti: trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikala, prijevoz i skladištenje, djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane, informacije i komunikacije, financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja, poslovanje nekretninama, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti, umjetnost, zabava i rekreacija te ostale uslužne djelatnosti (G-N; R-S).

⁷ U kvartarni sektor ubrojene su sljedeće djelatnosti: stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti, javna uprava i obrana, obvezno socijalno osiguranje, obrazovanje te djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi (O-Q).

⁸ U nepoznata i ostala zanimanja ubrojene su sljedeće djelatnosti i kategorije: djelatnosti kućanstava kao poslodavca, djelatnosti kućanstava koja proizvode različitu robu i obavljaju različite usluge za vlastite potrebe, djelatnosti izvanteritorijalnih organizacija i tijela te nepoznate djelatnosti (T-U + nepoznato).

prerađivačkoj industriji (16,5 %). U skladu s opisanim gospodarskim obilježjima i trendovima na području Općine, daljnja razvojna intencija u pogledu projektnih ideja naglasak stavlja upravo pretežito na provedbu aktivnosti iz domene turizma, zatim kulture itd.

Cjelovita struktura zaposlenosti stanovništva Općine prikazana je na slici ispod (Slika 3.).

Slika 3. Struktura zaposlenosti stanovništva Općine Murter-Kornati po djelatnostima 2015. godine
Izvor: DZS

Što se tiče dohotka i prihoda, prosječni dohodak po stanovniku⁹ na području Općine Murter-Kornati u razdoblju od 2010. do 2012. godine iznosio je 19 823 kn, odnosno 69 % državnog prosjeka, dok je prosječni izvorni prihod¹⁰ po stanovniku Općine iznosio 3358 kn te je tako bio na razini od 13 % iznad prosjeka Republike Hrvatske.

Temeljem podataka o kretanju stanovništva, dobnoj i obrazovnoj te ekonomskoj strukturi i dohotku po stanovniku, područje Općine Murter-Kornati ubrojeno je u četvrtu skupinu razvijenosti¹¹, s vrijednošću indeksa razvijenosti od 102,7 % prosjeka Republike Hrvatske.

⁹ Dohodak po stanovniku izračunava se kao omjer ukupnog iznosa dohotka kojega su tijekom jednoga poreznog razdoblja (kalendarska godina) ostvarili porezni obveznici i broja stanovnika koji žive na području te jedinice.

¹⁰ Izvorni prihodi jedinica lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave po stanovniku izračunavaju se kao omjer ostvarenih prihoda jedinica lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave i broja stanovnika na području jedinice lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave. Stopa nezaposlenosti izračunava se kao omjer broja nezaposlenih i zbroja svih zaposlenih te nezaposlenih osoba na području pojedine jedinice lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave.

¹¹ Jedinice lokalne samouprave razvrstavaju se u pet skupina u odnosu na prosjek RH: I. (indeks <50 %), II. (indeks 50-75 %), III. (indeks 75-100 %), IV. (indeks 100-125 %), V. (indeks >125 %).

4.2 Postojeće stanje okoliša

U ovom se poglavlju opisuje trenutno stanje u Općini Murter-Kornati, a od važnosti za provođenje Razvojne strategije u cilju pružanja konteksta za razumijevanje pozitivnih i negativnih učinaka koji mogu proizaći iz provedbe Razvojne strategije. Pored trenutnog, opisani su i trendovi razvoja stanja određene sastavnice okoliša, kao i stanje te razvoj glavnih gospodarskih sektora, kako bi se identificirali pritisci koje ti sektori čine na okoliš.

Ciljevi, prioriteti i mjere predloženi Razvojnou strategijom nisu prostorno definirani, niti su intervencije poredane po prioritetnosti provedbe ili fokusnim područjima. Početno stanje okoliša je stoga detaljno razmatra sve elemente pojedince sastavnice i sektora na koji bi Razvojna strategija mogla razumno utjecati.

Podaci za trenutno stanje usklađivani su s podacima navedenima u Razvojnoj strategiji, dok su podaci o trendovima preuzimani iz raznih sektorskih dokumenata državne, regionalne i lokalne razine, gdje se često nailazilo na nepodudarnosti. U takvim slučajevima situacija se promatrala s obzirom na zabilježene opće trendove i relativne odnose, a ne apsolutne pokazatelje, koji se na strateškoj razini ne smatraju toliko bitnima.

4.2.1 Kvaliteta zraka

Stanje kvalitete zraka na nekom području određuju se temeljem godišnjih izvješća o razinama onečišćenosti i ocjeni kvalitete zraka s mjernih postaja lokalnih mreža i državne mreže. Budući da su sve mjerne postaje lokalne mreže (22 do 45 km zračne udaljenosti) ali i državne mreže (16 do 235 km zračne udaljenosti) smještene previše daleko od Općine, za ocjenu stanja korišteni su podaci i zaključci iz lokalnih¹² i državnih izvještaja¹³. Na području Šibensko-kninske županije pa tako ni na području Općine nisu se provodila mjerenja posebne namjene.

Od lokalne mreže, najbliža mjerna postaja, Vukovac, locirana je na oko 22 km zračne udaljenosti od granice Općine kod kamenoloma Vukovac u Gradu Šibeniku. Na ovoj postaji prate se slijedeće onečišćujuće tvari: ukupna taložna tvar (UTT), teški metali u UTT (As, Cd, Ni, Pb, Tl, Mn i Hg), ioni (Ca^{2+} , Cl^- , SO_4^{2-} , NO_3^- , PO_4^{2-}) i katraska tvar (KT).

Kategorizacija kvalitete zraka definirana je člankom 24. *Zakona o zaštiti zraka* (NN 130/11, 47/14). U članku se definiraju dvije kategorije kvalitete zraka:

prva kategorija kvalitete zraka – čist ili neznatno onečišćen zrak: nisu prekoračene granične vrijednosti (GV), ciljne vrijednosti i ciljne vrijednosti za prizemni ozon,

druga kategorija kvalitete zraka – onečišćen zrak: prekoračene su granične vrijednosti (GV), ciljne vrijednosti i ciljne vrijednosti za prizemni ozon.

U tablici ispod (Tablica 4.) dana je kategorizacija kvalitete zraka za mjernu postaju Vukovac u razdoblju od 2010. do 2015. godine.

¹² Izvješće o kakvoći zraka s mjernih postaja na području Šibensko-kninske županije za razdoblje 2010. – 2015.

¹³ Godišnje izvješće o praćenju kvalitete zraka na području Republike Hrvatske za 2015. godinu, AZO.

Tablica 4. Kategorizacije kvalitete zraka u području oko mjernih postaja na području Šibensko-kninske županije za razdoblje 2010. – 2015. godine

Godina	Mjerna postaja	Mjereni parametri	Kategorizacija kvalitete zraka
2010. - 2015.	Vukovac	UTT, As, Cd, Ni, Pb, Tl, Mn i Hg u UTT, Ca ²⁺ , Cl ⁻ , SO ₄ ²⁻ , NO ₃ ⁻ , PO ₄ ²⁻ , KT	I kategorija

Izvor: Izvješće o kakvoći zraka s mjernih postaja na području Šibensko-kninske županije za razdoblje 2010. – 2015.

Iz tablice je vidljivo da je kvaliteta zraka na mjernoj postaji Vukovac u razdoblju 2010. – 2015., s obzirom na sve mjerene parametre, bila I. kategorije.

Što se tiče državne razine, Općina je dio zone HR 5 Dalmacija, koja, osim Šibensko-kninske županije, uključuje i Zadarsku, Splitsko-dalmatinska (izuzimajući aglomeraciju HR ST) te Dubrovačko-neretvanska županiju. Mjerne postaje ove zone smještene su u Ravnim kotarima (Polača), na Visu (Hum) te kod Dubrovnika (Žarkovica). Najbliža postaja je Polača, koja je udaljena oko 16 km od granice Općine. Na ovoj postaji mjere se koncentracije PM₁₀, PM_{2,5} te O₃. U službenim izvještajima, ova postaja se pojavljuje tek od 2012. godine. U 2012. i 2013. kategorija zraka na ovoj postaji bila je II. kategorije zbog prizemnog ozona (O₃). Ostalih godina prizemni ozon nije mjereno a čestice (PM₁₀, PM_{2,5}) ili nisu kategorizirane zbog nedovoljnog obuhvata mjerenja ili su svrstane u I. kategoriju. Treba istaknuti da prizemni ozon predstavlja problem na razini cijele države jer većina mjernih postaja redovito bilježi povišene koncentracije zbog kojih se kvaliteta zraka smješta u II. kategoriju.

4.2.1.1 Izvori emisija onečišćujućih tvari

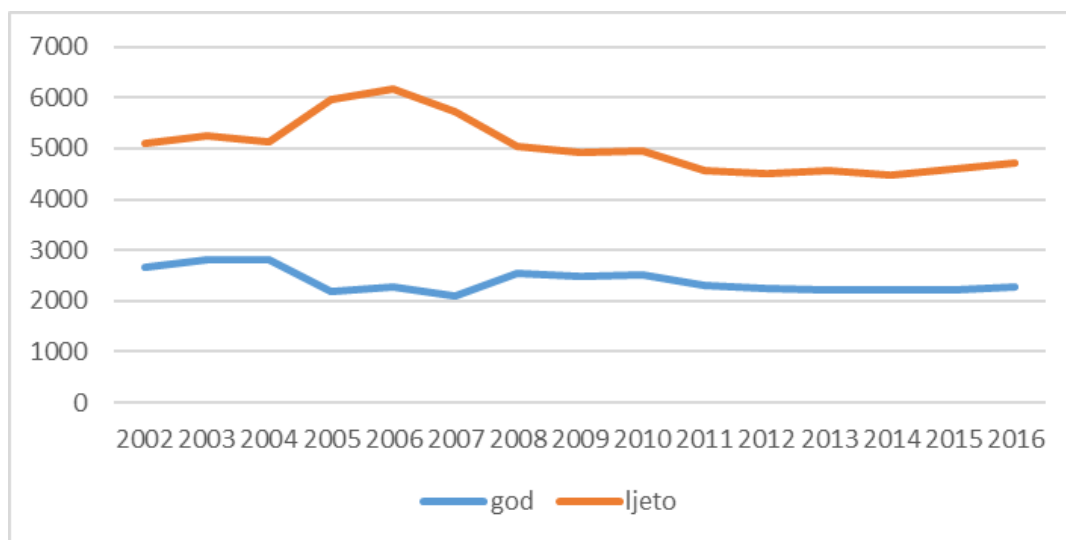
Za potrebe Programa¹⁴, proračunate su emisije za onečišćujuće tvari: sumporov dioksid (SO₂), dušikove okside (NO_x), čestice (PM₁₀), ugljikov monoksid (CO), amonijak (NH₃) i nemetanske hlapljive organske spojeve (NMHOS). Budući da se ovaj program odnosi na cijelo područje Šibensko-kninske županije, u nastavku slijedi kratki pregled rezultata i trendova koji su navedeni u dokumentu.

Budući da Strateški plan razvoja ne uključuje mjere kojima se planira razvoj sektora koji mogu značajno pridonijeti emisijama onečišćujućih tvari (npr. industrija), u rezultatima su istaknute emisije iz onih izvora koji su usko vezani uz uslužne djelatnosti i obrtništvo odnosno turističke djelatnosti (većina poduzeća u Općini bavi se tercijarnom djelatnošću): promet (ne uključujući necestovna vozila i strojeve), izgaranje goriva u uslugama i gospodarenje otpadom.

Najveći izvor onečišćenja za 4 od 6 promatranih onečišćujućih tvari jesu kućanstva tj. izgaranje goriva u kućanstvima. Što se tiče izvora koji su usko vezani uz turističke aktivnosti (promet, usluge i otpad), očekivano najveći izvor predstavlja promet koji se pokazao i kao najveći izvor emisija (\bar{x} = 67,0 %) za NO_x, a drugi najveći za NMHOS (\bar{x} = 30,7 %), CO (\bar{x} = 29,8 %) i PM₁₀ (\bar{x} = 12,1 %). Izgaranje goriva u uslugama za ne predstavlja značajan izvor emisija za većinu onečišćivača osim za SO₂ gdje je \bar{x} = 12,1 %. Otpad se od navedenih sektora pokazao kao najmanji izvor onečišćenja (najveći \bar{x} je bio za NMHOS, 6,3 %).

¹⁴ Program zaštite zraka, ozonskog sloja, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama za područje Šibensko-kninske županije, svibanj 2016.

Posebno treba istaknuti uočene trendove. Naime, u promatranom razdoblju (2010.-2014.), za sve onečišćivače, ukupne emisije pokazuju silazni trend. Glavni razlozi ovakvih trendova su korištenje goriva sa manje nečistoća, stroži standardi za kvalitetu goriva, smanjenja potrošnje goriva i smanjenje upotrebe N-gnojiva. Nadalje, prema Izvješćima o brojenju prometa¹⁵, na prostoru Općine broj vozila je počeo naglo opadati nakon 2006. da bi se zaustavio tek 2012. nakon čeka se počeo veoma polako rasti (Slika 4.).

Slika 4. Kretanje prosječnog godišnjeg i ljetnog dnevnog prometa na otoku Murteru od 2002. do 2016.

Izvor: Izvješća „Brojenje prometa na cestama republike Hrvatske“, 2002. do 2016.

Dio podataka o emisijama moguće je preuzeti iz Registra onečišćivača okoliša (ROO), no u ROO-u se nalaze podaci o isključivo stacionarnim izvorima onečišćenja i to onih postrojenja koja prelaze ili su jednaki pragu ispuštanja prema *Pravilniku o ROO* (NN 87/15).

Prema ROO, na prostoru Općine postoji samo jedan točkasti onečišćivača zraka koji prelazi prag ispuštanja, a to je Osnovna škola Murterski Škoji, odnosno uređaj za loženje u sklopu škole. Ovaj subjekt prijavljivao je količine emisija od 2011. do 2014. Od 2015. ga više nema u sustavu jer se prag ispuštanja povisio. OŠ Murterski Škoji, u promatranom razdoblju, najviše je emisija ispustio u 2011. (63 t CO₂, 203 kg SO₂), a najmanje u 2013. (48 t CO₂, 155 kg SO₂). Prosječne emisije za CO₂ iznose 53 t/god dok za SO₂ 155 kg/god.

Zaključak

Na prostoru Općine nema postaja za praćenje kvalitete zraka, ali za to niti nema potrebe budući da nema velikih onečišćivača zraka. Najveći onečišćivač je OŠ Murterski Škoji zbog velikog uređaja za loženje te se nalazi u bazi ROO. Prema sektorima, najveći izvori emisija su kućanstva pa promet ali oba pokazuju trendove opadanja posljednjih godina iako se promet nedavno počeo lagano oporavljati te polako rasti.

¹⁵ Brojenje prometa na cestama Republike Hrvatske 2002. do 2016.

S obzirom na sve navedeno, može se pretpostaviti da je kvaliteta zraka u Općini Murter-Kornati I. kategorije za sve onečišćivače koji se standardno prate osim za O₃ koji predstavlja problem na razini cijele države.

4.2.2 Klima i klimatske promjene

4.2.2.1 Klima Općine Murter-Kornati

Prema Köppenovoj klasifikaciji klime (prema srednjem godišnjem hodu temperature zraka i količine padalina) područje Općine pripada Csa tipu klime. To je tip blage vlažne klime sa temperaturama najhladnijeg mjeseca ne nižih od - 3 °C i ne viših od 18 °C. Minimum padalina javlja se u ljetnim mjesecima, dok su ljeta vruća odnosno temperatura ljetnih mjeseci je iznad 22°C. Karakteristično je suho razdoblje u toplom dijelu godine, najsuši mjesec ima manje od 40 mm padalina i manje od trećine najkišovitijeg mjeseca u hladnom dijelu godine. Ovaj tip klime je specijalno označen kao klima masline, a dijelom je modificiran utjecajima zaleđa.

Srednja godišnja temperatura zraka priobalnog dijela je 15,7 °C, a otočnog 16,7 °C, siječanj je najhladniji mjesec i u ova dva pojasa. Srednja mjesečna temperatura zraka u priobalju je 7,3 °C, a na otocima 8,4 °C. Najtopliji mjesec je srpanj sa srednjom mjesečnom temperaturom u priobalnom dijelu 24,9 °C, a na otocima 24,4 °C. Na otocima padne godišnje oko 757 mm padalina, a u priobalju 1066 mm.

4.2.2.2 Klimatske promjene

Ljudske aktivnosti su postale prevladavajuća sila najvećim dijelom odgovorna za globalno zagrijavanje zabilježeno tijekom proteklih 150 godina. Te aktivnosti doprinose klimatskim promjenama uzrokovanjem promjena u Zemljinoj atmosferi zbog velikih količina stakleničkih plinova. Prema dosadašnjim spoznajama najviše stakleničkih plinova nastaje proizvodnjom CO₂ zbog pojačane industrijske aktivnosti (izgaranje fosilnih goriva). Klimatske promjene su dominantni globalni problem okoliša u 21. stoljeću. Učinci klimatskih promjena postaju sve vidljiviji i očituju se nizom pojava: promjenom temperature, količine padalina, promjenom vodnih resursa, podizanjem razine mora, povećanjem učestalosti ekstremnih meteoroloških prilika, promjenama u ekosustavu i biološkoj raznolikosti, poljoprivredi, šumarstvu, kao i zdravstvenim poteškoćama, što u konačnici rezultira i velikim ekonomskim štetama. Znanstvenici, u okviru Međuvladinog panela za klimatske promjene (Intergovernmental Panel on Climate Change – IPCC), predviđaju kako će ove promjene biti sve izraženije. Republika Hrvatska se, zbog svojeg zemljopisnog položaja, ekoloških i okolišnih posebnosti i gospodarske orijentacije, može smatrati zemljom izuzetno osjetljivom na klimatske promjene¹⁶.

Globalno gledano, gospodarski i populacijski rast i dalje su najvažniji pokretači povećanja emisije CO₂ uslijed izgaranja fosilnih goriva i rada industrije (78 % ukupnih emisija u periodu 1970. do 2010.).

Porast količine stakleničkih plinova u atmosferi dovodi do efekta staklenika zbog kojeg se postupno povisuje temperatura. Ako je promjene srednjeg stanja ili varijabilnosti klimatskih veličina (u ovom slučaju temperature) statistički značajna te traje desetljećima i duže, tada ih nazivamo klimatskim promjenama. Na globalnoj razini, prosječno povišenje površinske temperature kopna i mora u

¹⁶ Plan zaštite zraka, ozonskog sloja i ublažavanje klimatskih promjena u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2013. do 2017. godine, Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, Zagreb, studeni 2013.

periodu 1880.-2010. iznosilo je 0.85 °C. Postepeno povišenje temperature dovelo je do niza negativnih posljedica: povećanje kiselosti mora, smanjenje mase ledenih kapa Grenlanda i Antartike, povlačenje ledenjaka, smanjenje snježnog pokrivača na sjevernoj hemisferi, povišenje razine mora, češća pojava prirodnih katastrofa itd.

Klimatske promjene u Republici Hrvatskoj u razdoblju 1961. – 2010. godine¹⁷ analizirane su pomoću trendova godišnjih i sezonskih srednjih, srednjih minimalnih i srednjih maksimalnih temperatura zraka i indeksa temperaturnih ekstrema, zatim godišnjih i sezonskih količina padalina i indeksa padalina kao i sušnih i kišnih razdoblja. Rezultati analize pokazuju da je tijekom proteklog 50-godišnjeg razdoblja došlo do zatopljenja u cijeloj Republici Hrvatskoj. Trendovi godišnje temperature zraka su pozitivni i značajni, a promjene su veće u kontinentalnom dijelu zemlje nego na obali i u dalmatinskoj unutrašnjosti. Uočeno zatopljenje očituje se i u svim indeksima temperaturnih ekstrema pozitivnim trendovima toplih temperaturnih indeksa (topli dani i noći te trajanje toplih razdoblja) te s negativnim trendovima hladnih temperaturnih indeksa (hladni dani i hladne noći te duljina hladnih razdoblja).

4.2.2.2.1 Klimatske promjene na razini Općine Murter-Kornati

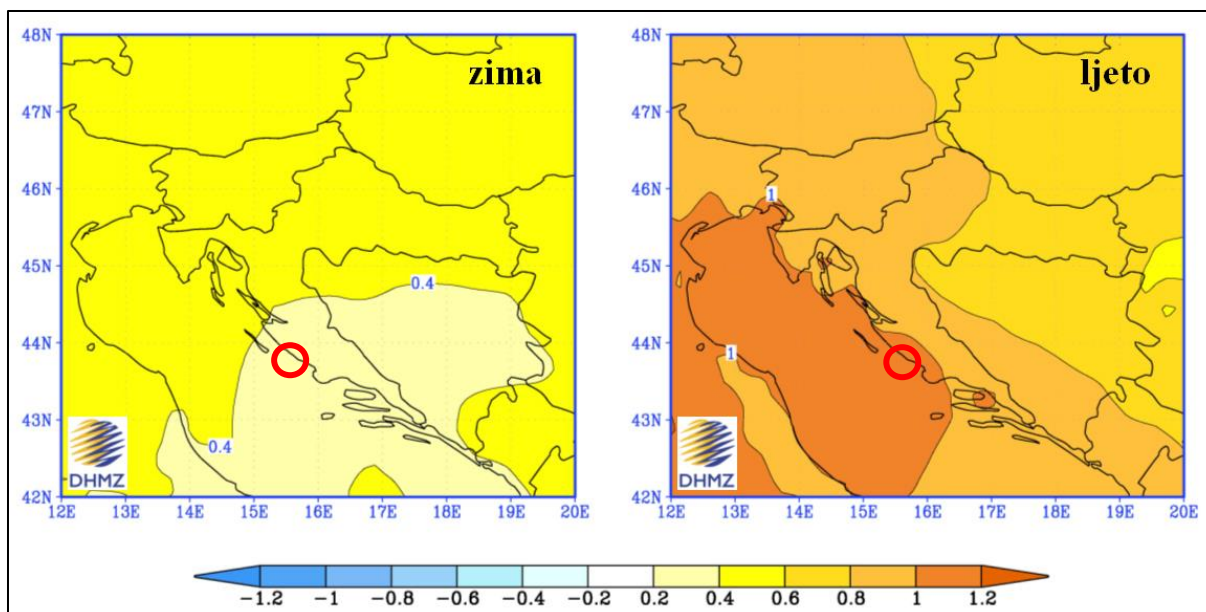
Projekcije klimatskih promjena na području Republike Hrvatske dobivene su simulacijama klime regionalnim klimatskim modelom RegCM prema A2¹⁸ scenariju za dva 30-godišnja razdoblja:

- Razdoblje od 2011. do 2040. godine
- Razdoblje od 2041. do 2070. godine

Prema rezultatima RegCM-a na području Općine, srednjak ansambla simulacija upućuje na povećanje temperature zraka u oba razdoblja i u svim sezonama. Amplituda porasta veća je u drugom nego u prvom razdoblju, ali je statistički značajna u oba razdoblja. Povećanje srednje dnevne temperature zraka veće je ljeti (lipanj-kolovoz) nego zimi (prosinac-veljača). Na slikama ispod dan je prikaz rezultata projekcije za razdoblje 2011-2040. (Slika 5.), odnosno za razdoblje 2041-2070 (Slika 6.). Iz prikaza se vidi da se na području Općine u razdoblju 2011-2040. predviđa porast temperature do 0,4 °C zimi te do 1,2 °C ljeti, odnosno u razdoblju od 2041-2070. do 1,6 °C zimi te do 2,8 °C ljeti.

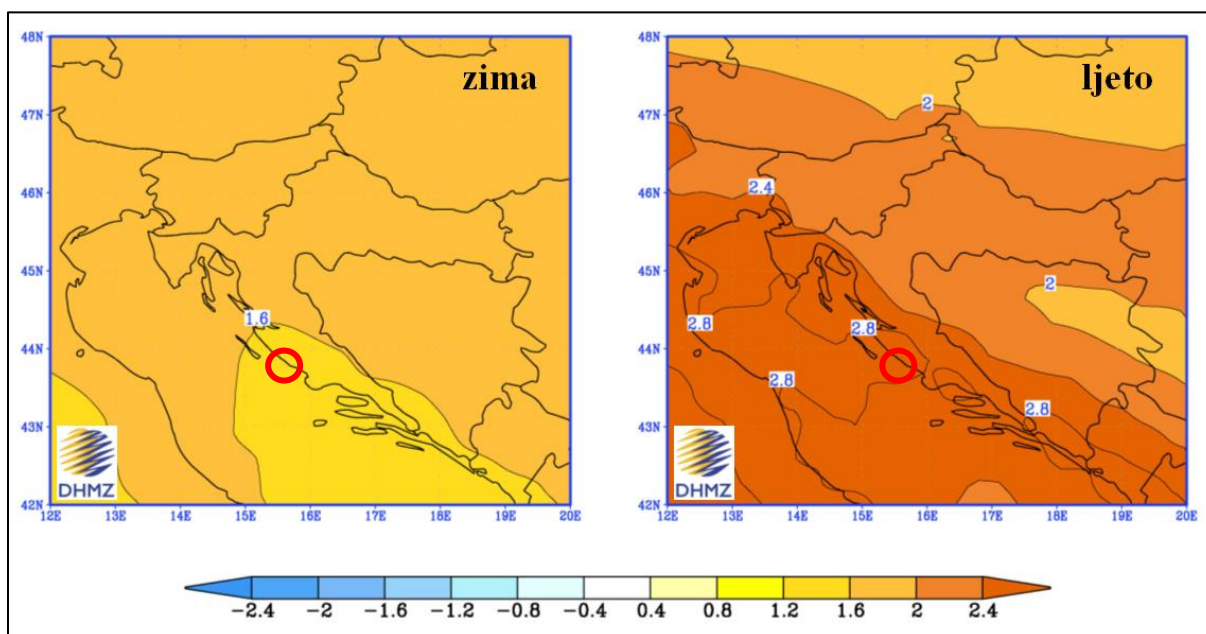
¹⁷ Šesto nacionalno izvješće Republike Hrvatske prema Okvirnoj konvenciji Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC)

¹⁸ A2 scenarij - Svijet u budućnosti karakterizira velika heterogenost sa stalnim povećanjem svjetske populacije. Gospodarski razvoj, kao i tehnološke promjene, regionalno su orijentirani i sporiji nego u drugim grupama scenarija.

Slika 5. Promjena prizemne temperature zraka (u °C) u Hrvatskoj i Općini Murter-Kornati (crveni krug) u razdoblju 2011-2040. u odnosu na razdoblje 1961-1990. prema rezultatima srednjaka ansambla regionalnog klimatskog modela RegCM za A2 scenarij emisije plinova staklenika za zimu (lijevo) i ljeto (desno).

Izvor: DHMZ

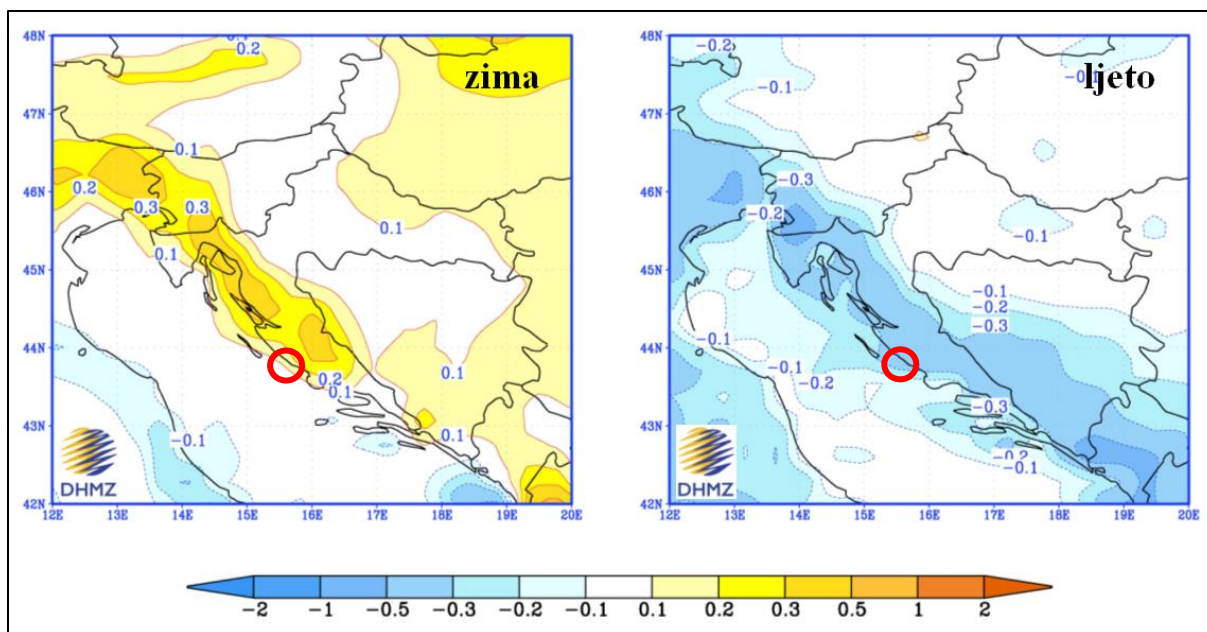

Slika 6. Promjena prizemne temperature zraka (u °C) u Hrvatskoj i Općini Murter-Kornati (crveni krug) u razdoblju 2041-2070. u odnosu na razdoblje 1961-1990. prema rezultatima srednjaka ansambla regionalnog klimatskog modela RegCM za A2 scenarij emisije plinova staklenika za zimu (lijevo) i ljeto (desno).

Izvor: DHMZ

Promjene količine padalina u bližoj budućnosti (2011.-2040.) su vrlo male i ograničene samo na manja područja te variraju u predznaku ovisno o sezoni te na temelju dostupnih podataka ne može se sa statističkom značajnošću reći kakvo će biti stanje na području Općine.

U drugom razdoblju buduće klime (2041-2070) promjene padalina u Republici Hrvatskoj su nešto jače izražene pa se na temelju toga mogu donijeti i određeni zaključci za prostor Općine, iako niti oni nisu statistički značajni. Prema slikama ispod (Slika 7.) za područje Općine predviđa se porast do 0,1 mm/dan iako je moguć i pad do -0,1 mm/dan na području Kornata, dok se ljeti predviđa smanjenje između 0,1 i 0,5 mm/dan.

Slika 7. Promjena padalina u Hrvatskoj (u mm/dan) i Općini Murter-Kornati (crveni krug) u razdoblju 2041-2070. u odnosu na razdoblje 1961-1990. prema rezultatima srednjaka ansambla regionalnog klimatskog modela RegCM za A2 scenarij emisije plinova staklenika za zimu (lijevo) i ljetno (desno).
Izvor: DHMZ

- *Izvori emisija stakleničkih plinova u Općini Murter-Kornati*

Za potrebe Programa¹⁹ proračunate su emisije za stakleničke plinove: ugljikov dioksid (CO₂), metan (CH₄) te dušikov(I) oksid (N₂O). Budući da se ovaj program odnosi na područje šireg obuhvata, odnosno na Šibensko-kninsku županiju, u nastavku slijedi kratki pregled rezultata i trendova koji su navedeni u dokumentu.

Kao i u poglavlju 4.2.1. *Kvaliteta zraka*, u rezultatima su istaknuti oni izvori koji su usko vezani uz uslužne djelatnosti i obrtništvo odnosno turističke djelatnosti: promet (ne uključujući necestovna vozila i strojeve), izgaranje goriva u uslugama i gospodarenje otpadom.

U promatranom razdoblju (2010-2014), promet se pokazao kao najveći izvor emisija za N₂O, a drugi za CO₂ dok vodeći izvor predstavljaju kućanstva. Kod emisija CO₂ treba posebno istaknuti emisije iz osobnih vozila koje su u promatranom razdoblju zabilježile rast od 10 %. Sektor otpada očekivano predstavlja najveći izvor emisija za CH₄ dok su emisije iz prometa i usluga skoro zanemarive.

Posebno treba istaknuti uočene trendove. U promatranom razdoblju, ukupne emisije CH₄ i N₂O pokazuju trend smanjivanja dok ukupne emisije CO₂ pokazuju trend povećavanja. Bez obzira na trend

¹⁹ Program zaštite zraka, ozonskog sloja, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama za područje Šibensko-kninske županije, svibanj 2016.

povećanja, on nije značajan budući da CH₄ i N₂O imaju puno veći potencijal globalnog zagrijavanja (eng. *Global Warming Potential - GWP*) a pokazuju trend smanjivanja. Zbog navedenog se može zaključiti kako GWP na razini Općine (ali i cijele Županije) pokazuje značajan trend opadanja. Ovome, na razini Općine, u prilog idu i Izvješća o brojenju prometa²⁰, iz kojih se može iščitati kako je promet u Općini od vrhunca 2006. značajno oslabio (vidi sliku iznad, Slika 4.).

Prema ROO, na prostoru Općine postoji samo jedan onečišćivač zraka (OŠ Murterski Škoji) čije emisije stakleničkih plinova iznose oko 53 t/god, što se ne smatra značajnom količinom s obzirom na veličinu Općine.

4.2.2.2.2 Opasnosti i rizici od klimatskih promjena u Općini Murter-Kornati

Prema dokumentu SEEFCCA 2012.²¹, opasnosti zbog klimatskih promjena koje su prepoznate kao rizici u Hrvatskoj su podizanje razine mora, ekstremne temperature i padaline, suša, vjetar, oluje, požari te poplave.

U tablici ispod dan je sažeti prikaz projekcija promjene učestalosti i intenzitetu prirodnih opasnosti u jugoistočnoj Europi tijekom 21. stoljeća (Tablica 5.).

Tablica 5. Projekcija promjene učestalosti i intenzitetu prirodnih opasnosti u jugoistočnoj Europi tijekom 21. stoljeća

Opasnost	Procijenjene promjene prirodnih opasnosti uslijed klimatskih promjena		
	2030-e	2050-e	2070-e
Poplave	Rizik od poplava se povećava; poplave zbog otapanje snježnog pokrivača vjerojatno će početi ranije u godini		Poplave srednje učestalosti (t= 100 god) događaju se rjeđe
Suše	Pojava viših temperatura i povećanje broja uzastopnih suhih dana; površinsko otjecanja se smanjuje do 23 %	Površinsko otjecanje se smanjuje za 20 do 30 %	Površinsko otjecanja se smanjuje do 36 %; suše srednje učestalosti (t= 100 god) ponavljaju se svakih 50 godina ili češće
Ekstremne temperature (visoke)	Ekstremi visokih temperatura postaju još viši; toplotni udari duže traju	Viši srednjaci ljetnih temperatura; toplotni udari su češći, počinju ranije u godini i traju duže	
Ekstremne temperature (niske)	Ekstremi niskih temperatura postaju još niži	Do 17 dana mraza godišnje do polovine stoljeća	Rizik od valova hladnoće značajno opada
Oluje i snažni vjetrovi	Brzine vjetrova se neznatno povećavaju	Veće brzine vjetrova duž obale Jadranskog mora uzrokuju više obalnih oluja i obalnih poplava zbog olujnih udara	
Požari	Rizik se povećava proporcionalno učestalosti pojave dužih suša i ekstrema visokih temperatura		

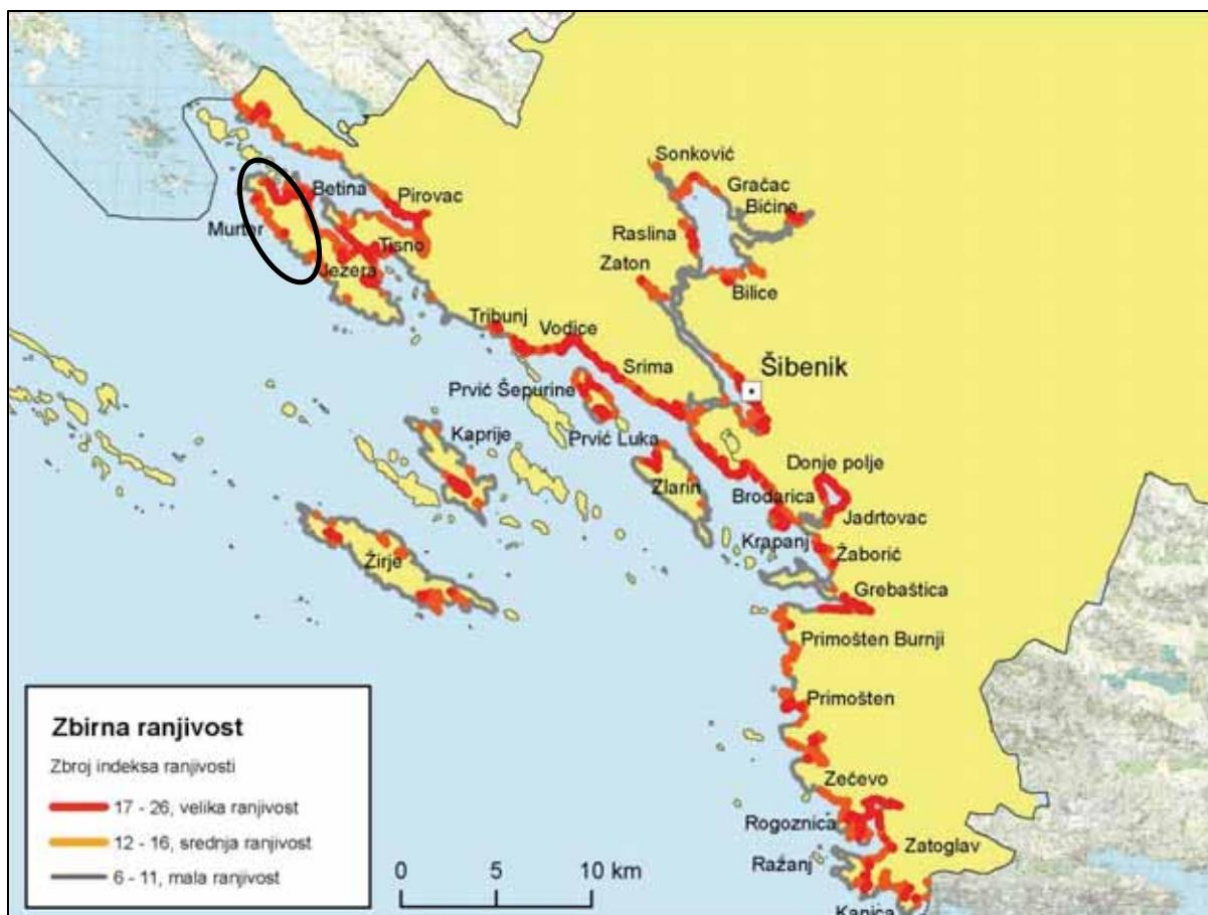
Izvor: SEEFCCA, 2012.

Obalni plan Šibensko-kninske županije prepoznaje obalno područje kao najvrjedniji resurs, ali ujedno i onaj koji je najugroženiji klimatskim promjenama. Analizom utjecaja klimatskih promjena na

²⁰ Brojenje prometa na cestama republike Hrvatske 2002. do 2016.

²¹ SEEFCCA (2012) Regional climate vulnerability assessment - Synthesis report Croatia, FYR Macedonia, Montenegro, Serbia

najvažnije obalne resurse, bilo da su prirodni ili izgrađeni, dobiven je izračun ranjivosti prema tri kategorije parametara: prirodne karakteristike, sile koje djeluju na područje, te socio-ekonomske karakteristike. Zbrajanjem dobivenih indeksa ranjivosti, dobivena je zbirna ranjivost, a prema kojoj se područje Murtera nalazi među najranjivijim obalnim područjima, kako je prikazano na slici niže (Slika 8.).

Slika 8. Prostorni raspored zbirne ranjivosti za područje Općine

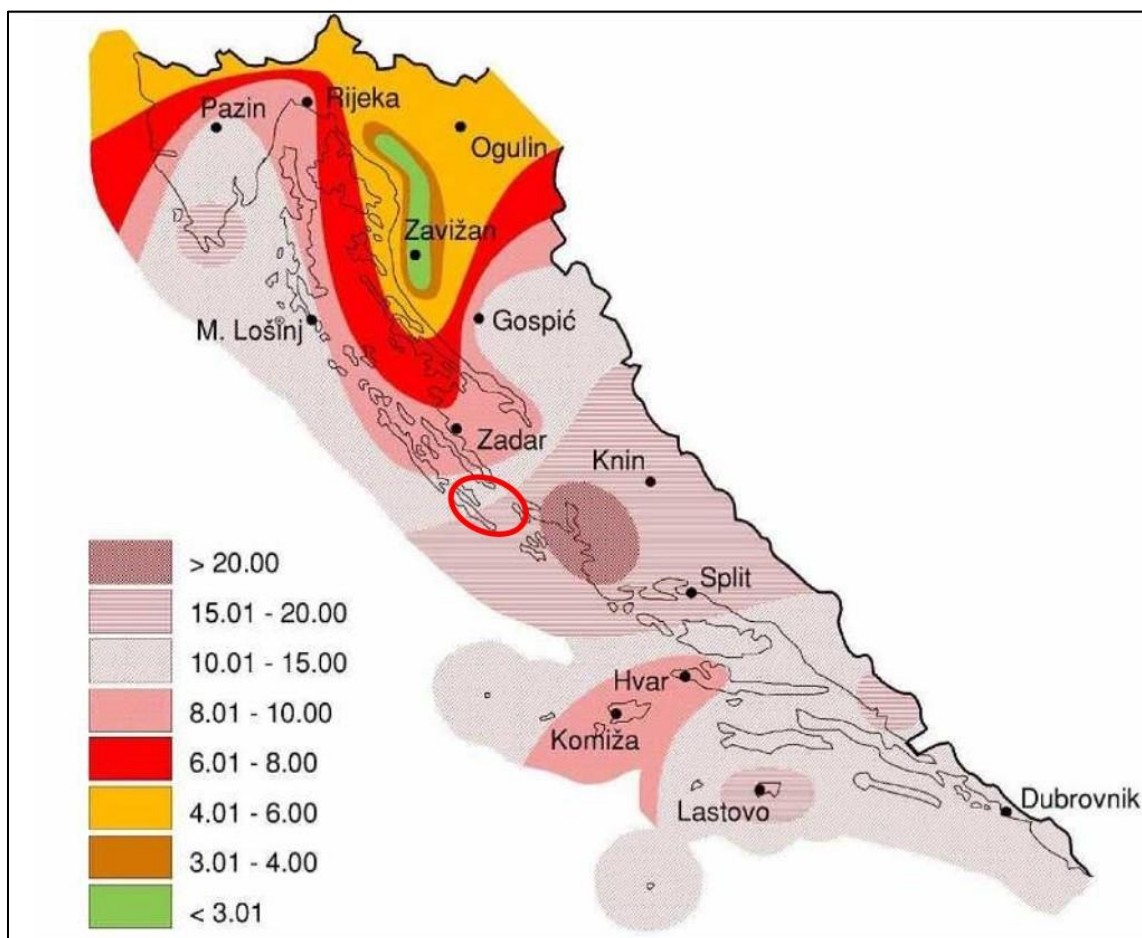
Izvor: Obalni plan Šibensko-kninske županije

- Elementarne nepogode

Budući da za područje Općine nije izrađen dokument *Procjene ugroženosti stanovništva*, za analizu je korištena *Procjena ugroženosti stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara te okoliša od katastrofa i velikih nesreća* koja pokriva cijelo područje Šibensko-kninske županije. Prema tom dokumentu, što se tiče elementarnih nepogoda, područje Županije u razdoblju od 1996. do 2010. godine bilo je ugroženo tučom, sušama, olujnim nevremenom, poplavama, požarima te snježnim padalinama. Područje Općine najugroženije je podizanjem razine mora, posebno iz razloga što za obalna područja izdizanje mora znači i značajan gubitak zemljišta, posebno u slučaju niskih i blagih obala.

Suša kao elementarna nepogoda se na području Županije nije javljala u zadnjih deset godina, te je zadnja proglašena 2003. godine, no nije pogodila područje Općine. Međutim, s obzirom na klimatske promjene, u budućnosti se mogu očekivati veće i češće suše, što se može odraziti štetama na poljoprivrednom dobru, problemima u opskrbi vodom, posebice u ljetnim mjesecima, kao i stradavanjem stanovnika.

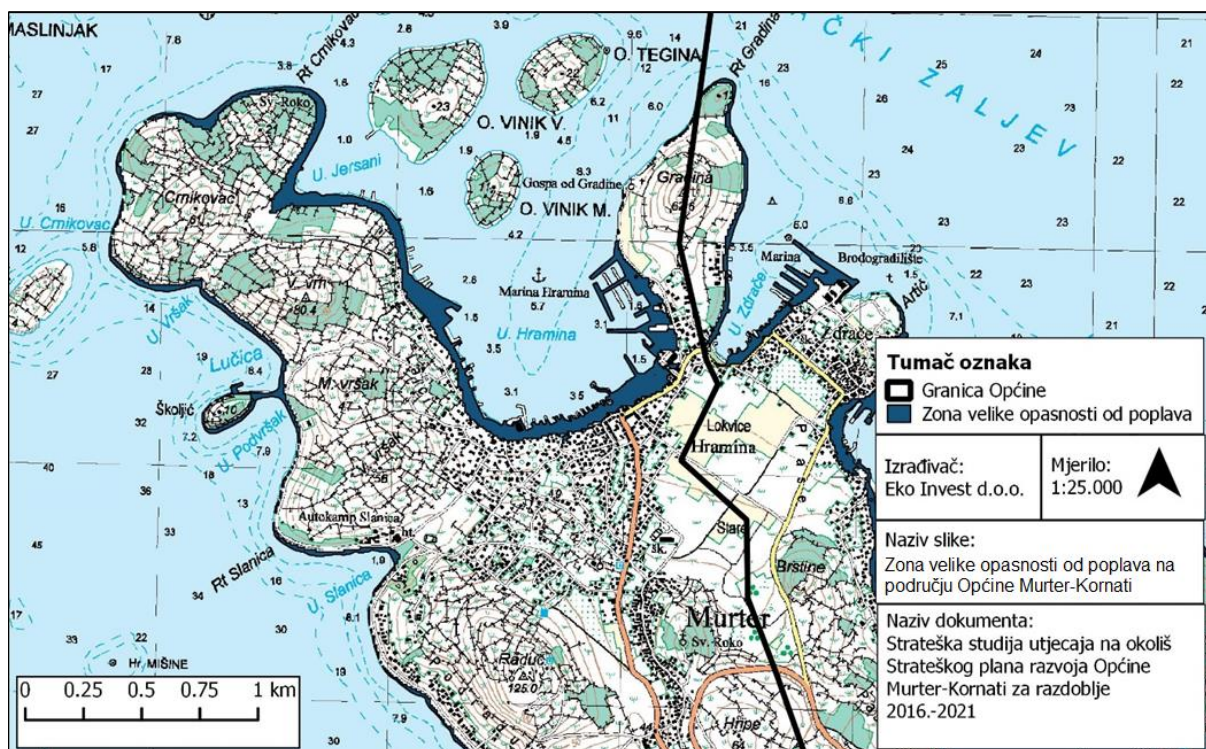
Požari su usko vezani uz sušu, te se tako prema dokumentu „Procjena ugroženosti Republike Hrvatske od prirodnih i tehničko tehnoloških katastrofa i velikih nesreća“, područje Općine nalazi se unutar druge i treće zone žestine požara (vjerojatnosti pojavljivanja požara) u Hrvatskoj (Slika 9.).

Slika 9. Procjene žestine požara za područje Republike Hrvatske

Izvor: Procjena ugroženosti Republike Hrvatske

Prema karti opasnosti od poplava, skoro cijela obalna linija otoka Murtera nalazi se u zoni velike opasnosti od poplava (povratnim razdoblje od 25 godina). Dakako, ovdje se isključivo radi o poplavama uzrokovanim ekstremnim razinama mora. Najkritičnija područja, što se tiče ugroženosti stanovništva i imovine, obuhvaćaju sjeverozapadni dio otoka gdje je obala blago položena a područje je najgušće naseljeno i izgrađeno (uvala Hramina; Slika 10.).

Slika 10. Prikaz zone velike opasnosti od poplava na području Općine Murter-Kornati

Izvor: Biportal; Hrvatske vode

Na slici se jasno vidi da zona velike opasnosti od poplava na području uvale Hramina ulazi u kopno do dubine od 30 do 100 metara. To znači da bi u slučaju poplave sve zgrade uz more bile poplavljene, što uključuje i cijeli kompleks marine Hramina (upravna zgrada, hotel, restoran, parkirališta, servisni prostor i razne trgovine).

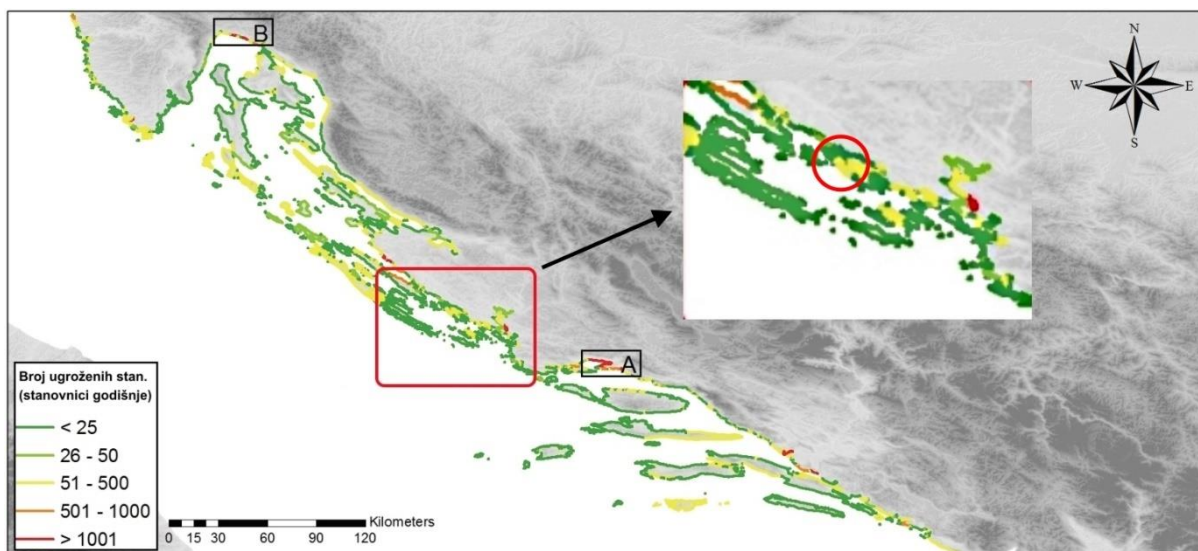
U sklopu projekta *Integracija klimatske varijabilnosti i promjena u nacionalne strategije za primjenu Protokola o IUOP-u na Mediteranu* izrađen je dokument „Procjena mogućih šteta za Republiku Hrvatsku uključujući troškove i koristi od prilagodbe“ u 2015. godini. Projekcije su napravljene pomoću modela i baze podataka DIVA. DIVA je integrirani, globalni modelirajući okvir za procjenu biofizičkih i socioekonomskih posljedica rasta razine mora te s time povezanih ekstremnih razina vode u različitim fizičkim i socioekonomskim scenarijima, kao i razmatranje raznih strategija prilagodbe. U dokumentu su uzeta u obzir tri scenarija porasta razine mora²² te tri scenarija socioekonomskog razvoja (SSP).

Rezultati pokazuju kako je danas 250 km² obale ugroženo ekstremnim razinama mora (poplavama) te da bi ta brojka mogla narasti na 310 km² do 2050. odnosno na 350 km² do 2100. Broj stanovnika koji je ugrožen u današnje vrijeme iznosi oko 17.000 a do 2050. bi taj broj mogao iznositi do 48.000 odnosno 69.000 – 85.000 do 2100. Ove projekcije uključuju srednji scenarij rasta razine mora (rast od 0,19 m do 2050. te od 0,49 m do 2100.).

Na slici ispod (Slika 11.) dan je prikaz godišnjeg broja ugroženih stanovnika u 2100. godini prema SSP²³ i srednjem rastu razine mora (RRM).

²² projekcije za 2050. – 0,15 m, 0,19 m, 0,31 m; projekcije za 2100. – 0,28 m, 0,49 m, 1,08 m

²³ SSP2 („Srednji put“) odražava svijet sa srednjim pretpostavkama između ostalih četiriju scenarija.

Slika 11. Godišnji broj ugroženih stanovnika u 2100. god. prema SSP2 i srednjem RRM-ovu scenariju
Izvor: Procjena mogućih šteta za Republiku Hrvatsku uključujući troškove i koristi od prilagodbe

Na slici iznad (Slika 11.) se jasno vidi da se najveći dio Općine nalazi u zoni najmanjeg broja ugroženih stanovnika godišnje (< 25), čemu je razlog vrlo slaba naseljenost kornatskog otočja. Otprilike ista područja koja se nalaze u zoni velike opasnosti od poplava (Slika 10.) nalaze se u zoni srednjeg broja ugroženih stanovnika godišnje (51 - 500) zbog velike gustoće naseljenosti (naselje Murter, crveni krug na slici iznad). Maksimalno povišenje razine mora koja se može očekivati do 2050. iznosi 0,31 m a do 2100. 1,08 m.

Ekstremne razine mora (poplave) za najgori scenarij porasta razine mora prikazane su u tablici ispod (Tablica 6.).

Tablica 6. Ekstremne razine mora (poplave) za najgori scenarij rasta razine mora za povratno razdoblje H1 i H100*

	H1 2010.	H1 2050.	H1 2100.	H100 2010.	H100 2050.	H100 2100.
Ekstremne razine mora (poplave) za najgori scenarij	0,84 m	1,12 m	1,89 m	1,15 m	1,43 m	2,20 m

*H1 – povratno razdoblje 1 godina; H100 – povratno razdoblje 100 godina

Izvor: Procjena mogućih šteta za Republiku Hrvatsku uključujući troškove i koristi od prilagodbe

Zaključak

S obzirom na navedeno te projekcije iz tablice na početku poglavlja 4.2.2.2.2. *Opasnosti i rizici od klimatskih promjena u Šibensko-kninskoj županiji* (Tablica 5.), može se pretpostaviti da će se ekstremne vremenske prilike na području Općine u budućnosti (do 2030.) događati češće i da će biti veće snage.

S obzirom na činjenicu da je Općina u cijelosti smještena na obali i otocima te da je većina gospodarskih aktivnosti vezana uz turizam, od elementarnih nepogoda posebno treba istaknuti poplave, koje mogu imati razorne učinke.

Dostupni podaci pokazuju da u obalnom području Županije nije bilo značajnih poplava od 1966. već su sve bile locirane na kopnu, u unutrašnjosti, većinom ne ugrožavajući imovinu i stanovništvo. No, s obzirom na projekcije povišenja razine mora te karte opasnosti od poplava, može se zaključiti da će obalni i otočni prostor Županije, pa tako i Općine Murter-Kornati, u skoroj budućnosti biti iznimno ugrožen poplavama. Otežavajuća okolnost područja Općine jest blaga položenost sjeverno-zapadnog dijela otoka Murtera prema moru, što znači da bi u slučaju poplave more moglo ući duboko u naselje Murter. Projekcije Hrvatskih voda trenutno govore o intruziji vode u unutrašnjost otoka od 30 do 100 m. Ove brojke u budućnosti mogu biti samo veće s obzirom na predviđeni porast razine mora.

Poplave mora mogu predstavljati velik problem za Općinu zbog potencijalnog plavljenja velike površine naselja Murter čime će doći do ugrožavanja stanovništva, imovine ali i do ugrožavanja gospodarskih aktivnosti (turizam).

4.2.3 Tlo, pokrov zemljišta, namjena i korištenje prostora

Tlo i zemljište čine jako važnu sastavnicu biosfere čija kvaliteta veoma utječe na život na Zemlji. Ljudskim aktivnostima uvelike se može mijenjati stanje kvalitete tla i namjena zemljišta stoga je prilikom svakog planiranja promjena u prostoru potrebno misliti na racionalno ophođenje i zaštitu tla.

4.2.3.1 Tlo

Klasifikacijom tla u Republici Hrvatskoj je utvrđeno 65 sistemskih jedinica odnosno tipova tala, dok su s obzirom na namjensku pogodnost, tipovi tala raspoređeni u 5 klasa: P1 (dobra pogodnost/osobito vrijedno obradivo poljoprivredno zemljište), P2 (umjerena pogodnost/vrijedno obradivo poljoprivredno zemljište), P3 (ograničena pogodnost), N1 (privremeno nepogodna), N2 (trajno nepogodna). Prema toj podjeli na području Općine Murter-Kornati prevladavaju tla koja spadaju u kategoriju N2 pogodnosti tla, najviše na području Kornata. To su trajno nepogodna tla koja su ograničena visokom stjenovitošću i nagibom, ne mogu se koristiti za poljoprivrednu proizvodnju, osim kao pašnjaci te su prepušteni šumskom zarastanju. Vrlo mali udio tla pripada P3 klasi pogodnosti od čega se glavnina nalazi na području naselja Murter, a vrlo mali dio na Kornatima. Tla P3 klase su ograničene pogodnosti za obradu zbog manje dubine, stjenovitosti, kamenitosti, većeg nagiba i kiselosti, ali se mogu u manjoj mjeri obrađivati za ratarske i drvenaste kulture.

Na području Općine pojavljuju se 4 tipa tla, isključivo automorfna koja nemaju sposobnost duljeg zadržavanja vode. Pojavljuju se s nekoliko nižih sistematskih jedinica ovisno o reljefu, matičnom supstratu i hidrologiji koji zajedno čine jednostavne ili složene zemljišne kombinacije. Obalnim pojasom Šibensko-kninske županije prevladavaju antropogena tla na kršu (P3) i kamenjar (N2) pa tako i na području naselja Murter. Najveći udio zauzimaju antropogena tla na kršu koja zbog niske stjenovitosti (ispod 10%), veće dubine (do 100 cm) i u kombinaciji s crvenicom predstavljaju najpogodnije tlo za obradu na području Općine jer je omogućeno dublje prodiranje vode kroz pukotine krša. Na sjeveru naselja se pojavljuje kamenjar u kombinaciji s crnicom vapnenačko dolomitnom, rendzinom, smeđim tlom na vapnencu i crvenicom. Kamenjar predstavlja tlo izrazite stjenovitosti (do 90%) i plitkosti (5-15cm) pa nikakve poljoprivredne aktivnosti nisu moguće. Čak je i razvoj šumske vegetacije isto vrlo ograničen zbog male dubine, nedostatka organskih tvari i velike suhoće tla.

Na području kornatskog otočja najrasprostranjenija su smeđa tla na vapnencima (N2) u kombinaciji sa crvenicom tipičnom i lesiviranom ili crnicom vapnenačkom dolomitnom i rendzinom. Navedena tla nisu pogodna za poljoprivredu obradu zbog izrazite kamenitosti i stjenovitosti. Na pojedinim mjestima veće dubine (do 70cm) i malom predjelu antropogenog tla na kršu koji se pojavljuje na Kornatima, tlo je povoljno za uzgoj maslina unatoč stjenovitosti jer pukotine nastale okršavanjem dopiru do nekoliko metara u dubinu i tako omogućavaju korijenju biljaka dovod vode i hranjivih tvari.

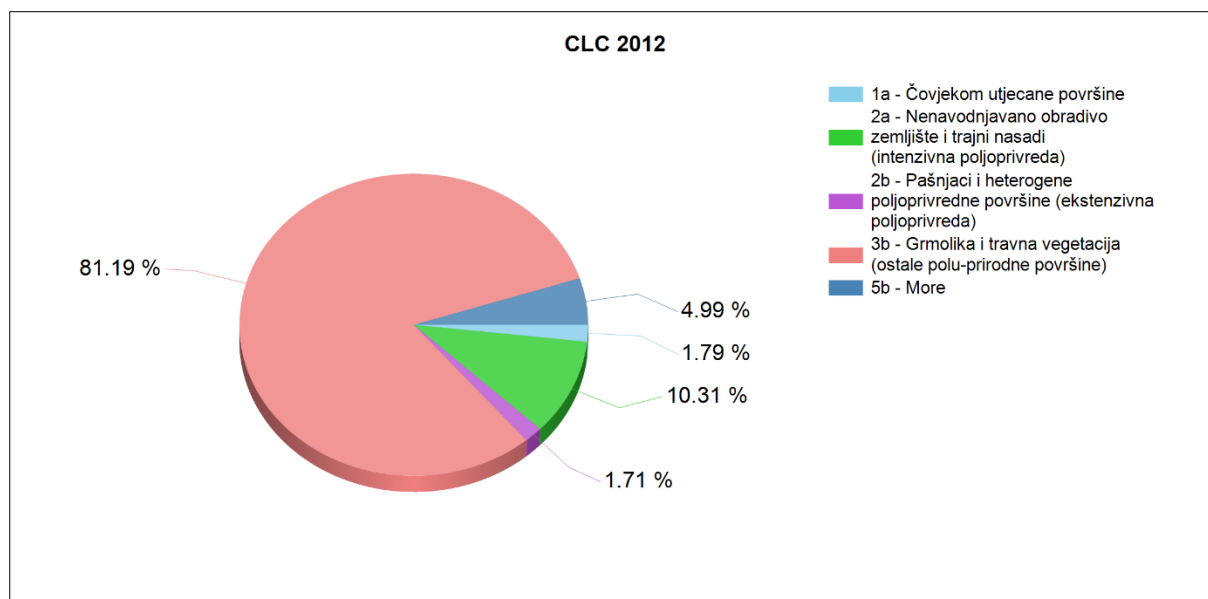
Stanje kvalitete tala

Na području Općine Murter-Kornati nema industrijskih postrojenja, a poljoprivredne aktivnosti su jako ograničene stoga su njihova opterećenja na tlo i njegovu kvalitetu minimalna. Prema podacima iz Baze predloženih postaja i točaka trajnog motrenja tala Hrvatske koju izrađuje Agencija za zaštitu okoliša (AZO), na području otoka Murtera nalazi se 6 potencijalno onečišćenih lokaliteta. Navedeni lokaliteti su smješteni su na području marina i odlagališta otpada čija je pedološka osnova uglavnom

kamenjar. Kamenjar zajedno s vapnenačko-dolomitnom crnicom i rendzinom predstavlja tlo nepogodno za obradu i dosta osjetljivo na kemijske onečišćivače. Upravo zbog osjetljivosti ovog tipa tla, važno je prilikom planiranja razvoja i prenamjene prostora na ovom području prilagođavati aktivnosti s obzirom na pedološku osnovu i njezine karakteristike.

4.2.3.2 Pokrov zemljišta, namjena i korištenje prostora

Uvid u stanje pokrova, namjenu i korištenje prostora dobiven je sintezom digitalne baze podataka Corine Land Cover Hrvatska 2012. (Slika 12.).

Slika 12. Struktura korištenja zemljišta na području Općine Murter-Kornati prema CORINE Land cover 2012.

Izvor: AZO

Analizom dostupnih podataka, prema obilježjima pokrova zemljišta te namjene i korištenja prostora, utvrđena je podjela područja Općine Murter-Kornati na sljedeće površine:

1. UMJETNE POVRŠINE (1,79%)
 - a) Nepovezana gradska područja
 - b) Gradilišta
 - c) Industrijski ili poslovni prostori
 - d) Sportski i rekreacijski objekti
 - e) Prometnice s pripadajućim zemljištem

Na području Općine se nalazi samo jedno gradsko naselje i dvije prometnice stoga ne čudi činjenica da na umjetne površine otpada vrlo mali dio ukupne površine Općine. Pri tome najveći dio se odnosi na samo naselje Murter koje je jedino urbanizirano mjesto na području Općine.

2. POLJODJELSKA PODRUČJA (12,02%)
 - a) Maslenici
 - b) Vinogradi
 - c) Pašnjaci

- d) Mozaik poljoprivrednih površina
- e) Pretežno poljoprivredno zemljište, sa značajnim udjelom prirodnog biljnog pokrova

Poljoprivredne površine zauzimaju oko 12% površine Općine od čega preko 10% čine maslinici, uglavnom na Kornatima, te dosta manjim udjelom vinogradi. Preostali dio se odnosi male iscjepkane parcele za ratarsku proizvodnju na području naselja Murter.

3. ŠUME I POLUPRIRODNA PODRUČJA (81,19%)

- a) Prirodni travnjaci
- b) Mediteranska grmolika vegetacija (sklerofilna)
- c) Područja s oskudnom vegetacijom
- d) Sukcesija šume

Područje Općine Murter-Kornati je veoma oskudno vegetacijom prvenstveno zbog pedološke osnove i klimatskih uvjeta. Iz tog razloga se preko 80% površine Općine odnosi na grmoliku i poluprirodnu vegetaciju gdje dominiraju prirodni travnjaci, mediteransko sklerofilno grmlje i područja oskudna vegetacijom.

4. VODENE POVRŠINE (4,99%)

Na području Općine nema kopnenih voda stoga se sva vodena površina odnosi na more.

4.2.3.2.1 Promjene pokrova zemljišta

U razdoblju između 2006. i 2012. godine su na području Općine Murter-Kornati zabilježeni trendovi smanjivanja poljoprivrednih površina uslijed napuštanja poljoprivredne djelatnosti radi ekonomske neisplativosti. Zapuštanje poljoprivrednih površina i pašnjaka rezultiralo je sukcesijom vegetacije odnosno širenjem mediteranskog grmlja koje ionako dominira ovim područjem. Porast bilježe površine za sadnju trajnih nasada, maslina i eteričnog bilja, nauštrb prirodnih travnjaka. Razlog tome je sve jače brendiranje proizvoda od maslinovog i eteričnih ulja u turističke svrhe pa lokalno stanovništvo sve više pronalazi u tome izvor prihoda.

Područje Općine zbog pedoloških i klimatskih karakteristika krškog područja ima vrlo ograničene površine vrijednih zemljišnih resursa. Uglavnom prevladavaju tla najniže klase pogodnosti, N2 te manji dio ograničene pogodnosti, P3. Zbog specifičnosti krša, pojedina vrste tla su osjetljivije na onečišćenja stoga valja pripaziti prilikom promjena i planiranja prostora (turističke aktivnosti, odlaganje otpada) na moguće negativne utjecaje. Kao posljedica ograničenosti pogodnosti tala, poljoprivredne aktivnosti su minimalne i uzgajaju se kulture koje mogu uspjevati s ograničenom dostupnošću vode i organskih tvari (masline). Najrasprostranjenija je grmolika i travna vegetacija tipična za mediteranski prostor koja pogoduje jedino stočarstvu. Na ovom području postoje preduvjeti za opasnost od požara, ali ona je najizraženija samo na područjima gdje je prisutna sukcesija vegetacije te na manjim izdvojenim područjima sa šumskom vegetacijom.

4.2.4 Stanje vode, vodnih tijela, vodoopskrbe i odvodnje

4.2.4.1 Vode i vodna tijela

Prostor Općine spada u vodno područje Dalmatinskih slivova. Na područje Šibensko-kninske županije ulazi i mali krajnji jugoistočni dio Vranskog jezera, ali se granica proteže gotovo polovicom južne obale jezera. Vransko jezero najveće je jezeru u Republici Hrvatskoj: dugo je 13,6 km, široko prosječno 2,2 km, a duboko 3,9 m te obuhvaća površinu od 30,16 km². Vodu dobiva iz nekoliko izvora, i potoka Skorobića, a otječe ponorima i umjetnim kanalom Prosikom, koji ga spaja s Pirovačkim zaljevom. Vodostaj mu tijekom godine koleba prosječno 0,95 m, a maksimalno 2 m. Jezero je zapravo krško polje ispunjeno blago zaslanjenom vodom a ujedno i kriptodepresija, što znači da se površina jezera nalazi 2 metra iznad površine mora, dok je dno 4 metra ispod razine mora. Cijelo područje jezera nalazi se u zaštićenom području Park prirode Vransko jezero.

Otoci svaki za sebe predstavljaju zasebnu i specifičnu hidrološku cjelinu, ali zbog hidrogeoloških karakteristika, kao i relativno male površine većine otoka, uvjeti za formiranje podzemne vode nisu povoljni. Oborine se brzo infiltriraju u dobro propusnu sredinu i dreniraju preko priobalnih, najčešće bočatih izvora u more. Slatkovodni sustavi na otocima ograničeni su zbog široke zone upliva mora, pa velike količine slatke vode bez zadržavanja otječu ili se difuzno pridružuju morskoj vodi. Razina podzemne vode u kršu, tijekom sušnog razdoblja, dosta je niska i nalazi se duboko ispod površine terena. Vodno lice na otocima nalazi se na nadmorskoj visini od 2 do 5 m, zavisno o udaljenosti od obalne linije.

Otok Murter u cijelosti izgrađuju karbonatne naslage kredne starosti. Dobro vodopropusne su karbonatne naslage gornjokredne starosti i to vapnenci senona i vapnenci u izmjeni s vapnenačkim dolomitima. Ove naslage izgrađuju najveći dio otoka i glavni su uzrok što na otoku nema površinskih izvora i tokova. Slabije propusne su dolomitne naslage alb-cenomana, ali one također nemaju pozitivnu ulogu u formiranju i zadržavanju značajnije količine pitke vode. Osrednjom vodopropusnosti (naizmjenične) označene su kvartarne naslage u poljima između Murtera i Betine. Na Murteru nema značajnije pojave vode, no potrebno je spomenuti niz zdenaca koji se koriste za vodoopskrbu i zalijevanje, te tri bočata izvora na potezu Betina - Tisno uočljiva samo u zimskom razdoblju.

4.2.4.1.1 Obilježja stanja voda i vodnih tijela

Obilježja stanja voda rezultat su prirodnih procesa i specifičnosti, različitog korištenja voda kao i antropogenog utjecaja.

Zaštite voda provodi se istraživanjem i ispitivanjem kakvoće voda s ciljem utvrđivanja vrste vode, odnosno kakvoće i uzroka promjena kakvoće te utvrđivanje i primjena potrebnih mjera zaštite voda. Program ispitivanja stanja voda definiraju Hrvatske vode, Sektor razvitka u suradnji sa Zavodom za vodno gospodarstvo i Glavnim vodnogospodarskim laboratorijem Hrvatskih voda na temelju *Zakona o vodama* (NN 153/09, 63/11, 130/11, 56/13, 14/14), *Uredbe o standardu kakvoće voda* (NN 73/13, 151/14, 78/15) i *Pravilnika o posebnim uvjetima za obavljanje djelatnosti uzimanja uzoraka i ispitivanja voda* (NN 74/13). Na stalnim mjernim postajama utvrđuju se kvalitativne karakteristike, odnosno stanje i promjene kakvoće vode.

Podaci o stanju vodnih tijela dobiveni su u obliku izvotka iz Registra vodnih tijela od Hrvatskih voda, sukladno *Planu upravljanja vodnim područjima 2016.-2021.* Konačno stanje vodnog tijela Vransko

jezero je umjereno, što je uglavnom posljedica ocjene ekološkog stanja, bioloških elementa kakvoće te fizikalno-kemijskih pokazatelja.

Sukladno Planu upravljanja vodnim područjima, definirani su obavezni čimbenici na temelju kojih se određuju tipovi priobalnih voda, a to su ekoregija, raspon plime, oseke i salinitet, kao i izborni čimbenici, odnosno sastav supstrata i dubina. Na području Općine pojavljuju se jedan tip priobalnih voda s dva člana: euhalino priobalno more sitnozrnatog sedimenta (HR-O423 – Kornati i šibensko priobalje i HR-O413 – Pašmanski i Zadarski kanal).

Procjena stanja priobalnih tijela prema ukupnim pokazateljima je dobra, a kako je prikazano u tablici niže (Tablica 7.).

Tablica 7. Stanje priobalnih voda

Stanje	0423-KOR	0413 - PZK
Prozirnost	Dobro stanje	Dobro stanje
Otopljeni kisik u površinskom sloju	Vrlo dobro stanje	Vrlo dobro stanje
Otopljeni kisik u pridnom sloju	Vrlo dobro stanje	Vrlo dobro stanje
Ukupni anorganski dušik	Dobro stanje	Vrlo dobro stanje
Ortofosfati	Dobro stanje	Vrlo dobro stanje
Ukupni fosfor	Vrlo dobro stanje	Vrlo dobro stanje
Klorofil a	Vrlo dobro stanje	Vrlo dobro stanje
Fitoplankton	Dobro stanje	Dobro stanje
Makroalge	-	Vrlo dobro stanje
Bentički beskralješnjaci	-	-
Morske cvjetnice	Vrlo dobro stanje	-
Biološko stanje	Dobro stanje	Dobro stanje
Specifične onečišćujuće tvari	Vrlo dobro stanje	Vrlo dobro stanje
Hidromorfološko stanje	Vrlo dobro stanje	Vrlo dobro stanje
Ekološko stanje	Dobro stanje	Dobro stanje
Kemijsko stanje	Dobro stanje	Dobro stanje
Ukupno stanje	Dobro stanje	Dobro stanje

Izvor: Hrvatske vode

Na području Općine također se nalaze dva grupirana vodna tijela podzemne vode *JKGNKCPV_08 Ravni kotari* i *JOGNKCPV_12 Jadranski otoci*. Otok Kornat pripada grupiranom podzemnom vodnom tijelu *Jadranski otoci*. U grupiranom podzemnom vodnom tijelu *Jadranski otoci* analizirani su otoci koji zbog svoje veličine, ili specifičnih geoloških struktura, imaju vlastite vodne resurse u tolikim količinama da imaju mogućnost organizacije vlastite javne vodoopskrbe, ili bar dijela vodoopskrbe, uz prihranjivanje podmorskim cjevovodima s kopna. Unutar vodnog tijela *Jadranski otoci*, izdvojeni su sljedeći otoci: Krk, Cres, Rab, Pag, Dugi otok, Brač, Vis, Hvar, Korčula, Mljet i Lastovo.

Ocjena stanja podzemnih vodnih tijela određuje se njegovim količinskim i kemijskim stanjem, ovisno o tome koja je ocjena lošija. Kemijsko stanje kao i standardi kakvoće za ocjenu, definirani su prema Uredbi o standardu kakvoće voda, dok količinsko stanje odražava stupanj antropogenog utjecaja na zalihe podzemne vode. Konačna ocjena grupiranih tijela podzemne vode prikazana je u tablici ispod (Tablica 8.).

Tablica 8. Ocjena stanja tijela podzemne vode

Ocjena stanja/tijelo podzemne vode	JKGNKCPV_08 Ravni kotari	JOGNKCPV_12 Jadranski otoci
Kemijsko stanje	dobro	dobro
Količinsko stanje	dobro	dobro
Ukupno stanje	dobro	dobro

Izvor: Hrvatske vode

Potencijalna onečišćenja voda na području Općine nastaju uslijed:

- ispuštanja nepročišćenih komunalnih voda u priobalno more,
- korištenja zaštitnih sredstava u poljoprivredi na kopnu, gdje ispiranjem dospijevaju u more
- korištenja mora za kupanje, te
- pomorskog prometa i plovila.

4.2.4.1.2 Zaštita od štetnog djelovanja voda

U aktivnosti koje štite od štetnog djelovanja voda spadaju obrana od poplava te zaštita od erozija i bujica. Zbog prirode tla, intenziteta oborina i jako razvijenog reljefa, djelovanje erozije je veoma jako, te je područje otoka mjestimično ugroženo bujicama. Kao rezultat dizanja mora, sve su češće plavljene niske obalne površine naselja. Poplave ugrožavaju izgrađene obale i njihovu stabilnost, objekte uz obalu i infrastrukturu.

U okviru Plana upravljanja vodnim područjima 2016. – 2021. sukladno odredbama članaka 111. i 112. *Zakona o vodama* (NN 153/09, 63/11, 130/11, 56/13 i 14/14) izrađene su karte opasnosti od poplava. Prema podacima dobivenih od Hrvatskih voda, na području Općine pod najvećim rizikom od poplava mora nalazi se područje naselja Murter, te se pri odabiru lokacije i planiranju pojedinačnih zahvata, a uzimajući u obzir i utjecaj klimatskih promjena, svakako treba uzeti u obzir mogućnost poplava mora. Opis opasnosti i rizika od poplava mora zajedno s kartom opasnosti od poplava, dan je u poglavlju 4.2.2.2.2. *Opasnosti i rizici od klimatskih promjena*.

4.2.4.2 Vodoopskrbni sustav

Prostornim planom uređenja Općine Murter-Kornati određeno je da će se područje Općine snabdijevati pitkom vodom iz regionalnog vodoopskrbnog sustava Šibenik (Krka)-Zadar, uz korištenje izgrađenog sustava s korištenjem voda s izvorišta Dubrava (Jandrić I), Jandrić II, kaptaže Kovče i Krke (Jaruga). Vodni resursi su podzemni izvori, uglavnom visoke kakvoće, ali zbog krškog terena, vrlo osjetljivi na hidrološke prilike. U preradi vode vodovoda koristi se samo proces kloriranja vode. Usluge vodoopskrbe na području Općine provodi društvo Vodovod i odvodnja d.o.o. Šibenik.

Potrebna količina vode izračunata je temeljem prosječne dnevne potrošnje od 300 l/st/dan za stanovništvo, odnosno 500 l/tur/dan za turiste, te broja korisnika, za koji se procjenjuje da će rasti sukladno gospodarskom razvoju i razvoju turizma.

Budući da se područje Općine opskrbljuje s kopna, tako i kvaliteta i raspoloživi kapaciteti vode za piće ovise o izvorima i uzrocima onečišćenja na kopnu.

4.2.4.2.1 Obilježja stanja vodoopskrbe

U završnom izvješću *Ocjena stanja i rizika cjelina podzemnih voda na krškom području u Republici Hrvatskoj (2009.)*, navodi se da je na vodocrpilištima Šibensko-kninske županije (što se uglavnom odnosi na izvorište Jaruga iz kojeg se napaja i Općina Murter-Kornati) uočena velika razlika između koncesijom odobrenih godišnjih količina korištenja voda (7.5 mil. m³) i stvarno zahvaćenih, koje za 2008. g. iznose 19.65 mil. m³, odnosno, 2,6 puta više. Također, uočen je i relativno značajan trend povećanja korištenja vode — značajniji kod šibenskog vodovoda (4,3 %) koji pokriva priobalno područje. U vodoopskrbnoj mreži postoje i značajni gubici vode, koji se iskazuju kroz razliku između zahvaćene i isporučene količine vode. Gubici vode u Županiji uzrokovani su uglavnom dotrajalošću distribucijskog sustava, a ovise i o kontroli tlakova u mreži, te kvaliteti materijala, izvedbi i održavanju. Gubici u sustavu utječu na cijenu vode krajnjih potrošača, jer se nenaplaćena potrošena voda uključuje u cijenu vode, a također uzrokuju nepotrebnu potrošnju energije za pogon i pročišćavanje vode koja se gubi u sustavu, te neracionalno rasipanje vodnog resursa.

Analiza laboratorijskih nalaza vode za piće za razdoblje od 1.1. 2016. do 31.12.2016. pokazuje kontinuiranu ispravnost vode iz vodoopskrbnog sustava crpilišta Jaruga, osim u travnju 2016., kad su u uzorku pronađene kloroformne bakterije.

Vodoopskrba lokacija u nacionalnom parku planirana je na način da je autonomno rješava svaki korisnik za sebe i to prvenstveno dopremom vode brodovima u rezervoare/cisterne koje će biti usklađene visinski i sadržajno ovisno o potrebama korisnika i o karakteristikama lokacije.

U uslužno-servisnim zonama izgrađeni su spremnici pitke vode i to u marini Piškera kapaciteta 1000 m³, te u uvali Ravni Žakan kapaciteta 400 m³.

4.2.4.3 Sustav odvodnje

Sustav javne odvodnje otpadnih voda Općine još uvijek je u izgradnji, te, sukladno *Višegodišnjem programu gradnje komunalnih vodnih građevina*, stopa priključenosti još uvijek iznosi 0 %. Sustav Betina-Murter obuhvaća odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda na uređaju I stupnja pročišćavanja, za područja naselja Murter u Općini Murter-Kornati i naselja Betina u Općini Tisno. Općine su zajednički krenule u izradu dokumentaciju za gradnju sustava odvodnje a kasnije i nadogradnje sustava sukladno idejnom projektu *Sustava odvodnje otpadnih voda Betina-Murter*. Godine 2014. pokrenuta je druga faza projekta, koja predviđa prerazmjestaj crpnih stanica, povećanje stupnja pročišćavanje na II, te smanjenje kapaciteta uređaja na 10.000 ES. Trenutno su izgrađeni podmorski ispust i dio gravitacijskih i tlačnih kolektora, dok uređaj za pročišćavanje još nije izgrađen. Prema idejnom projektu, planirano priključenje stanovništva na sustav iznosi 95%.

Za projekt je provedena ocjena o procjeni utjecaja zahvata na okoliš, te je Ministarstvo zaštite okoliša i energetike donijelo Rješenje da je namjeravani zahvat prihvatljiv za okoliš i ekološku mrežu (Klasa: UP/I-351-03/14-08/108; Ur. broj: 517-06-2-1-1-14-10 od 8.12.2014.).

Turistički sadržaji, turističke zone i marine, kao i drugi potencijalni onečišćivači, uglavnom posjeduju lokalne sustave odvodnje kojima se otpadne vode ispuštaju u recipijent nakon prethodnog pročišćavanja kroz mehaničke separatore, separatore masti i ulja, taložnike, aeracijske bazene ili bio-diskove, putem upojnih bunara ili direktnim ispuštanjem u vodotoke i more u relativnoj blizini obale. Ovakvi sustavi odvodnje i pročišćavanja su neodgovarajući, te se planira priključenje što većeg broja takvih pogona na sustav javne odvodnje. U marini Hramina i ostalim marinama koje imaju izgrađeni sustav za zbrinjavanje voda s pročišćivačem planiraju se uređaji i oprema za vakumsko pražnjenje brodskog spremnika otpadnih voda. Ova instalacija omogućit će posluživanje brodova koji imaju sabirni spremnik.

Na području nacionalnog parka planira se autonomno rješavanje evakuacije otpadnih voda u septičke jame koje zadovoljavaju sve sanitarno-tehničke uvjete te lociranje tih jama na mjesta gdje je moguća evakuacija otpadnih voda iz tih jama ispuštanjem i deponiranjem u servisni brod koji transportira otpadne vode do izgrađenih uređaja za pročišćavanje voda iz kojih se ispušta pročišćena voda u more. Ukoliko nije moguće izgraditi autonomne septičke jame, potrebno je izgraditi sustav kolektora koji odvodi otpadne vode do zajedničkih septičkih jama.

Zaključak

Posljedica slabe izgrađenosti i priključenosti na sustav javne odvodnje je nekontrolirano ispuštanje otpadnih voda u okoliš, što predstavlja jedan od glavnih izvora onečišćenja priobalnih voda i mora. Negativni utjecaji su najznačajniji tijekom ljeta, zbog dodatnog pritiska koji stvara sezonski turizam.

Unatoč lošem stanju odvodnje, praćenje kakvoće mora na plažama, koje se sustavno provodi tijekom turističke sezone, pokazuje dobru kakvoću mora za kupanje na plažama (vidi poglavlje 4.2.15. *Zdravlje ljudi*). Iako ispitivanja kvalitete vode na izvorištu, s kojeg se opskrbljuje otok, većinom pokazuju nezadovoljavajuće stanje prema mikrobiološkim pokazateljima, a većim je dijelom uzrokovano nepročišćenim komunalnim vodama, voda za piće iz javnog sustava vodoopskrbe je sanitarno ispravna.

Implementacijom *Višegodišnjeg programa gradnje komunalnih građevina* očekuje se poboljšanje stanja u području odvodnje i zaštite voda, no konkretni rezultati ovisit će o brzini i dinamici provedbe ovog programa.

Provedba programa na području Županije otvorit će i novo pitanje zbrinjavanja otpadnog mulja iz UPOV-a (cca 0,5 kg mulja/m³ otpadne vode; dnevna količina suhe tvari mulja (ST) u rasponu je 50 do 70 g ST/ES). Treba istaknuti kako se UPOV-e kod kojih nije riješeno konačno odlaganje mulja, smatra nedovršenima dokle god nisu poduzete sve potrebne mjere zaštite okoliša, što uključuje i rješavanje pitanja zbrinjavanja otpadnog mulja.

4.2.5 Bioekološke značajke

4.2.5.1 Vegetacija, staništa i flora

Područje Općine Murter-Kornati prostire se primorskim dijelom Šibensko-kninske županije, a po svojim fitogeografskim značajkama pripada eumediteranskoj zoni mediteransko-litoralnog vegetacijskog pojasa.

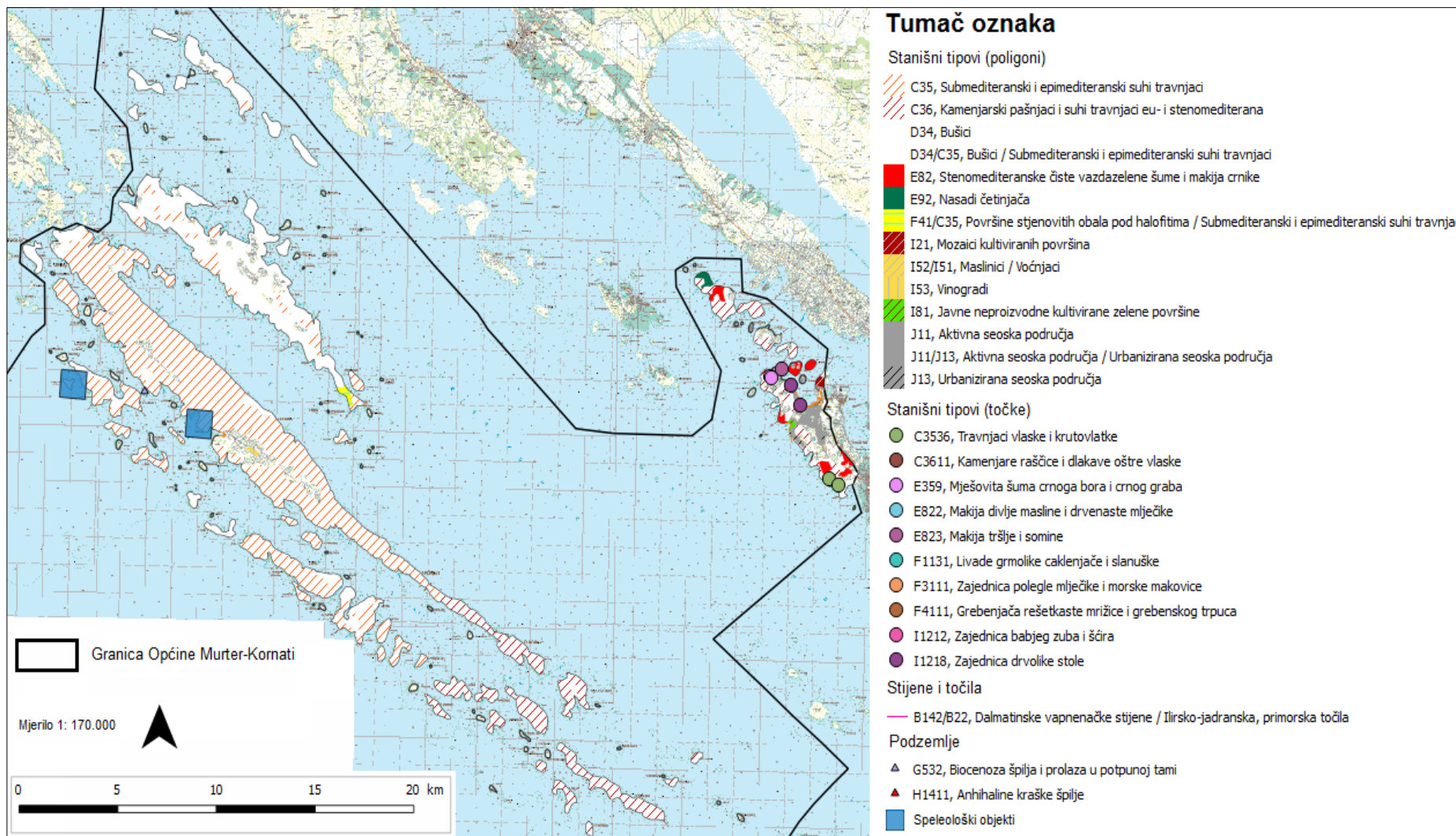
Prema karti staništa (Hrvatska agencija za okoliš i prirodu – HAOP; Bioportal.hr) i *Pravilniku o popisu stanišnih tipova, karti staništa te ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima* (NN 88/14), na području Općine pojavljuju se 41 tip ili kombinacija kopnenih (27) i morskih staništa (14).

Što se tiče kopnenih staništa, najveću površinu (48,7 %) zauzima stanište submediteranskih i epimediteranskih suhих travnjaka (C.3.5). Nadalje slijedi kombinacija staništa, i to spomenutih travnjaka s dračicama (C.3.5./D.3.4.), s udjelom od 23,2 %. Značajnu površinu zauzima i stanišni tip kamenjarskih pašnjaka i suhих travnjaka eu/stenomediterana (C.3.6.) s 10,7 %, kao i kombinacija staništa voćnjaka i maslinika (I.5.1./I.5.2.), s udjelom od 6,9 %. Ostala kopnena staništa pojedinačno zauzimaju manje od 2 % površine te nisu posebno navedena. Kartografski prikaz svih kopnenih staništa na području Općine priložen je na slici ispod (Slika 13.).

Valja napomenuti kako se sva šumska staništa, koja ukupno zauzimaju oko 1,4 % svih staništa na području Općine, nalaze na otoku Murteru. To u stvarnosti ne znači da na otocima nema šumskih staništa, nego da su šumski sklopovi na otocima manji od 9 ha te su kao takvi priključeni susjednim poligonima staništa, čime su stvarni prostorni podaci uopćeni.

U procesu je izrada nove karte nešumskih kopnenih staništa u mjerilu 1:250.000, s minimalnom površinom kartiranja od 1,56 ha, koja će obuhvatiti promjene u prostoru te omogućiti bolji uvid u rasprostranjenost nešumskih staništa na području Republike Hrvatske.

Ugrožena ili rijetka kopnena staništa na razini Hrvatske koja se pojavljuju na području Općine navedena su u tablici ispod (Tablica 9.).

Slika 13. Kopneni stanišni tipovi i kombinacije kopnenih staništa na području Općine Murter-Kornati

Izvor: Bioportal

Tablica 9. Popis ugroženih i rijetkih kopnenih stanišnih tipova na području Općine Murter-Kornati

Kopnena staništa (popis uključuje stijene i točila te podzemna staništa)	NKS kod
Dalmatinske vapnenačke stijene	B.1.4.2.
Ilirsko-jadranska, primorska točila	B.2.2.
Submediteranski i epimediteranski suhi travnjaci	C.3.5.
Travnjaci vlaske i krutovlatke	C.3.5.3.6.
Kamenjarski pašnjaci i suhi travnjaci eu- i stenomediterana	C.3.6.
Kamenjare raščice i dlakave oštre vlaske	C.3.6.1.1.
Bušici	D.3.4.
Mješovita šuma crnoga bora i crnog graba	E.3.5.9.
Stenomediteranske čiste vazdazelene šume i makija crnike	E.8.2.
Makija divlje masline i drvenaste mlječike	E.8.2.2.
Makija tršlje i somine	E.8.2.3.
Livade grmolike caklenjače i slanuške	F.1.1.3.1.
Zajednica polegle mlječike i morske makovice	F.3.1.1.1.
Površine stjenovitih obala pod halofitima	F.4.1.
Grebenjača rešetkaste mrižice i grebenskog trpuca	F.4.1.1.1.
Anihaline kraške špilje	H.1.4.1.1.

Izvor: Pravilnik o popisu stanišnih tipova, karti staništa te ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima (88/14)

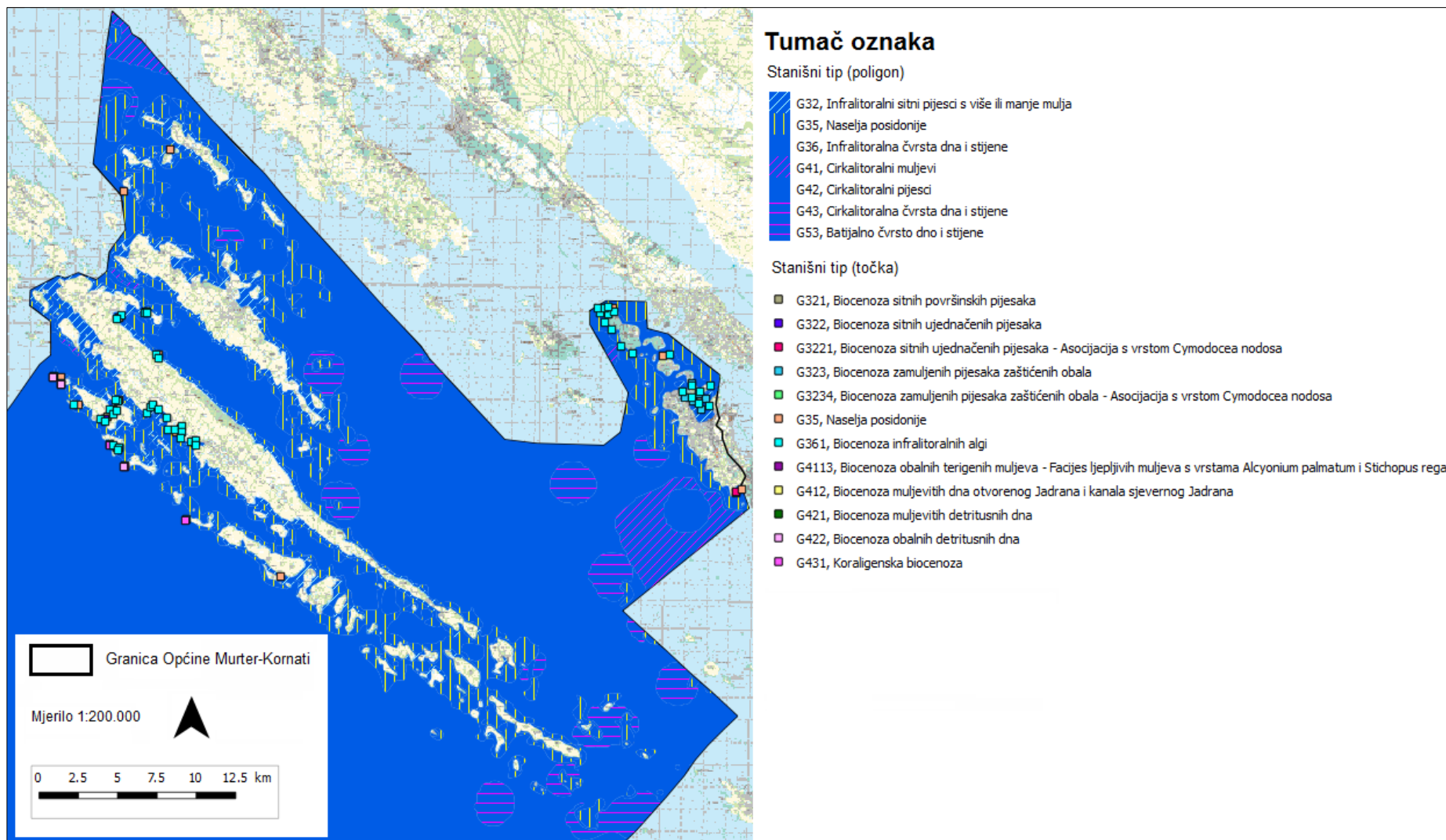
Morskih staništa na području Županije ima znatno manje, tj. 14. Među njima, daleko najveću površinu zauzimaju cirkalitoralni pijesci (G.4.2.) s udjelom od 85,7 %, dok je nešto značajniji udio površine još samo naselja posidonije (G.3.5.) sa 6,7 %. Nadalje, cirkalitoralna čvrsta dna i stijene (G.4.3.) obuhvaćaju 3,0 %, infralitoralni sitni pijesci s više ili manje mulja (G.3.2.) 2,3 %, cirkalitoralni muljevi (G.4.1.) 1,4 %, dok infralitoralna čvrsta dna i stijene (G.3.6.) obuhvaćaju svega 0,9 % površine morskih staništa na području Općine. Kartografski prikaz svih morskih staništa na području Općine priložen je na slici ispod (Slika 14.).

Ugrožena ili rijetka morska staništa na razini Hrvatske koja se pojavljuju na području Županije navedena su u tablici ispod (Tablica 10.).

Tablica 10. Popis ugroženih i rijetkih tipova morskih staništa na području Općine Murter-Kornati

Morska staništa	NKS kod
Infralitoralni sitni pijesci s više ili manje mulja	G.3.2.
Biocenoza sitnih površinskih pijesaka	G.3.2.2.
Biocenoza sitnih površinskih pijesaka – Asocijacija s vrstom <i>Cymodocea nodosa</i>	G.3.2.2.1.
Biocenoza zamuljenih pijesaka zaštićenih obala	G.3.2.3.
Naselja posidonije	G.3.5.
Infralitoralna čvrsta dna i stijene	G.3.6.
Biocenoza infralitoralnih algi	G.3.6.1.
Cirkalitoralni muljevi	G.4.1.
Cirkalitoralni pijesci	G.4.2.
Biocenoza obalnih detritusnih dna	G.4.2.2.
Cirkalitoralna čvrsta dna i stijene	G.4.3.
Koraligenska biocenoza	G.4.3.1.
Biocenoza špilja i prolaza u potpunoj tami (javlja se i kao enklava u plićim stepenicama)	G.5.3.2.

Izvor: Pravilnik o popisu stanišnih tipova, karti staništa te ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima (88/14)

Slika 14. Morski stanišni tipovi na području Općine Murter-Kornati
Izvor: Bioportal

Na području Općine nalazi se više od 160 otoka, otočića, hridi i grebena od kojih je samo mali broj stalno naseljen. Izoliranost i očuvanost staništa stvorili su uvjete za razvoj endemskih vrsta i relativno stabilnih ekosustava. U prilog tome govori i činjenica kako je područje Općine većinom svoje površine sastavni dio dvaju botanički važnih područja (Important Plant Areas – IPA) Hrvatske, a to su Kornati i Telašćica te Šibenski arhipelag. Botanički važna područja Hrvatske (IPA - Hrvatska) predstavljaju prirodne ili doprirodne lokalitete koji pokazuju izvanredno botaničko bogatstvo i/ili sadrže izniman sastav rijetkih, ugroženih i/ili endemičnih svojiti i/ili vegetacije visokog botaničkog značenja.

Prema podacima zabilježenim pri istraživanju botanički važnih područja Hrvatske, biljni svijet Općine Murter-Kornati izuzetno je bogat vrstama, na što ukazuje procjena kako na tamošnjem području egzistira nešto više od 600 vrsta i podvrsta viših biljaka (od čega više od polovice otpada na bentosku floru – smeđe, crvene i zelene alge). Posebno vrijedi istaknuti 20 endemskih te 33 ugrožene vrste biljaka koje se nalaze na popisu Crvene knjige vaskularne flore Hrvatske. Također, većina endemskih ili ugroženih biljnih vrsta s područja Općine nalazi se na popisu strogo zaštićenih vrsta Republike Hrvatske.

Na području otoka Murtera i okolnih otočića izvorna šumska vegetacija hrasta crnike je izrazito degradirana te je gotovo potpuno iščezla kao posljedica stoljetne poljoprivrede i sječe. Tako su danas na tamošnjem području prisutni degradacijski stadije primarne vegetacije (makija, garig i dračici), dok osnovni stanišni tip čine kamenjarski pašnjaci i suhi travnjaci eu- i stenomediterana te stenomediteranske čiste vazdazelene šume i makija crnike.

Najvrjednija vegetacija (halofitska vegetacija) prisutna je na različitim staništima uz more (muljevite obale i zaslanjene livade), a osim u obalnoj zoni murterskog arhipelaga, pojavljuje se u kombinaciji sa submediteranskim te epimediteranskim suhim travnjacima i na stjenovitim obalama južnog dijela otoka Žuta.

Što se tiče morskih staništa, posebno treba istaknuti naselja posidonije, specifično stanište morskog dna u kojima dominira morska cvjetnica *Posidonia oceanica*. Zajedno s naseljima posidonije, kao vrlo važna staništa za život u moru izdvajaju se infralitoralne alge zbog visoke primarne produkcije i jer se mnogi morski organizmi u njemu hrane, razmnožavaju te nalaze zaklon. Zbog svega navedenog naselja posidonije imaju vrlo veliku biomasu i bioraznolikost.

Na području Murtera i okolnog otočja gdje je koncentrirana većina stanovništva Općine, poljoprivredne djelatnosti uglavnom obuhvaćaju povrtlarstvo, voćarstvo i maslinarstvo i to pretežito u murtersko-betinskom polju. Murterski dio polja je već više od desetljeća zapušten pa je ondje uznapredovala sukcesija, dok se betinski dio obrađuje (povrće). Također, manji broj maslinika se održava redovitim čišćenjem, dok je veliki dio zarastao.

Stalan porast broja posjetitelja ugrožava halofitska staništa, u prvom redu pjeskovite i šljunkovite plaže, stijene položene ravno uz more, a u novije vrijeme i muljevita tla. Također, halofitska staništa su sve više ugrožena naplavinama koje donosi more. Nadalje, nautički turizam i sidrenja po uvalama predstavljaju potencijalnu opasnost u pogledu unosa stranih vrsta, u prvom redu vrsta roda *Caulerpa*. Pretjerano kočarenje ugrožava zajednice posidonije (*Posidonia oceanica*) i morske rese (*Cymodocea nodosa*), dok nesavjesni ronionci otuđuju brojne vrste iz podmorja. U konačnici, intenziviranjem turizma povećava se i onečišćenje cjelokupnog područja Općine.

4.2.5.2 Georaznolikost

Georaznolikost, kao dio opće prirodne raznolikosti, obuhvaća sve geološke, geomorfološke i pedološke pojave i procese. Pojmom geobaština obuhvaćeni su najvrjedniji dijelovi georaznolikosti u užem ili krajobraza i prirode u širem smislu, koji su izdvojeni zbog svojeg znanstvenog, funkcionalnog, edukativnog, kulturnog, povijesnog ili ekonomskog značenja. Pod najvrjednijim dijelovima podrazumijevaju se elementi nežive prirode u koje se ubrajaju: geolokaliteti (stijene, vrhovi, padine, spilje, obale, tekućice), fosili i minerali, zatim geološki procesi, tla te geomorfološki oblici.

Kategorije zaštićenih područja Republike Hrvatske u kojima se zaštita geobaštine prvenstveno ostvaruje su posebni rezervat (geomorfološki, paleontološki, geološko-paleontološki) i spomenik prirode (geološki, paleontološki, geološko-paleontološki, geomorfološki i hidrološki). Isto tako, zaštićena geobaština čini sastavni dio većih područja koja se nalaze pod zaštitom kao što su: strogi rezervati, nacionalni parkovi, parkovi prirode, regionalni parkovi i značajni krajobrazi, dok se veći dio geobaštine (stijene, minerali, izvori, ponikve, krške uvale) nalazi izvan institucionalne zaštite.

S obzirom na to da je područje Općine izgrađeno od karbonatnih stijena mezozojske starosti, koje su u tom razdoblju bile pod utjecajem intenzivnih tektonskih zbivanja (boranje, rasjedanje i navlačenje), i to napose područje kornatskog arhipelaga, tamošnji prostor sadrži neke od vrijednih elemenata geobaštine, među kojima se posebno ističu geološki (speleološki objekti, stijene, vrhovi), ali i geomorfološki (uvala, otoci i poluotoci) te hidrološki (lokve).

Prema *Zakonu o zaštiti prirode* (NN 80/13) speleološki objekti su, kao sastavni dio geobaštine, lokaliteti od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku te uživaju njezinu osobitu zaštitu. Uvidom u katastar speleoloških objekata Republike Hrvatske te podatke inicijative „Čisto podzemlje“, utvrđeno je kako se na području Općine nalaze tri istražena speleološka objekta, a smješteni su na području kornatskog arhipelaga: Špilja u kvartarnoj breči, Morska jama u uvali malje Vrulje i Jama ispod Vruljskog brda. Prema podacima Hrvatskog planinarskog društva (HPD) Sv. Mihovil iz 2003. godine, na dnu potonje jame nalazilo se nešto komunalnog otpada, što predstavlja okolišni problem.

Iznimnu vrijednost u sklopu geoloških elemenata s područja Općine predstavljaju i kornatske „krune“ (strmci ili litice) okrenute prema otvorenom moru, a koje su prisutne na većini vanjskih otoka u „pučinskom“ otočnom nizu.

Osim geoloških elemenata, na području Općine se izdvaja i iznimno vrijedan element geobaštine u vidu razvedenosti obale s brojnim uvalama, zaljevima i poluotocima (kornatski, žutsko-sitski i murterski arhipelag).

Također, od hidroloških elemenata valja izdvojiti i lokve (Tarac, Pišćak i Stinjiva na Kornatima), koje predstavljaju male slatkovodne ekosustave izuzetnog biološkog bogatstva.

4.2.5.3 Fauna

Kopnena fauna područja Općine donedavno je bila vrlo slabo istražena pa su dostupni podaci obuhvaćali samo evidenciju kornjaša. Pojedini podaci o fauni tako su bili ili još uvijek jesu stari stotinjak godina, dok se neki baziraju na usmenim priopćenjima upitne vjerodostojnosti. Ipak, posljednjih godina pokrenuti su projekti u pravcu istraživanja i inventarizacije otočne faune (kukci, ptice, vodozemci, gmazovi, sisavci, šišmiši i dr.).

Crvenom knjigom danjih leptira teritorij Općine je označen kao područje rasprostiranja ili poznatih nalazišta osam vrsta leptira prisutnih pretežito na suhim mediteranskim travnjacima, dok je Crvenom knjigom vretenaca evidentirana prisutnost četiriju vrsta istih.

U pogledu kralješnjaka, prema podacima crvenih knjiga sisavaca, gmazova i vodozemaca, evidentirano je sedam vrsta sisavaca, također sedam vrsta gmazova te jedna vrsta vodozemaca.

Prema podacima Crvene knjige ptica, sedam vrsta na području Općine ima svoje gnjezdilište ili im je područje zimovanja, odnosno selidbe. Valja napomenuti kako su za grabljivice važna suha otvorena staništa ispresijecana šumama, makijom ili garigom.

U moru oko Murtera i okolnih otočića zabilježene su 62 vrsta bodljikaša, 9 vrsta glavonožaca i 2 vrste rakova te 5 vrsta mnogočetinaša (uz hrid Kamičić koja se nalazi s južne strane otoka Murtera).

4.2.5.4 Invazivne vrste

Invazivne vrste su alohtone (strane) vrste koje se nisu uspjele naturalizirati te njihovo širenje direktno ugrožava ekosustave, staništa i autohtone vrste (biološku raznolikost), što za posljedicu ima ekološke i ekonomske posljedice.

Tijekom pedesetih godina 20. stoljeća dijelovi otoka Murtera i neki od murterskih otočića su pošumljavani alepskim borom (*Pinus halepensis*) koji se spontano širi i sada obrašta zabrinjavajuće velike površine otoka i okolnih otočića. Svojim spontanom širenjem, uvjetuje nestanak prirodne vegetacije, a osim toga uzrokuje i zakiseljavanje tla te se njegovim širenjem povećava opasnost od požara.

U posljednjih desetak godina na pet lokacija u području NP Kornati zabilježena je prisutnost invazivne alge *Caulerpa racemosa*. U nekoliko navrata poduzete su različite metode i tehnike uklanjanja spomenute alge (slatkom vodom, pokrivanjem neprozirnom folijom, čupanjem), ali bez ikakvog uspjeha. Navedena invazivna vrsta alge stvara iznimno gusta naselja na svim tipovima morskog dna pri čemu prerasta sve autohtone sesilne organizme. Razmnožava samo vegetativno, i to na način da je i najmanji fragment dovoljan za izrastanje nove jedinke.

Morske invazivne vrste najčešće se šire balastnim vodama, koje sadrže jajašca, ličinke, bakterije, alge i plankton, iako postoje i drugi načini. Ključni trenutak za naseljavanje novih vrsta je otvaranje Sueskog kanala, koji je omogućio prijelaz iz Crvenog u Sredozemno more, a čitav proces potpomognut je porastom temperatura Jadranskog mora uslijed globalnog zatopljenja.

Na prostoru RH HAOP je počeo u 4. mjesecu 2017. provoditi projekt „Uspostava nacionalnog sustava za praćenje invazivnih stranih vrsta“. Glavna svrha projekta je doprinijeti rješavanju problema štetnih učinaka IAS (eng. *invasive alien species*) na bioraznolikost Hrvatske kroz povećanje znanja o stranim i invazivnim stranim vrstama, čime se stvara temelj za buduće aktivnosti upravljanja. Na taj način projekt pridonosi ispunjavanju specifičnog cilja Operativnog program Konkurentnost i kohezija 2014.-2020.: 6iii1-Poboljšano znanje o stanju bioraznolikosti kao temelj za njeno učinkovito praćenje i upravljanje.

4.2.5.5 Zaštićena područja

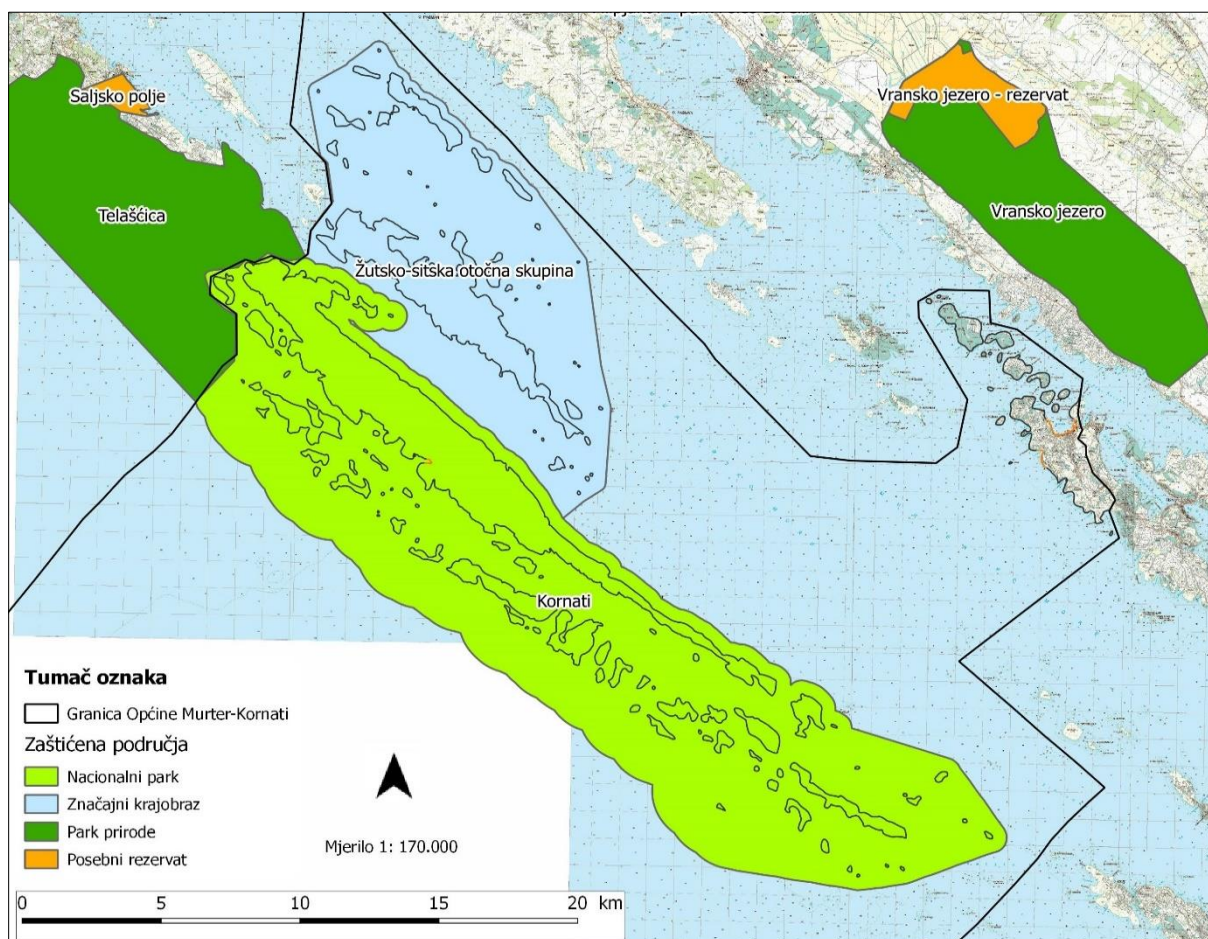
Osobito vrijedna područja prirodne baštine zaštićena su jednom od kategorija zaštićenog područja prema *Zakonu o zaštiti prirode* (NN 80/13). Na području Općine Murter-Kornati nalaze se dva

zaštićena područja prirode, a to su Nacionalni park Kornati te značajni krajobraz Žutsko-sitska skupina otoka (Slika 15.).

Arhipelag Kornati je proglašen NP-om 1980. godine. Na prostoru koji obuhvaća površinu od oko 320 km² smješteno je 147 otoka i otočića koji predstavljaju prirodni fenomen po svojoj razvedenosti i brojnosti, čineći najrazvedeniji otočni sustav u Jadranu. Posebno treba istaknuti pučinsku skupinu otoka na kojima su prisutni klifovi nastali djelovanjem valova na specifično strukturirane vapnenačke stijene. Na području otočja ne postoje šumska staništa, no stanišni tipovi su i unatoč tomu bogati prizemnim vrstama flore i faune. Također, temeljni fenomen predstavlja i područje akvatorija sa svojim oceanografskim specifičnostima, morfologijom podmorja i živim svijetom koji je iznimno je bogat (prisutnost preko 1200 vrsta).

Područje Žutsko-sitske skupine otoka odlikuje gotovo isti temeljni fenomen kao i područje Nacionalnog parka Kornati - krajobraz očuvanih jedinstvenih obilježja karakterističnih za ovo područje. Kopneno područje otoka je zaštićeno u kategoriji značajnog krajobraza što znači da nisu dopušteni zahvati i radnje koje narušavaju obilježja zbog kojih je proglašen. S obzirom na vrijednost podmorja otočne skupine, potrebno je provesti zaštitu i pripadajućeg morskog dijela arhipelaga.

Prostornim planom Šibensko-kninske županije („Službeni vjesnik Šibensko-kninske županije“, broj 11/02, 10/05, 3/06, 5/08, 6/12, 9/12 - pročišćeni tekst, 4/13, 8/13 - ispravak i 2/14) područje otoka Purare predloženo je za zaštitu u kategoriji strogog rezervata.

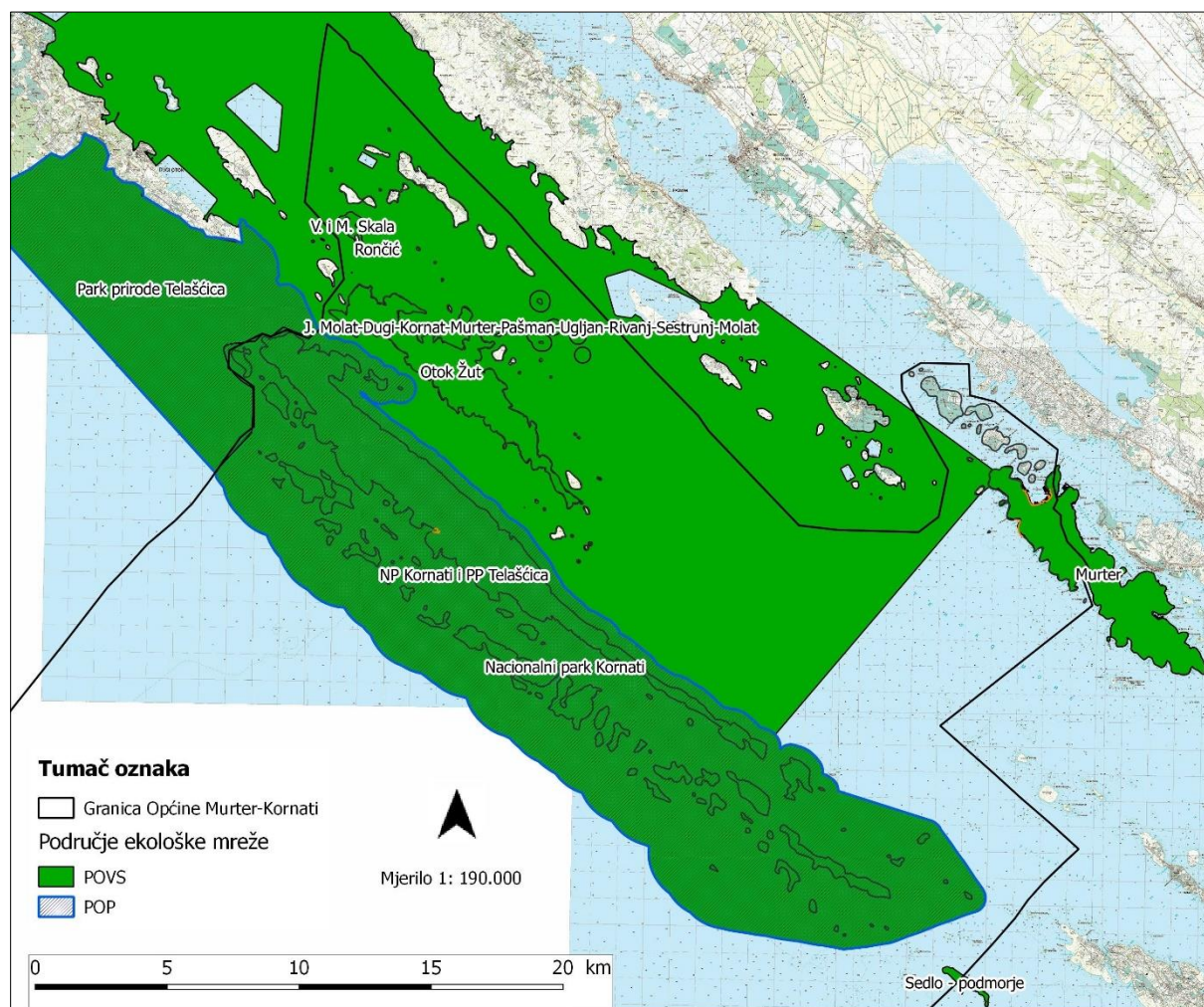
Slika 15. Zaštićena područja na teritoriju Općine Murter-Kornati

Izvor: Biportal; portal DGU

4.2.5.6 Ekološka mreža

Ekološka mreža Republike Hrvatske proglašena je *Uredbom o ekološkoj mreži* (NN 124/13, 105/15), a predstavlja sustav ekološki značajnih područja i ekoloških koridora koja su ujedno i dio europske ekološke mreže Natura 2000. Ekološku mrežu čine dva osnovna tipa područja, područje očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (POVS) te područje očuvanja značajna za ptice (POP).

Na području Općine nalazi se ukupno devet područja ekološke mreže od kojih je osam POVS²⁴ te jedno POP²⁵ (Slika 16.).

Slika 16. Prostorni raspored područja ekološke mreže na teritoriju Općine Murter-Kornati

Izvor: Bioportal; portal DGU

Ministarstvo zaštite okoliša i energetike u provelo je postupak Prethodne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu kao samostalan postupak i donijelo Rješenje (KLASA: 612-07/17-71/07, URBROJ: 517-

²⁴ POVS područja na teritoriju Općine su: HR2001050 Murter, HR2001362 Otok Žut, HR3000081 Rončić, HR3000082 V. i M. Skala, HR3000419 J. Molat-Dugi-Kornat-Murter-Pašman-Ugljan-Rivanj-Sestrunj-Molat HR3000437 Sedlo – podmorje. HR3000473 Babuljaši i okolni grebeni te HR4000001 Nacionalni park Kornati

²⁵ POP područje na teritoriju Općine je HR1000035 NP Kornati i PP Telašćica.

07-2-1-17-4, od 30. siječnja 2017.) da je Strateški plan razvoja Općine Murter-Kornati prihvatljiv za ekološku mrežu te stoga nije potrebno provesti Glavnu ocjenu.

4.2.6 More

Srednji Jadran geografski je smješten u području gdje sezonske promjenjivosti glavnih atmosferskih parametara (sunčevo zračenje, vjetar, temperatura i oborine) upravljaju termohalnim svojstvima mora. U prvih 20 m dubine promjene topline su uzrokovane vertikalnim procesima, tj. direktnim djelovanjem atmosfere, i značajni su gotovo čitave godine. Horizontalni procesi postaju značajni u toplom dijelu godine uspostavom i trajanjem termokline. Ti procesi advekcijom donose topliju vodu i na taj način doprinose povećanju topline. U jesen, nakon produbljivanja termokline i njenog nestajanja, vertikalni procesi prevladavaju i postaju glavni čimbenik promjenjivosti topline. U dubljim slojevima Jadrana temperature se u prosjeku kreću od 11°C, u području sjevernog Jadrana i Jabučke kotline, do 14°C, u Južnojadranskoj kotlini. Salinitet također raste od sjevernog Jadrana (37,5 - 38,5) prema jugoistoku (38,5 - 39,0).

Promjenjivost termohalnih osobina u obalnim područjima kompleksnija je od onih u otvorenim vodama zbog utjecaja s kopna i relativno brzog odgovora mora na sinoptičke poremećaje. U obalnom području posebno se ističu estuariji, područja miješanja voda obalnog mora i slatkovodnih dotoka (rijeke i podzemne vode).

Prema svim pokazateljima, istočni dio srednjeg Jadrana je oligotrofno područje (Viličić, 2014). To je područje koje se odlikuje niskom koncentracijom hranjivih soli te niskom primarnom proizvodnjom.

Određivanje stupnja eutrofikacije, odnosno ekološkog stanja od osnovne je važnosti kod planiranja i upravljanja prostorom u priobalnom pojasu, kao i za predlaganje mjera sanacije već onečišćenog područja, uključujući izbor pogodnog sustava pročišćavanja i odlaganja otpadnih voda u more.

Ekološko stanje mora obzirom na stupanj eutrofikacije vrednuje se prema *Uredbi o kakvoći voda* (NN 73/13, 151/14, 78/15 i 61/16) kao što je dato u tablici ispod (**Tablica 11.**).

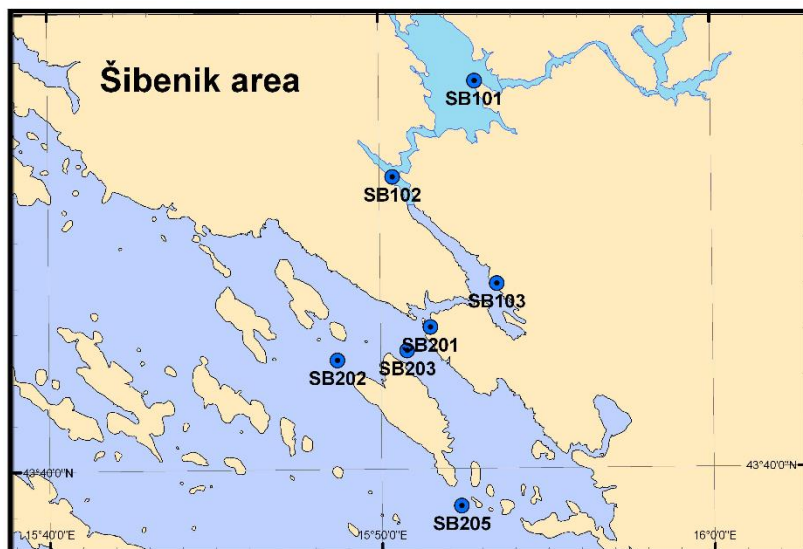
Tablica 11. Vrednovanje ekološkog stanja za Jadransko more obzirom na stupanj eutrofikacije

Ekološko stanje Stupanj eutrof. Boja	z_{sd}/m	$\gamma(O_2/O_2')$	$c(TIN)$ $\mu mol L^{-1}$	$c(TP)$ $\mu mol L^{-1}$	$c(Chla)$ $\mu g L^{-1}$	Trix	Uvjeti
Vrlo dobro Oligotrofno Plava	>10	0,8-1,2	<2	<0,3	<1	2-4	- niska produktivnost - dobra prozirnost - obojenost odsutna - odsutnost hipoksija
Dobro Mezotrofno Zelena	3-10	p.- 1,2-1,7 d.-0,3-0,8	2-10	0,3-0,6	1-5	4-5	- srednja produktivnost - povremeno smanjenje proz. - povremena obojenost - povremene hipoksije
Umjereno dobro Eutrofno Žuta	<3	p.- >1,7 d.- 0,3-0,8	10-20	0,6-1,3	5-10	5-6	- visoka produktivnost - slaba prozirnost - povremena obojenost - hipoksija i povremene anoksije - problemi u bentoskim

Ekološko stanje Stupanj eutrof. Boja	z_{sd}/m	$\gamma(O_2/O_2')$	$c(TIN)$ $\mu mol L^{-1}$	$c(TP)$ $\mu mol L^{-1}$	$c(Chla)$ $\mu g L^{-1}$	Trix	Uvjeti
							zajed.
Slabo Ekstremno eutrof. Narančasta	<3	p.- >1,7 d.- 0,0-0,3	>20	>1,3	>10	6-8	- visoka produktivnost - loša prozirnost - obojenost - perzistentne anoksije/hipoksije - ugibanje bentoskih organizama - promjene u bentoskim zajed.

z_{sd} - prozirnost, γ – Udio zasićenja kisikom, c - koncentracija, TIN - Ukupni anorganski dušik, TP – Ukupni fosfor, Chla – Klorofil a , Trix – Trofički indeks, p.- površinski i d.- pridneni sloj.

Oceanografska istraživanja područja provode se kontinuirano od 1976. putem projekta „Vir-Konavle“ i ti podaci predstavljaju vrijedan fond podataka, budući da su sakupljeni sustavno. Projekt „Jadran“ (1998.- 2010.) te praćenje stanja prijelaznih i priobalnih voda za potrebe ODV (2012. - ; IOR, 2014) nadopunjuju taj set podataka i posebno zadnji, danas predstavlja logični nastavak sustavnog praćenja tog područja. Postaje koje su se najduže pratile prikazane su na slici ispod (Slika 17.).

Slika 17. Raspored glavnih istraživanih postaja Šibenskog zaljeva u razdoblju (1976. – 2010.)
Izvor: Projekt Jadran, 2005.

DPSIR indikatori eutrofikacije ukazuju da je dio županije koji se odnosi na priobalno more vrlo dobrog ekološkog stanja, tj. najvišeg stupnja kakvoće. Sniženje stupnja ekološkog stanja na dobro može se uočiti za dio estuarija rijeke Krke ispred grada Šibenika. Treba napomenuti da je na navedenoj postaji uočeno smanjenje koncentracije klorofila a u odnosu na kasne devedesete prošlog stoljeća a još i više na prethodno razdoblje (Legović et al., 1994.). Nadalje, donekle zabrinjava akumulacija ukupnog anaorganskog dušika. Treba napomenuti da od puštanja u pogon sustava odvodnje otpadnih voda Šibenik nije došlo do pogoršanja nego se uočavaju naznake poboljšanja stanja trofije. Poznato je da

povratak ekosustava na prethodne razine funkcioniranja nije trenutno nego katkad zahtjeva i dulja razdoblja pa i desetljeća.

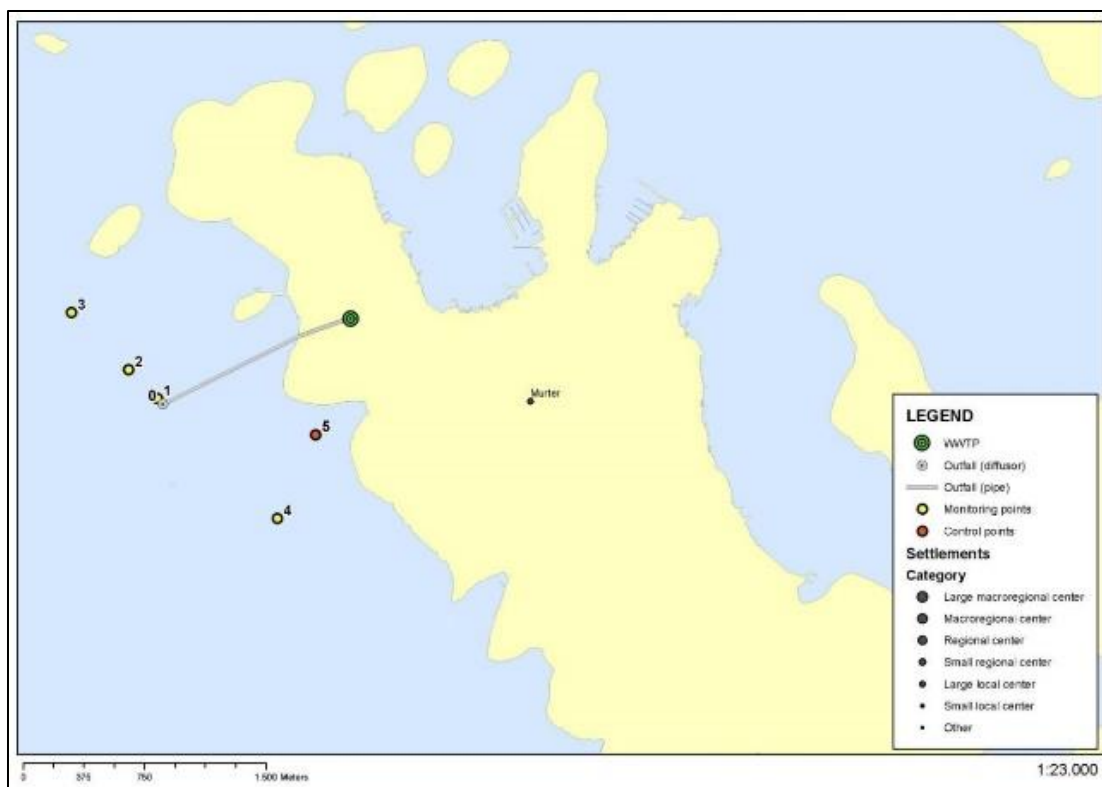
4.2.6.1 Stanje bentoskih zajednica

Bentoske zajednice se smatraju jednim od najboljih pokazatelja stanja očuvanosti okoliša, a promjene njihovog taksonomskog sastava, strukture, bioraznolikosti i relativnog udjela funkcionalnih grupa se smatraju pouzdanim pokazateljem negativnih promjena uzrokovanih prirodnim i antropogenim čimbenicima. Prednosti makrozoobentoskih zajednica temelje se na njihovoj prostorno-vremenskoj stabilnosti (teritorijalnost, cjelogodišnja prisutnost, umjerena sezonska dinamika) i činjenici da predstavljaju temeljnu biološku komponentu na sedimentnoj podlozi koja na duljoj vremenskoj skali integrira fizičko-kemijske poremećaje u ekosustavu.

Metodologija za određivanje EQR-a na temelju sastava i bogatstva faune bentoskih beskralješnjaka (NN 73/13) zasniva se na multivarijantnoj faktorskoj analizi (FA) i diskriminacijskoj analizi (DA) kojom se AMBI, Shannon-Wienerov indeks diverziteta (H') i indeks bogatstva vrsta (S) integriraju u novi multimetrički indeks – M-AMBI. M-AMBI se očitava na kontinuiranoj skali od 0 do 1 pri čemu vrijednosti bliže nuli označavaju loš, a vrijednosti bliže jedinici dobar ekološki status. Zahvaljujući razvoju i dostupnosti aplikacijskog software-a primjena M-AMBI koncepta je brza i jednostavna, a veliku prednost korištenju ovog modela daje baza od više tisuća vrsta bentoskih beskralješnjaka koja se stalno dopunjuje i po potrebi revidira.

U području Šibensko-kninske županije, istraživane su zajednice bentoskih beskralješnjaka u sklopu projekta *HV/QCBS/LAB-C1 Implementation of HV Sea Water Quality – Operational Monitoring u rujnu 2013. godine* (Hrvatske vode, 2015). Postaje i rezultati za područje Betine – Murter prikazani su na slici niže (Slika 18.).

Bentoske zajednice pod utjecajem ispusta a i širih ekoloških prilika ne pokazuju znakove poremećaja u odnosu na kontrolne postaje. AMBI indeks ukazuje na neznatni poremećaj te su istražene postaje u vrlo dobrom ili dobrom stanju prema M-AMBI indeksu.

Slika 18. Istraživane postaja na otoku Murteru tijekom projekta HV/QCBS/LAB-C1 Implementation of HV Sea Water Quality – Operational Monitoring 2013. godine
 Izvor: Hrvatske vode, 2015.

Tablica 12. M-AMBI indeks i pripadajuće ekološko stanje na postajama ŠKŽ u razdoblju od srpnja 2013. do rujna 2014.

Postaja	Udaljenost od ispusta (m)	M-AMBI	Stanje
BTM 1	50	0,76-0,94	vrlo dobro
BTM 2	300	0,68-0,80	dobro
BTM 3	800	0,65-0,85	dobro
BTM 4	1000	0,73-0,86	dobro

Izvor: Hrvatske vode, 2015.

4.2.7 Šume i šumska područja

Na području Općine Murter-Kornati, najraširenija zajednica eumediteranske zone litoralno-mediteranskog vegetacijskog pojasa je mješovita šuma makija crnike s crnim jasenom (*Fraxino ornio-Quercetum ilicis*). Šume crnike degradirane su stalnim sječama na površinama na kojima se teško obnavljaju, tako da je danas sačuvano vrlo malo sastojina, uglavnom panjača u raznim degradacijskim stanjima. Na otoku Murteru također je prisutna i mješovita šuma alepskog bora i crnike (*Quercus ilicis-Pinetum halepensis* Loisel), koja zauzima vlažnija i bogatija staništa.

Područja šuma utvrđena prostornim planom uključuju:

- zaštitne šume; u funkciji zaštite naselja i zemljišta, i

– rekreacijske šume; smještene pretežno uz turističke i rekreacijske površine.

Šumske površine na području Općine u privatnom su vlasništvu, dok državnim šumama na ostatku područja Otoka Murtera gospodari Uprava šuma Split, Šumarija Šibenik, Hrvatske šume d.o.o., G.J. Hartić. Šume ove gospodarske jedinice svrstane su u gospodarske šume i zaštitne šume, te je izrađen *Program gospodarenja za razdoblje od 1.1.2012. do 31.12.2021.*

Cilj gospodarenja je očuvanje stabilnosti ekosustava uz potrajno gospodarenje, zadovoljavanje općekorisnih funkcija ovih šuma i povećanje produkcije najveće kvalitete i vrijednosti. Od općekorisnih funkcija ističe se njihova rekreativna, turistička i zdravstvena funkcija te funkcija zaštite tla, prometnica i drugih objekata od erozije, bujica i poplava. Iz navedenoga proizlazi da će namjena šuma sredozemnog područja u većini slučajeva biti zaštitna.

Šume ovog područja nekoliko su stoljeća bile izložene nekontroliranim sječama, ispaši, brstu i požarima čija je posljedica nestanak klimatogenih sastojina hrasta crnike, što je dovelo do nastanka makije, gariga i kamenjara kao degradacijskih oblika šuma hrasta crnike. Ugroženost šuma međutim ne proizlazi samo iz antropogenih utjecaja, već i prirodnih katastrofa poput požara.

4.2.8 Krajobraz

Prostor općine Murter-Kornati je izuzetan po brojnim fenomenima a posebno odnosom prirodne i antropogene baštine. Jedinstvenost se ogleda u spoju različitih fizionomskih cjelina na relativno malom prostoru (otoci, more). Općina Murter-Kornati zauzima značajni morski areal s velikim brojem otoka i Nacionalnim parkom Kornati kao prirodnim fenomenom najviše razine na Jadranu. Kornati su osobiti po spoju antropogenog i prirodnog fenomena što na određeni način oblikuje ukupni prostor. Krajobrazne karakteristike područja Općine definirane su odnosom površine mora s izgrađenim obalnim pojasom. Reljefno su istaknuta područja prekrivena visokom makijom, dok širi prostor karakterizira tipični uzorak mediteranskog kulturnog krajobraza.

Temeljem *Zakona o zaštiti prirode* (NN 80/13) u sklopu Općine nalaze se sljedeća zaštićena područja:

- Nacionalni park Kornati,
- Značajni krajobraz Sitsko - žutska otočna skupina, te
- Park prirode Telašćica (mali dio morskog obuhvata).

Nacionalni park Kornati jest prostor najvišeg značaja u kojemu se ističe zaštita primarnog prirodnog stanja u svrhu znanosti (četiri zone vrlo stroge zaštite unutar NP-a), zaštita ekosustav i mogućnost rekreacije. Prostor NP-a se obrađuje u zasebnom prostorno planskom dokumentu kao zaštićeni prostor od nacionalnog značaja (*Odluka o donošenju Prostornog plana Nacionalnog parka Kornati*, NN 118/03.).

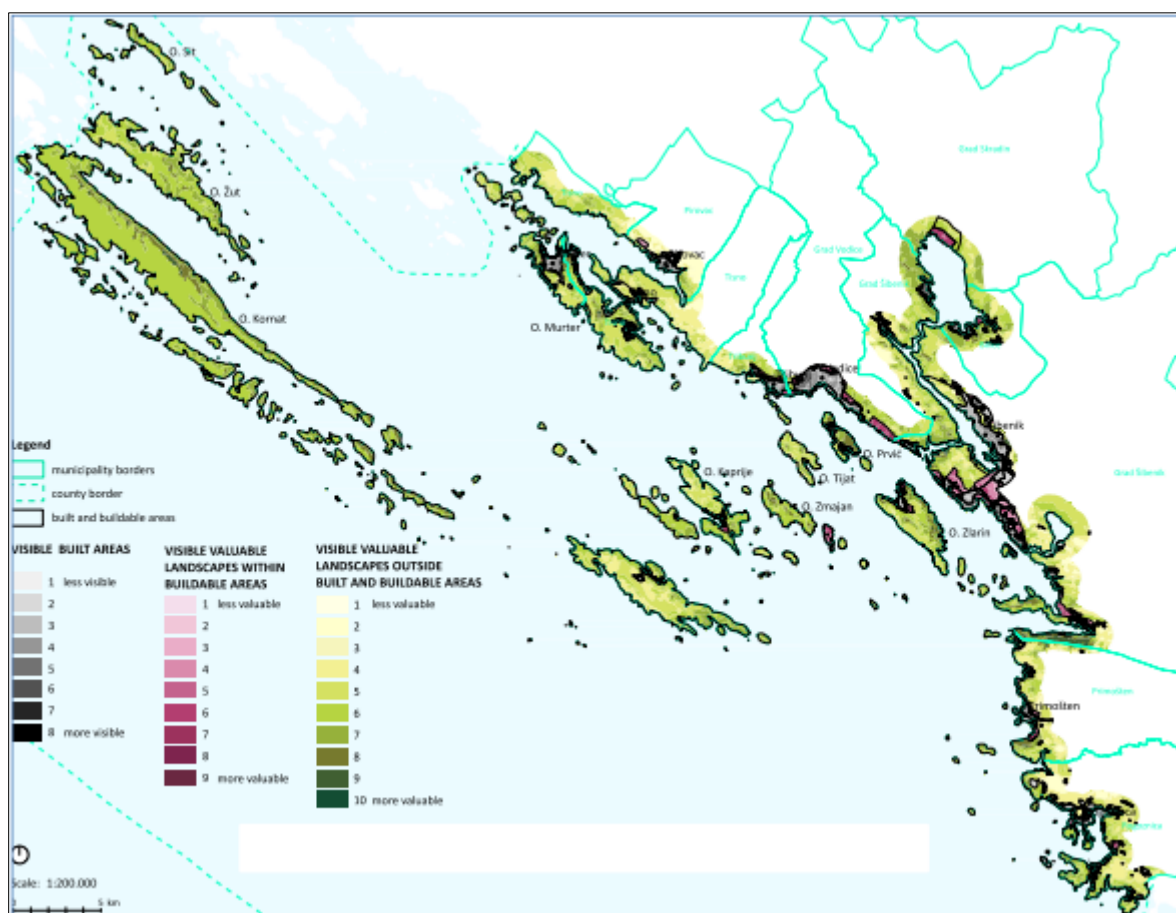
Područje Žutsko-sitskog arhipelaga odlikuje gotovo isti temeljni fenomen kao i područje Kornata. Kopneno područje otoka je zaštićeno u kategoriji značajnog krajobraza. Vegetaciju područja značajnog krajobraza Žutsko-sitska otočna skupina uglavnom čine degradirane šume hrasta crnike s raznim prijelaznim oblicima, od visokih i niskih makija do gariga i ogoljenog kamenjara. Krajobraznu raznolikost, tj. vrijednost području daje i karakteristična slika kulturnih krajobraza: suhi travnjaci sa suhozidima i stazama nastali stoljetnim tradicionalnim sezonskim stočarenjem, ali i područje obrađenih polja prekrivenih uglavnom maslinicima. Krševita obilježja, uvjetovana vapnenačko-

dolomitnom građom, dominiraju u reljefu područja ovoga značajnog krajobraza. Istaknuti su mnogi oblici reljefa u kršu: škrape, kamenjaci, ponori, dolci, suhodoline, špilje (na Gustacu), jame (na Kurbi M.), kao i diferencirani oblici krškoga obalnog reljefa. Krajobrazno su najistaknutija pojava suhozidima ograđeni pašnjaci i maslinici.

Obalu obilježava niz istaknutih oblika. Zaljevi, brojne male uvale, istaknuti rtovi, žalovi i dr., u ovisnosti o sastavu građe obalnih stijena i o radu mora, oblikuju specifične forme obalnog reljefa koje predstavljaju izrazite krajobrazne vrijednosti. Vrijedno područje Murterskih škoja s pripadajućim akvatorijem također imaju odlike vrijednog krajolika.

Na prostoru Općine, nadalje, ima više vidikovaca, koji predstavljaju posebno značajne točke krajobrazu s koji se pružaju široki pogledi na prostor Općine - uz crkvu sv. Roka u Murteru već postoji plato koji se koristi za razgledavanje murtersko-betinskog polja i okolnog područja te Brdo Raduč.

U sklopu izrade Obalnog plana županije, napravljena je i analiza krajobraznih vrijednosti za pojas 1 km od obalne crte, čime je i područje zapadno od naselja Murter i zapadno od Betine, te područje sjeverno i južno od Jezera na otoku Murteru izdvojeno kao konfliktno područje, a kako je prikazano na slici ispod (Slika 19.).

Slika 19. Konfliktna područja na prostoru Šibensko-kninske županije

Analizom su obuhvaćene krajobrazne jedinice temeljem krajobraznih uzoraka namjene/izgrađenosti prostora. Identificirana konfliktna područja dakle već uključuju krajobrazno vrijedne cjeline, od kojih

su najznačajnija ona koja su vrijedna zbog karakteristika krajobraznog uzorka i vidno su izložena. Slikom iznad (**Slika 19.**) prikazana su više ili manje vidljiva i vrijedna krajobrazna područja unutar građevinskih područja, a za koja posebnu pažnju treba posvetiti u izradi cjelovitih urbanističkih, arhitektonskih projekata koja će uključivati krajobrazna rješenja.

Unatoč znatnom utjecaju ljudskih djelatnosti, brojna su područja osobitih prirodnih i vizualnih vrijednosti ostala očuvana zahvaljujući još uvijek relativno rijetkoj naseljenosti s jedne, te režimu zakonske zaštite prirodnih vrijednosti s druge strane.

Osnovne pritiske na krajobraznu raznolikost predstavljaju:

- zahvati (izgrađeni i planirani) koji svojim pojavnim oblicima, kao i učestalošću pojave, znatno degradiraju i tako direktno nepoželjno utječu na krajobrazne karakteristike,
- aktualni društveni procesi koji indirektno utječu na formiranje krajobraznih obilježja nekog područja, poput deruralizacije i depopulacije područja i aktivnosti,
- prisutnost najveće koncentracije turističke infrastrukture i kapaciteta koji dovode do narušavanja krajobraznih vrijednosti, uključujući gradnju smještajnih objekata, marine, te
- učestali požari.

4.2.9 Kulturno-povijesna baština

Najstariji sigurni dokaz ljudske prisutnosti na Murteru potječe s prijelaza drugog na prvo tisućljeće prije Krista, u vrijeme kad se na istočno-jadranskom otočnom i obalnom pojasu počela formirati Liburnijska kultura. U djelu Anamarije Kurilić „*Otok Murter od prapovijesti do kraja antičkog doba*“ predstavljeni su rezultati do sada provedenih arheoloških istraživanja koji svjedoče o moćnom liburnskom naselju na poluotoku Gradini u Murteru, koje je kasnije u 1. st. poslije Krista preraslo u rimsko naselje *Colentum*. U liburnskom naselju na murterskoj Gradini pronađeni su grobni prilozi iz kasnog brončanog i starijeg željeznog doba, te se pretpostavlja se da je uz naselje postojala i nekropola na ravnom i grobovi pod tumulima (Š. Batović).

Na temelju poznatih podataka, smatra se da je Kolentum bila jedna od najvećih gradina južne Liburnije te da je uz Jader bilo najveće pomorsko središte južnog liburnskog primorja (Š. Batović). Pretpostavlja se da je naselje postojalo već od 11. st. pr. Kr. Suhozidni bedemi prapovijesnog naselja bili su vrlo masivni, širine od četiri do pet metara, a po platou koji je opasivao naselje, zapaženi su ulomci prapovijesne keramike iz kasno brončanog i željeznog doba. Na Gradini su pronađeni numizmatički nalazi, te importirano posuđe što svjedoči o veličini i snazi naselja i njegovih stanovnika, budući da je uvoz karakterističan za značajnija liburnska naselja (Š. Batović). Uz zapadnu obalu otoka prolazila je jedna od glavnih plovidbenih ruta, o čemu svjedoči i velik broj brodoloma, koji još nisu u potpunosti istraženi (Z. Brusić - M. Jurišić - T. Krnčević).

Naselje se u rimsko doba, najkasnije u 1. st. poslije Kr. spušta i u podnožje Gradine, duž zapadnog zaobalja i prema uvali Hramina. Temeljem antičkih nalaza, vidljivih u podnožju Gradine i u podmorju, već u 15. st. piše se o postojanju antičkog grada (J. Šišgorić). Alberto Fortis u svom najznačajnijem djelu *Put po Dalmaciji* navodi da je od kamenja iz razrušenih zidina Gradine sagrađena crkva Gospe od Gradine.

Istraživanja su provedena za ostatke antičke cisterne (tamnice), spremnike za vodu i elemente koji su vjerojatno pripadali jednom građevnom kompleksu, kao i za ostatke većih stambenih objekata.

Pročelja luksuznih objekata gledala su prema moru te ih je nekoliko takve veličine da su povezivali i desetak prostorija. Također, pronađen je i nalaz jedne gradske ulice i kanalizacije.

Rimsko naselje Kolentum sudeći prema arheološkim nalazima bilo je na svom vrhu u razdoblju ranog Carstva. Naselje je bilo i pristanišni grad, te je luka također dijelom istražena. Protezala se na sjeverozapadnoj strani Gradine u zaštićenoj uvali. Pronađeni su i dijelovi ostataka operativne obale koja je bila građena od velikih kamenih blokova i djelomice popločana. Luka je pratila konfiguraciju priobalja, bez isturenog gata i drugih zaštitnih instalacija.

Za sada nije bilo istraživanja antičke nekropole Kolentuma, ali se može pretpostaviti da se nalazi na južnoj padini, zbog uglavnom slučajnih nalaza grobova. Grad je nastavio živjeti i u antici i to najkasnije do 6. stoljeća kojem pripadaju posljednji poznati antički nalazi, nakon čega se nailazi na prve nalaze kršćanskih simbola.

Danas je pokrenuta inicijativa turističke valorizacije lokaliteta, koja uključuje novija arheološka istraživanja i konzervaciju lokaliteta, te provedbu raznih edukativnih i turističkih programa, te se smatra da bi Kolentum mogao postati glavna arheološka atrakcija za turiste otoka Murtera i okolnog akvatorija.

Prvi tragovi prisutnosti čovjeka na području Kornata datiraju još iz doba neolitika, što potvrđuju ostaci kamene sjekire iz tog doba. Kolonizacija Kornata počinje u doba Ilira. Nalazi gradinske keramike na brežuljku Tureta ukazuju da je tamo stajala prapovijesna, najvjerojatnije liburnska gradina. Iz antičkog razdoblja na Kornatima je poznato nekoliko lokaliteta: vila u Maloj Proversu, vivarij uz obalu otočića Svršata i ostaci rimskih solana na Lavsi i uvali Šipnate. Najpoznatija je građevina nesumnjivo Tureta, ranobizantska kula iz 6. stoljeća, koja čini dio sustava Justinijanovih utvrda na istočnom Jadranu. Uz kulu iz bizantskog doba, najznačajnija je srednjovjekovna bazilika Gospe od Tarca, za koju se drži da je inicijalno izgrađena u 5. stoljeću. Kompleks se kasnije širi i nadograđuje liturgijskih funkcijama, sve do izgradnje nove crkve u 14. stoljeću. Pretpostavlja se da je nova crkva bila trobrodna bazilika. Do sada su izvršena zaštitna arheološka istraživanja oko crkvice i u njezinoj unutrašnjosti, kao i obnova, u sklopu koje su 2011. godine sanirani zidovi ranokršćanske apside. Na prostoru čitavog sakralnog objekta otkriveno je ukupno 27 grobova, uključujući dječjih. Istraživanjima je utvrđeno da se radi o višeslojnom lokalitetu na položaju koji pokazuje tragove naseljenosti još od liburnskih vremena, te se pretpostavlja da su u antici postojali i ladanjski ili gospodarski kompleksi. Otočje je bilo stalno naseljeno od 13. stoljeća, kad počinje njihovo oživljavanje, te je za vrijeme Mletačke republike bilo korišteno za pašnjake i ribarska naselja. Najupečatljiviji novovjekovni arheološki lokalitet predstavlja ribarsko naselje Piškera, koje je zasigurno postojalo u prvoj polovici 16. stoljeća. Istom razdoblju pripadaju i ostaci brodoloma kod Smokvice i drugog, u blizini otočića Bisage pred uvalom Vrulje. Za sada nisu provedena arheološka istraživanja primjerena njihovoj vrijednosti. O gospodarskim djelatnostima u prošlosti (maslinarstvo, ovčarstvo) danas svjedoče brojni suhozidi te stanovi – gospodarski objekti za boravak pastira i ovaca. Krajem 19. stoljeća, stanovnici Murtera otkupljuju Kornate koji se počinju koristiti u maslinarstvu, dok u 20. stoljeću poljoprivrednu djelatnost zamjenjuje turizam kao glavna gospodarska osnova. Pregledom arheološke baštine Kornata dolazi se do spoznaje da usprkos mnoštvu nalazišta (Tablica 14.), raspolaže se i dalje vrlo ograničenim znanjima o životu na Kornatima u prošlosti.

Sukladno Registru kulturnih dobara, Ministarstva kulture (na dan 8.6.2017.) na području Općine registrirano je ukupno 13 kulturnih dobara, od kojih se tri nalaze na Kornatima (Tablica 13. i Tablica 14.).

Tablica 13. Zaštićena kulturna dobra na području Općine Murter-Kornati

Vrsta kulturnog dobra	Klasifikacija kulturnog dobra	broj
Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno	Profana graditeljska baština	1
	Sakralna graditeljska baština	5
	Arheološka baština	6
Ukupno:		12
Nepokretno kulturno dobro - kulturno – povijesna cjelina	Kulturno-povijesna cjelina	1
Ukupno:		1
Ukupno zaštićenih kulturnih dobara:		13

Izvor: Registar kulturnih dobara RH, datum pristupanja 8.6.2017.

Tablica 14. Popis kulturno-povijesne baštine sukladno Registru kulturnih dobara Republike Hrvatske

Oznaka dobra	Mjesto	Naziv	Vrsta kulturnog dobra
Z-2546	Kornati	Crkva sv. Marije	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-2547	Kornati	Gospina crkva	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-2545	Kornati	Tureta	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-75	Kornati, Bisaga	Brodolom trgovačkog broda iz 17. st.,	Nepokretno kulturno dobro – podmorsko arheološko nalazište
Z-51	Murter	Antički brodolom kod otočića Kaselica	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
RST-82-1962	Murter	Inventar crkve sv. Mihovila	Pokretno kulturno dobro
Z-2824	Murter	Crkva Gospa od Gradine	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-2823	Murter	Crkva sv. Mihovila	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-2822	Murter	Crkva sv. Roka	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-3541	Murter	Kulturno - povijesna cjelina Murtera	Nepokretno kulturno dobro - kulturno – povijesna cjelina
Z-236	Murter	Novovijekovni brodolom kod rta Opat na otoku Kornatu	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-237	Murter	Ostaci potopljene	Nepokretno kulturno dobro -

		arhitekture u uvali Lavsa na otoku Lavsa	pojedinačno
Z-3540	Murter	Pomorski svjetionik Prišnjak	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-3541	Murter	Staro selo Murter	Nepokretno kulturno dobro - kulturno – povijesna cjelina
RST-0512	Murter, Gradina	Arheološka cjelina	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-235	Murter, Gradina	Ostaci antičkog naselja i luke	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno

Izvor: Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske, pristupljeno 23.6.2017.

Pored Zakonom zaštićenih kulturnih dobara, na području Općine nalaze se i kulturna dobra evidentirana za zaštitu, koja se štite kroz prostorno plansku dokumentaciju, uključujući i kulturne zone, odnosno zone poljoprivrednog pejzaža, etnološke i kulturno povijesne zone i lokaliteti (Tablica 15.) koji se štite Prostornim planom Nacionalnog parka Kornati. Evidentirana je tako:

- ambijentalni graditeljski sklop Hramina (Butina) i Luke, između ulice i mora
- sakralne građevine su crkve u naseljima, grobljanske crkve, svetišta te pojedinačni spomenici u krajobrazu kao karakterističan oblik u prostoru (na većim ili manjim uzvisinama ili u polju) Veći broj ih je još u funkciji ali su zapuštene i prepuštene zubu vremena. Njihovu zaštitu i obnovu potrebno je provoditi neposrednim kontaktima sa nadležnom službom zaštite
- civilne građevine su smještene uglavnom unutar zaštićenih cjelina i sklopova Staro selo za koja je obvezna izrada dokumentacije sukladno propisima o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara
- fortifikacijske građevine se nalaze unutar prostora Nacionalnog parka Kornati
- arheološke zone i lokaliteti, čija učestala pojavnost ukazuje na potrebu sustavnih arheoloških istraživanja, informiranja javnosti i izradu stručnih studija prezentacije

Tablica 15. Evidentirana kulturna dobra na području Općine

Naziv lokaliteta	Mjesto	Vremensko razdoblje
Gradina Stražišće	otok Kornat, Kornati	prapovijest
Trtuša	otok Kornat, Kornati	prapovijest
Svršata	otok Kornat, Kornati	antički lokaliteti
Tarac polje	otok Kornat, Kornati	prapovijest, antički lokaliteti
Šipnata	otok Kornat, Kornati	antički lokaliteti
Piškera	Piškera, Kornati	antički lokaliteti, srednji vijek
Kurba vela	Kurba vela, Kornati	antički lokaliteti

Vinik mali	Vinik mali, otok, Murter	prapovijest
Piškerica	Piškerica, Kornati	antički lokaliteti, srednji vijek
Kosirina	Murter	antički lokaliteti
Slanica	Murter	antički lokaliteti

Za mnoge lokalitete potrebno je provesti istraživanja kako bi se mogla izvršiti adekvatna valorizacija, u suprotnom im prijete propadanje i zaborav. Aktualne su inicijative i projekti revalorizacije graditeljske i arheološke baštine, čime bi se osigurala zaštita i očuvanje kulturno povijesne baštine, te istodobno povećala turistička konkurentnost Općine kao turističke destinacije.

Geološke karakteristike i dominantna agrikultura glavne su odrednice formiranja ekonomije jadranskog krša u povijesti, gdje je potreba za stvaranjem plodnog zemljišta rezultirala izgradnjom nepreglednih suhozidnih terasa i gomila. Ova vrsta mediteranskog kulturnog krajolika, te kao takva i svjetsko kulturno nasljeđe, zastupljena je i na području Općine. Zadnjih se godina u Hrvatskoj govori i o certificiranju graditelja suhozida, te se paralelno radi na završnoj fazi trajne zaštite vještine građenja kao nematerijalne baštine RH i međunarodnoj prijavi vještine na UNESCO. Na području Murtera velik je broj aktivnih graditelja, od čega NP Kornati ima osoblje zaposleno upravo na održavanju suhozida.

4.2.10 Gospodarenje otpadom

Područje Općine Murter-Kornati karakterizira prvenstveno proizvodnja komunalnog otpada nastalih komercijalnim djelatnostima (proizvodnim i uslužnim), ali u manjoj mjeri i posebnih vrsta otpada zavisno o djelatnostima aktivnih poslovnih subjekata.

4.2.10.1 Komunalni otpad

Komunalni otpad je otpad iz kućanstva, otpad iz proizvodne i/ili uslužne djelatnosti, ako je po svojstvima i sastavu sličan otpadu iz kućanstava. Prema Izvješću o komunalnom otpadu iz 2015.g., organiziranim sakupljanjem komunalnog otpada na području Općine obuhvaćeno je 2044 stanovnika. Djelatnost sakupljanja miješanog komunalnog otpada obavljaju tvrtka Murtela d.o.o., te Javna ustanova Nacionalni park Kornati. Organiziranim skupljanjem otpada iz domaćinstava obuhvaćena je cijela Općina Murter - Kornati, odnosno 2.044 stanovnika u 729 domaćinstva. Obuhvat organiziranim skupljanjem i odvozom otpada iznosi 100 %, odnosno pokrivena su sva naselja Općine. JU NP Kornati odvozi otpad specijaliziranim servisnim brodovima, dok na području Žutsko-sitske skupine otoka, sakupljanje je u organizaciji lokalnoga komunalnog poduzeća (komunalno poduzeće Murtela). Sav otpad završava na deponiju Regionalnog centra za gospodarenje otpadom Bikarac kod Šibenika. Količine proizvedenog komunalnog otpada prikazane su u tablici niže (Tablica 16.).

Tablica 16. Količine proizvedenog otpada u Općini od 2011. do 2015.

Godina/Vrsta otpada	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Broj stanovnika obuhvaćeno organiziranim skupljanjem otpada	2100	2100	2044	2044	2044
Ukupno sakupljeni otpad (t)	1665,85	3129,71	1.544,16	1718,90	1.776,18
Količina otpada po stanovniku (kg)	793	1490,34	755	841	869
Miješani komunalni otpad (t)	1665,85	3129,71			
Proizvedeni biorazgradivi otpad (t)	1 116,12				

Izvor: AZO

Otpad koji nastaje u turističkoj djelatnosti je po svojim svojstvima i strukturi sličan otpadu iz kućanstava. Izvori otpada su hotelski kompleksi, autokampovi, apartmanska naselja, marine te privatna kućna turistička djelatnost, a stvaraju ga gosti i sezonsko ugostiteljsko osoblje. U ukupnim količinama komunalnog otpada u 2015. godini na razini Republike Hrvatske otpad iz turizma sudjeluje s prosječnim udjelom od 5,98 %. Izračun koristi podatke o broju noćenja i količini proizvedenoga komunalnog otpada u 2015. godini te podatke o broju stanovnika prema popisu iz 2011. godine. *Plan gospodarenja otpadom Šibensko-kninske županije* navodi da razlike između najmanje količine otpada u priobalnom turističkom mjestu u veljači i najveće količine otpada u kolovozu iznosi čak i do 300 %, što je moguće primijeniti i na Općinu Murter-Kornati kao izrazito turističko područje.

Sav komunalni otpad se s područja Općine od 2006. godine odlaže na odlagalište Bikarac u gradu Šibeniku, gdje je predviđena izgradnje regionalnog centra za gospodarenje otpadom Šibensko-kninske županije. Do 2006. godine, otpad se odlagao na odlagalište 'Hripe' na području Općine. Za odlagalište 'Hripe' u tijeku je postupak ishođenja nove lokacijske dozvole, odnosno idejnog projekta sanacije i zatvaranja.

U *Izvješću o provedbi Plana gospodarenja otpadom Općine Murter-Kornati za 2015. godinu* bilo je navedeno da se na dva zelena otoka prikupljaju staklo, papir, metal, plastika i tekstil, uz zaključak kako, unatoč tome, još uvijek nisu postignuti ciljevi vezani za povećanje stupnja odvojenog sakupljanja otpada, kao i to da će u narednom razdoblju biti potrebno uložiti velike napore u uspostavu cjelovitog i efikasnog sustava gospodarenja komunalnim otpadom koji će omogućiti dostizanje propisanih ciljeva. Od 2015. godine do danas, u tom pogledu nije ostvareno poboljšanje stanja, štoviše, prema podacima Općine Murter-Kornati, na području Općine postoji samo jedan zeleni otok.

Nakon isteka planskog razdoblja županijskog Plana gospodarenja otpadom, a sukladno zahtjevima *Zakona o održivom gospodarenju otpadom*, obveza izrade plana gospodarenja otpadom prebačena je na jedinice lokalne samouprave. Tako je i Općina Murter-Kornati izradila svoj Plan gospodarenja otpadom, koji će biti okvir za uspostavu sustava gospodarenja otpadom na području Općine.

Sukladno *Izvješću o provedbi PGO*, na području Općine nema evidentiranih divljih odlagališta otpada.

4.2.10.2 *Posebne kategorije otpada*

Zakon o održivom gospodarenju otpadom propisuju sljedeće posebne kategorije otpada: biootpad, otpadni tekstil i obuća, ambalaža i ambalažni otpad, građevni otpad, otpad koji sadrži azbest, otpadne gume, otpadna vozila, otpadne baterije i akumulatori, otpadna ulja, EE otpad, medicinski otpad, PBC i PCT, otpadni brodovi, morski otpad, otpadni mulj iz uređaja za pročišćavanje otpadnih voda, otpad iz istraživanja i eksploatacije mineralnih sirovina te otpad iz industrije titanovog dioksida, a kojima na području Šibensko-kninske županije gospodari 13 tvrtki.

Što se tiče morskog otpada, premda je problematika vezana za ovu vrstu otpada prisutna već dulje vremena, spoznaje Republike Hrvatske o ovoj posebnoj kategoriji otpada još uvijek su vrlo oskudne. Glavni nedostaci u razumijevanju su nepostojanje odgovarajuće baze podataka o količinama, sastavu i trendovima morskog otpada, slabo razumijevanje oceanografskih i klimatskih procesa koji utječu na njegovu raspodjelu i zadržavanje u morskom okolišu, te nedovoljno poznavanje ponašanja otpada nakon dospjeća u more (vrijeme razgrađivanja, tonjenja na dno i sl.). Morski otpad pojavljuje se kao plutajući na površini mora, ispod površine mora (u stupcu vode), na morskom dnu ili naplavljen na obali. Procjenjuje se da se 70 % morskog otpada nalazi na morskom dnu (odnosno, da potone). Glavnina morskog otpada potječe s kopna (gotovo 80 %), a tek manji dio nastaje na samom moru. Kopneni izvori otpada su nekontrolirana ili loše izvedena odlagališta otpada naselja i gradova (posebno na obali), odvodi i kanalizacije, rijeke, kiše (ispiranje s kopna), odnosno ispuhivanje s obala za vrijeme oluja i nevremena, te turističke aktivnosti. Morski izvori otpada su brodovi svih vrsta i namjena, aktivnosti u ribarstvu i marikulturi, te naftne i plinske platforme. U Republici Hrvatskoj trenutačno ne postoji sustavno prikupljanje i evidentiranje podataka vezanih za morski otpad, niti postoji strateški dokument/pravni akt koji se odnosi isključivo na problematiku takvog otpada. Aktivnosti koje se odnose na sprječavanje nastanka otpada u moru provode se kroz primjenu postojećeg zakonskog okvira i strateških dokumenata vezanih za gospodarenje otpadom.

Dosadašnje aktivnosti vezane uz problematiku ove vrste otpada uglavnom su ograničene na povremene analize znanstvenih institucija. Morski otpad se često nakuplja u južno položenim obalnim područjima, što je rezultat vjetrova južnih smjerova i morskih struja kojima se otpad prenosi na velike udaljenosti. U Republici Hrvatskoj se posljednjih godina bilježe slučajevi prekomjernog onečišćenja mora krutim plutajućim otpadom, posebice u južnom Jadranu (Dubrovačko -neretvanska županija), za kojega se pretpostavlja da je prekograničnog porijekla.

Sakupljanje i odvoz opasnog otpada obavljaju ovlaštene tvrtke koje su ishodile dozvolu za gospodarenje tom vrstom otpada. Na području Općine tako nastaje otpad iz djelatnosti tiskanja dokumenata, uključujući tiskarske tonere, kao i otpadna ulja i otpad od tekućih goriva koji nastaju u servisima, građevinskim tvrtkama, te lukama, međutim, količine samog stvorenog i prikupljenog otpada nisu evidentirane.

Zaključak

Iako se ne može reći da je sustav gospodarenja otpadom na razini Općine u potpunosti uspostavljen, podaci pokazuju da je 100 % stanovništva obuhvaćeno organiziranim prikupljanjem. Status korištenja bivšeg odlagališta Hripe je zatvoreno, te je u postupku izrada novog idejnog projekta sanacije i ishođenje lokacijske dozvole te se očekuje uspostava reciklažnog dvorišta na istoj lokaciji. Potrebno je dalje razvijati infrastrukture za gospodarenje komunalnim otpadom, s naglaskom na izdvojeno prikupljanje otpada, budući da zbog nedostatne infrastrukture može doći do ozbiljnih onečišćenja tla i priobalnog mora.

Često citirani podaci navode da oko 80 % morskog otpada dolazi s kopna, a tek 20 % nastaje na moru, dok 36 % morskog otpada dolazi od turizma. Turizam dakle predstavlja značajan utjecaj na proizvodnju otpada, te veliki pritisak na trenutno nedovoljno stabilan sustav gospodarenja istim. Sezonalni karakter turizma predstavlja dodatni problem utoliko da se povećanje otpada, uključivo i povećanje otpadnog mulja s UPOV-a.

Glavni utjecaji na okoliš od nautičkog turizma odnose se, između ostalog, i na opterećenje morskoga okoliša, zbog stvaranja morskog otpada i neriješenog pitanja zbrinjavanja otpada, otpadnih i kaljužnih voda s brodova.

4.2.11 Gospodarstvo

S obzirom na orijentiranost cijele Šibensko-kninske županije na turizam i ugostiteljstvo, osnova gospodarskog razvoja Općine Murter- Kornati čine prije svega uslužne djelatnosti. Uz turizam i ugostiteljstvo važnu ulogu ima trgovina na veliko i malo te nešto manje prerađivačka industrija. To potvrđuju i podaci Hrvatske gospodarske komore prema od ukupno 109 aktivnih tvrtki, njih 42 se odnosi na ugostiteljstvo i turizam, 20 na trgovinu na veliko i malo, a 15 na prerađivačku industriju.

Industrija na području Općine nije razvijena jer je prostorno veoma ograničena te nema resursa iz kojih bi se mogla intenzivnije razvijati. Prostornim planom je predviđena manja poslovna zona na području bivšeg kamenoloma i odlagališta komunalnog otpada Hripe. Planirana je njegova sanacija i prenamjena u reciklažno dvorište i poslovnu zonu za gradnju obrtničkih i servisnih sadržaja kao što su uljara, otkup ribe i slični obrti koji ne mogu biti unutar samo naselja Murter. Za navedenu poslovnu zonu izradit će se urbanistički plan uređenja kako bi se detaljno definirali uvjeti i mogućnosti gradnje poslovnih sadržaja (u koji je potrebno ugraditi rješenja iz Plana sanacije odlagališta odnosno mjere iz Studije utjecaja na okoliš). U Općini nema velikih poduzeća, a glavna prerađivačka djelatnost je prerada ribe i ribljih proizvoda od kojih je najvažnije poduzeće Dajna d.o.o. odnosno Dajna Kornati d.o.o. Zatim slijedi brodogradnja gdje važnost imaju tri poduzeća – Mali škver d.o.o., Electris navis j.d.o.o. i Kalafat Murter j.d.o.o. Pod prerađivačku djelatnost se još ubrajaju gospodarski subjekti koji se bave preradom bilja, obradom metala i proizvodnjom hrane.

Na području Općine Murter-Kornati je registrirano 173 obrta od čega se glavnina odnosi na uslužne djelatnosti – trgovinu i ugostiteljstvo, nešto manji dio na ribarstvo i ribolov dok se preostali dio odnosi na male zanatske obrte.

4.2.12 Poljoprivreda i ribarstvo

Poljoprivreda je imala tradicionalno veliku ulogu u razvijanju identiteta prostora i stanovništva Općine Murter-Kornati, ali sa razvojem turizma njezin se gospodarski značaj znatno smanjio o čemu govori i podatak da 6,9% od ukupno zaposlenih radi u primarnom sektoru. Prema digitalnoj bazi podataka Corine Land Cover Hrvatska 2012, preko 80% površine Općine Murter-Kornati odnosi se na grmoliku i travnatu vegetaciju (krški pašnjaci) koja nije pogodna za intenzivnu poljoprivrednu obradu, a na poljodjelska područja otpada 12% površine Općine. U tablici ispod (Tablica 17.) prikazani su podaci o površinama parcela identificiranih u sustavu ARKOD na području Općine, s obzirom na vrstu upotrebe poljoprivrednog zemljišta u razdoblju 2013.-2016.

Tablica 17. Podaci o ARKOD parcelama u Općini Murter-Kornati prema vrstama upotrebe poljoprivrednog zemljišta 2013., 2014., 2015. i 2016. godine

Vrsta upotrebe	Površina (ha)			
	2013.	2014.	2015.	2016.
Oranica	0,45	0,45	0,23	1,42
Staklenik na oranici	-	-	-	-
Livada	0,05	0,05	-	-
Pašnjak	-	-	-	-
Krški pašnjak	217,67	425,00	406,38	574,74
Vinogradi	0,29	0,29	0,3	0,3
Iskrčeni vinogradi	-	-	-	-
Maslinik	182,92	186,33	174,14	179
Voćne vrste	1,02	1,04	0,80	1,11
Rasadnik	-	-	-	-
Citrusi	-	-	-	-
Kultura kratkih ophodnji	-	-	-	-
Orašasto drvenaste kulture	0,11	0,11	-	-
Miješani trajni nasadi	8,39	8,51	7,62	7,86
Mješovito korištenje zemljišta	-	-	-	-
Ostalo zemljište	0,16	0,68	0,69	0,69
UKUPNO	411,06	622,01	590,16	764,88

Izvor: APPRRR, ARKOD; Statistika 2015.; 2016.

Druga kategorija po zastupljenosti su maslinici čija površina iznosi 179 ha, od čega je na Kornatima 138,61 ha, a na Murteru znatno manje, 41,81 ha. Iako se u odnosu na 2015. godinu površina maslinika povećala, već dulji niz godine je primjetan pad. Tradicionalno maslinarstvo teško opstaje u uvjetima današnjeg tržišta, a tome ne doprinosi otežan pristup maslinicima po neuređenim stazama i problem transporta plodova s Kornata do uljare na Murteru. Od ostalih kategorija poljoprivrednog zemljišta veći udio imaju miješani trajni nasadi i voće vrste od čega se najčešće uzgajaju smokve.

Poljoprivredne površine uglavnom čine rascjepkane parcele i služe većinom za autarkičnu poljoprivredu gdje se višak proizvodnje plasira na lokalno tržište. Na cijelom području Općine

registrirano je 205 obiteljsko poljoprivrednih gospodarstava i jedan poljoprivredni obrt (Tablica 18.). Danas se lokalno stanovništvo većinom maslinarstvom bavi kao drugom djelatnošću, dodatno otežanom slabo obradivim poljoprivrednim tlom, teškim pristupom prijevoznih sredstava za urede maslina, nemogućnosti navodnjavanja u sušnim razdobljima, ali i neorganiziranim tržištem.

Opstanak malih proizvođača i plasman njihovih proizvoda na tržište u ovakvim ruralnim područjima olakšava se udruživanjem u zadruge. Na području Općine djeluju tri poljoprivredne zadruge koje se bave uzgojem uljanog sjemenja i proizvodnjom ulja, a to su Poljoprivredna zadruga Kornati, Braniteljska zadruga Kornati Murter Betina i uljarska zadruga Murter. Iako nema veće komercijalne poljoprivredne proizvodnje, osnivanjem zadruga pružila se bolja potpora lokalnim proizvođačima u plasiranju proizvoda na tržištu i stvaranju prepoznatljivih otočnih proizvoda. Potporu proizvođačima pružaju i Lokalne akcije grupe koje funkcioniraju kao partnerstvo javnog, privatnog i civilnog sektora. Na području Općine Murter-Kornati djeluje LAG „More 249“ kojem još pripadaju Općine Pirovac, Tribunj, Tisno, Primošten i Rogoznica, Grad Vodice i naselja Grada Šibenika: Grebaštica, Žaborića, Jadrtovcica, Brodarice, Krapnja, Zlarina, Karija, Žirja, Zatona i Rasline.

Tablica 18. Broj poljoprivrednih gospodarstva

Naselja	Broj poljoprivrednih gospodarstva	
	Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo	Obrt
Murter	196	1
Kornati	9	0
Ukupno	205	1

Izvor: APPRRR, Statistika 2015.

Tradicionalna djelatnost je uz maslinarstvo na ovim prostorima i stočarstvo. Dokaz tradicije i višestoljetnog bavljenja stočarstvom su kilometri suhozida na Kornatima koji su prije odvajali posjede i stada ovaca od pojedinih vlasnika. Na važnu ulogu stočarstva na ovom području ukazuje i površina pašnjaka kao najzastupljenije kategorije poljoprivrednog zemljišta na području Općine. Iako se u prošlosti uzgajalo više vrsta stoke, danas se stočarstvo veže isključivo uz ovčarstvo (Tablica 19.). Uz ovčarstvo, stanovništvo se bavi i pčelarstvom te proizvodnjom meda i pčelinjih proizvoda koji se onda plasiraju na tržište kao posebnost murterskog kraja. Kao i poljodjelstvo, uzgoj stoke je za autarkičnog karaktera gdje se vrlo mali dio plasira na lokalno tržište dok za konkurentniju proizvodnju nedostaje kapitala, povoljnija socio-ekonomska struktura stanovništva koje se bavi stočarstvom i formiranje uvjeta za proizvodnju stočnih proizvoda.

Tablica 19. Brojno stanje stoke na području Općine Murter-Kornati

Naselja	Grla		Pčelinje zajednice
	Ovce	Magarci, mazge i mule	
Murter	1609	3	30
Kornati	73	0	0
Ukupno	1682	3	30

Izvor: APPRRR; Statistika 2015.

Prema navedenim podacima je vidljivo je poljoprivreda i druge grane gospodarstva osim turizma ne ostvaruju velike prihode te služe isključivo za samoopskrbu. Tome je doprinijelo više čimbenika kao što je usitnjenost prostora, zastarjela tehnologija, izoliranost, nedostatak resursa i nepovoljna socio-ekonomska struktura stanovništva koja se bavi poljoprivredom. Budući da je turizam preuzeo glavnu ulogu u gospodarskom razvoju područja Općine Murter-Kornati, ostale grane gospodarstva igraju vrlo malu ulogu razvoju Općine.

4.2.12.1 Marikultura

Karakteristično za otočno područje, stanovništvo je kroz povijest bilo orijentirano na ribolov i ribarstvo. Danas zbog uvjeta na tržištu, zastarjelosti tehnologije i ograničenosti resursa ribarstvo ima sve manju važnost na području Općine. Ribolovom i ribarstvo ima ulogu isključivo opskrbe lokalnog tržišta gdje djeluje nekoliko manjih poduzeća te jedna zadruga (Ribarska zadruga Murter).

Prostornim planom Šibensko kninske županije određene su povoljne zone za potrebe razvoja uzgoja riba i školjaka na području općine Murter-Kornati i to kao inicijalna mjesta razvoja marikulture s potencijalnim kapacitetima po zonama. U skladu s tim, Prostornom planu naznačene su potencijalne zone i to samo za uzgoj školjkaša:

- otok Zminjak, površine 5,0 ha i kapaciteta najviše 50-100 t/godišnje
- otok Arta Vela
- Artica i Arta Mala, površine 5,0 ha i kapaciteta najviše 50-100 t/godišnje

Za uzgoj školjkaša koristi se površina mora a nije dozvoljeno korištenje kopnenog dijela Murterskih škoja za gradnju građevina ili drugih sadržaja u funkciji marikulture.

Prema podacima Ministarstva poljoprivrede o aktivnim uzgajivačima morske ribe i školjaka (2015.), na području Općine nije evidentiran nijedan. U blizini postoji jedino uzgajalište školjaka, Agro ribarska zadruga branitelja na području susjednog naselja Betina koja pripada Općini Tisno.

4.2.13 Turizam

Općina Murter-Kornati zauzima dio Jadranske obale s izrazito lijepim i čistim obalama i plažama zbog čega je ljeti posjećuje veliki broj domaćih i stranih turista. Uzimajući u obzir sustav središnjih naselja s funkcijama, dosadašnji razvoj, resurse, kao i potencijale prostora, *Prostornim planom Šibensko-kninske županije*, Općina Murter-Kornati smatra se primorskim turističkim središtem od regionalnog značaja.

Na području cijele Šibensko-kninske županije zabilježeno je kontinuirano povećanje turističkih noćenja u odnosu na 2013. god. (4.513.814). Osim povećanog trenda dolaska gostiju prisutan je i trend povećanja broja noćenja iz godine u godinu.

Isto tako je i na području otoka Murtera, prema podacima dobivenima od Turističke zajednice, u 2015. godini boravilo ukupno 35 250 turista, koji su ostvarili 290 484 noćenja, što je oko 6,5% više od prethodne godine (Tablica 20.). Od ukupnog broja turista, čak 76,6% je stranih, što je kontinuirani postotak kroz cijelo razdoblje od 2012.-2015., dok su domaći gosti u 2015. godini ostvarili udio od 23,4 % od ukupnog broja registriranih dolazaka turista.

Tablica 20. Turistički promet na otoku Murteru

	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
Turistički promet	35 480	35 803	34 994	37 250	37 868
Broj noćenja	246 800	239 092	232 189	290 484	361 409

Izvor: Turistička zajednica Murter-Kornati

Prostornim planom Županije definirane su tri zone (Tablica 21.), od kojih jedna granična s Općinom Tisno i izgrađena je, dok su ostale dvije djelomično izgrađene i neizgrađene.

Tablica 21. Turističke zone Općine Murter-Kornati

BROJČANA OZNAKA	NASELJE	POVRŠINA ZONE (ha)	TURISTIČKA ZONA	UKUPNA POVRŠINA ZONE (ha)	VRSTA	KAPACITET (broj kreveta)		IZGRAĐEN OST ZONE		
						postojeći	max	izgrađena	djelomično	neizgrađena
1	Murter	15,0	Slanica	15,0	T1, T3	500	1.200		+	
2		8,0	Slanica-Podvrške	8,0	T1	0	800			+
3.1		3,0	Kosirina	6,0	T3	240	240	+		

Izvor: PPUO

Trenutno raspoloživi smještajni kapaciteti uključuju hotelski smještaj, smještaj u kampovima i odmaralištima, smještaj u marinama, te privatni smještaj, s ukupno 4632 jedinica, a kako je prikazano u tablici ispod (Tablica 22.).

Tablica 22. Smještajni kapaciteti na području Općine u 2015. godini

Gospodarski subjekt	Vrsta smještajne jedinice	Broj smještajnih jedinica
Marina Hramina	vez u moru	400
	vez na suhom	250
	ležajevi u sobama	36
Aci - Žut	vez	113
Aci - Piškera	vez	120
Hotel Colentum	ležajevi	196
Autocamp Slanica	smještajna jedinica	200
Odmaralište Reflektor	ležajevi	80
Privatni iznajmljivači	ležajevi	3237
Ukupno		4,632

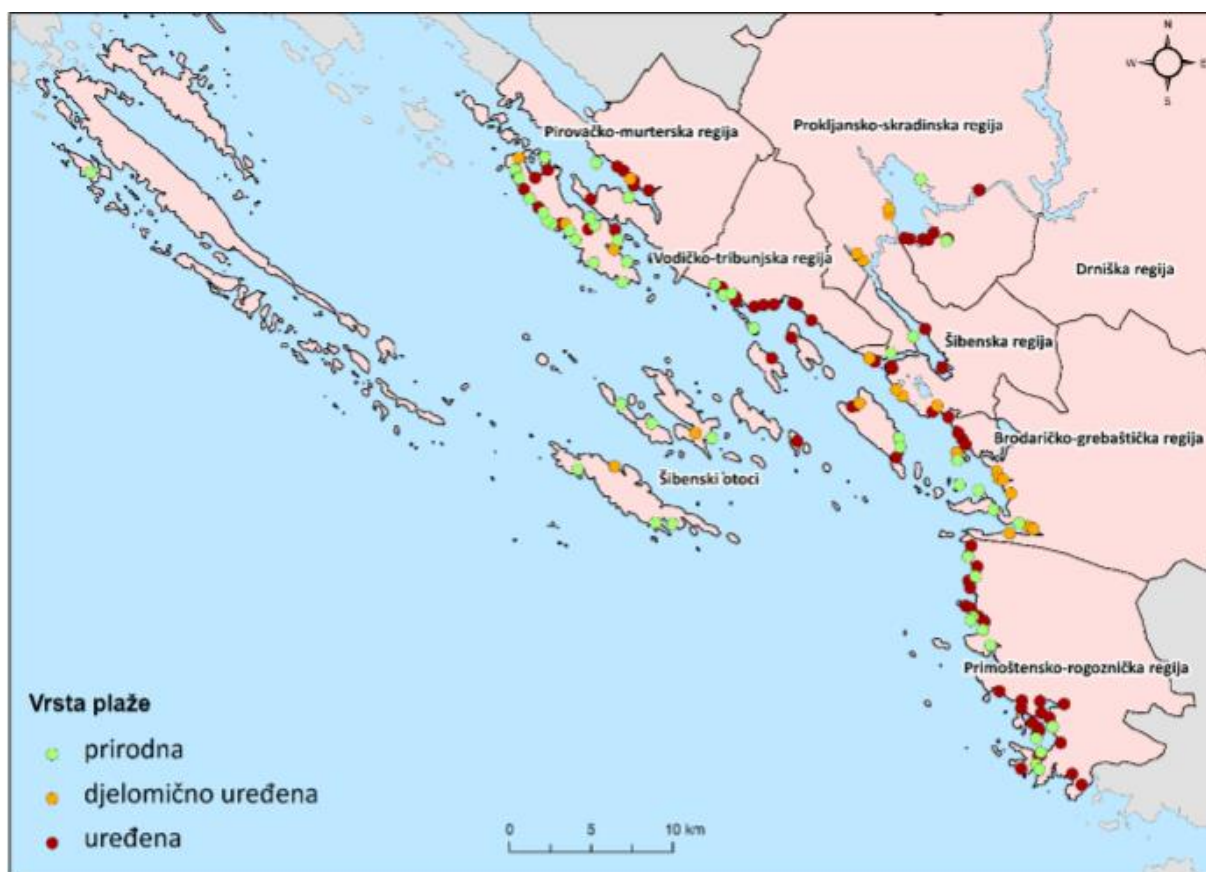
Izvor: Šibensko-kninska županija

Trenutna turistička ponuda na području Općine uglavnom se bazira na turizmu sunca i mora, koji karakterizira sezonski karakter. Sukladno dokumentu *Regionalni program uređenja i upravljanja morskim plažama na području Šibensko – kninske županije* iz 2014. godine, na području Općine nalazi se 10 plaža (Slika 20.), ukupne površine 27,5 km² i duljine 26 km (Tablica 23.). Podaci su dobiveni u sklopu izrade navedenog dokumenta od same Općine u svrhu stvaranja baze podataka.

Tablica 23. Plažni resursi Općine Murter-Kornati

Tip plaže	Broj plaža	Površina (m ²)	Duljina (m)
Prirodna/udaljena	6	11.499,00	1.110
Uređena/mjesna	3	10.524,00	987
Uređena/urbana	1	5.469,00	455
Ukupni zbroj	10	27.492,00	2552

Izvor: Regionalni program uređenja i upravljanja morskim plažama na području Šibensko – kninske županije

Slika 20. Distribucija i tipologija plaža na području Šibensko-kninske županije

Izvor: Master plan razvoja turizma Šibensko-kninske županije do 2020. godine

Osim kupališnog turizma, značajniji naponi uloženi su i u razvoj izletničkog, te aktivnog turizma koji obuhvaća različite sportove, biciklizam, te vodene sportove poput jedrenja, ronjenja, windsurfinga i jedrenja na dasci.

Postojeće marine u velikoj mjeri osiguravaju razvoj nautičkog turizma. Sadržaji vezani uz ulaz u Nacionalni park Kornati, odnosno osnovni recepcijski i prezentacijski centar, uređuje se u Murteru,

korištenjem prvenstveno prostora luke nautičkog turizma Hramina. To je glavna ishodišna luka, recepcijsko informativni i servisni centar, dok, u zaštićenom dijelu, novi recepcijsko-servisni centri postaju postojeće, reorganizirane luke nautičkog turizma: Piškera na otoku Velika Panitula u sklopu NP Kornati te marina u uvali Podražanj na otoku Žutu.

Sukladno Prostornom planu uređenja Općine, razvoj nautičkog turizma zasniva se na postojećim i planiranim sadržajima luka nautičkog turizma. U tu su svrhu organizirane su tri luke (Tablica 24.): jedna na Kornatima (Piškera), druga na otoku Žutu (Podražanj), te treća u naselju Murter (Hramina).

Tablica 24. Postojeće luke nautičkog turizma u Općini

Naselje	Naziv	postojeća površina akvatorija (ha)	maksimalna ukupna površina akvatorija (ha)
Murter	Hramina	5,1	7,0
Kornati	Podražanj (Žut)	3,1	5,1
Kornati	Piškera (Kornati)**	2,5	2,5

Izvor: PPU Općine Murter-Kornati

Kornatsko otočje jedan je od glavnih aduta za razvoj nautičkog turizma, koji je najelitniji segment turizma Šibensko-kninske županije. Brojni novi projekti na širem području, promoviraju grad Šibenik kao elitno nautičko središte Jadrana, čime će se zasigurno dodatno povećati interes i za Kornatsko otočje kao zanimljivo odredište za nautičare.

Osim razvoja nautičkog turizma, u razdoblju od 2011. do 2014. godine zabilježen je porast broja uplova izletničkih brodova u NP Kornati. Razlog je tome, osim promocije, i kontinuirani porast broja noćenja koji bilježi Šibensko-kninska županija. S obzirom na daljnji razvoj i povećanje broja smještajnih kapaciteta, očekuje se i porast broja posjetitelja NP-a Kornati te ostalog dijela Kornatskog otočja.

U tablici niže (Tablica 25.) prikazan je kontinuirani rast posjetitelja Nacionalnom parku Kornati od 2009. godine.

Tablica 25. Broj posjetitelja u NP Kornati od 2009. – 2016. godine

2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
116.141	122.406	130.529	133.503	140.264	146.200	166.941	165.755

Izvor: JU NP Kornati

Zbog potencijalne degradacije okoliša i prirode zaštićenih područja uslijed intenziviranja turizma, potrebno je utvrditi nosivi kapacitet za određene turističke destinacije, te osigurati standarde za ravnomjerno raspoređivanje opterećenja i održivo korištenje okoliša i prostora.

Razvoj kulturnog turizma Općine treba temeljiti na povijesnim znamenitostima razvijanima od prapovijesnog doba, te se povezivati s ostalim kulturnim kapitalom na području Županije.

Ruralni turizam je najširi pojam koji obuhvaća sve turističke usluge/aktivnosti/vidove turizma unutar ruralnih područja, uključujući, npr., lovni, ribolovni, seoski i sl. Ruralni turizam nije nužno dopunska djelatnost na poljoprivrednom gospodarstvu kojom se stvara dodatni prihod, već može biti i profesionalna djelatnost (npr. mali obiteljski hotel). Pri tome, sam pojam ruralnog područja uglavnom nije strogo definiran, već podrazumijeva područja u kojima prevladavaju: prirodno okruženje, seoski okoliš, izdvojena poljoprivredna gospodarstva, s poljoprivredom kao glavnim gospodarskim granama.

Ulaganja u turistički razvoj također predstavljaju okolišni problem zbog raznih posljedica, poput nekontrolirane gradnje kuća za odmor i apartmana uz obalu koja uzrokuje devastaciju obale kao najvrjednijeg prostora. Bespravna izgradnja (ali i dobar dio legalne izgradnje koja neprimjerenim dimenzijama i oblikovanjem narušava fizionomiju starih naselja i odudara od tipologije tradicijske arhitekture) prouzročila je degradaciju i uzurpaciju mnogih vrijednih područja, što je prisutno čak i u NP Kornati).

Masovni sezonski turizam predstavlja značajan problem zbog često nezadovoljavajuće razine komunalnih usluga u turističkim odredištima, kao i u dimenzioniranju komunalne infrastrukture naselja, posebice odvodnje otpadnih voda zbog povećanog broja ljudi. Postotak priključenosti na sustav odvodnje je nizak, pa je većina kuća za odmor i apartmana (koji prevladavaju u strukturi turističkih kapaciteta) spojena na septičke jame koje se procjeđuju i onečišćuju obalno more. Implementacijom projekta „Jadran“ kojim će se izvršiti sustavno istraživanje Jadranskog mora i postaviti temelji za kreiranje nacionalne strategije održivog razvitka jadranskog područja i korištenja dobara, očekuje se poboljšanje stanja u području odvodnje i zaštite priobalnog mora, no konkretni rezultati ovisit će o brzini i dinamici provedbe ovog projekta. Unatoč lošem stanju odvodnje, kakvoća mora za kupanje na plažama je izvrsna.

Tijekom turističke sezone proizvode se veće količine otpada i otpadnih voda, povećan je pomorski i automobilski promet te zagušenja protoka prometa i parkinga u turističkim odredištima, povećano je opterećenje luka nautičkog turizma, dolazi do povećanja energetske potrebe, te se povećava i razina buke u najpopularnijim turističkim destinacijama.

Glavni utjecaji na okoliš od nautičkog turizma odnose se na opterećenje morskoga okoliša. Radi se najčešće o neriješenome pitanju zbrinjavanja otpada, otpadnih i kaljužnih voda s brodova, kao i utjecaju različitih kemikalija (npr. štetni protuobraštajni premazi), koje ispiranjem s brodova dopijevaju u more, a negativno utječu na pridnene biocenoze. Štetan utjecaj ima i nepropisno sidrenje, odbacivanje otpada s brodova, te curenje i ispuštanje zauljenih voda u more. Utjecaj na okoliš luka nautičkog turizma prati se ispitivanjem kakvoće otpadnih voda na svim ispuštima prema vodopravnoj dozvoli, mjerenjem temperature, saliniteta, pH, koncentracije opasnih tvari i dr. Za sada ne postoje podaci o buci i vibracijama. Poseban problem evidentira se nedostatkom kontrole izvan luka.

Prognoze ukazuju da će se uz „sunce i more“ kao i dalje globalno dominantan turistički proizvod posebno brzo razvijati i cijeli niz proizvoda iz domene nautičkog, pustolovno-sportskog te kulturnog turizma, relevantnih i za Kornatsko otočje. Međutim, u kontekstu rastuće problematike negativnih posljedica na okoliš i društvo, a posebice u skladu s promjenama na tržištu pojavljuje se i potreba i prilika za produženjem sezone i podizanjem kvalitete i raznovrsnosti ponude, usklađene s održivim korištenjem prirodne i kulturne baštine.

4.2.14 Promet

Prema *Nacionalnom prometnom modelom (2016.)* i *Nacrtu Strategije prometnog razvoja Republike Hrvatske 2017.-2030.*, koja se nalazi u postupku javne rasprave te je pred usvajanjem,, definirano je šest funkcionalnih prometnih regija unutar kojih postoji visoka razina prometne interakcije. One se ne poklapaju s administrativnim granicama regionalne razine već se određuju na temelju obilježja prometnih tokova i njihovog intenziteta unutar nekog područja, a služe za učinkovitije upravljanje prometnim sustavom i uravnoteženo planiranje njegovog budućeg razvoja. Prometni sustav Šibensko-kninske županije je usko povezan s većim gravitacijskim centrima, Zadrom i Splitom. Budući da se na području Šibensko-kninske županije preklapaju gravitacijski utjecaji drugih većih centara rada, ona sama po sebi ne tvori zasebnu funkcionalnu regiju. Iz tog razloga se područje Šibensko-kninske županije smatra kao dio funkcionalnih regija Sjeverna Dalmacija i Središnja Dalmacija. Na taj način se i prometni sustav Općine Murter-Kornati promatra kao dio navedenih dviju funkcionalnih regija.

4.2.14.1 Cestovni promet

Cestovna mreža Općine Murter-Kornati se sastoji od državne ceste i županijske ceste te ostalih nerazvrstanih cesta.

Državna cesta koja se nalazi na području Općine je D121 – Murter – Tisno - D121 ukupne duljine 14 km. Jedina županijska cesta koja se nalazi na području Općine duljine 2,7 km je Ž6250 – Murter (D121) – Betina – D121 koja spaja naselje Murter s naseljem Betina. Za održavanje državne su zadužene Hrvatske ceste d.o.o., a za županijske ceste je Županijska uprava za ceste na području Šibensko-kninske županije.

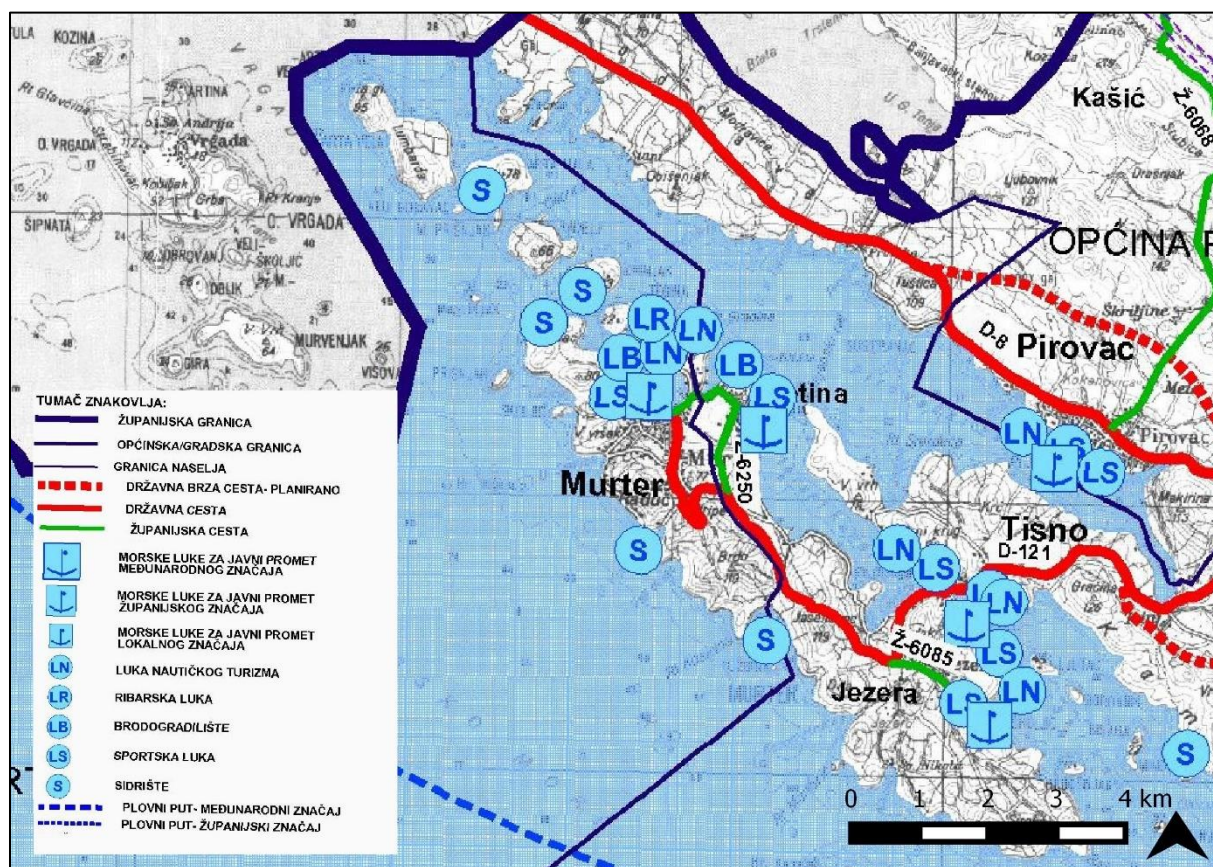
Prema podacima iz Državnog ureda za reviziju o održavanju nerazvrstanih cesta, na području Općine Murter-Kornati nalazi se 42 km nerazvrstanih cesta, ali to nije stvaran broj jer zbog neriješenih imovinsko-pravnih odnosa dio cesta nije upisan u katastarski plan. Za održavanje nerazvrstanih cesta je zaduženo komunalno poduzeće MURTELA d.o.o.

Uspoređujući s drugim otocima, dostupnost većih centara na kopnu je zadovoljavajuća zbog mosta u mjestu Tisno koji spaja otok Murter s kopnom. Uspostavljene su i redovite županijske autobusne linije iz Šibenika, linija Šibenik – Vodice – Kapela – Jezera – Betina - Murter i Šibenik – Srma – Vodice – Tribunj – Jezera – Betina - Murter, kao sastavni dio županijskog javnog prijevoza.

4.2.14.2 Pomorski promet

Prema *Zakonu o pomorskom dobru i morskim lukama (NN 158/03, 100/04, 141/06, 38/09, 123/11, 56/16)* osnovna podjela luka prema namjeni je na luke otvorene za javni promet i luke za posebne namjene. Prema veličini i značaju, luke otvorene za javni promet dijele se na: luke osobitog (međunarodnog) gospodarskog interesa za Republiku Hrvatsku; luke županijskog značaja te luke lokalnog značaja. Godine 2016. izrađeni su *Nacionalni plan razvoja luka od osobitoga (međunarodnog) gospodarskog interesa za Republiku Hrvatsku* i *Nacionalni plan razvoja luka otvorenih za javni promet od županijskog i lokalnog značaja* u kojima je napravljena detaljna analiza postojećeg stanja luka i predviđanje budućeg razvoja. Sukladno navedenim planovima i *Naredbi o razvrstaju luka otvorenih za javni promet na području Šibensko-kninske županije (NN 84/15)*, na području Općine Murter-Kornati nalazi se jedna luka otvorena za javni promet od lokalnog značaja,

luka Murter-Butina (Slika 21.). Ona ima komunalnu funkciju, odnosno, služi za privez brodica domicilnog stanovništva te za odvijanje gospodarskih djelatnosti i usluga poput izvlačišta, opsluživanje suhih marina, sidrišta, prihvata ribarskih brodova.

Slika 21. Prometni sustav na području Općine Murter-Kornati

Izvor: Prostorni plan Općine Murter-Kornati (Službeni vjesnik Šibensko-kninske županije 1/13, 6/13, 14/14, 1/17)

Luke posebnog značaja mogu biti: vojne luke, luke nautičkog turizma, industrijske luke, brodogradilišne luke, sportske, ribarske i druge luke slične namjene. Na području Općine, osim luke lokalnog značaja, nalaze i luke nautičkog turizma, brodogradilište te sportske i ribarske luka (Slika 21.). Za razvoj Općine najveći značaj imaju luke nautičkog turizma koje se prema *Pravilniku o razvrstavanju i kategorizaciji luka nautičkog turizma* (NN 72/08) razvrstavaju u: sidrišta, odlagališta plovni objekata (privezišta), suhe marine i marine. U Općini Murter-Kornati nalaze se sidrišta, odlagališta plovni objekata i marine.

Sidrišta predstavljaju dio morskog prostora pogodnog za sidrenje plovni objekata opremljenih napravama za sigurno sidrenje. Na području Općine se nalaze sljedeća sidrišta: uvala Pinizel, Strunac, Sabuni, Arta Velika – Arta Mala, Jamina, Podražanj, Gramina, Bizikovica, Zmišćica, Hijača, a u okviru NP Kornati su: uvala Pišekra, Ravni Žakan, Vrulje, Tomasovac-Suha punta, Lučica, Kravljačica, Smokvica, Vala, Anica, Stiniva, Stival, Lupeška, Šipnata, Strižnja, Gujak, Opat.

Dio kopna koji je ograđen i uređen za pružanje usluga odlaganja plovni objekata na suhom te pružanja usluga transporta, spuštanja i dizanja iz vode se naziva odlagalište plovni objekata ili privezište. U odlagalištima turistima nije dozvoljen boravak te se ne smije obavljati priprema plovni

objekata za plovību. Na području Općine Murter-Kornati privežišta su sljedeća: Ravni Žakaj, Vrulje, Tomasovac-Suha punta, Lučica, Kravljačica, Smokvica, Vala, Anica, Stiniva, Statal, Lupeška, Šipnata, Strižnja, Gujak, Opat.

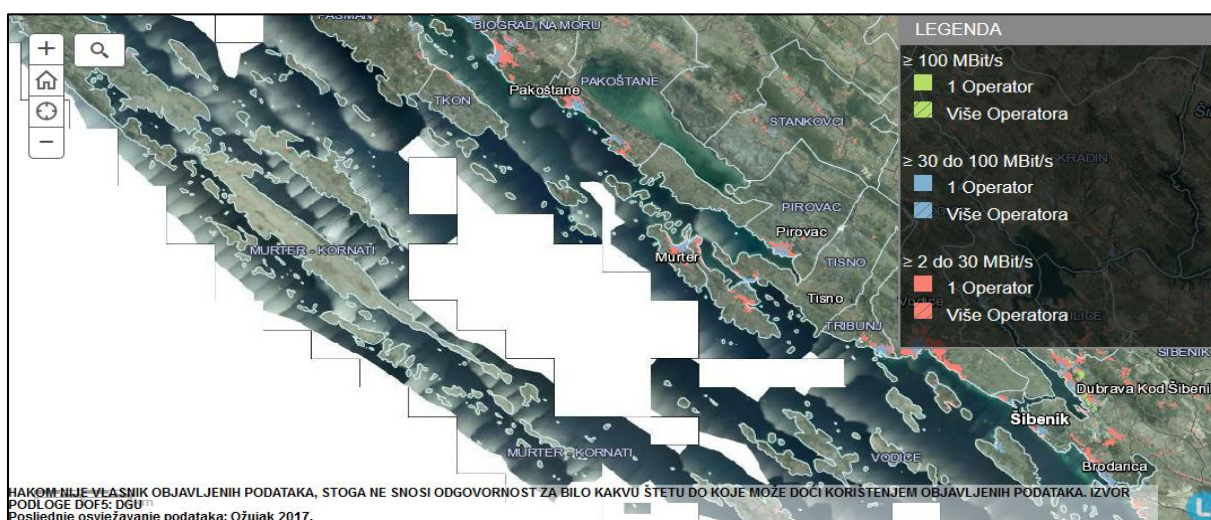
Marina je dio vodenog prostora i obale posebno izgrađen i uređen za pružanje usluga, veza, smještaja turista u plovnim objektima te ostalih usluga. Po standardu odnosno kvalitete opreme i uređaja te usluga marine se dijele na tri kategorije. Na području Općine nalaze se tri marine najviše kategorije - Marina Hramina, ACI Marina Žut i ACI Marina Piškera te jedna marina najniže kategorije u uvali Golubovac. Najveća je Marina Hramina koja se nalazi na sjeveroistoku uvale Hramina i prostire na 5,1 ha, ima 400 vezova u moru i 250 na kopnu, a otvorena je cijele godine. U Murteru se nalazi Ispostava Lučke kapetanije Šibenik. ACI Marina Žut i Piškera su manje sa 120, odnosno, 150 vezova te su otvorene od 01. travnja do 01. studenog.

U pomorskom prometu najveću ulogu ima uvala Hramina koja, osim značaja za nautički turizam, predstavlja ribarsku i sportsku luku, te se u njenom zapadnom dijelu, Jersani, nalazi prostor za brodogradilište čija se rekonstrukcija namjerava financirati iz fondova EU.

Do Kornatskog otočja može se doći isključivo plovilom. Otočje je od Murtera udaljeno 9-10 nautičkih milja, a od Šibenika i Zadra oko 15 nautičkih milja. Nacionalni park Kornati ima dva službena ulaza: sa sjeverne strane prolaz Velika Proversa, a s južne Vrata od Opat.

4.2.14.3 Telekomunikacije

Na području Općine Murter-Kornati poštanski sustav se odvija putem poštanske mreže sa središtem u naselju Murter. Temelje telekomunikacijskog sustava čine radio relejne postaje Raduč i Gračina za veći dio Općine dok telekomunikacijsku mrežu na području NP Kornati čine bazne stanice za mobilnu mrežu na Piškera i repetitor na Kornatu. Predviđena je gradnja komutacijskih čvorišta koja će unaprijediti digitalni prijenosni sustav. Budući da se radi o otočnom telekomunikacijskom sustavu, očekivana je slabija dostupnost širokopojasnog interneta (Slika 22.) koji je usko vezan za naselje Murter, dok na području NP-a Kornati i Žutsko-sitske skupine otoka ne postoji adekvatna pokrivenost signalom mobilnih mreža. Osim što to stvara probleme u komunikaciji, dovodi u pitanje i sigurnost posjetitelja i lokalnog stanovništva.

Slika 22. Karta dostupnosti širokopojasnog interneta
Izvor: HAKOM

4.2.14.4 Obilježja stanja infrastrukture i budući trendovi razvoja

Razvijenost cestovne mreže na području Općine je zadovoljavajuća s obzirom na trenutne potrebe, ali je stanje samih prometnica lošije, stoga je nužna obnova cesta, posebice nerazvrstanih cesta i putova.

Dostupnost usluga i povezanost s kopnom je na visokoj razini u odnosu na druge otoke u Hrvatskoj s obzirom na most koji spaja otok s kopnom kod Tisnog te cijeli otok uglavnom gravitira Šibeniku i Vodicama kao većim centrima rada.

Prostorno-planskom dokumentacijom je predviđeno unapređenje prometnog sustava Općine kako bi se zadovoljila potrebe sve većeg broja turista. Naglašava se jačanje povezanost s NP Kornati i dogradnja odnosno izgradnja prijemno-receptivnih centara za posjetitelje u marinama (bez povećanja broja vezova i bez povećanja kapaciteta) kako bi se dopunom usluga unaprijedila kvaliteta usluge i razvili novi sadržaji.

Razina telekomunikacijske mreže i poštanskih usluga na području Općine zadovoljava trenutne potrebe. Prostornim planom predviđena je radio relejna postaja na otoku Žut te nove bazne radijske stanice unutar naselja Murter. *Sukladno Strategiji razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2016. do 2020. godine* (NN 68/16), predviđen je razvoj projekta iMurter – uvođenje širokopojasnog interneta na cijele Općine kako bi se omogućila što kvalitetnija komunikacija i podigla razine usluge turizma te kvaliteta života stanovnika.

4.2.15 Zdravlje ljudi

Prema Mreži javne zdravstvene službe (NN 101/12, 31/13 i 113/15), na području Općine Murter-Kornati organizirana je mreža primarne zdravstvene djelatnosti koja uključuje dva tima opće/obiteljske medicine i jedan tim u djelatnosti dentalne zdravstvene zaštite (polivalentne). Navedena primarna zdravstvena zaštita pruža se u sklopu ordinacija opće i dentalne medicine murterske ambulante, koja u glavnom dijelu turističke sezone (tijekom srpnja i kolovoza) proširuje opseg svog djelovanja putem turističke ambulante.

Također, valja napomenuti kako mreža timova u djelatnosti zdravstvene zaštite predškolske djece ne postoji, kao niti zdravstvena njega u kući. Nadalje, na području Općine ne postoji ispostava Zavoda za hitnu medicinu Šibensko-kninske županije, a najbliža se nalazi u naselju Tisno (pet T2 timova²⁶). Na području Općine, u naselju Murter, djeluje jedna ljekarna.

Sukladno Planu i programu zdravstvene zaštite na otocima, za poboljšanje zdravstvene zaštite na otocima na području Šibensko-kninske županije potrebno je osigurati prostor za smještaj ordinacija opće/obiteljske medicine, ulagati u 24-satnu pripravnost medicinskih sestara/tehničara te osigurati EKG aparate s defibrilatorima.

Prema izvještajima Svjetske zdravstvene organizacije, onečišćenje vode i zraka uz štetno djelovanje buke, ubrajaju se u tri najopasnija onečišćivača ljudske okoline. U tom pogledu, valja napomenuti kako ljudsko zdravlje na području Općine nije značajnije ugroženo opterećenjem okoliša različitim onečišćujućim tvarima.

²⁶ TIM 2 čine prvostupnica/prvostupnik sestrinstva ili medicinska sestra/medicinski tehničar u timu s medicinskom sestrom/medicinskim tehničarom.

Iako je na području Općine utvrđeno nezadovoljavajuće stanje u pogledu odvodnje, programom praćenja kakvoće mora na plažama evidentirana je izvrsna kakvoća mora za kupanje. Izvore podataka o kakvoći mora čine redovita sezonska izvješća²⁷ čiji se podaci evidentiraju od 2009. godine i to na 13 lokacija na otoku Murteru, od čega ih je 5 na području Općine (Hramina, Slanica, Slanica kraj, Slanica Colentum i Vučigrađe), a dodatno su potkrijepljeni onima iz dokumenta „Kakvoća mora za kupanje kakvoća mora na plažama Šibensko-kninske županije u 2013. godini“, u kojemu su prikazane i konačne ocjene za razdoblje 2010.-2013. god. (Tablica 26.).

Voda za piće iz javnog sustava vodoopskrbe sanitarno je ispravna.

Na prostoru Općine nema velikih onečišćivača zraka, a najveći izvor štetnih emisija (sektor kućanstva) pokazuje trend opadanja koji će se vrlo vjerojatno nastaviti zbog korištenja novih tehnologija s manje emisija, strožih standarda za kvalitetu goriva te smanjenja potrošnje goriva i energenata.

Buka okoliša je definirana neželjenim ili po ljudsko zdravlje i okoliš štetnim zvukom u vanjskome prostoru koji je izazvan ljudskom aktivnošću, i to najčešće kao posljedica rada i kretanja prijevoznih sredstava svih oblika prometa.

Tablica 26. Podaci uzorkovanja s konačnom ocjenom kakvoće mora na području Općine Murter-Kornati (od 2010. do 2013.)

Lokacija	Br. mjerenja	Crijevni enterokoki	Escherichia coli	Ocj. (hrv.)	Ocj. (EU)
Murter, Slanica	40	24.74*	15.84*	1	1
Murter, Slanica-Colentum	40	17.46*	39.6*	1	1
Murter, Hramina	40	54.94*	21.87*	1	1
Murter, Vučigrađe	40	5*	11.11*	1	1
Murter, Slanica kraj	40	14.14*	12.83*	1	1

* - vrijednost 95-og percentila

Izvor: Kakvoća mora na plažama Šibensko-kninske županije u 2013. godini, ZJZ ŠKŽ

Na području Općine buka nije percipirana kao značajan problem, a glavni razlog takvog stanja je mala koncentracija stanovništva. Evidentirani problemi u vezi s bukom odnose se prvenstveno na promet te komunalnu buku u smislu ugostiteljskih i zabavnih sadržaja, jedno i drugo s izrazitim sezonskim karakterom. Uzimajući u obzir relativno malu koncentraciju stanovništva sa skromnim opsegom prometa, tj. postojeće izvore buke niskog intenziteta, procijenjeno je kako je zagađenje bukom na području Općine u skladu sa zakonski propisanim granicama.

Svjetlosno onečišćenje okoliša jest emisija svjetlosti iz umjetnih izvora svjetlosti koja štetno djeluje na ljudsko zdravlje, ukupnu kvalitetu života ljudi te ponašanje životinja i razvoj biljaka. Općina Murter-

²⁷ Ocjene kakvoće mora za kupanje, Šibensko-kninska županija, http://baltazar.izor.hr/plazepub/kakvoća_detalj10

Kornati svojim većim dijelom pripada područjima koja još uvijek posjeduju prirodnu svjetlinu noćnog neba (veći dio kornatskog otočja), dok je umjereno do značajnije svjetlosno onečišćenje prisutno jedino na području naselja Murter.

4.3 Mogući razvoj okoliša bez provedbe Razvojne strategije

Sagledavanje mogućeg razvoja okoliša bez provedbe Razvojne strategije bitno je za razumijevanje doprinosa Strategije u zaštiti okoliša u odnosu na postojeću situaciju.

Tablično prikazani rezultati analize (Tablica 27.) temelje se na ustanovljenim trendovima razvoja stanja pojedinih sastavnica okoliša tijekom dužeg vremenskog razdoblja, te stručnoj procjeni potencijalnih efekata u izostanku provođenja Razvojne strategije.

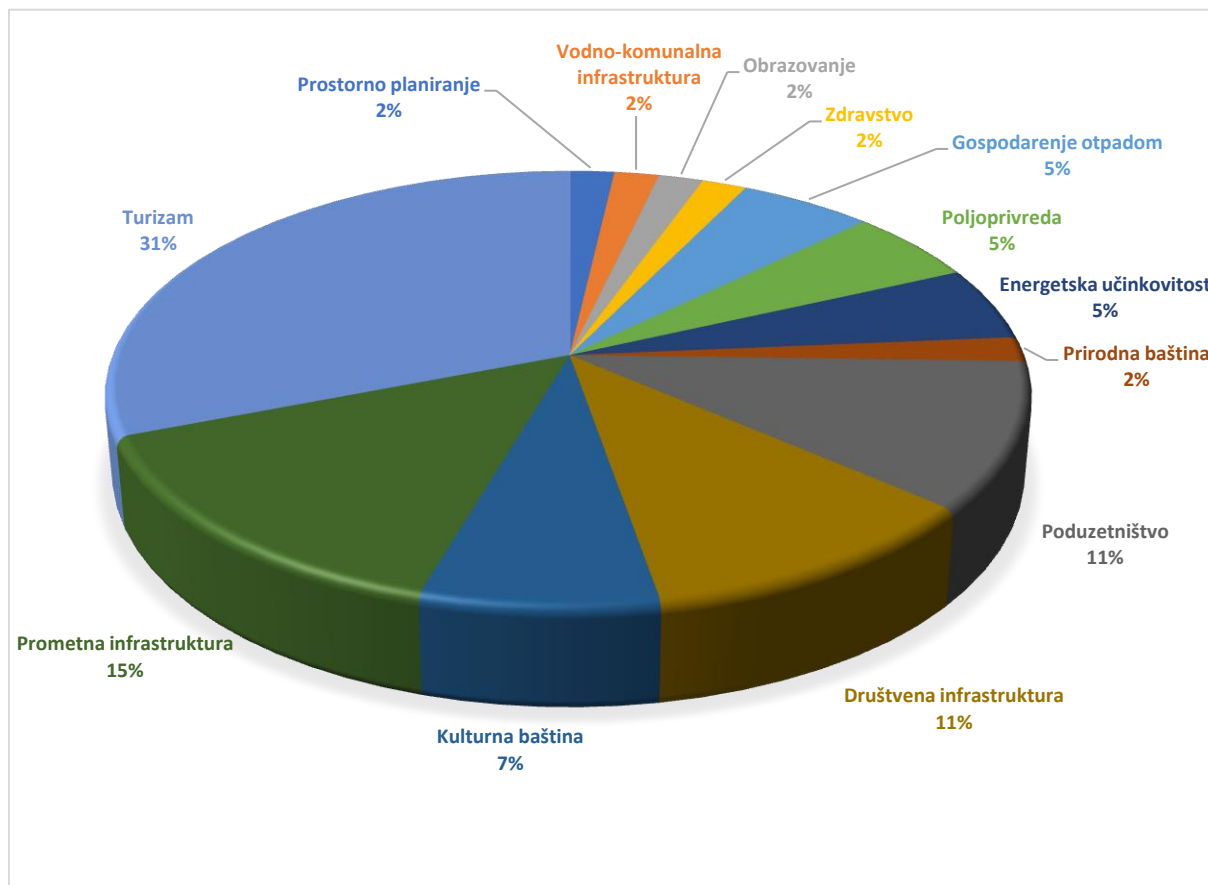
Tablica 27. Pregled mogućeg razvoja pojedinih sastavnica okoliša bez provedbe Razvojne strategije

Sastavnica	Mogući razvoj okoliša bez provedbe Strategije
Zrak	Na prostoru Općine nema velikih onečišćivača zraka a najveći izvor štetnih emisija (sektor kućanstva) pokazuje trend opadanja koji će se vrlo vjerojatno nastaviti zbog korištenja novih tehnologija s manje emisija, strožih standarda za kvalitetu goriva te smanjenja potrošnje goriva i energenata. Promet je u blagom porastu ali je još daleko od 2006.
Klima i klimatske promjene	Smanjenjem oborina i povećanjem temperature, posebno u ljetnim mjesecima povećavaju se potrebe za vodom, kako stanovništva, tako i gospodarstva. Očekuje se postepeni rast razine mora, ali i povećanje olujnog nevrijemena, što će utjecati na većinu luka i marina.
Tlo	Radi osjetljivosti pojedinih vrsta tla na kemijska onečišćenja, intenzivniji će razvoj gospodarskih aktivnosti u marinama i ne provođenjem sanacija onečišćenih lokacija dovesti do smanjivanja kvalitete tla. Daljnjim zapuštanjem poljoprivrednih površina zbog ekonomske neisplativosti poljoprivrede, pojačat će se proces sukcesije te time povećati rizik od opasnosti od požara.
Vode	Na otoku ne postoje površinski izvori ni tokovi. Uslijed trendova rasta turizma, te niske priključenosti stanovništva na sustav javne odvodnje, na naseljenim područjima moguće je smanjenje kvalitete priobalnih voda. Sustav vodoopskrbe je ovisan o izvorima s kopna, tako da su tijekom ljetnih mjeseci moguće oscilacije u opskrbi vodom.
More	Stanje obalnog mora vrlo je dobrog i dobrog stanja. Iako povećanje turizma, posebice nautičkog turizma može utjecati na onečišćenje mora, s uspostavom sustava odvodnje s pročišćavanjem, može se pretpostaviti da se kvaliteta obalnog mora neće pogoršavati.
Bioekološke značajke	S obzirom na to da je veći dio prostora Općine pod zaštitom (Nacionalni park Kornati; Značajni krajobraz Žuto-sitska skupina otoka) te su, sukladno tome, njegov razvoj i mjere zaštite određeni prostornim planovima područja posebnih obilježja, zaštita prirodnih vrijednosti na području Općine u najvećoj će mjeri ovisiti o konkretnoj primjernoj mjeri. U tom pogledu, za očekivati je nastavak širenja područja zahvaćenog sukcesijom vegetacije uslijed zapuštanja nekadašnjih poljodjelskih i stočarskih područja, širenje područja rasprostiranja invazivnih vrsta te intenziviranje ugroženosti morskih staništa i organizama razvojem turizma i pomorskog prometa.
Šume	S obzirom na stanje vegetacije na području Općine, ne očekuju se znatnije promjene s obzirom na površine šuma i šumskog zemljišta, osim povećanja opasnosti od požara.
Krajobraz	Kroz neodgovarajući razvoj turističkog sektora bez provođenja mjera zaštite i poboljšanja, moguće je očekivati daljnju degradaciju krajobraza kroz neodgovarajuća projektna i neplanska rješenja. Unatoč znatnom utjecaju ljudskih djelatnosti, brojna su

	područja osobitih prirodnih i vizualnih vrijednosti ostala očuvana, zahvaljujući još uvijek relativno rijetkoj naseljenosti s jedne, te režimu (zakonske) zaštite prirodnih vrijednosti s druge strane koja postaje snažnija i aktualnija.
Kulturno-povijesna baština	Iako izolacija određenih područja Općine smanjuje rizik od promjene tradicionalnih vrijednosti i smanjenje utjecaja na kulturnu baštinu, bez adekvatne valorizacije i namjene, kao i nedostatka resursa za očuvanje graditeljska baština propada.
Zdravlje ljudi	Iako ne postoje kontinuiranja mjerenja buke i vibracija, kao niti svjetlosnog onečišćenja, ne postoje izvješća o znatnim pritužbama na buku, a modernijom tehnologijom gradnje i energetski učinkovitim sustavima, pretpostavlja se da će se ova opterećenja na ljudsko zdravlje držati na zakonski prihvatljivoj razini. No, daljnjim razvojem turističkih djelatnosti polagano će se intenzivirati cestovni i pomorski promet, što će djelomično utjecati na kakvoću zraka i povećanje razina buke koje ugrožavaju stanovništvo, a uslijed očekivanog porasta broja posjetitelja povećat će se opterećenje sustava javne odvodnje što može generirati onečišćenja izvora pitke vode te degradaciju kakvoće mora koja je na svim mjernim postajama u Općini tijekom posljednjih devet godina izvrsna. Uslijed polaganog povećanja brojnosti starog stanovništva do izražaja će jače doći deficit zdravstvene njege u kući, kao i udaljenost najbližeg doma za starije i nemoćne osobe koji se nalazi u naselju Tribunj (18 km od naselja Murter). S druge strane, s obzirom na podatke o godišnjem broju rođenih na otoku Murteru, do izražaja će doći i nedostatak djelatnosti zdravstvene zaštite predškolske djece.

5. OKOLIŠNE ZNAČAJKE PODRUČJA NA KOJA PROVEDBA RAZVOJNE STRATEGIJE MOŽE ZNAČAJNO UTJECATI

Kategorizacijom projekata iz baze projekata navedenih u poglavlju 2.3. *Baza projekata* razvidno je da daleko najveći broj intervencija, odnosno njih 31 % generira sektor turizma, nakon čega slijedi razvoj prometne infrastrukture itd. Zastupljenost projekata iz baze Strateškog plana razvoja prikazana je na slici ispod (Slika 23.).

Slika 23. Zastupljenost projekata Strateškog plana razvoja Općine Murter-Kornati 2016.-2021. po kategorijama

Iako Razvojna strategija po svojoj prirodi nije dokument koji sadržava prostornu komponentu planiranih intervencija, s obzirom na prostornu ograničenost Općine, razumno je pretpostaviti da će se najveći dio mjera, odnosno intervencija provoditi u naseljenom području Općine. Uzimajući u obzir područja koja već jesu pod turističkom eksploatacijom, kao i ona koja nude predispozicije za daljnji razvoj dominantnog sektora razvoja, za potrebe ove strateške studije utvrđena su dva fokus područja na kojima će učinci provedbe Razvojne strategije biti najkoncentriraniji:

- Naselje Murter
- NP Kornati

Dok je naselje Murter već izgrađeno područje, nacionalni park uživa posebnu kategoriju zaštite u svrhu očuvanja njegovih temeljnih obilježja. Upravljanje Nacionalnim parkom Kornati provodi se sukladno Zakonu o zaštiti prirode, te njegovim upravljačkim dokumentima pod upravom Javne ustanove, međutim ne može se isključiti utjecaj provedbe općinske strategije na ovo zaštićeno područje. Osim projekata preuzetih iz Plana upravljanja i Strategije razvoja održivog turizma, područje nacionalnog parka istovremeno predstavlja glavni turistički resurs i atrakciju za privlačenje turista i posjetitelja, čak i sa šireg područja, uključujući Šibensko-kninsku i Zadarsku županiju. Iz tog se razloga, osim utjecaja samih intervencija na području Nacionalnog parka, mogu očekivati i veći indirektni utjecaji povećanog broja posjetitelja koji će odsjedati na preostalom području Općine.

6. POSTOJEĆI OKOLIŠNI PROBLEMI KOJI SU VAŽNI ZA RAZVOJNU STRATEGIJU

Postojeći okolišni problemi identificirani analizama u poglavlju 4, na temelju trendova i stanja okoliša te pritiska gospodarskih sektora. Tablično su obuhvaćene samo one sastavnice za koje su utvrđeni stvarni problemi, odnosno za koje nisu pokazani značajniji pozitivni trendovi u postizanju dobre kvalitete, te problemi koji su direktno ili indirektno od važnosti ili vezani za provedbu Razvojne strategije (Tablica 28.).

Tablica 28. Utvrđeni postojeći okolišni problemi na području Općine Murter-Kornati

Sastavnice okoliša	Opis problema	Područje
Klima i klimatske promjene	-velika ugroženost od požara, posebno u ljetnim mjesecima -ugroženost od podizanja razine mora i poplava posebno negativno može utjecati na gospodarske aktivnosti	Obalni pojas
Tlo	-zbog specifičnosti krša, tla su osjetljiva na onečišćenja, konkretno na lokacije marina i odlagališta otpada -nepogodnost za obradu i poljoprivredno korištenje	Obalni pojas, Kornati
Vode	-mogući deficiti vode za vodoopskrbu stanovništva u ljetnim mjesecima -ograničeni vodni resursi predstavljaju jednu od prepreka intenzivnijem razvoju poljoprivrede i stočarstva -ovisnost o kapacitetima izvora s kopna	Općina
More	-ugroženost nekontroliranim nautičkim turizmom (otpad, fekalije, protuobraštajne boje, nepropisno sidrenje...)	Luke i nautička odredišta
Bioekološke značajke	-ugroženost morskih staništa i organizama razvojem turizma i intenziviranjem pomorskog prometa (unos stranih vrsta, kočarenje, sidrenje, otpad) -širenje alepskog bora uvjetuje postupni nestanak autohtone vegetacije te time i smanjenje bioraznolikosti u pogledu flore, zatim zakiseljavanje tla, kao i povećanje opasnosti od širenja požara -kontinuirano povećanje posjetitelja zaštićenim područjima -nepropisno sidrenje u zaštićenim područjima čime se degradira morski okoliš	Unutrašnjost otoka Murtera te obalni pojas i podmorje murterskog i kornatskog otočja
Šume	-opasnosti od požara, posebno u ljetnim mjesecima	Unutrašnjost otoka Murtera
Kulturno-povijesna baština	-nedovoljno valorizirana i korištena kulturno-povijesna baština -pritisak na graditeljsku i arheološku baštinu od prekomjerne gradnje	Cjelokupno područje Općine
Krajobraz	-degradacija krajobraza nelegalnom ili neplanskom gradnjom, izgradnjom marina; kao rezultat požara	Područja naselja

	-dijelovi zaštićenih područja opterećeni su utjecajem turizma	
--	---	--

Demografska i socio-ekonomska analiza	Opis problema	Područje
Dobna struktura	<ul style="list-style-type: none"> • poremećena dobna struktura stanovništva: <ul style="list-style-type: none"> – visok indeks starosti (odnos starog i mladog stanovništva 2011. godine bio je 160:100) i koeficijent starosti (32% stanovništva starije je od 60 godina), uz relativno nizak indeks vitalnosti (odnos rođenih i umrlih u razdoblju 2006.-2015. iznosio je 71:100) – evidentan trend intenziviranja prirodnog pada broja stanovnika u razdoblju 2013.-2015. (broj rođenih pao ispod 50 % broja umrlih) 	Cjelokupno područje Općine
Ekonomska aktivnost	<ul style="list-style-type: none"> • nepovoljna struktura ekonomske aktivnosti radno sposobnog i zaposlenog stanovništva: <ul style="list-style-type: none"> – nizak udio zaposlenih (34 %) uz visok udio neaktivnog stanovništva (52 %, od čega je 34 % umirovljenika) 	Cjelokupno područje Općine
Životni standard	<ul style="list-style-type: none"> • ispodprosječan iznos dohotka po stanovniku: <ul style="list-style-type: none"> – u razdoblju od 2010. do 2012. godine prosječni dohodak po stanovniku iznosio je 19 823 kn, odnosno 69 % državnog prosjeka 	Cjelokupno područje Općine

7. CILJEVI ZAŠTITE OKOLIŠA USPOSTAVLJENI PO ZAKLJUČIVANJU MEĐUNARODNIH UGOVORA I SPORAZUMA

Međunarodni ugovori i sporazumi koje je Republika Hrvatska i ratificirala i time preuzela obveze koji se njima propisuju navedeni su u donjem popisu, dok je cjelovita analiza ciljeva zaštite okoliša te načina na koji su oni uzeti u obzir tijekom izrade Razvojne strategije, prikazana u Dodatku 1 zajedno sa analizom odnosa Razvojne strategije s drugim odgovarajućim planovima i programima. Rezultati analize dokumenata iz Dodatka 1. Korišteni su u formiranju ciljeva zaštite okoliša strateške procjene.

Popis analiziranih međunarodnih ugovora i sporazuma:

- Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime (Rio de Janeiro, 1992) (Objavljena je u NN-MU 02/96, stupila je na snagu u odnosu na Republiku Hrvatsku 7. Srpnja 1996.)
- Konvencija UN o biološkoj raznolikosti (Rio de Janeiro, 1992) (Objavljena je u NN-MU 6/96, stupila na snagu u odnosu na Republiku Hrvatsku 7. Listopada 1996)
- Konvencija o zaštiti europskih divljih vrsta i prirodnih staništa (Bernska konvencija) (Bern, 1979) (Objavljena je u NN 6/00, stupila na snagu u odnosu na Republiku Hrvatsku 1. Studenog 2000., a taj je datum objavljen u NN-MU 11/08)
- Konvencija o zaštiti migratornih vrsta divljih životinja (Bonnska konvencija) (Bonn, 1979) (Objavljena je u NN 6/00, stupila na snagu u odnosu na Republiku Hrvatsku 1. Listopada 2000)
- Konvencija o močvarama od međunarodne važnosti, naročito kao staništa ptica močvarica (Ramsarska konvencija) (Ramsar, 1971) (Republika Hrvatska je stranka Konvencije na temelju notifikacije o sukcesiji od 8. Listopada 1991. (NN-MU 12/93), kada je i stupila na snagu u odnosu na Republiku Hrvatsku)
- Konvencija o europskim krajobrazima (Firenca, 2000) (Republika Hrvatska potpisala Konvenciju u Firenci 2000. Objavljena je u NN-MU 12/02, stupila je na snagu u odnosu na Republiku Hrvatsku 1. Ožujka 2004., a taj je datum objavljen u NN-MU 11/04)
- Konvencija o zaštiti svjetske kulturne i prirodne baštine (Pariz, 1972) (Republika Hrvatska stranka Konvencije temeljem notifikacije o sukcesiji (NN-MU 1/92), kada je i stupila na snagu u odnosu na Republiku Hrvatsku. Objavljena je u NN-MU 12/93).
- Konvencija Vijeća Europe o zaštiti arhitektonskog blaga Europe (Granada, 1985.)
- Zakon o ratifikaciji Europske konvencije o zaštiti arheološke baštine (revidirana) (Valletta, 1992.)
- Konvencija o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša (Aarhus, 1998) (Objavljena je u NN-MU 1/07, stupila je na snagu u odnosu na Republiku Hrvatsku 25. Lipnja 2007., a taj datum je objavljen u NN-MU 7/08.)

8. CILJEVI ZAŠTITE OKOLIŠA STRATEŠKE STUDIJE

Ciljevi zaštite okoliša izražavaju željeni smjer promjene stanja, te se formiraju u odnosu na lokalne posebitosti i probleme. Oni predstavljaju osnovu za testiranje učinaka Razvojne strategije na okoliš, tj. analizom se promatra da li ciljevi Razvojne strategije doprinose postizanju odabranih ciljeva zaštite okoliša ili ne.

Ciljevi zaštite okoliša (Tablica 29.) određeni za stratešku procjenu izvedeni su iz dokumenata zaštite okoliša utvrđenih kroz dokumente na međunarodnoj razini, razini Europske unije, nacionalnoj i županijskoj razini, te iz pregleda postojećeg stanja i okolišnih problema identificiranih od ovlaštenika. Na temelju postojećih problema i njihovih vjerojatnih uzroka utvrđeni su i konkretni podciljevi. Kroz provedbu Razvojne strategije potrebno je djelovati upravo na postizanje podciljeva kako bi se smanjili negativni utjecaji na okoliš. Na temelju njih određeni su i indikatori zaštite okoliša, tj. kriteriji kojima se prati postizanje ciljeva i utjecaj plana na razvoj okoliša.

Tablica 29. Utvrđeni ciljevi zaštite okoliša strateške procjene

Ciljevi zaštite okoliša	Podciljevi	Sastavnica okoliša	Indikator
Održivo korištenje vodnih resursa	-Održivo korištenje pitke vode -Povećani stupanj uporabe recikliranih otpadnih voda	Vode Klima i klimatske promjene	-potrošnja pitke vode -broj projekata koji uključuju dodatne sustave vodoopskrbe
Sprečavanje onečišćenja mora	- smanjenje otpada u moru - sprečavanje ispuštanja kaljužnih voda u more - sprečavanje onečišćenja mora u lukama i marinama	More Zdravlje ljudi Bioraznolikost	-količina preuzetih kaljužnih voda s plovila -broj provedenih akcija čišćenja morskog okoliša
Očuvanje bioraznolikosti staništa i vrsta te temeljnih obilježja ZP prirode	- očuvanje ugroženih i rijetkih staništa te vrsta flore i faune	Bioraznolikost More Krajobraz	- površina i rasprostiranje ugroženih i rijetkih staništa - broj endemskih i ugroženih primjeraka flore i faune
Zaštita krškog tla	- sanacija lokacija onečišćenih otpadom - ublažavanje utjecaja gospodarskih djelatnosti na kvalitetu tla -umanjivanje posljedica sukcesije poljoprivrednog zemljišta	Tlo Šume	- podaci o broju onečišćenih lokaliteta (ROO baza podataka) - podaci o površinama iskrčenih od makije i gariga

<p>Zaštita ljudskih života i imovine od posljedica klimatskih promjena</p>	<p>-Prilagodba zahvata i projekata klimatskim promjenama -Zaštita postojeće i planirane infrastrukture od elementarnih nepogoda - Zaštita od požara</p>	<p>Zdravlje ljudi Klima i klimatske promjene Zrak Šume Tlo Bioraznolikost</p>	<p>- broj novih projekata u koje je uključena prilagodba klimatskim promjenama - ROO baza podataka -podaci o procjeni ugroženosti stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara Općine</p>
<p>Očuvanje kulturnih i ambijentalnih vrijednosti</p>	<p>-očuvanje graditeljskog naslijeđa -očuvanje arheoloških lokaliteta</p>	<p>Kulturna baština Krajobraz</p>	<p>-Ugroženost graditeljske baštine -Ugroženost arheoloških zona</p>
<p>Očuvanje krajobraznih vrijednosti prostora</p>	<p>-Zaštita kultiviranih krajobraza -Zaštita obalnih područja i plaža od litoralizacije</p>	<p>Krajobraz Bioraznolikost</p>	<p>- podaci o broju prirodnih i uređenih plaža - podaci o površini pod tradicionalnih mediteranskim poljodjelskim kulturama (maslinici, vinogradi, voćnjaci)</p>

9. VARIJANTNA RJEŠENJA

Strateška procjena utjecaja Razvojne strategije predviđa i razmatranje razumnih varijanti predložene Razvojne strategije, uz objašnjenja zašto se iste ne smatraju najpovoljnijima za okoliš. Strateškom se studijom dakle procjenjuju značajni učinci provedbe razumnih varijanti, temeljem dostupnih podataka, uzimajući u obzir generalne ciljeve i geografski opseg utjecaja Razvojne strategije, sa svrhom utvrđivanja optimalnog rješenja u kontekstu održivog razvoja. Pri razradi varijanti, u obzir su se uzimali i sljedeći faktori:

- Uvažavanje ciljeva i načela nacionalnih i županijskih strategija i politika;
- Uvažavanje prostorno-planskih odrednica za koji dokument je provedena strateška procjena utjecaja na okoliš i glavna ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu;
- Uvažavanje prostornih obilježja područja kao odrednica na kojima će se temeljiti razvoj Općine;
- Uključivanje projekata od strateške važnosti za županiju ili pojedine jedinice lokalne samouprave, a za koje se ostvaruju financiranja iz europskih fondova;
- Plansko razdoblje provedbe Razvojne strategije.

9.1 Procjena utjecaja varijanti

Postoje različiti pristupi razmatranja varijanti te je u ovom slučaju, a temeljem analize izvršene za potrebe Razvojne strategije (poglavlje 13.1. Ekonomski potencijal i izazovi za razvoj Općine Murter-Kornati), odlučeno izvršiti analizu utjecaja prioritizacije razvoja sektora za koje je utvrđen potencijal. Pri analizi utjecaja na okoliš, razmatrale su se:

1. Varijanta 1 - uzima u obzir ispunjenje strateških ciljeva na čitavom teritoriju Općine prioritizacijom razvoja turizma, koji je najperspektivniji sektor s dugogodišnjom tradicijom. Turistička ponuda uključivala bi značajnije povećanje smještajnih kapaciteta, diversifikaciju turističkih proizvoda, čime će Općina osigurati sredstva za daljnje investicije. Uzimajući u obzir plansko razdoblje, procjenjuje se da bi se u početnom periodu razvoj temeljio na prirodnim atrakcijama koje nudi NP Kornati i nastavku proizvoda „sunca i mora“, odnosno tamo gdje već postoje uvjeti.
2. Varijanta 2 – uzima u obzir ostvarenje strateških ciljeva na čitavom teritoriju Općine prioritizacijom razvoja poljoprivrede i stočarstva, grana koje su stoljećima prisutne na području Općine. Uzimajući u obzir nepovoljne pedološke i klimatske uvjete, te trenutno stanje poljoprivredne na području Općine, potrebna su znatna početna ulaganja kako bi se ostvarili prihodi koji bi mogli osigurati sredstva za daljnji razvoj Općine. S obzirom na dominantne kulture koje se uzgajaju na području Općine (masline, miješani trajni nasadi i voćne vrste), te trend opadanja proizvodnje, prihodi se mogu pospješiti udruživanjem u Zadruga, okrupnjavanjem parcela i sl. Najveći potencijal razvoja stočarstva nudi tradicionalno stočarstvo na Kornatima, gdje se nalaze i najveće količine krških pašnjaka. Ostvarivanje dobiti usmjerit će poljoprivrednu proizvodnju prema produktivnijim i učinkovitijim područjima. S druge strane, preusmjeravanjem smjera razvoja, rasteretit će se trenutno najopterećenija područja i resursi koji predstavljaju kupališni turizam.
3. Varijanta 3 – uzima u obzir uravnoteženi pristup temeljen na održivom razvoju, koji uključuje sva tri stupa, odnosno okoliš, društvo i gospodarstvo. Fokus je stavljen na optimiziranje predloženih mogućnosti uz ostvarivanje koristi za okoliš. Planirano provođenje projekata iz svih zastupljenih područja vodit će se uz napore da se ostvare koristi za ekologiju, čime će se

stvoriti autohtona lokalna ponuda proizvoda, uz manje financijske investicije nego u Varijanti 1 i 2.

Glavni cilj usporedbi varijanti je dobiti uvid u kvantitetu i vrstu utjecaja koje bi sve varijante generirale na iste ciljeve zaštite okoliša. Načela triju varijanti preliminarno su testirane naspram određenih ciljeva zaštite okoliša, čime se dobio uvid u razlike u posljedicama po okoliš koje bi provedba svake od njih ostavila. Najpovoljnija varijanta postala je predmet daljnje procjene strateške studije, kako bi se omogućilo dublje razumijevanje potencijalnih kumulativnih učinaka, te određivanje mogućih mjera za sprječavanje, smanjenje i ublažavanje potencijalnih negativnih utjecaja njene provedbe, kao i mjera praćenja stanja okoliša.

9.2 Rezultati analize procjene utjecaja varijanti

Iako niti jedna varijanta nije isključiva, različita usmjerenja zahtijevaju veće ili manje investicije, pri čemu je potrebno naglasiti da određeni elementi pretpostavljaju znatnu financijsku podršku (npr. izgradnja komunalne, prometne infrastrukture, zbrinjavanje otpada i opasnog otpada) čime se smanjuju resursi za preostale intervencije. Analize utjecaja razmatranih varijanti na ciljeve zaštite okoliša prikazan je u tablici niže (Tablica 30.).

Tablica 30. Analiza utjecaja razmatranih varijanti

	Održivo korištenje vodnih resursa	Sprečavanje onečišćenja mora	Očuvanje bioraznolikosti staništa i vrsta te temeljnih obilježja ZP prirode	Zaštita krškog tla	Zaštita ljudskih života i imovine od posljedica klimatskih promjena	Očuvanje kulturnih i ambijentalnih vrijednosti	Očuvanje krajobraznih vrijednosti prostora
Varijanta 1 – prioritizacija razvoja turizma							
KOMENTAR	Razvojna strategija prioritizira razvoj turizma, te se primarno realizira na područjima koja već posjeduju preduvjete za dodatni razvoj. Nastavlja pritisak na morsku obalu i zaštićena područja koja premašuju prihvatne kapacitete. Uz novu gradnju zbog ostvarivanja potrebnih smještajnih kapaciteta, intenzivira se nautički turizam koji stvara posebno negativne utjecaje na more i morski okoliš. Većim brojem turista povećavaju se zahtjevi i za pitkom vodom, te se posljedično povećavaju otpadne vode, dok sustav odvodnje još nije u potpunosti uspostavljen. Iako se dio ponude bazira na kulturnoj baštini, dijelovi baštine bivaju degradirani uslijed prekomjerne izgradnje.						
Varijanta 2 – prioritizacija razvoja poljoprivrede							
KOMENTAR	Razvojna strategija prioritizira tradicionalno prisutne gospodarske grane na području Općine. Potrebna su znatna ulaganja kako bi se uspostavila početna infrastruktura za uzgoj kultura i stoke, posebno uzimajući u obzir slabo obradivo tlo, velike su potrebe za vodom, te ovakav razvoj neminovno dolazi u koliziju s prirodnim razvojem sektora turizma. Osjetljivi krški teren podložan je onečišćenju zbog korištenja pesticida s dodatnom opasnošću od procjeđivanja u more. Suša i požari uzrokovani klimatskim promjenama čine tradicionalni pristup razvoju sektora vrlo ranjivim, posebno s obzirom na nedostatak vode. S druge strane, povećanje kultiviranih površina pozitivno će utjecati na krajobraz, te posljedično na bioraznolikost i staništa ovisna o obrađivanju.						
Varijanta 3 – uravnoteženi razvoj svih sektora							

	Održivo korištenje vodnih resursa	Sprečavanje onečišćenja mora	Očuvanje bioraznolikosti staništa i vrsta te temeljnih obilježja ZP prirode	Zaštita krškog tla	Zaštita ljudskih života i imovine od posljedica klimatskih promjena	Očuvanje kulturnih i ambijentalnih vrijednosti	Očuvanje krajobraznih vrijednosti prostora
KOMENTAR	<p>Koordiniran je pristup razvoju, te osim gospodarskih koristi iz sektora s potencijalom, najveći pozitivni utjecaji očituju se u smanjenju pritiska na već prekomjerno eksploatirane prirodne resurse. Diversificira se turistička ponuda, međutim, kako bi se postigao željeni razvoj, potrebno je razumno usmjeravati turističke proizvode povezivanjem s ostalim sektorima, usporavati kupališni turizam u korist infrastrukturnog opremanja. Razvoj poljoprivrede usmjerava se u ekološku proizvodnju, što predstavlja pozitivne utjecaje i na bioraznolikost i krajobraz, te se ostvaruju dodatni benefiti kroz razvoj lokalnih prepoznatljivih proizvoda. Najveća prepreka razvoju predstavlja i dalje vodoopskrba, te klima, odnosno ranjivost na klimatske promjene poput suša i požara. Međutim, pažljivim provlačenjem mjera u cilju zaštite okoliša kroz strateške ciljeve, moguće je ostvariti ravnomjeran razvoj uz minimalizirane negativne utjecaje na okoliš.</p>						

Budući da svaki projekt treba optimizirati okolišne, ekonomske i društvene interese, te smanjiti negativne posljedice provedbe, smatra se da će osim uvažavanja sva tri stupa održivog razvoja, u Varijanti 3 biti moguće svesti negativne utjecaje na najmanju mjeru od sve tri varijante, kao i da je financijski najodrživija, iz kojeg se razloga ista odabire na daljnje razmatranje.

10. VJEROJATNO ZNAČAJNI UTJECAJI PROVEDBE RAZVOJNE STRATEGIJE NA CILJEVE ZAŠTITE OKOLIŠA

Bitne odrednice strateškog planiranja uključuju analizu stanja sektora, sažetu kroz SWOT analizu za svaku skupinu djelatnosti posebno, željeno buduće stanje u sektoru utvrđeno kroz viziju, te preferirani način postizanja vizije kroz strateške ciljeve, prioritete i mjere. Dobro osmišljene mjere za postizanje strateških ciljeva prvenstveno obuhvaćaju organizacijske ili logističke i operativne mjere, te potrebne infrastrukturne intervencije. Za predložene mjere određeni su indikatori i pokazatelji uspješnosti koji predstavljaju mehanizam za praćenje preferiranog razvoja. Potrebno je naglasiti da, iako su Razvojnou strategijou utvrđeni indikatori na razini pojedine mjere, nisu određene početne ni ciljue vrijednosti indikatora, odnosno nisu kvantitativno određeni, iz kojeg razloga je ocjena značaja utjecaja bila otežana. Budući da za mjere nisu utvrđene ciljue vrijednosti, kao i zbog srodnosti mjera grupiranih pod zajedničkim prioritetima, smatralo se opravdano procjenu utjecaja Razvojue strategije vršiti prema prioritetima kao najspecifičnijim faktorima strateškog razvojnog usmjerenja.

10.1 Okvir i metodologija za procjenu vjerojatno značajnih utjecaja provedbe Razvojue strategije

Kao što je navedeno u poglavlju 2.2 *Sadržaj i glavni ciljevi Razvojue strategije* (Tablica 1.), Razvojua strategija usmjerena je na ostvarenja tri osnovna cilja:

1. Povećanje konkurentnosti,
2. Razvoj infrastrukture, očuvanje i zaštita okoliša,
3. Poboljšanje kvalitete života.

Projekti iz baze projekata, iako posebno istaknuti, već su sadržani u strateškim ciljevima, tj. prioritetima i mjerama Razvojue strategije. Budući da su stoga već obuhvaćeni odgovarajućim procjenama, kako je navedeno u poglavlju 2.3 *Baza projekata*, analiza i procjena utjecaja projekata na okoliš i prirodu napravljena je kroz analizu i procjenu utjecaja prioriteta, odnosno mjera Razvojue strategije.

Procjena vjerojatnih značajnih učinaka provedbe Razvojue strategije na okoliš provedena je u skladu s metodologijou najbolje prakse²⁸. Korištena metodologija opće je prihvaćena, a temelji se na identifikaciji utjecaja kroz matricu, suprotstavljajući prioritete Razvojue strategije ranije utvrđenim ciljevima zaštite okoliša strateške procjene (u stupcima).

Procjenou se ocjenjuju vjerojatni utjecaji provedbe Razvojue strategije na okoliš, koji se u matrici kategoriziraju s obzirom na:

²⁸ United Nations Economic Commission for Europe (2012.). Resource Manual to Support Application of the Protocol on Strategic Environmental Assessment. UNITED NATIONS New York and Geneva
 The Regional Environmental Center for Central and Eastern Europe (2001.). International Workshop on Public Participation and Health Aspects in Strategic Environmental Assessment. Szentendre, Hungary.
 Strategic Environmental Assessment. - Practice-Orientated Training for Policy Makers, Administration Officials, Consultants and NGO Representatives
 Implementation of Directive 2001/42 on the Assessment of the Effects of Certain Plans and Programmes on the Environment". European Commission DG Environment. Undated.
 Andreas Sommer (2005.). Strategic environmental assessment: From scoping to monitoring. Content requirements and proposals for practical work. Hallein.
 Guidance on Integrating Climate Change and Biodiversity into Strategic Environmental Assessment, 2013.

- značaj utjecaja (veliki i manji pozitivan utjecaj, neutralan ili nepostojeći utjecaj, te manji i veliki negativan utjecaj)
- vremensko trajanje (kratkoročan, srednjoročan, dugoročan),
- put djelovanja utjecaja (direktan, indirektan).

Za utjecaje prioriteta koji se ne smatraju od strateške važnosti ili pak se ne smatraju značajnima, isto je u matrici naznačeno sivom bojom. U slučaju da je procijenjen značajni utjecaj prioriteta, utjecaj je dodatno opisan kao direktni/indirektni, pozitivni/negativni, te vezano za trajanje kratkoročni (1-2 godinu), srednjoročni (do kraja planskog razdoblja), te dugoročni (trajanje koje prelaze okvire planskog razdoblja).

Potrebno je identificirati sve utjecaje, pozitivne i negativne, bez obzira na njihov značaj, kako bi se mogli razlučiti kumulativni utjecaji, koji bi zbirno u konačnici eventualno mogli imati značajne utjecaje. U procjeni utjecaja u obzir su se uzimali vrsta i obuhvat planiranih prioriteta zajednički, temeljem definicija i opisa svih mjera koje prioritet obuhvaća. Međuodnos (kumulativnost) utjecaja opisivana je u rezultatima analize, uglavnom za vjerojatno negativne utjecaje.

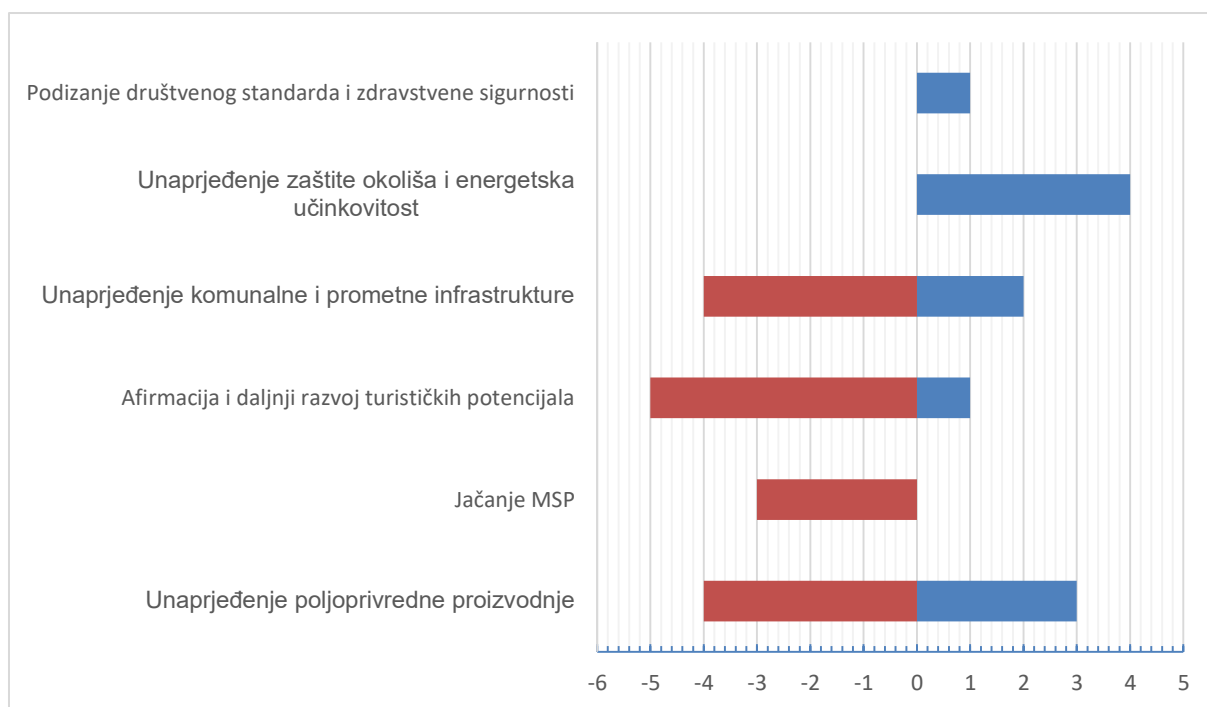
Zbog prirode strateškog dokumenta, neke je utjecaje teško predvidjeti, jer njihov utjecaj ovisi o uvjetima provedbe, te ih se ne može sa sigurnošću isključiti. Takvi utjecaji također su naznačeni u matrici i objašnjeni u rezultatima analize, za relevantne ciljeve.

Nakon analize utjecaja kroz matricu identificirani su prioriteti Razvojne strategije koji imaju negativne utjecaje na okoliš. Značaj njihova utjecaja procjenjivao se s obzirom na intenzitet, a koji je definiran na temelju tipologije intervencija planiranih Razvojnou strategijom, a kako je opisano u poglavlju 2.2. *Sadržaj i glavni ciljevi Razvojne strategije* i početnih vrijednosti određenih pokazatelja, tj. trenutnog stanja identificiranog kroz poglavlja analize početnog stanja okoliša Strateške studije.

10.2 Rezultati procjene utjecaja provedbe Razvojne strategije na ciljeve zaštite okoliša

Pri analizi matrice utjecaja, mjere propisane Razvojnou strategijom promatrale su s određenom količinom neizvjesnosti budući da nisu poznati uvjeti njihove provedbe, prvenstveno uvažavajući pravilo predostrožnosti.

Za jednostavnije razumijevanje utjecaja na pojedine ciljeve zaštite okoliša, izvršena je njihova kvantifikacija s obzirom na značaj koji im je dodijeljen u matrici utjecaja (*Poglavlje 16.2., Prilog 2.*), pri čemu su pozitivnim utjecajima dodane vrijednosti 1 i 2, a negativnim – 1 i – 2. Rezultati su prikazani donjim grafikonima, te ne uključuju prioritete za koje nisu identificirani utjecaji ili su identificirani isključivo nejasni utjecaji.

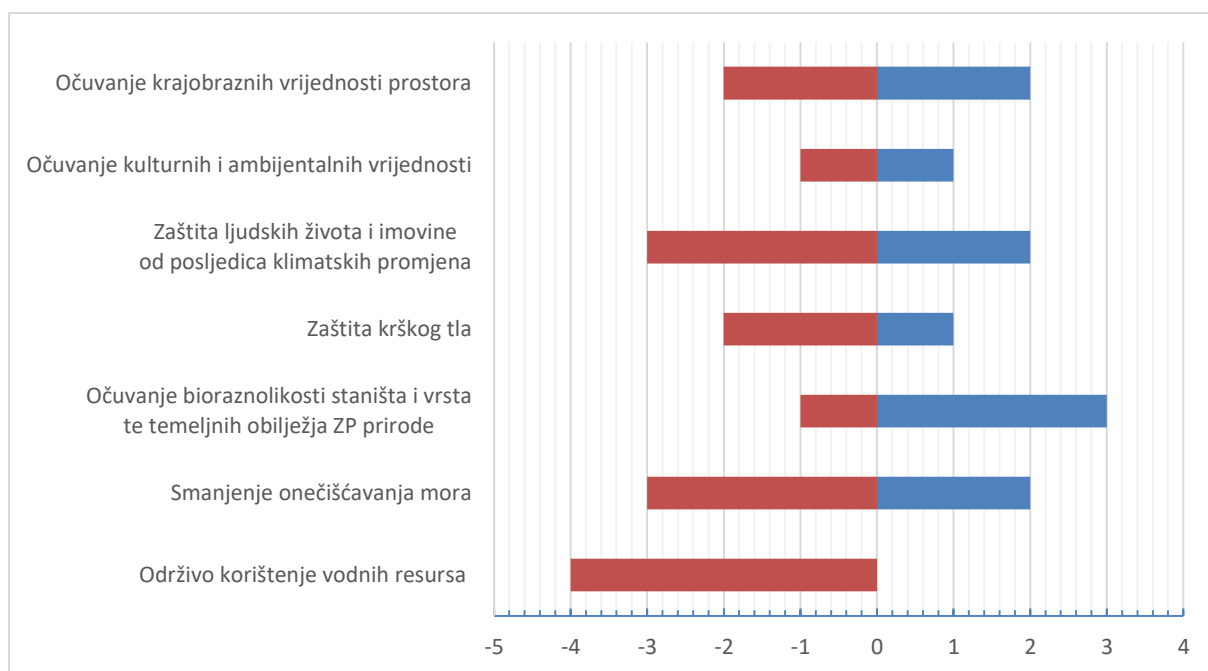

Slika 24. Prikaz značaja utjecaja prioriteta Razvojne strategije na ciljeve zaštite okoliša

Slika 24. prikazuje koliko pojedini prioriteti pozitivno ili negativno utječu na okoliš, tj. analizirane ciljeve zaštite okoliša. Cilj ovakve analize bio je izdvojiti prioritete i pripadajuće intervencije s negativnim učinkom. Očekivano, osim utjecaja samih infrastrukturnih zahvata, najveći negativni utjecaji mogući su od prioriteta **Afirmacije i daljnjeg razvoja turističkih potencijala**. Iako je prioritetom planirana diversifikacija turističkih proizvoda, što će u svakom slučaju imati pozitivan utjecaj zbog odmaka od proizvoda „sunca i mora“, poticanje razvoja novih smještajnih kapaciteta znači izgradnju novih objekata, povećanu potrebu za vodoopskrbom, energentima, povećanje stvaranja otpada, uglavnom sezonskog karaktera. Još veća koncentracija turista podrazumijeva i povećanje cestovnog i pomorskog prometa, što se odražava na emisije u zrak od izgaranja fosilnih goriva, koji se zbog dobre kvalitete zraka smatraju kratkotrajnima, te nisu od strateške važnosti. Veće opterećenje moguće je na kvalitetu mora i morskog okoliša od pomorskog prometa, što će posebno biti relevantno za područje luka i NP Kornati. Zbog specifičnosti prostora NP Kornati (udaljenost od obale, dominacija morskog ekosustava, veličina parka) otežani su nadzor, kontrola aktivnosti i komunikacija s posjetiteljima kao i kontrolu broja posjetitelja. Povećanje broja kupaca i nautičara negativno će utjecati i na cilj smanjenja onečišćenja mora, te može doći do uništavanja obalnih ekosustava, osobito na prirodnim plažama. Također, novi smještajni kapaciteti s posjetiteljima negativno utječu zauzimanjem novih površina te će u manjoj ili većoj mjeri, ovisno o lokaciji, biti izloženi posljedicama klimatskih promjena (npr. poplava). Veće kretanje ljudi u ljetnim, sušnim mjesecima također povećava rizike od požara, a stvorit će i dodatne pritiske na zaštićena područja prirode, ugrožena i rijetka staništa te vrste flore i fauna osobito one vezane uz plaže, morsku obalu i more. Uređenjem plaža u pravilu se povećava broj kupaca, što negativno utječe i na kvalitetu mora i morskog okoliša, a ukoliko se plaža nalazi u sklopu zaštićenog područja, nepravilnim upravljanjem može doći i do narušavanja temeljnih vrijednosti područja. Osmišljavanje turističkih proizvoda baziranih na kulturnoj baštini načelno će imati pozitivan utjecaj zbog doprinosa revalorizaciji graditeljske i arhitektonske baštine i obnovi kulturnih dobara, a pod uvjetom pažljivog planiranja

takvog turističkog proizvoda u svrhu izbjegavanja devastacije pri prekomjernom i neadekvatnom korištenju. Prilikom nove izgradnje postoji mogućnost od oštećenja graditeljske baštine, a posebno arheoloških nalaza, uključujući i podmorske. Utjecaji prioriteta **Unaprjeđenja komunalne i prometne infrastrukture**, procijenjeni su uslijed zauzimanja novih površina i radova na iskopima, međutim isti su uglavnom mali i kratkotrajni. Komunalna i prometna infrastruktura podliježe nešto značajnijim posljedičnim utjecajima klimatskih promjena te je moguć nastanak štete uslijed poplava i požara. Prioritet će u svakom slučaju imati i niz pozitivnih utjecaja kroz izgradnju sustava odvodnje otpadnih voda s pročišćavanjem, čime će se znatno doprinijeti kvaliteti priobalnih voda i okolnog mora, te posljedično i morskog okoliša. Izgradnjom UPOV-a pozitivno će se utjecati na cilj smanjenja onečišćenja mora, budući da će biti omogućeno pražnjenje spremnika na plovilima, odnosno sprečavanje ispuštanja kaljužnih voda direktno u more. Smanjenje potrošnje energije uslijed obnove javne rasvjete ne smatra se značajnim na strateškoj razini, iako će predstavljati mali pozitivni utjecaj na krajobraz i egzistiranje noćnih faunističkih vrsta zbog smanjenja svjetlosnog onečišćenja. Izgradnjom nove i obnovom postojeće prometne infrastrukture namjerava se unaprijediti sustav javnog prijevoza autobusima, što će pozitivno utjecati na smanjenje korištenja osobnih vozila, odnosno emisija ispušnih plinova te smanjiti gužvu u naseljenim mjestima tijekom vrhunca turističke sezone. **Unaprjeđenjem poljoprivredne proizvodnje** najveći negativni utjecaji nastat će na cilj održivog korištenja vodnih resursa, odnosno količine potrebne vode za učinkovit razvoj poljoprivrede i stočarstva. Povećanje broja grla stoke ili širenje obrađenog poljoprivrednog zemljišta zahtijeva kontinuiranu opskrbu velikim količinama vode koja ne smije oscilirati. Općina izravno ovisi o vodoopskrbi s kopna te će se sve promjene u sustavu odražavati na opskrbu cijele Općine vodom. Međutim, pozitivni utjecaji nastat će na krajobrazne vrijednosti kroz obnavljanje kultiviranih krajobraza, kao i na staništa koja ovise o ljudskoj djelatnosti. Revitalizacijom poljoprivrede i stočarstva doći će do pozitivnih utjecaja i na očuvanje bioraznolikosti, i to u prvom redu flore, s obzirom na to da dolazi do smanjenja površine zapuštenih područja. Uzimajući u obzir slabo plodno tlo, negativni utjecaj moguć je na tlo u slučaju korištenja pesticida i herbicida kako bi se pospješio urod. U tom pogledu, s obzirom na to da se radi o propusnom krškom području s relativno plitkim tlima, moguće je procjeđivanje onečišćujućih tvari te posljedično onečišćavanje mora. S druge strane, kultiviranjem tla raskrčit će se područja pod grmolikom vegetacijom i smanjiti sukcesija zemljišta čime će se smanjiti opasnost od požara odnosno zaštititi ljudski životi i imovina od posljedica klimatskih promjena. Manji negativni utjecaji mogući su provedbom prioriteta **Jačanja MSP-a** gdje će se povećati potrebe za vodoopskrbom, svim energentima, te dolazi do povećanja stvaranja otpada. Zbog koncentracije i vrijednosti objekata i ljudi koji će boraviti u gospodarskoj zoni, u slučaju elementarnih nepogoda uzrokovanih klimatskim promjenama moguć je nastanak veće štete na objektima, uključujući povećanu opasnost od požara. Zbog veće potrošnje vode, nastajat će povećane količine otpadnih voda iz procesa koje je potrebno adekvatno zbrinuti kako bi se spriječilo nekontrolirano ispuštanje otpadnih voda u priobalno more i posljedična onečišćenja. Procjenjuje se da u slučaju formiranja novih poduzetničkih zona neće doći do utjecaja na bioraznolikost, krajobraz i kulturnu baštinu zbog grupiranja sadržaja na lokaciji nekadašnjeg odlagališta otpada odvojenoj od naseljenog područja.

Grafikonom na donjoj slici (Slika 25.) prikazani su glavni uzroci stresa na ciljeve zaštite, te u kumulativan broj prioriteta koji su djelovali na pojedinačne ciljeve zaštite okoliša.

Slika 25. Prikaz kvantificiranih utjecaja mjera Razvojne strategije na ciljeve zaštite okoliša, s obzirom na ciljeve zaštite okoliša

Kako je vidljivo iz Slika 25. najznačajniji negativni utjecaji bit će na cilj **Održivo korištenja vodnih resursa**, budući da razvoj svih sektora ovisi o raspoloživim kapacitetima vodoopskrbnog sustava. S obzirom na to da je sustav javne vodoopskrbe vezan za izvore s kopna, te kao takav neovisan, te da neka područja nisu, niti imaju mogućnosti priključenja, upitno je koliko pojedinačna rješenja mogu osigurati održivi razvoj turizma, a posebno poljoprivrede i stočarstva. Prisutne klimatske promjene koje se u budućnosti mogu manifestirati značajnijim i dugotrajnijim sušama, te posljedičnim deficitima vode, zahtijevaju pažljive izračune potrošnje vode za buduće potrebe. Sve intervencije planirane Razvojnou strategijom podlijegat će utjecajima klimatskih promjena kojima samou Razvojnou strategijou nije dan dovoljni naglasak. Elementarne nepogode prijete direktnou štetou na imovini i gospodarstvu, te ugrožavaju ljudske živote iz kojeg je razloga potrebno izraditi analizu ranjivosti svih planiranih intervencija u odnosu na već utvrđenu ranjivost područja provedbe, te prilagoditi sve planove razvoja i zahvate klimatskim promjenama kako bi se ispunio cilj **Zaštite ljudskih života i imovine od posljedica klimatskih promjena**. Iako je trenutna kvaliteta mora vrlo dobra i dobra, more i morski okoliš direktno su ugroženi razvojem turizma kroz kupališni i nautički turizam, te indirektno kroz procjeđivanje onečišćujućih tvari s kopna, te nekontroliranim ispuštanjem otpadnih voda bez prethodnog pročišćavanja iz kojeg će se razloga predložiti mjere Smanjenja onečišćavanja mora. Cilj **Zaštite krškog tla** primarno je ugrožen već zbog samih svojih karakteristika, zbog čega razvoj poljoprivrede treba temeljiti na načelima ekološke proizvodnje, dok su utjecaji izgradnje uglavnom lokalnog karaktera i kratkog trajanja. **Krajobrazne vrijednosti** ugrožava izgradnja u turističke svrhe, kao i degradacija krajobraza uslijed razvoja turizma, odnosno izgradnjou komunalne i prometne infrastrukture. Pozitivni su utjecaji međutim na kultivirane krajobraze uslijed intenzivnije poljoprivrede, odnosno krčenja površina i obrađivanja tla i ispaše. Negativni utjecaji na Očuvanje bioraznolikosti staništa i vrsta te temeljnih obilježja zaštićenih područja prirode uglavnom su procijenjeni iz povećanih pritisaka na zaštićena područja, kako kopnena tako i morska zbog turizma, a u slučaju neprovođenja Plana upravljanja zaštićenim područjima te sukladno prihvatnim

kapacitetima. Najmanji su utjecaji na cilj **Očuvanja kulturnih i ambijentalnih vrijednosti**, i to uglavnom zbog razvoja infrastrukture i izgradnje, dok u ovom slučaju razvoj turizma temeljenog na kulturnoj baštini može značajno pozitivno utjecati uslijed revalorizacije, odnosno obnove i korištenja samih građevina i lokaliteta. Osim negativnih, postoji niz pozitivnih utjecaja na ciljeve zaštite okoliša strateške studije, osmišljenih za provedbu kroz prioritet unaprjeđenja zaštite okoliša i energetske učinkovitosti.

Potrebno je naglasiti da osim kumulativnog djelovanja provedbe Razvojne strategije na ciljeve zaštite okoliša strateške studije, odnosno pripadajuće sastavnice okoliša, na iste izravno i neizravno djeluju i intervencije razvojnih dokumenata susjednih općina, posebno Općine Tisno, iz kojeg razloga je potrebno planirati razvoj Općine u dogovoru s Općinom Tisno, u svrhu stvaranja sinergije na područjima od zajedničkog interesa, odnosno jednostavnijeg ostvarivanja konkurentnosti na tržištu, te izbjegavanjem kompetitivnosti s mogućim gospodarskim gubicima.

11. PREKOGRANIČNI UTJECAJI

Uzimajući u obzir tipologiju pojedinih zahvata, kao o općenito lokalni doseg aktivnosti predviđenih Razvojnom strategijom, provedbom mjera, prioriteta i posljedičnim ispunjenjem ciljeva iste, ne očekuju se mogući utjecaji na okoliš preko državnih granica.

12. MJERE ZAŠTITE I SMJERNICE ZA POBOLJŠANJE STANJA OKOLIŠA

U ovom poglavlju opisane su mjere za sprječavanje, smanjenje i ublažavanje potencijalnih negativnih utjecaja (mjere zaštite okoliša) nastalih provedbom Razvojne strategije na ciljeve zaštite okoliša, opisanih ranije (Poglavlje 8. *Ciljevi zaštite okoliša Strateške studije*).

Mjere zaštite okoliša određene su na temelju identificiranih negativnih kumulativnih utjecaja, te su osmišljene kako bi se ti negativni utjecaji izbjegli ili smanjili na najmanju moguću mjeru. Osim mjera vezanih za identificirane negativne utjecaje, predlažu se i smjernice zaštite okoliša i smjernice za doradu Razvojne strategije kao odgovor na uočene prilike za poboljšanje stanja okoliša i povećanja održivosti samog dokumenta.

Budući da kumulativne utjecaje, s obzirom na prirodu dokumenta nije bilo moguće kvantificirati i sa sigurnošću odrediti njihov značaj, primijenilo se pravilo predostrožnosti, te su mjere za sprječavanje, smanjenje i ublažavanje potencijalnih negativnih utjecaja njene provedbe određene za sve ciljeve zaštite okoliša, za koje je u prethodnom poglavlju utvrđena vjerojatnost kumulativnih utjecaja (Slika 25.).

Mjere i smjernice određene strateškom procjenom mogu predstavljati i kriterije/ograničenja za niže dokumente kojima se planiraju strateške aktivnosti i projekti, uključujući i „pravila“ za provođenje, odnosno uvjete kojih se treba pridržavati pri izradi PUO određenih projekata.

Neovisno o mjerama i smjernicama određenima strateškom procjenom, potrebno je naglasiti da je za pojedine programske dokumente nižeg reda ili zahvate potrebno provesti odgovarajuće postupke sukladno Uredbi o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (64/08 i 3/17) i Uredbi o ekološkoj mreži (NN 124/13 i 105/15). Također, potrebno je uzeti u obzir da zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže na području Općine upravljaju Javna ustanova Nacionalni park Kornati, odnosno Javna

ustanova Priroda Šibensko-kninske županije, iz kojeg je razloga bilo kakve intervencije predložene na navedenim područjima potrebno rješavati u suradnji između Općine i odnosne Javne ustanove.

12.1 Mjere za sprječavanje, smanjenje i ublažavanje potencijalnih negativnih utjecaja provedbe Razvojne strategije

12.1.1 Na ciljeve zaštite okoliša

Br.	Ciljevi	Prijedlog mjera
1.	Održivo korištenje vodnih resursa	<ul style="list-style-type: none"> - poticanje gospodarskih subjekata na smanjenje iskorištavanja vode i na investiranje u postupke štednje pitke vode, odnosno ponovno korištenje otpadnih voda i oborinskih voda - izraditi proračune planirane potrošnje vode te osigurati potrebne vodospreme, u svrhu osiguranja stabilne vodoopskrbe za potrebe planiranog poljoprivrednog i stočarskog razvoja - instalacija desalinizatora morske vode kako bi se osigurale dodatne količine vode
2.	Smanjenje onečišćavanja mora	<ul style="list-style-type: none"> -osigurati preuzimanje kaljužnih voda s plovila u lukama i marinama -planirati akcije čišćenja morskog okoliša, te redovito skupljanje plivajućeg otpada u lukama i marinama
3.	Očuvanje bioraznolikosti staništa i vrsta te temeljnih obilježja ZP prirode	<ul style="list-style-type: none"> -poticati komunalno održavanje postojećih umjesto uređenja prirodnih plaža -prije izdavanja koncesijskih odobrenja za plaže, odrediti stupanj kopnene i morske biološke raznolikosti i nosivi kapacitet plaža -kontroliranje broja turista na zaštićenim područjima (npr. ograničavanjem prodaje karata ili veličine grupnih posjeta) do donošenja plana upravljanja posjetiteljima
4.	Zaštita krškog tla	<ul style="list-style-type: none"> -povećati nadzor nad prikupljanjem i dostavom podataka o otpadu, posebno opasnom otpadu - poticanje edukacije poljoprivrednika koji koriste poljoprivredna zemljišta za (ekološku) proizvodnju o Načelima dobre poljoprivredne prakse
5.	Zaštita ljudskih života i imovine od posljedica klimatskih promjena	<ul style="list-style-type: none"> - prilikom formiranja zona uključiti mjere zaštite od klimatskih promjena, odnosno pri odabiru izbjegavati zone unutar poplavnih područja, a na razini projekta uključiti ocjenu ranjivosti i osjetljivosti na klimatske promjene, uz primjenu odgovarajućih mjera -provoditi investicije u svrhu zaštite od šumskih požara - u prostorno planske dokumente uključiti odredbe vezane

Br.	Ciljevi	Prijedlog mjera
		<p>za smanjivanje utjecaja klimatskih promjena na planirane zahvate, koje će se temeljiti na izrađenoj procjeni ugroženosti stanovništva i materijalne imovine od elementarnih nepogoda i katastrofa</p> <p>- uključivati mjere prilagodbe klimatskim promjenama u sve buduće infrastrukturne projekte</p>
6.	Očuvanje kulturnih i ambijentalnih vrijednosti	<p>-projekte turističkog razvoja planirati integracijom i povezivanjem više turističkih proizvoda na jednom području (cikloturizam razvijati uz kulturni turizam) u svrhu revitalizacije postojeće kulturne baštine</p> <p>-razvojne projekte planirati uzimajući u obzir trenutnu i buduću namjenu te korištenje kulturne baštine na predmetnom području</p> <p>-prioritizirati unaprijeđena prometna rješenja i regulaciju umjesto povećanja parkirališnih mjesta u naseljenim središtima i u blizini turističkih atrakcija</p>
7.	Očuvanje krajobraznih vrijednosti prostora	<p>-u sklopu budućih prostorno-planskih dokumenata izraditi cjelovito urbanističko rješenje koje uključuje krajobrazno uređenje i analize vizualne izloženosti planiranih građevina</p> <p>-prostorno-planskim odredbama spriječiti nekontrolirano širenje vikend gradnje</p> <p>-poticanje tradicionalne poljoprivredne kulture u svrhu očuvanja kultiviranih krajobraza</p>

12.2 Smjernice za poboljšanje stanja okoliša

Br.	Ciljevi Uloga Razvojne strategije
1.	-projekte turističkog razvoja planirati sukladno planu ulaganja u komunalnu infrastrukturu, posebno sustave vodoopskrbe i odvodnje
2.	- u svrhu boljeg razvoja sustava javnog prijevoza, poticati uključivanje organiziranog autobusnog prijevoza do turističkih odredišta u sklopu planiranih turističkih proizvoda (kulturnih lokaliteta, OPG-a i sl.)
3.	-preuzeti indikatore ciljeva strateške studije u indikatore mjera Razvojne strategije
4.	-obraditi problem morskog otpada i formirati mjere sprečavanja onečišćenja mora
5.	-obraditi problem klimatskih promjena i provesti mjere prilagodbe klimatskim promjenama kroz sve ciljeve, prioritete i mjere
6.	-planirati razvoj Općine u dogovoru s Općinom Tisno, u svrhu stvaranja sinergije na područjima od zajedničkog interesa, odnosno jednostavnijeg ostvarivanja konkurentnosti na tržištu, te izbjegavanjem kompetitivnosti s mogućim gospodarskim gubicima

Br.	<p style="text-align: center;">Ciljevi Uloga Razvojne strategije</p>
7.	-korigirati broj i sadržaj indikatora i pokazatelja uspješnosti kako bi odražavali stvarni sadržaj cilja/prioriteta/mjere
8.	-definirati početne i ciljne vrijednosti pokazatelja, neovisno o razini za koju se isti definiraju

13. OPIS PREDVIĐENIH MJERA PRAĆENJA

Predložene mjere zaštite okoliša određene su na temelju identificiranih negativnih kumulativnih utjecaja, te su osmišljene kako bi se ti negativni utjecaji izbjegli ili smanjili na najmanju moguću mjeru. Također, temeljem analize strateških ciljeva i ciljnih vrijednosti, kao i same strukture Strateškog plana razvoja, dane su smjernice za poboljšanje stanja okoliša, koje nisu nužno vezane za provedbu samih mjera Razvojne strategije, već predstavljaju analizom zamijećene mogućnosti za poboljšanje stanja okolišnih i društvenih aspekata.

Mjere praćenja formiraju se s obzirom na početno stanje okoliša, analizu utjecaja i predložene mjere ublažavanja utjecaja, tj. smjernice za poboljšanje stanja okoliša.

Praćenje stvarnih utjecaja provedbe Razvojne strategije ima za cilj provjeriti da li se njenom provedbom postižu zadani ciljevi, zatim identificirati negativne utjecaje provedbe (predviđene i nepredviđene), te kako bi se osiguralo da se mjere zaštite okoliša predložene strateškom procjenom provode.

U svrhu izbjegavanja umnožavanja programa praćenja u odnosu na slične pokazatelje, stvaranja neplaniranih troškova, kao i činjenicom da strateškom procjenom nisu otkrivene mjere praćenja stanja okoliša izvan već uspostavljenih sustava, ne predlažu se nove mjere praćenja stanja okoliša.

14. SAŽETAK

Strateška procjena (u daljnjem tekstu: SPUO) je postupak kojim se procjenjuju u najranijoj fazi, vjerojatno značajni utjecaji na okoliš i zdravlje ljudi, koji mogu nastati provedbom Strateškog plana razvoja Općine Murter-Kornati 2016.-2021. (u daljnjem tekstu: Razvojna strategija). Postupak SPUO uključuje određivanje sadržaja strateške studije, izradu strateške studije i ocjenu cjelovitosti i stručne utemeljenosti strateške studije, postupak davanja mišljenja povjerenstva, postupak davanja mišljenja tijela i/ili osoba određenih posebnim propisima te mišljenja tijela jedinica lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave i drugih tijela, informiranje i sudjelovanje javnosti, postupak davanja mišljenja županijskog odjela nadležnog za poslove zaštite okoliša te postupak izvješćivanja nakon donošenja Razvojne strategije.

Strateška studija je stručna podloga koja se prilaže uz Razvojnu strategiju i obuhvaća sve potrebne podatke, obrazloženja i opise u tekstualnom i grafičkom obliku. Strateškom studijom se određuju, opisuju i procjenjuju vjerojatno značajni utjecaji na okoliš i zdravlje ljudi, koji mogu nastati provedbom Razvojne strategije, uzimajući u obzir njene ciljeve, mjere i prostorni obuhvat. Strateškom studijom predlažu se mjere kojima bi se identificirani vjerojatno značajni utjecaji na okoliš i zdravlje ljudi mogli pravovremeno spriječiti, smanjiti i/ili ublažiti, te smjernice čijom se integracijom u Razvojnu strategiju pridonosi poboljšanju postojećeg stanja u okolišu, kao i održivoj provedbi planiranih ciljeva. Propisuju se i mjere za praćenje stvarnih utjecaja provedbe Razvojne strategije, s ciljem potvrde njene pravilne provedbe naspram ciljeva zaštite okoliša.

Izrađivač Razvojne strategije je društvo Jelić konzalting d.o.o., Frana Supila 12, 51 000 Rijeka, dok postupak strateške procjene provodi Jedinostveni upravni odjel Općine Murter-Kornati. Izrađivač Strateške studije je Eko Invest d.o.o. iz Zagreba koja posjeduje Rješenje MZOIP-a o suglasnosti za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša i izradu strateških studija.

Postupak SPUO provodi se temeljem odredbi *Zakona o zaštiti okoliša* (NN 80/13, 78/15) i *Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš* (NN 3/17). Odluka o započinjanju postupka strateške procjene utjecaja Strateškog plana razvoja Općine Murter-Kornati 2016.-2021. na okoliš donesena je 2. ožujka 2017. god. Odlukom je određen redoslijed radnji koje će se provesti u sklopu postupka. U okviru strateške procjene utjecaja Strategije na okoliš, prema Rješenju Ministarstva zaštite okoliša i energetike, Klasa: UP/I 612-07/17-71/07, Ur. broj: 517-07-2-1-17-4 od 30. siječnja 2017., u postupku prethodne ocjene prihvatljivosti na ekološku mrežu, utvrđeno je da je Razvojna strategija prihvatljiva za ekološku mrežu, odnosno da nije potrebno provesti postupak glavne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu.

Tijekom postupka određivanja sadržaja strateške studije zatražena su mišljenja tijela o sadržaju Strateške studije na osnovu kojih je određen sadržaj Studije i donesena Odluka o sadržaju Strateške studije procjene utjecaja na okoliš Strateškog plana razvoja Općine Murter-Kornati 2016.-2021., 19. travnja 2017. god. (Klasa: 612-07/17-01/03, Ur. broj: 2182/18-03/1-17-7). Sukladno članku 9. stavak 4. Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš nadležni Jedinostveni upravni odjel organizirao je 11. travnja 2017. godine javne konzultacije u svrhu usuglašavanja mišljenja o sadržaju strateške studije i utvrđivanja konačnog sadržaja strateške studije o čemu je obavijest objavljena na internetskoj stranici Općine Murter-Kornati. Javnost je o postupku određivanja sadržaja informirana Odlukom o izradi i određivanju sadržaja strateške studije utjecaja na okoliš koja je objavljena na internetskim stranicama Općine Murter-Kornati. Obuhvat Razvojne strategije je cijelo administrativno područje Općine, uključujući i područje Nacionalnog parka Kornati,

kojim upravlja Javna ustanova Nacionalni park Kornati, iz kojeg je razloga intervencije predložene na području Nacionalnog parka potrebno rješavati u suradnji između Općine i Javne ustanove.

Razvojna strategija sadrži multisektorski strateški okvir kojim se planira razvoj područja kao cjeline unutar jasno definiranog vremenskog razdoblja. Strateški ciljevi su definirani po načelima za uspostavu ciljeva prema kojima su ciljevi specifični, mjerljivi, ostvarivi, relevantni i vremenski određeni. Strateški se okvir prvenstveno temelji na definiranim razvojnim potrebama i mogućnostima Općine, a koji su pak utvrđeni analizom stanja, koja ukazuje na gospodarske, ekološke, demografske i socijalne izazove kojima se područje općine suočava, SWOT analizi, analizi ključnih pritisaka i pokretača. Konačno, za definirane očekivane rezultate uključuje se sustav relevantnih pokazatelja, kojima se prati provedba Razvojne strategije.

Za postizanje tri strateška cilja, provodit će se 27 mjera unutar 7 prioriteta, dok će se praćenje uspjeha provođenja osigurati na razini svake pojedine mjere putem indikatora i pokazatelja uspješnosti. Konačno, Razvojna strategija objedinjuje bazu od 55 projekata koji će se provoditi na prostoru Općine, a koji se nalaze u različitim fazama izrade, od projektne ideje do ishođenja potrebnih dozvola.

Strateškom procjenom izvršena je analiza postojećeg stanja okoliša i svih prisutnih sektorskih pritisaka, temeljem koje su utvrđeni ključni problemi okoliša od važnosti za provođenje Razvojne strategije. Dodatno su obrađeni i socio-demografski podaci, kako bi se dobio bolji uvid u demografske trendove u Općini, odnosno ljudski potencijali za provođenje Razvojne strategije. Kao pomoćni alat u sagledavanju doprinosa Razvojne strategije zaštiti okoliša, izvršena je procjena mogućeg razvoja okoliša bez provedbe Razvojne strategije. Rezultati takve analize temelje se na ustanovljenim trendovima razvoja stanja pojedinih sastavnica okoliša tijekom dužeg vremenskog razdoblja, te stručnoj procjeni potencijalnih efekata u izostanku provođenja Razvojne strategije.

Iako je područje Općine ograničeno, kategorizacijom projekata iz baze projekata dobiven je rezultat da je čak 50% intervencija planirano u sektoru turizma, čime se područje najznačajnijeg utjecaja Razvojne strategije mogao identificirati kao već turistički eksploatirani prostori, odnosno naselje Murter, te zaštićeno područje Nacionalnog parka. Budući da je Nacionalni park u tome smislu glavni resurs za privlačenje turista i posjetitelja, čak i sa šireg područja koje uključuje i Šibensko-kninsku i Zadarsku županiju, osim utjecaja samih intervencija na području Nacionalnog parka, očekuju se i veći indirektni utjecaji povećanog broja posjetitelja koji će odsjedati na preostalom području Općine.

Postojeći okolišni problemi izvedeni su iz analize početnog stanja okoliša, a na temelju trendova i prisutnih pritisaka na okoliš. Posebna je pažnja pridana analizi utjecaja klimatskih promjena na području Općine, odnosno ranjivosti područja na klimatske promjene, te ugroženosti od požara i podizanja razine mora. Posljedice klimatskih promjena i njima izazvanim problemima razvidne su u gotovo svim sastavnicama okoliša, kao direktni utjecaj poput poplava, ili pak kao indirektna posljedice mogućih suša poput požara. Identificirani su i problemi utjecaja sektora turizma poput morskog otpada, ispuštanja kaljužnih voda s plovila, ugroženost zaštićenih područja od prekoračenja prihvatnih kapaciteta i sl.

U svrhu utvrđivanja ciljeva zaštite okoliša strateške studije, analizirani su ciljevi zaštite okoliša preuzetih po potpisivanju međunarodnih ugovora i sporazuma, odnosa s drugim strategijama, planovima i programima, kao i utvrđenih okolišnih problema. Utvrđeni ciljevi zaštite okoliša strateške studije ovu za testiranje učinaka Razvojne strategije na okoliš, tj. analizom se promatra da li ciljevi

Razvojne strategije doprinose postizanju odabranih ciljeva zaštite okoliša ili ne. Utvrđeno je ukupno 7 ciljeva, redom: Održivo korištenje vodnih resursa, Sprečavanje onečišćenja mora, Očuvanje bioraznolikosti staništa i vrsta te temeljnih obilježja ZP prirode, Zaštita krškog tla, Zaštita ljudskih života i imovine od posljedica klimatskih promjena, Očuvanje kulturnih i ambijentalnih vrijednosti, te Očuvanje krajobraznih vrijednosti prostora, a koji ukupno obuhvaćaju sve sastavnice okoliša.

U sklopu strateške studije razmatrali su se i utjecaji različitih pristupa ostvarivanja ciljeva Razvojne strategije, točnije prioritizacijom investicija u određene sektore, pri čemu su se analizirale tri varijante. Varijante su uključivale dominantni razvoj turizma, poljoprivrede, odnosno koordiniranog razvoja sukladno načelima održivog razvoja. Načela triju varijanti preliminarno su testirane naspram određenih ciljeva zaštite okoliša, čime se dobio uvid u razlike u posljedicama po okoliš koje bi provedba svake od njih ostavila. Budući da svaki projekt treba optimizirati okolišne, ekonomske i društvene interese, te smanjiti negativne posljedice provedbe, smatra se da će osim uvažavanja sva tri stupa održivog razvoja, u Varijanti 3 biti moguće svesti negativne utjecaje na najmanju mjeru od sve tri varijante, kao i da je financijski najodrživija, iz kojeg je razloga ista odabrana na daljnje razmatranje.

Najznačajniji utjecaji na okoliš procijenjeni su od prioriteta Afirmacije i daljnjeg razvoja turističkih potencijala te unaprjeđenja poljoprivredne proizvodnje, posebice zbog povećanih potreba za vodoopskrbom, te zbog pritiska na more i zaštićena područja prirode. Ocijenjeno je da u sklopu Razvojne strategije nije dostatno obrađen problem klimatskih promjena, a koje prijete direktnom štetom na imovini i gospodarstvu, te ugrožavaju ljudske živote iz kojeg je razloga potrebno izraditi analizu ranjivosti svih planiranih intervencija u odnosu na već utvrđenu ranjivost područja provedbe, te prilagoditi sve planove razvoja i zahvate klimatskim promjenama. Najveći kumulativni utjecaj također je ocijenjen na cilj Održivog korištenja vodnih resursa, budući da razvoj svih sektora ovisi o raspoloživim kapacitetima vodoopskrbnog sustava. S obzirom na to da je sustav javne vodoopskrbe vezan za izvore s kopna, te kao takav neovisan, te da neka područja nisu, niti imaju mogućnosti priključenja, upitno je koliko pojedinačna rješenja mogu osigurati održivi razvoj turizma, a posebno poljoprivrede i stočarstva. Neupitno je i da će Razvojna strategija pozitivno doprinijeti okolišu, konkretno kroz kultiviranje površina u svrhu poljoprivrede, ako u skladu s ekološkim načelima, planirane sustave odvodnje s pročišćavanjem, kao i direktne mjere zaštite okoliša i povećanja energetske učinkovitosti.

Prepoznato je da osim kumulativnog djelovanja provedbe Razvojne strategije na ciljeve zaštite okoliša strateške studije, odnosno pripadajuće sastavnice okoliša, na iste izravno i neizravno djeluju i intervencije razvojnih dokumenata susjednih općina, posebno Općine Tisno, iz kojeg razloga je potrebno planirati razvoj Općine u dogovoru s Općinom Tisno, u svrhu stvaranja sinergije na područjima od zajedničkog interesa, odnosno jednostavnijeg ostvarivanja konkurentnosti na tržištu, te izbjegavanjem kompetitivnosti s mogućim gospodarskim gubicima.

Temeljem procijenjenih značajnih negativnih i kumulativnih utjecaja osmišljene su mjere zaštite okoliša kako bi se ti negativni utjecaji izbjegli ili smanjili na najmanju moguću mjeru. Osim mjera vezanih za identificirane negativne utjecaje, predložene su i smjernice zaštite okoliša i smjernice za doradu Razvojne strategije kao odgovor na uočene prilike za poboljšanje stanja okoliša i povećanja održivosti samog dokumenta. Mjere i smjernice određene strateškom procjenom mogu predstavljati i kriterije/ograničenja za niže dokumente kojima se planiraju strateške aktivnosti i projekti, uključujući

i „pravila“ za provođenje, odnosno uvjete kojih se treba pridržavati pri izradi PUO određenih projekata.

Neovisno o mjerama i smjernicama određenima strateškom procjenom, potrebno je naglasiti da je za pojedine programske dokumente nižeg reda ili zahvate potrebno provesti odgovarajuće postupke sukladno Uredbi o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (64/08 i 3/17) i Uredbi o ekološkoj mreži (NN 124/13 i 105/15). Također, potrebno je uzeti u obzir da zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže na području Općine upravljaju Javna ustanova Nacionalni park Kornati, odnosno Javna ustanova Priroda Šibensko-kninske županije, iz kojeg je razloga bilo kakve intervencije predložene na navedenim područjima potrebno rješavati u suradnji između Općine i odnosne Javne ustanove.

U svrhu izbjegavanja umnožavanja programa praćenja u odnosu na već postojeće ili slične pokazatelje, stvaranja neplaniranih troškova, kao i činjenicom da strateškom procjenom nisu otkrivene nove mjere praćenja stanja okoliša, ne predlaže se praćenje izvan već uspostavljenih sustava.

15. POPIS PROPISA I LITERATURE

Općenito o okolišu

1. AZO (2015) Izvješće o stanju okoliša u Republici Hrvatskoj 2014.

Strateška procjena utjecaja na okoliš

1. Dusik, J. (2001) *International Workshop on Public Participation and Health Aspects in Strategic Environmental Assessment*. Szentendre, Hungary: The Regional Environmental Center for Central and Eastern Europe.
2. EC (2013) *Guidance on Integrating Climate Change and Biodiversity into Strategic Environmental Assessment*.
3. EC (2001) *Implementation of Directive 2001/42 on the Assessment of the Effects of Certain Plans and Programmes on the Environment*.
4. GTZ Rioplus (2006) *Strategic Environmental Assessment - Practice-Orientated Training for Policy Makers, Administration Officials, Consultants and NGO Representatives*. Germany: Federal Ministry for Economic Cooperation and Development.
5. MZOP (2010) *Priručnik za provedbu strateške procjene utjecaja na okoliš za strategije, planove i programe na lokalnoj razini*. IPA 2010 „Jačanje kapaciteta za provedbu strateške procjene utjecaja na okoliš na regionalnoj i lokalnoj razini“.
6. Sommer, A. (2005) *Strategic environmental assessment: From scoping to monitoring. Content requirements and proposals for practical work*. Hallein.
7. UNECE (2012) *Resource Manual to Support Application of the Protocol on Strategic Environmental Assessment*. New York and Geneva: United Nations.

Kvaliteta zraka

1. AZO (2016) *Godišnje izvješće o praćenju kvalitete zraka na području Republike Hrvatske za 2015. godinu*.
2. Ekonerg (2016) *Program zaštite zraka, ozonskog sloja, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama za područje Šibensko-kninske županije*. Zagreb.
3. Hrvatske ceste (2003-2017) *Brojenje prometa na cestama Republike Hrvatske od 2002. do 2016. – publikacije*. Zagreb.
4. NZJZ SDŽ (2011-2016) *Izvješća o kakvoći zraka s mjernih postaja na području Šibensko-kninske županije 2010. do 2015.*
5. Registar onečišćivača okoliša, <http://roo-preglednik.azo.hr>, 28.06.2017.

Klima i klimatske promjene

1. AZO (2015) *Izvješće o projekcijama emisija stakleničkih plinova – dopuna*.
2. AZO (2016) *NIR 2016 – Izvješće o inventaru stakleničkih plinova na području Republike Hrvatske za razdoblje 1990. – 2014.*
3. DHMZ (2005-2015) *Prikazi – Praćenje i ocjena klime* (br. 15, 16, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 25, 26 i 27).
4. DLS d.o.o (2016) *Procjena ugroženosti stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara te okoliša od katastrofa i velikih nesreća - Šibensko-kninska županija*. Rijeka.
5. DUZS (2009) *Procjena ugroženosti Republike Hrvatske od prirodnih i tehničko tehnoloških katastrofa i velikih nesreća*.

6. ERM/EC-DGE (2001) *Strategic Environmental Assessment in the Transport Sector: An Overview of legislation and practice in EU Member States – Executive summary.*
7. ERM/EC-DGE (2001) *Strategic Environmental Assessment of Transport Corridors: Lessons learned comparing the methods of five Member States – Executive summary.*
8. IPPC (2014) *The Fifth Assessment Report (AR5) of the Intergovernmental Panel on Climate Change.*
9. MZOP (2013) *Plan zaštite zraka, ozonskog sloja i ublažavanje klimatskih promjena u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2013. do 2017. godine.*
10. MZOP (2014) *Sixth national communication and first biennial report of the Republic of Croatia under the United Nations framework convention on climate change (UNFCCC).*
11. SEEFCCA (2012) *Regional climate vulnerability assessment – Synthesis report Croatia, FYR Macedonia, Montenegro, Serbia.*
12. UNEP/MAP/PAP (2015) *Assessment of Costs of Sea-Level Rise in the Republic of Croatia Including Costs and Benefits of Adaptation - Technical report.* Priority Actions Programme, Split.
13. Plan integralnog upravljanja obalnim područjem Šibensko-kninske županije (2016.). Centar za regionalne aktivnosti (PAP/RAC), Split

Poljoprivreda

1. Prostorni plan Općine Murter-Kornati (Službeni vjesnik Šibensko-kninske županije 1/13, 6/13, 14/14, 1/17).
2. Statistika, 2015., APPRRR, Izvjestaj broj 1_Upisnik poljoprivrednika.xlsx, 24.06.2017.
3. Statistika, 2015., APPRRR, Izvještaj br. 5. - Prikaz broja i površine ARKODA po naseljima i vrstu uporabe poljoprivrednog zemljišta.xlsx, 24.06.2017.
4. Statistika, 2016., APPRRR, Izvjestaj broj 2_Prikaz broja i površine ARKODA po naseljima i vrsti uporabe poljoprivrednog zemljišta.xlsx, 24.06.2017.
5. Statistika, 2016., APPRRR, Izvjestaj broj 3_Prikaz broja, površine ARKOD-a i broja PG-a s obzirom na veličinu i sjedište PG-a.xlsx, 24.06.2017.
6. Uzgajivači morske ribe, Akvakultura, Ministarstvo poljoprivrede – Uprava ribarstva, <http://www.mps.hr/ribarstvo/default.aspx?id=415>, 20.06.2017.

Tlo, pokrov zemljišta, namjena i korištenje

1. Bogunović M., Vidaček Ž., Racz Z., Husnjak S. i Sraka M. (1997) Namjenska pedološka karta Republike Hrvatske i njena uporaba, *Agronomski glasnik* 59 (5-6), str. 363-399.
2. Bogunović M., Bensa A., Husnjak S., Miloš B. (2009) Pogodnost tala Dalmacije za uzgoj maslina, *Agronomski glasnik* 71 (5-6), str. 367-404.
3. Corine – pokrov zemljišta Republike Hrvatske (2012), AZO, corine.azo.hr/corine/hr#sthash.B3zewVsk.dpbs, 08.06.2017.
4. Projekt Soil Monitoring LIFE05 TCY/CRO/000105, Baza predloženih postaja i točaka trajnog motrenja tala – MOTRENJE TLO, AZO, <http://motrenje-tlo.azo.hr/viewer.htm>, 08.06.2017.

Vode, vodna tijela, vodoopskrba i odvodnja

1. Hrvatske vode (2015) *Višegodišnji program gradnje komunalnih vodnih građevina 2014 – 2023.* Zagreb.

2. Ministarstvo poljoprivrede (2013) *Privremena rješenja za gospodarenje muljem*.
3. Oikon d.o.o. (2010) *Plan upravljanja okolišem za Projekt postavljanja sustava bova i pontona na području Nacionalnog parka Kornati*. Zagreb.
4. Plan upravljanja vodnim područjima za razdoblje 2016. – 2021.
5. Vouk, D. et al. (2015) Muljevi s komunalnih uređaja za pročišćavanje otpadnih voda, *Građevinar* 63 (4), str. 341-349.
6. Geotehnički fakultet Varaždin/Građevinski fakultet Rijeka (2009) *Ocjena stanja i rizika cjelina podzemnih voda na krškom području u Republici Hrvatskoj*. Varaždin.
7. Plan integralnog upravljanja obalnim područjem Šibensko-kninske županije (2016.). Centar za regionalne aktivnosti (PAP/RAC), Split

Kulturno-povijesna baština

1. Ateljević, I. et. al. (2016) *Akcijski plan održivog korištenja resursa murterske regije Vrana – Murter – Kornati*.
2. Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja (2013) *Izješće o stanju u prostoru Republike Hrvatske 2008.-2012.* (NN 61/13).
3. Ministarstvo kulture Republike Hrvatske (2011) *Strategija zaštite, očuvanja i održivog gospodarskog korištenja kulturne baštine Republike Hrvatske za razdoblje 2011.–2015.*
4. Mrak, Iva (2013) *Kulturna dobra kao nositelji kulturnih i ekonomskih vrijednosti (Cultural goods as bearers of cultural and economic values)*, *Vjesnik Državnog arhiva u Rijeci (1331-5137)* 53-54 (2013), str. 139-164.
5. Registar kulturnih dobara, Kulturna baština, Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, <http://www.min-kulture.hr/default.aspx?id=6212>, 06.06.2017.
6. A. Kurilić, "Otok Murter od prapovijesti do kraja antičkog razdoblja", u: V. Skračić (ur.), *Toponimija otoka Murtera*, Zadar, 2010., 33-53.
7. M. Zornija, M. Menđušić, „Ranokršćanski sakralni kompleks u uvali Tarac na Kornatu (istraživanja 2006.-2011.)
8. I. Radić Rossi & T. Fabijanić, "Arheološka baština Kornata, u: V. Skračić (ur.), *Toponimija kornatskog otočja*, Zadar, 2013., 67-98.
9. V. Skračić, „Imena mjesta i otoka Murtera (identifikacija – distribucija – etimologija), *Folia Onomastica Croatica* 4 (1995)
- 10.

Turizam

1. Urbanex d.o.o. (2017) *Master plan razvoja turizma Šibensko-kninske županije do 2020. godine*, Šibenik.
2. Ministarstvo turizma (2016) *Turizam u brojkama*.
3. Ministarstvo turizma (2015) *Turizam u brojkama*.
4. Ministarstvo turizma (2014) *Turizam u brojkama*.
5. Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu (2014) *Regionalni program uređenja i upravljanja morskim plažama na području Šibensko – kninske županije*. Opatija
6. Strategija razvoja održivog turizma na širem području Nacionalnog parka Kornati (2015).

Šume i šumsko zemljište

1. Javni podaci o šumama, <http://www.hrsume.hr>, 10.10.2016.
2. Prostorni plan Šibensko-kninske županije („Službeni vjesnik Šibensko-kninske županije“, broj 11/02, 10/05, 3/06, 5/08, 6/12, 9/12 - pročišćeni tekst, 4/13, 8/13 - ispravak i 2/14).
3. Šumskogospodarska osnova područja Republike Hrvatske, važnost 2006. – 2015. godina.
4. Vukelić J., Mikac S., Baričević D., Bakšić D. i Rosavec R. (2008) *Šumska staništa i šumske zajednice u Hrvatskoj-Nacionalna ekološka mreža*. Zagreb: Državni zavod za zaštitu prirode.
5. Plan integralnog upravljanja obalnim područjem Šibensko-kninske županije (2016.). Centar za regionalne aktivnosti (PAP/RAC), Split

Krajobraz

1. Prostorni plan Nacionalnog parka Kornati (NN 118/03).
2. Izmjene i dopune (VI) Prostornog plana Šibensko-kninske županije („Službeni vjesnik Šibensko-kninske županije“, broj 11/02, 10/05, 3/06, 5/08, 6/12, 9/12 - pročišćeni tekst, 4/13, 8/13 - ispravak i 2/14), 2017.
3. Plan integralnog upravljanja obalnim područjem Šibensko-kninske županije (2016.). Centar za regionalne aktivnosti (PAP/RAC), Split

Gospodarenje otpadom

1. AZO (2011) Izvješće o komunalnom otpadu za 2011. godinu.
2. AZO (2012) Izvješće o komunalnom otpadu za 2012. godinu.
3. AZO (2013) Izvješće o komunalnom otpadu za 2013. godinu.
4. AZO (2014) Izvješće o komunalnom otpadu za 2014. godinu.
5. Izvješće o provedbi Plana gospodarenja otpadom Općine Murter – Kornati za 2015. godinu.
6. Izvješće o provedbi Plana gospodarenja otpadom Šibensko-kninske županije, 2015. godina
7. Pravilnik o gospodarenju muljem iz uređaja za pročišćavanje otpadnih voda kada se mulj koristi u poljoprivredi dopušteno odlaganje otpadnog mulja na poljoprivrednim površinama (NN 38/08).

Demografija i socio-ekonomski pokazatelji

1. Prirodno kretanje stanovništva Republike Hrvatske u 2006., Priopćenje, godina XLIV., Zagreb, 24. srpnja 2007., http://www.dzs.hr/hrv/publication/2007/7-1-1_1h2007.htm, 30.06.2017.
2. Prirodno kretanje stanovništva Republike Hrvatske u 2007., Priopćenje, godina XLV., Zagreb, 18. srpnja 2008., http://www.dzs.hr/Hrv/publication/2008/7-1-1_1h2008.htm, 30.06.2017.
3. Prirodno kretanje stanovništva Republike Hrvatske u 2008., Priopćenje, godina XLVI., Zagreb, 17. srpnja 2009., http://www.dzs.hr/Hrv/publication/2009/7-1-1_1h2009.htm, 30.06.2017.
4. Prirodno kretanje stanovništva Republike Hrvatske u 2009., Priopćenje, godina XLVII., Zagreb, 19. srpnja 2010., http://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2010/07-01-01_01_2010.htm, 30.06.2017.

5. Prirodno kretanje stanovništva Republike Hrvatske u 2010., Priopćenje, godina XLVIII., Zagreb, 19. srpnja 2011., http://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2011/07-01-01_01_2011.htm, 30.06.2017.
6. Prirodno kretanje stanovništva Republike Hrvatske u 2011., Priopćenje, godina XLIX., Zagreb, 19. srpnja 2012., http://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2012/07-01-01_01_2012.htm, 30.06.2017.
7. Prirodno kretanje stanovništva Republike Hrvatske u 2012., Priopćenje, godina L., Zagreb, 19. srpnja 2013., http://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2013/07-01-01_01_2013.htm, 30.06.2017.
8. Prirodno kretanje stanovništva Republike Hrvatske u 2013., Priopćenje, godina LI., Zagreb, 22. srpnja 2014., http://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2014/07-01-01_01_2014.htm, 30.06.2017.
9. Prirodno kretanje stanovništva Republike Hrvatske u 2014., Priopćenje, godina LII., Zagreb, 22. srpnja 2015., http://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2015/07-01-01_01_2015.htm, 30.06.2017.
10. Prirodno kretanje stanovništva Republike Hrvatske u 2015., Priopćenje, godina LIII., Zagreb, 21. srpnja 2016., http://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2016/07-01-01_01_2016.htm, 30.06.2017.
11. Naselja i stanovništvo Republike Hrvatske, Šibensko-kninska županija, - broj stanovnika po gradovima/općinama 1857.-2001., Općina Murter-Kornati, http://www.dzs.hr/App/PXWeb/PXWebHrv/Table.aspx?layout=tableViewLayout1&px_tableid=Tabela3_15.px&px_path=Naselja%20i%20stanovni%C5%A1tvo%20Republike%20Hrvatske__Stanovni%C5%A1tvo__Gradovi%20i%20Op%C4%87ine&px_language=hr&px_db=Naselja%20i%20stanovni%C5%A1tvo%20Republike%20Hrvatske&rxid=fc9d580f-2229-4982-a72c-cdd3e96307d3, 03.07.2017.
12. Registrirana nezaposlenost, Statistika, HZZ, <http://statistika.hzz.hr/statistika.aspx?tiplzvjestaja=1>, 03.07.2017.
13. Stanovništvo prema starosti i spolu po naseljima, Popis 2011., Općina Murter-Kornati, Šibensko-kninska županija, http://www.dzs.hr/Hrv/censuses/census2011/results/htm/H01_01_01/h01_01_01_zup15_6173.html, 03.07.2017.
14. Stanovništvo staro 15 i više godina prema najvišoj završenoj školi, obrazovnim područjima i spolu, Popis 2011., Općina Murter-Kornati, Šibensko-kninska županija, http://www.dzs.hr/Hrv/censuses/census2011/results/htm/h01_01_36/h01_01_36_zup15_6173.html, 03.07.2017.
15. Vrijednosti indeksa razvijenosti i pokazatelja za izračun indeksa razvijenosti na lokalnoj razini 2013., http://regionalni.weebly.com/uploads/5/8/0/0/58005979/vrijednosti_indeksa_razvijenosti_i_pokazatelja_za_izra%C4%8Dun_indeksa_razvijenosti_na_lokalnoj_razini_2013..pdf, 03.07.2017.

16. Zaposlenost i plaće u 2015., Statistička izvješća, DZS, http://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2016/SI-1574.pdf, 03.07.2017.

Zdravlje ljudi

1. Kakvoća mora na plažama Šibensko-kninske županije u 2013. godini, Zavod za javno zdravstvo Šibensko-kninske županije.
2. Mreža javne zdravstvene službe (NN 101/12, 31/13 i 113/15).
3. Ocjene kakvoće mora za kupanje, Šibensko-kninska županija, http://baltazar.izor.hr/plazepub/kakvoca_detalji10, 04.07.2017.
4. Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi Republike Hrvatske (2007) *Plan i program zdravstvene zaštite na otocima*.
5. Institut za elektroprivredu i energetiku d.d. i Inženjerski projektni zavod d.d. (2010) *Vodoopskrbni plan Šibensko-kninske županije*.

Bioekološke značajke

1. Alegro, A. Et al. (2010) Botanički važna područja Hrvatske. Zagreb: Školska knjiga.
2. Antolović J. Et al (2006) Crvena knjiga sisavaca Hrvatske. Zagreb: Ministarstvo kulture, Državni zavod za zaštitu prirode.
3. Belančić A., Bogdanović T., Franković M., Ljuština M., Mihoković N. I Vitas B. (2008) Crvena knjiga vretenaca Hrvatske. Zagreb: Ministarstvo kulture, Državni zavod za zaštitu prirode.
4. Jelić D. Et al (2012) Crvena knjiga vodozemaca i gmazova Hrvatske. Zagreb: Ministarstvo kulture, Državni zavod za zaštitu prirode.
5. Nikolić T. (2006) Priručnik za inventarizaciju i praćenje stanja – Flora. Zagreb: Državni zavod za zaštitu prirode.
6. Nikolić T. i Topić J. (2005) Crvena knjiga vaskularne flore Hrvatske. Zagreb: Ministarstvo kulture, Državni zavod za zaštitu prirode.
7. Šašić M., Mihoci I. i Kučinić M. (2015) Crvena knjiga danjih leptira Hrvatske. Zagreb: Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, Državni zavod za zaštitu prirode, Hrvatski prirodoslovni muzej.
8. Topić J. i Vukelić J. (2009) Priručnik za određivanje kopnenih staništa u Hrvatskoj prema Direktivi o staništima EU. Zagreb: Državni zavod za zaštitu prirode.
9. Tutiš V., Kralj J., Radović D., Ćiković D. i Barišić S. Ur. (2013) Crvena knjiga ptica Hrvatske. Zagreb: Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, Državni zavod za zaštitu prirode.

Energetika

1. EIHP (2007) *Studija i idejni projekt opskrbe plinom Šibensko-kninske županije*. Zagreb.
- 2.

Gospodarstvo

1. Registar poslovnih subjekata, <http://www1.biznet.hr/HgkWeb/do/extlogon;jsessionid=16E9CD980EDCAC792DA5FE5B3FDCB8FF>, 16.06.2017.

Promet

1. HAKOM, <http://mapiranje.hakom.hr/hr-HR/SirokopojasniPristup>, 07.06.2017.
2. Marina Hramina, MMPI, <http://marina-hramina.com/zahtjev-za-godisnji-vez/>, 07.06.2017.
3. Nacrt Strategije prometnog razvoja Republike Hrvatske 2017.-2030., Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, Zagreb, 2017.
4. Planet S.A:- EUFONDIA d.o.o. – ROGAN ASSOCIATES S.A. (2016) *Konačno izvješće Nacionalnog plana razvoja luka otvorenih za javni promet od županijskog i lokalnog značaja*. Zagreb.
5. Odluka o razvrstavanju javnih cesta (NN 96/2016).
6. Operativni program Promet 2007. – 2013., Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, Zagreb, srpanj 2015.
7. Strategija prometnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2030. godine, Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, Zagreb, listopad 2014.
8. Strategija prometnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2030. godine, Dodatak I: Analiza podataka, Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, Zagreb, lipanj 2014.
9. Strategija razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2016. do 2020. godine, Narodne novine 68/2016

Propisi

1. Nacionalna strategija zaštite okoliša (NN 46/02)
2. Naredba o razvrstaju luka otvorenih za javni promet na području Šibensko-kninske županije (NN 84/15)
3. Plan upravljanja vodnim područjima (NN 82/13)
4. Plan zaštite zraka, ozonskog sloja i ublažavanja klimatskih promjena u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2013. do 2017. godine (NN 139/13)
5. Pravilnik o doznaci stabala, obilježavanju drvnih sortimenata, popratnici i šumskom redu (NN 17/15)
6. Pravilnik o najvišim dopuštenim razinama buke u sredini u kojoj ljudi rade i borave (NN 145/04)
7. Pravilnik o razvrstavanja i kategorizaciji luka nautičkog turizma (NN 72/08)
8. Pravilnik o zaštiti od elektromagnetskih polja (NN 146/14)
9. Pravilnik o popisu stanišnih tipova, karti staništa te ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima (NN 88/14)
10. Pravilnik o praćenju emisija stakleničkih plinova u Republici Hrvatskoj (NN 134/12)
11. Pravilnik o praćenju kvalitete zraka (NN 3/13)
12. Pravilnik o Registru onečišćavanja okoliša (NN 35/08, 87/15)
13. Pravilnik o uređivanju šuma (NN 79/15)
14. Pravilnik o utvrđivanju naknade za prenesena i ograničena prava na šumi i šumskom zemljištu (NN 72/16)
15. Pravilnik o uzajamnoj razmjeni informacija i izvješćivanju o kvaliteti zraka (NN 57/13)
16. Pravilnik o zaštiti šuma od požara (NN 26/03)
17. Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske (NN 30/09)
18. Uredba o ekološkoj mreži (NN 124/13)

19. Uredba o graničnim vrijednostima emisija onečišćujućih tvari u zrak iz nepokretnih izvora (NN 117/12 i 90/14)
20. Uredba o određivanju zona i aglomeracija prema razinama onečišćenosti zraka na teritoriju Republike Hrvatske (NN 1/14)
21. Uredba o praćenju emisija stakleničkih plinova, politike i mjera za njihovo smanjenje u Republici Hrvatskoj (NN 87/12)
22. Uredba o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14)
23. Uredba o razinama onečišćujućih tvari u zraku (NN 117/12)
24. Uredba o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš (NN 64/08)
25. Zakon o komunalnom gospodarstvu (NN 36/95, 70/97, 128/99, 57/00, 129/00, 59/01, 26/03, 82/04, 110/04, 178/04, 38/09, 79/09, 153/09, 49/11, 84/11, 90/11, 144/12, 94/13, 153/13, 147/14)
26. Zakon o održivom gospodarenju otpadom (NN 094/13)
27. Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama (NN 158/03, 100/04, 141/06, 38/09, 123/11, 56/16)
28. Zakon o šumama (NN 140/05, 82/06, 129/08, 80/10, 124/10, 25/12, 68/12, 148/13 i 94/14)
29. Zakon o vodama (NN 153/09, 130/11, 56/13, 14/14)
30. Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99, 151/03, 157/03, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13)
31. Zakon o zaštiti od buke (NN 30/09, 55/13, 153/13)
32. Zakon o zaštiti okoliša (NN 80/13, 153/13, 78/15)
33. Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13)
34. Zakon o zaštiti zraka (NN 130/11, 47/14)
35. Zakon o otocima (NN 37/99, 32/02, 33/06)

16. PRILOZI

16.1 PRILOG 1. Dokumenti analizirani u svrhu određivanja ciljeva zaštite okoliša

16.1.1 Ciljevi zaštite okoliša uspostavljeni po zaključivanju međunarodnih ugovora i sporazuma, koji se odnose na Strateški plan razvoja, te način na koji su ti ciljevi i druga pitanja zaštite okoliša uzeti u obzir tijekom izrade Razvojne strategije

Naziv dokumenta	Ciljevi za usporedbu sa Razvojnou strategijou	
	Ciljevi zaštite okoliša	Usklađenost Razvojne strategije
Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime (Rio de Janeiro, 1992) (Objavljena je u NN-MU 02/96, stupila je na snagu u odnosu na Republiku Hrvatsku 7. Srpnja 1996.)	Temeljni cilj Konvencije je postignuti stabilizaciju koncentracija stakleničkih plinova u atmosferi na razinu koja će spriječiti opasno antropogeno djelovanje na klimatski sustav. Ta se razina treba ostvariti u dovoljno dugom vremenskom okviru da se prilagodi na klimatske promjene, ne ugrozi proizvodnju hrane i omogući nastavak održivog gospodarskog razvoja.	U okviru Razvojne strategije obrađena su klimatska obilježja međutim, klimatske promjene i potrebna prilagodba istima nije obrađena u navedenom strateškom dokumentu, iz kojeg je razloga istima pridano veći značaj strateškom studijom, predložene su mjere ublažavanja i prilagodbe, kao i dane smjernice za uključivanje klimatskih promjena u Razvojnu strategiju.
Konvencija UN o biološkoj raznolikosti (Rio de Janeiro, 1992) (Objavljena je u NN-MU 6/96, stupila na snagu u odnosu na Republiku Hrvatsku 7. Listopada 1996)	Uspostavlja očuvanje biološke raznolikosti kao temeljno međunarodno načelo u zaštiti prirode i zajedničku obvezu čovječanstva. Tri su glavna cilja Konvencije: -očuvanje sveukupne biološke raznolikosti -održivo korištenje komponenata biološke raznolikosti -pravedna i ravnomjerna raspodjela dobiti koje proizlaze iz korištenja genetskih izvora	Načela Konvencije UN-a uključena su u Razvojnu strategiju kroz razvojni prioritet 2-2 Unapređenje zaštite okoliša i energetska učinkovitost. Navedeni prioritet predviđa provedbu aktivnosti u svrhu očuvanja bioraznolikosti i prirodnih vrijednosti ovog područja. Ciljevi Konvencije dodatno je razrađeni strateškom studijom.
Konvencija o zaštiti europskih divljih vrsta i prirodnih staništa (Bernska konvencija)	Ima za cilj očuvati divlje životinje i biljke te njihova prirodna staništa i poticati europsku suradnju na tom polju, a osobiti naglasak stavlja se na potrebu zaštite ugroženih staništa i	Načela Bernske konvencije uključena su u Razvojnu strategiju kroz razvojni prioritet 2-2 Unapređenje zaštite okoliša i energetska učinkovitost. Navedeni prioritet

<p>(Bern, 1979) (Objavljena je u NN 6/00, stupila na snagu u odnosu na Republiku Hrvatsku 1. Studenog 2000., a taj je datum objavljen u NN-MU 11/08)</p>	<p>osjetljivih vrsta, uključujući migratorne vrste. Države članice Bernske konvencije moraju poduzimati mjere u svrhu:</p> <ul style="list-style-type: none"> -promicanja nacionalnih politika za očuvanje divljih životinja i biljaka te njihovih prirodnih staništa -osiguravanja zaštite divljih životinja i biljaka u planskim i razvojnim politikama te mjerama protiv onečišćenja -promoviranja edukacije i razmjene informacija o potrebi očuvanja divljih životinja i biljaka te njihovih prirodnih staništa -poticanja i koordinacije istraživanja povezanih s ciljevima Konvencije. 	<p>predviđa provedbu aktivnosti u svrhu očuvanja bioraznolikosti i prirodnih vrijednosti ovog područja. Ciljevi Konvencije dodatno je razrađen strateškom studijom.</p>
<p>Konvencija o zaštiti migratornih vrsta divljih životinja (Bonnska konvencija) (Bonn, 1979) (Objavljena je u NN 6/00, stupila na snagu u odnosu na Republiku Hrvatsku 1. Listopada 2000)</p>	<p>Osigurati mjere stroge zaštite, čuvanje staništa, te ublažavanje prepreka na migracijskim putevima za vrste kojima prijeti izumiranje, a uvrštene su na Dodatak I Konvencije, kao i sklapanje sporazuma za zaštitu i gospodarenje vrstama koje imaju nepovoljan status zaštite (vrste iz Dodatka II).</p>	<p>Načela Bonnske konvencije uključena su Razvojnu strategiju kroz razvojni prioritet 2-2 Unapređenje zaštite okoliša i energetska učinkovitost. Navedeni prioritet predviđa provedbu aktivnosti u svrhu očuvanja bioraznolikosti i prirodnih vrijednosti ovog područja. Ciljevi Konvencije dodatno je razrađen strateškom studijom.</p>
<p>Konvencija o europskim krajobrazima (Firenca, 2000) (Republika Hrvatska potpisala Konvenciju u Firenci 2000. Objavljena je u NN-MU 12/02, stupila je na snagu u odnosu na Republiku Hrvatsku 1. Ožujka 2004., a taj je datum objavljen u NN-MU 11/04)</p>	<p>Promicanje krajobrazne zaštite, upravljanja i planiranja europskih krajobraza te organiziranje europske suradnje po pitanjima krajobraza. Odnosi se na cjelokupni teritorij stranaka i obuhvaća prirodna, ruralna, gradska i prigradska područja uključujući kopno, područja kopnenih voda i morska područja. Ključni aspekt je aktivna uloga koja se pridaje javnosti u pogledu percepcije i vrednovanja krajobraza. Jačanje svijesti je ključno zbog uključivanja javnosti u odluke koje se odražavaju na njen životni krajobraz.</p>	<p>Razvojna strategija prepoznaje krajobraz kao turističku atrakciju i potencijalni resurs Općine te je namjera kroz očuvanje prirodne, krajobrazne i georaznolikosti unaprijediti turističku ponudu Općine.</p>

<p>Konvencija o zaštiti svjetske kulturne i prirodne baštine (Pariz, 1972) (Republika Hrvatska stranka Konvencije temeljem notifikacije o sukcesiji (NN-MU 1/92), kada je i stupila na snagu u odnosu na Republiku Hrvatsku. Objavljena je u NN-MU 12/93).</p>	<p>Osnovni ciljevi uključuju poticanje zemalja potpisnica na praćenje i izvještavanje o stanju očuvanja područja Svjetske baštine; pružanje stručne pomoći i profesionalnog usavršavanja za poslove očuvanja područja Svjetske baštine; te u slučaju potrebe, pružanje žurne pomoći područjima Svjetske baštine koja se nalaze u neposrednoj opasnosti.</p>	<p>Na području Općine nema spomenika svjetske baštine.</p>
<p>Konvencija za zaštitu morskog okoliša i obalnog područja Sredozemlja (Barcelona, 1976) (Na temelju notifikacije o sukcesiji Republika Hrvatska stranka je Konvencije od 8. listopada 1991. temeljem notifikacije o sukcesiji (NN-MU 1/92). Objavljeno u NN-MU 12/93. Izmjena Konvencije objavljena je u NN-MU 17/98, stupila je na snagu u odnosu na Republiku Hrvatsku 9. srpnja 2004., a taj je datum objavljen u NN-MU 11/04)</p>	<p>Prevenција onečišćenja, te suzbijanje i ograničenje onečišćenja morskog okoliša u području Sredozemnog mora. Onečišćenje je određeno kao neposredno/posredno unošenje u morski ekosustav, od strane čovjeka, tvari ili energije koje će štetno utjecati na živa bića, predstavljati opasnost za zdravlje ljudi, ometati pomorske djelatnosti, uključujući ribarstvo, smanjiti vrijednost morske vode u pogledu korištenja za zabavu.</p>	<p>More i obala glavni su izravni prirodni turistički resursi i ujedno glavna atrakcija i medij kupališnog turizma i nautičkog turizma. Mjere definirane u svrhu praćenja kvalitete i unapređivanje zaštite mora i morskog okoliša su definirane kroz prioritet 2-2 Unapređenje zaštite okoliša i energetska učinkovitost. Razvojna strategija međutim ne obrađuje pitanje onečišćenja mora i morskog otpada, iz kojeg je razloga isto obuhvaćeno strateškom studijom.</p>
<p>Protokol o zaštiti Sredozemnog mora od onečišćenja kopnenim izvorima (Atena, 1980.) Na temelju notifikacije o sukcesiji</p>	<p>Sredozemno more je osobito podložno onečišćenju s kopna zbog nekontroliranog izlivanja u more kanalizacijskih i industrijskih otpadnih voda, te pesticida/herbicida korištenih u poljodjelstvu, a i više od 100 milijuna turista godišnje u turističkim područjima pridonosi onečišćenju</p>	<p>More i obala glavni su izravni prirodni turistički resursi i ujedno glavna atrakcija i medij kupališnog turizma i nautičkog turizma. Mjere definirane u svrhu praćenja kvalitete i unapređivanje zaštite mora i morskog okoliša su definirane kroz prioritete 2-1 Unapređenje komunalne i</p>

<p>Republika Hrvatska stranka je Protokola od 8. Listopada 1991. NN-MU br. <u>12/93</u>.</p>	<p>morskog okoliša. Protokol sadrži i odredbe o tehničkoj pomoći državama u razvoju, suradnji između država, nadziranju, obavljanju ekoloških procjena i razmjenjivanju podataka o 13 dozvoljenim ispuštanjima otpadaka i slično. Protokolom se obuhvaćaju i unutarne morske vode, rijeke do mjesta na kojima je visok prosjek slanosti, te slane močvare koje su u fizičkoj vezi s morem.</p>	<p>prometne infrastrukture te 2-2 Unapređenje zaštite okoliša i energetska učinkovitost. Razvojna strategija međutim ne obrađuje pitanje onečišćenja mora i morskog otpada, iz kojeg je razloga isto obuhvaćeno strateškom studijom.</p>
<p>Protokol o integralnom upravljanju obalnim područjem Sredozemlja (Barcelona, 2008.) Objavljen je u NN-MU br. <u>8/12</u>, stupio je na snagu u odnosu na Republiku Hrvatsku 28. veljače 2013., a taj datum je objavljen u NN-MU br. <u>2/13</u>.</p>	<p>Definirati obalno područje u skladu s utvrđenim kriterijima, pridržavati se utvrđenih ciljeva te načela integralnog upravljanja obalnim područjem (IUOP) s naglaskom na racionalno planiranje koje cjelovito sagledava okolišne i krajobrazne vrijednosti, ekonomski, društveni i kulturni razvoj, stabilnost i cjelovitost obalnih ekosustava, održivo korištenje prirodnih resursa, utjecaj prirodnih rizika (osobito klimatskih promjena) te usklađenost javnih i privatnih inicijativa i svih odluka vlasti na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini.</p>	<p>Turizam i more kao resurs su glavni pokretači gospodarskog razvoja Općine stoga je prilikom planiranja daljnjem razvoja prostora važno napraviti analizu mogućnosti i prijetnji svih aspekata razvoja turizma. Prilikom izrade Razvojne strategije uzeti su u obzir ciljevi utvrđeni Planom integralnog upravljanja obalnim područjem Šibensko-kninske županije te time i Protokol o integralnom upravljanju obalnim područjem Sredozemlja.</p>
<p>Konvencija Vijeća Europe o zaštiti arhitektonskog blaga Europe (Granada, 1985.)</p>	<p>Cilj Konvencija zaštite arhitektonskog blaga Europe kao nezamjenjivog bogatstva i raznovrsnosti europske kulturne baštine koja je neprocjenjivo svjedočanstvo europske prošlosti ta zajedničko bogatstvo svih Europljana. Hrvatska se ratificiranjem Konvencije obvezuje da će:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. primijeniti zakonske mjere radi zaštite arhitektonskog blaga, 2. u okviru tih mjera i na način svojstven svakoj državi odnosno regiji predvidjeti odredbe za zaštitu spomenika, skupinu građevina i lokaliteta, 3. da će provoditi odgovarajući postupak nadzora i ovlaštenja predviđen odredbama o pravnoj zaštiti spomenutih objekata, 	<p>Razvojna strategija prepoznaje sve oblike kulturne baštine, pa tako i arhitektonsko blago, kao važan resurs koji treba održivo koristiti. Podrška navedenom pristupu se pruža mjerom 2.2.2. Očuvanje i kvalitetnije upravljanje prirodnim i kulturnim vrijednostima te nizom projekata kojima se želi širiti svijest ljudi o bogatstvu kulturne baštine na ovom području.</p>

	<p>4. da će sprečavati sknavanje, propadanje odnosno rušenje zaštićenih dobara,</p> <p>zabraniti uklanjanje, u cijelosti ili djelomično, svaki zaštićeni spomenik, osim kada je to nužno radi njegove zaštite.</p>	
<p>Zakon o ratifikaciji Europske konvencije o zaštiti arheološke baštine (revidirana), (Valletta, 1992.)</p>	<p>Cilj Konvencije je zaštita arheološke baštine kao izvora europskog kolektivnog sjećanja i predmet povijesnog i znanstvenog proučavanja. Hrvatska je ratificiranjem Konvencije međuostalom preuzela odgovornost sprečavanja protuzakonitog iskopavanja ili premještanja dijelova arheološke baštine, provođenje iskopa i istraživanja znanstvenim metodama i od strane samo stručnih ovlaštenih osoba, primjenu mjera fizičke zaštite arheološke baštine, kao i provođenje cjelovite zaštite arheološke baštine.</p>	<p>U Republici Hrvatskoj posebnim propisima uređeno je pitanje arheoloških istraživanja kojima je osigurana usklađenost provođenja pojedinih zahvata s ciljevima Konvencije. Mjerom 2.2.2. Očuvanje i kvalitetnije upravljanje prirodnim i kulturnim vrijednostima te nizom projekata kojima se želi širiti svijest ljudi o bogatstvu arheološke baštine na ovom području.</p>
<p>Konvencija o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša (Aarhus, 1998) (Objavljena je u NN-MU 1/07, stupila je na snagu u odnosu na Republiku Hrvatsku 25. Lipnja 2007., a taj datum je objavljen u NN-MU 7/08.)</p>	<p>Radi doprinosa zaštiti prava svake osobe sadašnjega i budućih naraštaja na život u okolišu pogodnom za njegovo ili njezino zdravlje i dobrobit, svaka jamči se pravo pristupa informacijama, sudjelovanja javnosti u odlučivanju o okolišu i pristupa pravosuđu u pitanjima okoliša.</p>	<p>Sudjelovanje javnosti u odlučivanju o okolišu bit će ostvareno i tijekom postupka strateške procjene utjecaja na okoliš Razvojne strategije Općine Murter-Kornati koji uključuje sudjelovanje javnosti u vidu javnog uvida i javne rasprave.</p>

16.1.2 Pregled odnosa Strateškog plana razvoja s osnovnim ciljevima pojedinih strategija, planova i programa, kao i načina na koji su ciljevi istih uzeti u obzir pri izradi Razvojne strategije

Naziv dokumenta	Ciljevi za usporedbu sa Razvojnou strategijom
-----------------	---

	Ciljevi dokumenta	Usklađenost Razvojne strategije
Strategija regionalnog razvoja do kraja 2020. godine	<p>SRRRH namjerava pridonijeti utvrđivanju prioriternih aktivnosti usmjerenih prema jačanju razvojnog potencijala svih hrvatskih regija, smanjenju regionalnih razlika te jačanju i izgradnji razvojnog potencijala slabije razvijenih dijelova zemlje. SRRRH daje okvir i smjernice za daljnji razvoj politike regionalnoga razvoja temeljem utvrđenih strateških ciljeva i prioriteta.</p> <p>Strateški ciljevi uključuju:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Povećanje kvalitete življenja poticanjem održivog teritorijalnog razvoja 2. Povećanje konkurentnosti regionalnog gospodarstva i zaposlenosti 3. Sustavno upravljanje regionalnim razvojem 	<p>Razvojna strategija namjerava djelovati na povećanje kvalitete života razvojem infrastrukture, poticanjem održivog korištenja prirodnih resursa i kulturnih dobara, podizanjem društvenog standarda i zdravstvene sigurnosti. Strategijom se namjerava povećati konkurentnost regionalnog gospodarstva i zaposlenosti kroz razvoj poticajnog poduzetničkog okruženja, razvijanje poljoprivrednih zadruga i udruga te širenjem turističke ponude.</p>
Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije	<p>Strategija podržava izgrađivanje sustava za formalno i neformalno poticanje cjeloživotnog učenja; ranog i predškolskog, osnovnoškolskog i srednjoškolskog odgoja i obrazovanja, obrazovanja odraslih, znanosti i tehnologije, te sustava provedbe same Strategije.</p>	<p>Općina Murter-Kornati se u Šibensko-kninskoj županiji ističe po visokom udjelu visokoobrazovnih stanovnika te je namjera Razvojnom strategijom stvoriti temelje za podizanje društvenog standarda upravo kroz poboljšanje kvalitete i povećanje kapaciteta obrazovnog sustava. Kroz ulaganje u vrtiće, škole, knjižnice te potporu razvoju tehnologija i inovacija Strateški plan razvoja podupire ciljeve Strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije na razini Republike Hrvatske.</p>
Strategija borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti u Republici Hrvatskoj (2014. – 2020.)	<p>Strategija sadrži sliku postojećeg stanja siromaštva i socijalne isključenosti, te identificira najranjivije izložene skupine društva. Osiguravanje uvjeta za uspješnu borbu protiv siromaštva i socijalne isključenosti te smanjenje nejednakosti u društvu temelj je na kojem se provodi</p>	<p>Prema nacionalnoj Strategiji borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti važno je ulagati u osam strateških područja: obrazovanje i cjeloživotno učenje; zapošljavanje i pristup zapošljavanju; stanovanje i dostupnost energije; pristup socijalnim naknadama i uslugama; pristup</p>

	<p>nacionalna strategija.</p> <p>Osiguravanje uvjeta za sprječavanje nastanka novih kategorija siromašnih kao i smanjenja broja siromašnih i socijalno isključenih osoba daljnji je cilj kako i uspostavljanje koordiniranog sustava potpore skupinama u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti, te sustava praćenja i evaluacije; Cilj nacionalne strategije je uspostava poticajnog okruženja za promicanje i razvoj društvenog poduzetništva u Republici Hrvatskoj kako bi se smanjile regionalne razlike i osiguralo povećanje razine zaposlenosti, te pravednija raspodjela i upravljanje društvenim bogatstvom.</p>	<p>zdravstvenom sustavu; skrb o starijim osobama; borba protiv zaduženosti i financijska neovisnost; uravnoteženi regionalni razvoj. Sukladno tome, Razvojna strategija je prepoznala potrebu ulaganja navedene sektore. Prema tome su formirane mjere koje predviđaju ulaganja u obrazovni sustav i civilno društvo kao temelj za razvoj društvenog standarda, povećanje prometne i energetske dostupnosti i učinkovitosti, unapređenje socijalnih usluga kroz poboljšanje skrbi osoba u potrebi i uključivanje osoba s teškoćama u život zajednice kako bi se osigurao što kvalitetniji i sigurniji život u zajednici.</p>
<p>Nacionalna strategija razvoja zdravstva 2012.-2020.</p>	<p>Nacionalna strategija razvoja zdravstva uzima u obzir dvije perspektive – kratkoročnu i dugoročnu. Strateški razvojni pravci i prioriteti trebali bi osigurati da se razvoj sustava zdravstva ostvaruje postupno i kontinuirano, uz uvažavanje prijedloga i mjera od subjekata koji određeni dio zdravstvene zaštite pružaju i provode. Izbjegavaju se radikalne reformske zahvate kojima je teško predvidjeti neželjene učinke, a koje mogu izazvati i veće probleme od onih koji su se nastojali riješiti samim reformskim zahvatom.</p> <p>Strateški razvojni pravci definirani Nacionalnom strategijom su kako slijedi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Poboljšanje povezanosti i kontinuiteta u zdravstvu 2. Ujednačavanje i poboljšanje kvalitete zdravstvene zaštite 3. Povećanje učinkovitosti i djelotvornosti zdravstvenog sustava 4. Povećanje dostupnosti zdravstvene zaštite 5. Poboljšanje pokazatelja zdravlja. 	<p>Razvojna strategija je u svojim ciljevima i mjerama usklađena s nacionalnom strategijom razvoja zdravstva budući da je njime predviđeno ulaganje u unapređenje infrastrukture, dostupnosti i kvalitete usluga u zdravstvenim ustanovama.</p>

<p>Strategija razvoja klastera u Republici Hrvatskoj 2011.- 2020.</p>	<p>Strategija prepoznaje potrebe jačanja konkurentnosti hrvatskog gospodarstva – jačanje klastera i klusterskih članica s ciljem poticanja inovacija i transfera novih tehnologija, jačanja izvoznih potencijala i internacionalizacija klastera, jačanja znanja i vještina za razvoj klastera, učinkovito korištenje fondova EU i Programa Zajednice EU.</p>	<p>Razvojnou strategijom fokusiralo se na specifičnosti područja kroz jačanje obrazovnog sustava, osnivanje zadruga, udruga i poslovnih zona koje bi dale doprinos povećanju konkurentnosti gospodarstva.</p>
<p>Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014. - 2020.</p>	<p>Programom se provodi kohezijska politika EU te predviđa poticanje ulaganja u infrastrukturu, potpora razvoju poduzetništva i istraživačkih djelatnosti. Prioritetne osi uključuju:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Jačanje istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija -Poboljšanje dostupnosti, korištenja i kvalitete informacijskih i komunikacijskih tehnologija - Poboljšanje konkurentnosti malih i srednjih tvrtki -Podržavanje prelaska na nisko ugljično gospodarstvo u svim sektorima -Promicanje prilagodbe na klimatske promjene, prevencije i upravljanja rizicima -Očuvanje i zaštita okoliša i promocija učinkovitosti resursa -Promicanje održivog transporta i eliminacije uskih grla u ključnim mrežnim infrastrukturama - Promicanje održivog i kvalitetnog zapošljavanja i podržavanje mobilnosti radne snage -Promicanje socijalne uključenosti, borba protiv siromaštva i svih oblika diskriminacije -Ulaganje u obrazovanje, izobrazbu i strukovno 	<p>Sukladno Operativno programu Konkurentnost i kohezija, Razvojnou strategijom je predviđeno usmjeravanje ulaganja u jačanje poduzetništva i povećanje konkurentnosti istog, povećanje kapaciteta obrazovnog sustava, potpora razvoju tehnologija i inovacija, jačanje uporabe obnovljivih izvora energije i povećanje energetske učinkovitosti, informiranje i uključivanje javnosti u pitanja vezana uz očuvanje okoliša te podizanje zdravstvene i socijalne sigurnosti kroz jačanje preventivnih programa. Elementi koji su izostavljeni poput promicanja prilagodbe na klimatske promjene, obuhvaćeni su strateškom studijom.</p>

	<p>osposobljavanje te cjeloživotno učenje</p> <p>- Poboljšanje učinkovitosti javne uprave.</p>	
<p>Strategija razvoja poduzetništva u Republici Hrvatskoj 2013.-2020.</p>	<p>Opći cilj strategije jest povećanje konkurentnosti malog gospodarstva u Hrvatskoj. Nadalje, predstavljaju se i ciljevi u vidu:</p> <p>-povećanja konkurentnosti maloga gospodarstva u Hrvatskoj</p> <p>-unaprjeđenja ekonomske uspješnosti malog gospodarstva u sektorima prerađivačkih i uslužnih djelatnosti većim ulaganjem u R&D, višim stupnjem inovacija, rastom izvoza te daljnjim razvojem poslovnih mreža i povezanosti</p> <p>-razvijanja različitih financijskih mogućnosti za subjekte maloga gospodarstva te uklanjanje financijskog jaza za malo gospodarstvo</p> <p>-pružanja potpore osnivanju novih poduzeća, povećanje broja aktivnih poduzeća i jačanje institucija koje pružaju potporu poduzetnicima kako bi se na taj način pridonijelo ravnomjernijem i uravnoteženom razvoju hrvatskih regija.</p>	<p>Razvojna strategija predviđa u sklopu prioriteta 1.2. mjere za jačanje poduzetništva na području Općine. Stvaranjem boljih uvjeta za razvoj mikro i malo poduzetništva, izgradnjom poslovne zone i pružanjem potpora za razvoj infrastrukture, tehnologije i inovacija u poduzetništvu, dao bi se velik doprinos razvoju gospodarske i društvene konkurentnosti murterskog područja.</p>
<p>Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske, 2009.</p>	<p>Stanovništvo</p> <p>Zaustaviti daljnji pad prirodnog prirasta stanovništva i nepovoljna migracijska kretanja s ciljem da se brojnost stanovništva Republike Hrvatske održava na razini višoj od 4 milijuna stanovnika do 2050., uz podizanje stope totalnog fertiliteta sa sadašnjih 1,38 na 1,88, odnosno podizanja broja</p>	<p>Razvojna strategija potiče mjere podizanja kvalitete zdravstvenih i socijalnih usluga te pripadajuće infrastrukture. Unapređenjem obrazovnih usluga i podizanjem konkurentnosti gospodarstva osiguravaju se preduvjeti za porast zaposlenosti te time podizanje kvalitete živote mladih ljudi, obitelji i djece čime se indirektno utječe</p>

	<p>novorođene djece sa sadašnjih 42.500 na 60.000 na godinu.</p>	<p>na povoljnija prirodna kretanja stanovništva.</p>
	<p>Okoliš i prirodna dobra</p> <p>Učinkovita zaštita biološke i krajobrazne raznolikosti, primjenom i unapređivanjem postojećih i donošenjem novih zakonskih propisa te razumnim gospodarenjem i zaštitom prirodnih vrijednosti, primjenom naprednih tehnologija, integriranjem politike zaštite prirode u razvojne politike pojedinih sektora, uz praćenje pritisaka te uz stručni nadzor.</p> <p>Primjena održive poljoprivredne proizvodnje, odnosno poljoprivredno zemljište koristiti u skladu s načelima održivoga gospodarenja tlima.</p> <p>Korištenje proizvoda šuma i šumskog zemljišta u skladu s načelima održivoga gospodarenja šumama.</p> <p>Jačanje prostorno-razvojne strukture uravnoteženim policentričnim razvitkom temeljenim na opremljenosti kvalitetnom infrastrukturuom, stvaranjem mreže gradova srednje i male veličine te uvažavanjem osobitosti prirodne i kulturne baštine kao važnih čimbenika nacionalnoga prostornog identiteta.</p>	<p>Prioritetom 2.2. Unapređenje zaštite okoliša i energetska učinkovitost namjera je usmjeriti razvoj Općine Murter-Kornati kroz održivo korištenje prirodnih dobara. Namjera je kontinuirano pratiti kvalitetu mora, zraka i tla te instrumente zaštite okoliša ukomponirati u sve aktivnosti koje će se odvijati u prostoru, a koje bi mogle imati značajan utjecaj na okoliš i prirodu.</p>
	<p>Održiva proizvodnja i potrošnja</p> <p>Ostvariti uravnotežen i stabilan rast gospodarstva koji bi imao manji utjecaj na daljnju degradaciju okoliša i stvaranje otpada nego dosada. Rast mora pratiti promjena neodrživih obrazaca ponašanja u kućanstvima te u javnom i privatnom sektoru.</p>	<p>Razvojna strategija su planirana ulaganja u povećanje konkurentnosti gospodarstva, kako sektora turizma, tako i poljoprivrede i poduzetništva.</p>
	<p>Socijalna kohezija i pravda</p> <p>Ostvariti socijalno uključivo društvo koje odlikuje solidarnost</p>	<p>Mjerama za podizanje društvenog standarda i jačanjem kapaciteta i kvalitete usluge JLS i organizacija civilnog</p>

	<p>unutar generacije i među generacijama te u kojem se poštuju različitosti u okviru demokratskih vrijednosti, u kojem svaki pojedinac, bez obzira na spol i podrijetlo, ima jednaka prava i mogućnosti aktivno i odgovorno sudjelovati u okolnostima koje unapređuju i osiguravaju socijalnu sigurnost, ljudsko zdravlje i pravnu zaštitu.</p>	<p>društva povećat će se zaštita svih socijalnih skupina. Na taj način se promiče stvaranje socijalne kohezije i uspostavljanje sustava jednakog za svakog pojedinca.</p>
	<p>Energija Osigurati kvalitetnu i sigurnu opskrbu energijom, uz nužno smanjivanje negativnih učinaka na okoliš i društvo.</p>	<p>Razvojna strategija je predviđeno jačanje i razvoj uporabe novih znanja i tehnologija u okviru obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti.</p>
	<p>Javno zdravstvo Očuvanje i unapređivanje zdravlja cjelokupne populacije osiguravanjem pravodobnog pristupa zdravstvenim uslugama, koristeći znanstveno utemeljene programe sprečavanja i suzbijanja bolesti i promicanja zdravlja.</p>	<p>Razvojna strategija će mjerama 3.1.4. Poboljšanje slike zdravlja i socijalne sigurnosti kroz jačanje preventivnih programa i 3.1.5. Unapređenje infrastrukture, dostupnosti i kvalitete usluga u zdravstvenim ustanovama utjecati na unapređenje sustava javnog zdravstva.</p>
	<p>Povezivanje Hrvatske Dobro povezivanje svih dijelova nacionalnog teritorija te otoka s kopnom i međusobno, kako bi transportni sustav bio dostatan za sve gospodarske, socijalne i okolišne potrebe Republike Hrvatske, a da istodobno njegov neželjeni utjecaj na ekonomiju, društvo i okoliš bude minimalan. Kroz teritorijalnu koheziju razviti integrirani pristup pitanju dostupnosti i povezanosti, radi što boljeg iskorištavanja razvojnih karakteristika svojstvenih različitim prostorima.</p>	<p>Razvojem infrastrukture i povećanje dostupnosti centralnih usluga planiranim kroz Razvojnu strategiju, područje Općine Murter-Kornati će pridonijeti teritorijalnoj koheziji na području cijelog otoka Murtera. Na taj način će se ostvariti preduvjet za bolje povezivanje s kopnom i stvaranja funkcionalno jedinstvene cjeline.</p>

<p>Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske (nacrt konačnog prijedloga, konačan prijedlog je u proceduri donošenja)</p> <p>http://www.mgipu.hr/doc/StrategijaPR/SPRRH_Nacrt_KP_s_obrazlozenjem_14_03_2016.pdf</p>	<p>Održivost prostorne organizacije:</p> <p>Optimiziranje sustava naselja</p> <p>Usklađivanje razvoja gradova i njihove funkcionalne regije;</p> <p>Unapređivanje vitalnosti i privlačnosti ruralnog prostora;</p> <p>Održivi razvoj i korištenje obalnog područja;</p> <p>Smanjivanje regionalnih razlika i održivo planiranje razvojno specifičnih područja;</p> <p>Unapređivanje dostupnosti društvene infrastrukture;</p> <p>Unapređivanje dostupnosti prometne infrastrukture;</p> <p>Unapređivanje opremljenosti komunalnom infrastrukturom;</p> <p>Odmjereno korištenje prostora</p>	<p>Održivost prostorne organizacije se u Razvojnoj strategiji podupire poboljšanjem infrastrukture, povećanjem kapaciteta JLS te izradom nove prostorno-planske dokumentacije.</p>
	<p>Očuvanost identiteta prostora</p> <p>Održivo razvijanje zaštićenih područja prirode i područja ekološke mreže</p> <p>Očuvanje i održivo korištenje kulturnog naslijeđa</p> <p>Unapređivanje vrsnoće građenja i oblikovanja prostora</p> <p>Afirmacija obilježja i vrijednosti krajobraza</p>	<p>Zbog specifičnih prirodnih vrijednosti i krajobrazne raznolikosti, Razvojna strategija je kroz mjere i planirane projekte naglasio važnost očuvanja naslijeđa ovog područja. Ulaganjem u očuvanje, zaštitu i brendiranje prirodne i kulturne baštine pridonijet će se očuvanju identiteta murterskog kraja.</p>
	<p>Prometna povezanost</p> <p>Razvoj prometnog sustava</p> <p>Uključivanje u transeuropsku prometnu mrežu</p> <p>Uključivanje u IT sustave</p>	<p>Razvojem infrastrukture i povećanje dostupnosti centralnih usluga planiranim kroz Razvojnu strategiju, područje Općine Murter-Kornati će pridonijeti teritorijalnoj koheziji na području cijelog otoka Murtera. Na taj način će se ostvariti preduvjet za bolje povezivanje s kopnom i stvaranja funkcionalno jedinstvene cjeline.</p>

	<p>Razvoj energetskeg sustava</p> <p>Provođenje i unapređenje sigurnosti opskrbe energijom</p> <p>Razvijanje proizvodnje, prijenosa, transporta, skladištenja, distribucije i opskrbe</p> <p>Povećanje udjela obnovljivih izvora energije</p> <p>Daljnje povezivanje u EU i međunarodne energetske mreže</p>	<p>Razvojnom strategijom je predviđeno jačanje i razvoj uporabe novih znanja i tehnologija u okviru obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti.</p>
	<p>Otpornost na promjene</p> <p>Prilagodba klimatskim promjenama</p> <p>Jačanje prirodnog kapitala planiranjem razvoja zelene infrastrukture</p> <p>Povećavanje energetske učinkovitosti</p> <p>Održivo gospodarenje otpadom</p> <p>Održivo gospodarenje mineralnim sirovinama</p> <p>Prilagođavanje promjenama uvjeta poslovanja</p> <p>Razvijanje održivog turizma</p>	<p>U okviru Razvojne strategije obrađena su klimatska obilježja međutim, klimatske promjene i potrebna prilagodba istima nije obrađena u navedenom strateškom dokumentu, iz kojeg je razloga istome pridana posebna pažnja strateškom studijom.</p>
<p>Program prostornog uređenja Republike Hrvatske i Izmjena i dopuna Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske</p>	<p>Izmjenom i dopunom Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske utvrđeni su prioriteti vezani za razvoj prometnog sustava, koji je dodatno dopunjen Strategijom prometnog razvitka. Prioriteti vezani za cestovni promet uključuju poboljšanje postojeće mreže cestovnog prometa, izgradnju obilaznica, povezivanje prometno izoliranih područja, te izgradnju novih dionica cesta visoke razine uslužnosti. Prioriteti vezani za željeznički promet odnose se na obnovu željezničkih pruga na prioritetnim dionicama, uvođenje tehnologije kombiniranog prijevoza na postojećoj mreži, korištenje željeznice za javni gradski i prigradski</p>	<p>Potporu ostvarivanja ciljeva prostornog uređenja nacionalne razine Razvojna strategija pruža kroz izradu novih prostorno-planskih dokumenata, unapređenju prometne infrastrukture te pristupnom širokopojasnom internetu na području Općine.</p>

	<p>prijevoz, modernizaciju željezničkih pruga, preuređenje i proširenje postojećih kolodvora u funkciji prijevoza tereta, te izgradnju novih željezničkih pruga I trasa.</p> <p>U smislu telekomunikacijskom prometa, prioriteti se odnose na priključenje i dovršetak mreže svjetlovodnih komunikacija, kao i intervencije na postojećim energetske sustavima.</p>	
<p>Strategija gospodarenja otpadom Republike Hrvatske, 2005 – 2025.</p>	<p>Gospodarenje otpadom Republike Hrvatske počiva na tzv. bezdeponijskom konceptu kao idealu. Za njegovo ostvarenje bilo bi potrebno zatvaranje kruga od izbjegavanja nastajanja otpada, smanjenja količina i štetnosti, reciklaže i uporabe (mehaničke, biološke, energetske) do iskorištavanja inertnog ostatka. Da bi se to postiglo preduvjet je stalni odgoj i obrazovanje svih ciljnih grupa i sudjelovanje građana od prve zamisli do realizacije i upravljanja.</p>	<p>Sukladno Strategiji na nacionalnoj razini, Razvojna strategija planira Izgradnju i poboljšanje infrastrukture gospodarenja otpadom, te manjenje ukupne količine otpada koji se odlaže na odlagališta uz sanaciju divljih odlagališta.</p>

<p>Plan gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2017. – 2022. godine i Odluka o donošenju Plana gospodarenja otpadom</p>	<p>Planom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske želi se uspostaviti kvalitetniji sustav gospodarenja otpadom temeljen na sprječavanju nastanka otpada i uspostavi učinkovitog sustava odvojenog sakupljanja otpada koji se odgovarajuće oporabljuje. Planom su određeni sljedeći ciljevi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - unaprijediti sustav gospodarenja komunalnim otpadom - unaprijediti sustav gospodarenja posebnim kategorijama otpada - unaprijediti sustav gospodarenja opasnim otpadom - sanirati lokacije onečišćene otpadom - kontinuirano provoditi izobrazno-informativne aktivnosti - unaprijediti informacijski sustav gospodarenja otpadom - unaprijediti nadzor nad gospodarenjem otpadom - unaprijediti upravne postupke u gospodarenju otpadom 	<p>Izgradnja i poboljšanje infrastrukture gospodarenja otpadom, smanjenje ukupne količine otpada koji se odlaže na odlagališta uz sanaciju divljih odlagališta zajednički su ciljevi Razvojne strategije i aktualnog Plana gospodarenja otpadom.</p>
<p>Strategija razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020. godine</p>	<p>Strategija određuje smjer u kojem će se povećavati atraktivnost i konkurentnost hrvatskog turizma i destinacija, što će rezultirati ulaskom u vodećih 20 turističkih destinacija u svijetu po kriteriju konkurentnosti.</p> <p>Nadalje razvoja poboljšavanje strukture i kvalitete smještaja uz kontinuirano povećanje udjela hotela te podizanje kvalitete smještaja u kampovima i kućanstvima te opadanje njihovih udjela u ukupnom smještajnom kapacitetu.</p> <p>Bavi se ciljem novog zapošljavanja, gdje bi se otvorilo 20 do 22 tisuće novih radnih mjesta u turizmu te oko 10 tisuća radnih mjesta u ne turističkim djelatnostima, ali induciranih turističkom aktivnošću. Ostvaruju se preduvjeti za realizaciju</p>	<p>Budući da je turizam glavna gospodarska djelatnost Općine, Razvojnou strategijom je namjera daljnje unapređenje turističkih usluga te širenje ponude. Razvojem specifičnih oblika turizma i brendiranjem proizvoda proširit će se turistička ponuda i definirati temelji za razvoj održivog turizma.</p>

	novih investicija, kao i povećanja turističke potrošnje.	
Strategija prometnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje od 2014. do 2030. godine	<p>Opći cilj Strategije unaprjeđenje je postizanje učinkovitog i održivog prometnog sustava na teritoriju Republike Hrvatske. Daljnji ciljevi uključuju:</p> <ul style="list-style-type: none"> -postizanje prometne povezanosti i koordinacije sa susjednim zemljama -unaprjeđenje pristupačnosti u putničkom prometu na velike udaljenosti unutar Republike Hrvatske -unaprjeđenje regionalne povezanost u putničkom prometu jačanjem teritorijalne kohezije -unaprjeđenje pristupačnosti u putničkom prometu unutar i prema glavnim urbanim aglomeracijama -unaprjeđenje pristupačnosti u teretnom prometu unutar Republike Hrvatske -unaprjeđenje prometnog sustava u smislu organizacije i operativnog ustrojstva, a ciljem osiguranja efikasnosti i održivosti samog sustava 	Razvojem infrastrukture i povećanje dostupnosti centralnih usluga planiranim kroz Razvojnu strategiju, područje Općine Murter-Kornati će pridonijeti teritorijalnoj koheziji na području cijelog otoka Murtera. Na taj način će se ostvariti preduvjet za bolje povezivanje s kopnom i stvaranja funkcionalno jedinstvene cjeline.

<p>Program ruralnog razvoja 2014. – 2020.</p>	<p>U okviru Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske, identificirani su sljedeći prioriteti:</p> <ul style="list-style-type: none"> -poticanje prijenosa znanja i inovacija u poljoprivredi, šumarstvu i ruralnim područjima -poboljšanje održivosti i konkurentnosti poljoprivrede u svim regijama te promicanje inovativnih poljoprivrednih tehnologija i održivog upravljanja šumama -promicanje organizacije lanca opskrbe hranom, uključujući preradu i trženje poljoprivrednih proizvoda, dobrobit životinja te upravljanje rizikom u poljoprivredi -promicanje učinkovitosti resursa te poticanje pomaka prema gospodarstvu s niskom razinom ugljika, otpornom na klimatske promjene u poljoprivrednom, prehrambenom i šumarskom sektoru -promicanje društvene uključenosti, suzbijanje siromaštva te gospodarskog razvoja u ruralnim područjima. 	<p>Mjerama za poticanje ruralnog turizma, promociju lokalnih poljoprivrednih proizvoda, formiranje poljoprivrednih zadruga, razvojem poduzetništva te razvojem infrastrukture u daje se poticaj cjelokupnom ruralnom razvoju na području Općine.</p>
<p>Strategija zaštite, očuvanja i održivog gospodarskog korištenja kulturne baštine Republike Hrvatske za razdoblje 2011.–2015.</p>	<p>Povećati efikasnost i uspješnost politike zaštite i očuvanja kulturne baštine radi njezina održivog korištenja</p> <p>Povećati prihode i druge koristi od održivog korištenja kulturne baštine</p> <p>Podizati razinu svijesti pojedinaca i zajednice o važnosti kulturne baštine i održivom korištenju kulturne baštine.</p>	<p>Razvojnou strategijom su planirani prioriteti, mjere i projekti koji proizlaze iz načela održivog gospodarenja kulturnom baštinom te se namjerava ojačati njezina turistička valorizacija.</p>

<p>Nacionalni strateški plan razvoja akvakulture Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020.</p>	<p>Opći ciljevi Nacionalnog strateškog plana uključuju: jačanje društvenog i poslovno-političkog okruženja za razvoj akvakulture, povećanje ukupne proizvodnje na 54.000 tona uz poštivanje načela ekonomske, socijalne i ekološke održivosti, povećanje nacionalne potrošnje proizvoda akvakulture, povećanje zaposlenosti u akvakulturi uz doprinos razvoju lokalnih zajednica.</p>	<p>Na području Općine osim nekoliko manjih poduzeća i 3 zadruge nema intenzivnog ribarstva niti se Razvojnou strategijom planira povećanje proizvodnje.</p>
<p>Operativni program za pomorstvo i ribarstvo Republike Hrvatske za programsko razdoblje 2014.-2020.</p>	<p>OP je usmjeren na poticanje okolišno održivog, resursno učinkovitog, inovativnog, konkurentnog i na znanju utemeljenog ribarstva. Ciljevi nadaje uključuju poticanje okolišno održive, resursno učinkovite, inovativne, konkurentne i na znanju utemeljene akvakulture, poticanje provedbe ZRP-a, povećanje zaposlenosti i teritorijalne kohezije, poticanje stavljanja na tržište i prerade, te poticanje stavljanja na tržište i prerade.</p>	<p>Na području Općine osim nekoliko manjih poduzeća i 3 zadruge nema intenzivnog ribarstva niti se Razvojnou strategijom planira povećanje proizvodnje.</p>
<p>Strategija energetskog razvitka Republike Hrvatske, do 2020. i Prilagodba i nadogradnja Strategije energetskog razvoja Republike Hrvatske</p>	<p>Izgradnja sustava uravnoteženog razvoja odnosa između sigurnosti opskrbe energijom, konkurentnosti i očuvanja okoliša.</p> <p>Propisuje ciljeve za pojedine izvore energije, niz mjera energetske učinkovitosti koje uključuju propisivanje strožih standarda za nova vozila; informacijske kampanje o energetski učinkovitom ponašanju u prometu (gradski promet, bicikli, više ljudi u automobilu i sl.), planira se uspostava učinkovitijih prometnih sustava u suradnji s lokalnom i područnom (regionalnom) samoupravom, izgradnja infrastrukture za alternativne načine prijevoza, poboljšanje infrastrukture javnog prijevoza, uvođenje učinkovitih vozila i alternativnih goriva u javni prijevoz (označavanje vozila), propisivanje obveze energetskih</p>	<p>Razvojnou strategijom je predviđeno jačanje i razvoj uporabe novih znanja i tehnologija u okviru obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti.</p>

	<p>pregleda u tvrtkama javnog prijevoza i obveze isplativih mjera energetske učinkovitosti, provedbe usporednih analiza hrvatskih prijevoznčkih tvrtki s europskim tvrtkama, uvođenje naknada kod prometnih gužvi u gradovima i dr.</p>	
<p>Strategija upravljanja vodama, 2009.</p>	<p>Postizanje cjelovitog i usklađenog vodnog režima na državnom teritoriju</p> <p>Osiguranje pitke vode za stanovništvo u skladu s higijensko-sanitarnim standardima, što uključuje i povećanje stupnja opskrbljenosti stanovništva iz javnih vodoopskrbnih sustava na prosječno 85-90 %,</p> <p>Osigurati potrebnu količinu vode odgovarajuće kakvoće za različite gospodarske namjene,</p> <p>Zaštititi ljude i materijalna dobra od štetnoga djelovanja voda</p> <p>Postići i očuvati dobro stanje voda zbog zaštite vodnih i o vodi ovisnih ekosustava.</p>	<p>Razvojem sustava odvodnje, pročišćavanja otpadnih voda, razvojem sustava vodoopskrbe direktno će se unaprijediti sustav upravljanja vodama te njihovu kvalitetu, a time i na kvalitetu prirodnog područja Općine i kvalitetu života stanovnika. Time je potvrđena usklađenost sa dokumentima upravljanja vodama na nacionalnoj razini.</p>
<p>Plan upravljanja vodnim područjima 2016-2021.</p>	<p>PUVP se sastoji od dvije komponente upravljanja:</p> <p>-Upravljanje stanjem voda (izgradnja sustava za prikupljanje i pročišćavanje komunalnih otpadnih voda, usklađenje ispuštanja industrijskih-tehnoloških otpadnih voda s propisanim standardima, primjena propisa koji uređuju proizvodnju, promet i uporabu kemikalija, uključujući biocidne pripravke i sredstva za zaštitu bilja, kojima se propisuje zabrana ili ograničenje za većinu prioriternih i drugih onečišćujućih tvari prema kojima se ocjenjuje kemijsko stanje voda, dosljedna primjena mjera za provedbu Direktive o zaštiti voda od onečišćenja koje uzrokuju nitrati poljoprivrednog podrijetla</p>	<p>Razvojem sustava odvodnje, pročišćavanja otpadnih voda, razvojem sustava vodoopskrbe direktno će se unaprijediti sustav upravljanja vodama te njihovu kvalitetu, a time i na kvalitetu prirodnog područja Općine i kvalitetu života stanovnika. Time je potvrđena usklađenost sa dokumentima upravljanja vodama na nacionalnoj razini. Budući da postoji rizik od poplava na području Općine, potrebno je bolje razraditi sustav upravljanja rizicima na istom području.</p>

	<p>-Upravljanja rizicima od poplava (dostizanje potrebne funkcionalnosti sustava zaštite od poplava na vodama I. i II. reda, Uspostava sustava zaštite od poplava koji osigurava prihvatljiv rizik od poplava na cjelokupnom teritoriju Republike Hrvatske)</p>	
<p>Višegodišnji program gradnje komunalnih vodnih građevina za razdoblje 2014. – 2023.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Unaprijediti i/ili održati minimalno dobro stanje voda - Osiguranje dovoljnih količina vode namijenjene ljudskoj potrošnji i razne gospodarske namjene, kao i postizanje i očuvanje dobrog stanja voda - Postupno uvođenje ekonomske cijene vode uz poštivanje temeljnog načela "korisnik/onečišćivač plaća". Postupnim uvođenjem ekonomske cijene vode, također se očekuje i racionalizacija potrošnje - Osigurati dovoljne količine kvalitetne vode iz postojećih ili novih izvora (resursa) za potrebe javne vodoopskrbe uz striktno provođenje zaštitnih mjera u zonama sanitarne zaštite. Izraditi dugoročni plan razvoja - Unaprjeđenje upravljanja javnim vodoopskrbnim sustavima i sustavima javne odvodnje. 	<p>Razvojem sustava odvodnje, pročišćavanja otpadnih voda, razvojem sustava vodoopskrbe direktno će se unaprijediti sustav upravljanja vodama te njihovu kvalitetu, a time i na kvalitetu prirodnog područja Općine i kvalitetu života stanovnika.</p>
<p>Plan zaštite zraka, ozonskog sloja i ublažavanja klimatskih promjena u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2013. do 2017. godine</p>	<p>Svrha Plana je određivanje sprječavanja ili postupnog smanjenja onečišćenja zraka u cilju zaštite zdravlja ljudi, kvalitete življenja i okoliša u cjelini.</p> <p>Unaprjeđivanje cjelovitog sustava upravljanja kvalitetom zraka i praćenja kvalitete zraka na teritoriju Republike Hrvatske</p> <p>Smanjivanje i ograničavanje emisija onečišćujućih tvari koje nepovoljno utječu na zakiseljavanje, eutrofikaciju i</p>	<p>U okviru Razvojne strategije razvoja obrađena su klimatska obilježja međutim, klimatske promjene i potrebna prilagodba istima nije obrađena u navedenom strateškom dokumentu.</p>

	<p>fotokemijsko onečišćenje</p> <p>Smanjivanje i ograničavanje emisija stakleničkih plinova i tvari koje oštećuju ozonski sloj te održavanje razine odliva stakleničkih plinova.</p> <p>Osiguranje dostupnosti informacija javnosti vezano uz kvalitetu zraka, emisije onečišćujućih tvari, stakleničkih plinova i potrošnje tvari koje oštećuju ozonski sloj, projekcije emisija onečišćujućih tvari i stakleničkih plinova te provedbe politike i mjera za poboljšanje kvalitete zraka te ublažavanja i prilagodbe klimatskim promjenama putem informacijskog sustava zaštite zraka.</p> <p>Osiguranje financiranja pripreme i provedbe mjera za smanjivanje i ograničavanje emisija onečišćujućih tvari u zrak, ublažavanje i prilagodbu klimatskim promjenama te aktivnosti nadogradnje i osnaživanja upravno-administrativnih, znanstvenih i stručnih institucija i njihovih kapaciteta.</p> <p>Unaprjeđenje međunarodne aktivnosti i suradnje na području zaštite zraka, ozonskog sloja i ublažavanja klimatskih promjena.</p>	
<p>Strategija i akcijski plan zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti Republike Hrvatske, 2013.</p>	<p>Očuvati sveukupnu biološku, krajobraznu i geološku raznolikost kao temeljnu vrijednost i potencijal za daljnji razvitak Republike Hrvatske</p> <p>Ispuniti sve obveze koje proizlaze iz procesa pridruživanja Europskoj uniji i usklađivanja zakonodavstva s relevantnim direktivama i uredbama EU (Direktivom o staništima, Direktivom o pticama, CITES uredbama)</p> <p>Ispuniti obveze koje proizlaze iz međunarodnih ugovora na</p>	<p>Razvojnou strategijom su planirani prioriteta, mjere i projekti koji proizlaze iz načela održivog gospodarenja kulturnom i prirodnom baštinom. Strateškim planom razvoja su predviđene mjere za kontinuirano praćenje kvalitete mora, zraka i tla te širenje svijesti o važnosti očuvanja okoliša.</p>

	području zaštite prirode, biološke sigurnosti, pristupa informacijama i dr.	
	Osigurati integralnu zaštitu prirode kroz suradnju s drugim sektorima	
	Smanjiti utjecaj prometne infrastrukture na divlje svojte i prirodna staništa	
	Korištenje energetske izvora s najmanjim mogućim utjecajem na biološku raznolikost	
	Osigurati održivo korištenje mineralnih sirovina ugrađivanjem mjera zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti te kroz suradnju između sektora rudarstva i zaštite prirode	
Utvrđiti i ocijeniti stanje biološke, krajobrazne i geološke raznolikosti, uspostaviti informacijski sustav zaštite prirode s bazom podataka povezanom u informacijski sustav države		
Poticati unaprjeđivanje institucionalnih i izvaninstitucionalnih načina obrazovanja o biološkoj raznolikosti i sudjelovanje javnosti u postupcima odlučivanja		

	<p>Uspostaviti cjeloviti institucionalni okvir zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti na državnom i županijskom nivou</p> <p>Donošenje prostornih planova područja posebnih obilježja za sve nacionalne parkove i parkove prirode, vrednovanje prostora sa stajališta zaštite prirode, ugradnja uvjeta i mjera zaštite prirode te podataka dobivenih vrednovanjem prostora u dokumente prostornog uređenja</p> <p>Uspostava instrumenta ocjene prihvatljivosti zahvata, plana i programa za prirodu</p> <p>Osigurati financijske mehanizme za učinkovitu provedbu Strategije</p>	
<p>Razvojna strategija Šibensko-kninske županije 2011.-2013.</p>	<p>Županijskom razvojnom strategijom se stvara strateški okvir razvoja. Na taj način se stvaraju temelji za realizaciju projekata u svrhu održivog razvoja prostora. Postavljena je sljedeća vizija Šibensko-kninske županije:</p> <p>Šibensko-kninska županija je županija ugodnog življenja, s učenim ljudskim resursima, dinamičnim gospodarstvom i visokom razinom svijesti o očuvanju i održivom korištenju prirodne i kulturne baštine.</p> <p>Na temelju analize trenutnog stanja prostora definirani su sljedeći ciljevi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Konkurentno gospodarstvo bazirano na stranim i domaćim ulaganjima u turizam i prateće usluge, tradicionalnoj poljoprivredi i industriji temeljenoj na inovacijama i naprednim tehnologijama u gospodarstvu, 2. Brži razvoj potpomognutih područja, 3. Razvoj komunalne i javne infrastrukture za uravnotežen gospodarski razvoj i očuvanje i zaštita okoliša radi podizanja 	<p>Strateški okvir Razvojne strategije Općine je usklađen s ciljevima Županijske razvojne strategije. Prioritetima 1.1. Unapređenje poljoprivredne proizvodnje i 1.3. Afirmacija i daljnji razvoj turističkih potencijala se namjerava povećati konkurentnost gospodarstva kao što su dane smjernice u Županijskoj razvojnoj strategiji. Sukladno istoj, na području Općine će se razvijati selektivni oblici turizma i novi smještajni kapaciteti te unaprijediti komunalna i prometna infrastruktura.</p>

	<p>kvalitete života,</p> <p>4. Razvoj kompetentnih i zapošljivih ljudskih resursa i jačanje socijalne uključenosti.</p>	
<p>Master plan turizma Šibensko-kninske županije do 2020. godine</p>	<p>Master plan turizma ima zadaću odrediti okvire i ciljeve razvoja turističkog gospodarstva, uz definiranje cjelokupne turističke ponude i proizvoda koji će donijeti uspjeh cijeloj zajednici. Definirana je sljedeća vizija dokumenta: Šibenik – Dalmacija prepoznatljiva je, konkurentna i atraktivna turistička destinacija koja svoju cjelogodišnju ponudu temelji na raznovrsnim autentičnim turističkim proizvodima utemeljenim na bogatoj prirodnoj i kulturnoj baštini kojom obzirno i održivo gospodari. Sukladno viziji, određeno je 5 razvojnih ciljeva:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Razvoj inovativnih turističkih proizvoda i održivo gospodarenje turističkim resursima, 2. Integrirani razvoj turističke infrastrukture i povezanih usluga, 3. Stvaranje povoljnih uvjeta za konsolidaciju i razvoj poduzetništva, za razvoj novih poduzetničkih inicijativa i poboljšanja investicijskih uvjeta u sektoru turizma, 4. Osiguravanje prepoznatljivosti regije Šibenik-Dalmacija, širenje na referentna turistička tržišta i usvajanje strategije za prepoznavanje različitih segmenata turističke ponude, 5. Povećanje efikasnosti i kompetitivnosti upravljanja i organizacije turističkog sustava regije. 	<p>Prema Master planu turizma, Općina Murter-Kornati ima velik turistički potencijal pa će se daljnji gospodarski razvoj temeljiti na razvoju turističkih djelatnosti i širenju smještajnih kapaciteta. Razvojna strategija Općine predlaže niz razvojnih projekata koji su predloženi i Master planom, poput receptivnog centra NP Kornati, unapređenje usluga marina, uređenje vidikovaca zajedno s biciklističkim stazama te širenje turističke ponude na kulturne atrakcije. U Master planu navode da područje Murtera ima i neiskorišten potencijal ribolovnih kapaciteta, no budući da se u Općini Murter-Kornati sve manje stanovništva bavi ribarstvom i ribolovom, iskorištavanje istih nije navedeno u Razvojnoj strategiji.</p>

<p>Nacionalni program razvitka otoka</p>	<p>Održati život, potaknuti demografski preporod i gospodarski napredak, a uz to očuvati sklad nenadmašnih prirodnih vrijednosti, zadaće su kojima teži ostvarenje ovoga programa. To je moguće postići uz mala, ali trajna, dobro organizirana i dugoročna ulaganja. Otoci traže malo da bi ubrzo narodnom gospodarstvu vraćali puno.</p>	<p>Razvojna strategija u potpunosti je usklađena s Programom utoliko što njezini ciljevi direktno odražavaju ciljeve Programa, od gospodarskih mjera do zaštite prirodnih vrijednosti.</p>
<p>Plan upravljanja Nacionalni park Kornati (2014.-2023.), 2014.</p>	<p>Prema Zakonu o zaštiti prirode (80/13), upravljanje zaštićenim područjima provodi se Planom upravljanja za desetogodišnje razdoblje. Plan upravljanja određuje ciljeve upravljanja i aktivnosti za njihovo postizanje te pokazatelje učinkovitosti upravljanja. Planom upravljanja NP Kornati određena je sljedeća vizija: Nacionalni park Kornati je otočje krajobrazne ljepote, očuvanog podmorja, izvorne tradicije i usklađenih potreba Kurnatara i posjetitelja. Radi lakšeg upravljanja i ostvarivanja vizije, ciljevi su grupirani po temama:</p> <p>TEMA A: Prirodne vrijednosti</p> <p>TEMA B: Kulturna baština I tradicijske vrijednosti</p> <p>TEMA C: Posjećivanje</p> <p>TEMA D: Javna ustanova "Nacionalni park Kornati"</p>	<p>Razvoja strategija Općine previđa kroz prioritete 1.3. Afirmacija i daljnji razvoj turističkih potencijala i 2.2. Unapređenje zaštite okoliša i energetska učinkovitost provesti aktivnosti u svrhu očuvanja bioraznolikosti i prirodnih vrijednosti na području Općine, od kojih se velik dio odnosi na NP Kornati i povećanje njegove turističke valorizacije. U Razvojnu strategiju su integrirani projekti iz Strategije održivog turizma na širem području Nacionalnog parka Kornati. U sklopu toga, glavna aktivnost je realizacija projekata koji će razvijati svijest o posebnostima NP Kornati, njihovoj bogatoj prirodnoj i kulturnoj baštini, ali drugačije mjere zaštite nisu previđene.</p>
<p>Strategija razvoja održivog turizma na širem području Nacionalnog parka Kornati</p>	<p>Kako se turizam na području zaštićenom područja NP Kornati ne bi razvijao stihijski i ugrozio zaštićene vrste, izrađena je Strategija razvoja održivog turizma. Njome se želi ostvariti bolje upravljanje resursa za veću gospodarsku dobit lokalnog stanovništva, ali istovremeno očuvati prirodna i kulturna baština. Cilj strategije je sljedeći: održivi turizam na širem području NP Kornati doprinosi očuvanju i promociji prirodnih, kulturno-povijesnih i tradicijskih vrijednosti, aktivnom uključivanju lokalnih dionika u vrednovanje</p>	<p>Razvoja strategija Općine previđa kroz prioritete 1.3. Afirmacija i daljnji razvoj turističkih potencijala i 2.2. Unapređenje zaštite okoliša i energetska učinkovitost provesti aktivnosti u svrhu očuvanja bioraznolikosti i prirodnih vrijednosti na području Općine, od kojih se velik dio odnosi na NP Kornati i povećanje njegove turističke valorizacije. U Razvojnu strategiju su integrirani projekti iz Strategije održivog turizma na širem području Nacionalnog parka Kornati. U sklopu toga, glavna aktivnost je realizacija</p>

	<p>lokalnih resursa te dolasku većeg broja zadovoljnih posjetitelja, što osigurava ekonomsku dobit. Definirana su još 4 specifična cilja održivog turizma:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. O snažiti identitet Kornatskog otočja kao destinacije za održivi turizam te promovirati prirodne, kulturno-povijesne i tradicijske vrijednosti područja kao i ponudu za posjetitelje. 2. Razvijati i unaprjeđivati sadržaje i aktivnosti kojima će se obogatiti zadovoljstvo posjetitelja. 3. Jačati svijest i znanje o ulozi Nacionalnog parka i o funkcijama turizma te uspostaviti i provoditi suradnju i partnerstvo s vlasnicima kornatskih posjeda (Kurnatari) i ostalim dionicima potrebno za uspostavu održivog turizma. 4. Poboljšati sustav upravljanja posjećivanjem, kao i tok posjetitelja. 	<p>projekata koji će razvijati svijest o specifičnostima NP Kornati odnosno pridonijeti većoj valorizaciji lokalne kulture i prirodnih posebitosti.</p>
--	---	---

16.2 PRILOG 2. Analiza utjecaja provedbe Razvojne strategije na ciljeve zaštite okoliša (Varijanta 3)

Analiza utjecaja provedbe Strateškog plana Općine Murter – Kornati 2016.-2021. na ciljeve zaštite okoliša provedena je uz pomoć niže izrađene analitičke matrice. U matrici su suprotstavljeni prioriteti predloženi Razvojnou strategijom (u redcima), ciljevima zaštite okoliša (u stupcima), u svrhu utvrđivanja vjerojatnih utjecaja. Utjecaji su se procjenjivali s obzirom njihov značaj*, vremensko trajanje (kratkoročan - K, srednjoročan - S, dugoročan - D), te put djelovanja (direktan - dir, indirektan -ind). Međuodnosi (kumulativnost) utjecaja opisivani su u rezultatima analize, po određenim ciljevima zaštite okoliša, uglavnom za vjerojatno negativne utjecaje. Zbog prirode strateškog dokumenta, neke je utjecaje teško predvidjeti, jer ovise isključivo o uvjetima provedbe, koji u ovom trenutku nisu poznati, ali ih se ne može sa sigurnošću isključiti. Takvi utjecaji obilježavani su kao nejasni utjecaji (?) i također opisani u rezultatima analize (poglavlje 10.2).

*Ocjena značajnosti utjecaja

Veliki pozitivni utjecaj	
Mali pozitivni utjecaj	
Neutralni ili nepostojeći utjecaj	
Manji negativni utjecaj	
Veliki negativni utjecaj	

R.br	Naziv cilja /prioriteta/mjere/A PP	Pokazatelji				Ciljevi zaštite okoliša						
		Naziv	Mjerilo (jedinica)	Polazna vrijednost (2016.)	Ciljana vrijednost (2019.)	Održivo korištenje vodnih resursa	Smanjenje onečišćavanja mora	Očuvanje bioraznolikosti staništa i vrsta te temeljnih obilježja ZP prirode	Zaštita krškog tla	Zaštita ljudskih života i imovine od posljedica klimatskih promjena	Očuvanje kulturnih ambijentalnih vrijednosti	Očuvanje krajobraznih vrijednosti prostora
1.	Unaprjeđenje poljoprivredne proizvodnje					Dir, D	Indir, D	Dir, D	Dir, D	Indir, D		Indir, D
<p>Opis utjecaja:</p> <p>Prioritet uključuje mjere 1.1.1 Poticanje i usklađivanje poljoprivredne proizvodnje s uvjetima na tržištu 1.1.2 Razvoj komparativnih prednosti kroz promociju lokalnih proizvoda 1.1.3 Razvoj poljoprivrednih zadruga, udruga i klastera te suradnje među dionicima 1.1.4 Očuvanje i zaštita krajobrazne raznolikosti i prirodnih vrijednosti.</p> <p>Budući da je poljoprivredna proizvodnja usko vezana za raspoložive vodne resurse, povećanje broja grla stoke ili širenje obrađenog poljoprivrednog zemljišta zahtijevat će kontinuiranu opskrbu velikim količinama vode koja ne smije oscilirati. Općina izravno ovisi o vodoopskrbi s kopna te će se sve promjene u sustavu odražavati na opskrbu cijele Općine vodom.</p> <p>Poticanjem poljoprivredne djelatnosti pozitivno se djeluje na krajobrazne vrijednosti kroz obnavljanje kultiviranih krajobraza, kao i na staništa koja ovise o ljudskoj djelatnosti. Revitalizacijom poljoprivrede i stočarstva doći će do pozitivnih utjecaja i na očuvanje bioraznolikosti, i to u prvom redu flore, s obzirom na to da dolazi do smanjenja površine zapuštenih područja. Uzimajući u obzir slabo plodno tlo, negativni utjecaj moguć je na tlo u slučaju korištenja pesticida i herbicida kako bi se pospješio urod. U tom pogledu, s obzirom na to da se radi o propusnom krškom području s relativno plitkim tlima, moguće je procjeđivanje onečišćujućih tvari te posljedično onečišćavanje mora. S druge strane, kultiviranjem tla raskrčit će se područja pod grmolikom vegetacijom i smanjiti sukcesija zemljišta čime će se smanjiti opasnost od požara odnosno zaštititi ljudski životi i imovina od posljedica klimatskih promjena.</p> <p>Prijedlog mjere:</p> <p>-izraditi proračune planirane potrošnje vode te osigurati potrebne vodospeme, u svrhu osiguranja stabilna vodoopskrba za potrebe planiranog poljoprivrednog i stočarskog razvoja.</p>												

R.br	Naziv cilja /prioriteta/mjere/A PP	Pokazatelji				Ciljevi zaštite okoliša						
		Naziv	Mjerilo (jedinica)	Polazna vrijednost (2016.)	Ciljana vrijednost (2019.)	Održivo korištenje vodnih resursa	Smanjenje onečišćavanja mora	Očuvanje bioraznolikosti staništa i vrsta te temeljnih obilježja ZP prirode	Zaštita krškog tla	Zaštita ljudskih života i imovine od posljedica klimatskih promjena	Očuvanje kulturnih ambijentalnih vrijednosti	Očuvanje krajobraznih vrijednosti prostora
- poticanje edukacije poljoprivrednika koji koriste poljoprivredna zemljišta za (ekološku) proizvodnju o Načelima dobre poljoprivredne prakse												
2.	Jačanje MSP					Dir, D	Indir, D			Indir, K		
<p>Opis utjecaja:</p> <p>Prioritet uključuje mjere 1.2.1 Stvaranje uvjeta za razvoj mikro i malog poduzetništva 1.2.2 Potpora i razvoj infrastrukture, tehnologije i inovacija u poduzetništvu</p> <p>Osnivanjem nove poduzetničke zone povećavaju se potrebe za vodoopskrbom, svim energentima, te dolazi do povećanja stvaranja otpada.</p> <p>Zbog koncentracije i vrijednosti objekata i ljudi koji će boraviti u planiranim zonama, u slučaju elementarnih nepogoda uzrokovanih klimatskim promjenama moguć je nastanak veće štete na objektima, uključujući povećanu opasnost od požara. Zbog veće potrošnje vode, nastajat će povećane količine otpadnih voda iz procesa koje je potrebno adekvatno zbrinuti kako bi se spriječilo nekontrolirano ispuštanje otpadnih voda u priobalno more i posljedična onečišćenja. Procjenjuje se da u slučaju formiranja novih poduzetničkih zona neće doći do utjecaja na bioraznolikost, krajobraz i kulturnu baštinu zbog grupiranja sadržaja na lokaciji nekadašnjeg odlagališta otpada odvojenoj od naseljenog područja.</p> <p>Prijedlog mjera:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poticanje gospodarskih subjekata na smanjenje iskorištavanja vode i na investiranje u postupke štednje pitke vode, odnosno ponovno korištenje otpadnih voda i oborinskih voda - prilikom formiranja zona uključiti mjere zaštite od klimatskih promjena, odnosno pri odabiru izbjegavati zone unutar poplavnih područja, a na razini projekta uključiti ocjenu ranjivosti i osjetljivosti na klimatske promjene, uz primjenu odgovarajućih mjera 												

R.br	Naziv cilja /prioriteta/mjere/A PP	Pokazatelji				Ciljevi zaštite okoliša						
		Naziv	Mjerilo (jedinica)	Polazna vrijednost (2016.)	Ciljana vrijednost (2019.)	Održivo korištenje vodnih resursa	Smanjenje onečišćavanja mora	Očuvanje bioraznolikosti staništa i vrsta te temeljnih obilježja ZP prirode	Zaštita krškog tla	Zaštita ljudskih života i imovine od posljedica klimatskih promjena	Očuvanje kulturnih ambijentalnih vrijednosti	Očuvanje krajobraznih vrijednosti prostora
3.	Afirmacija i daljnji razvoj turističkih potencijala					Dir, D	Indir, D	Indir, D		Indir, D	Dir, D	Indir, D

Opis utjecaja:

Prioritet uključuje mjere 1.3.1 Poticanje razvoja turizma utemeljenog na kulturnoj baštini, 1.3.2 Stvaranje, pozicioniranje i promoviranje turističke ponude – brendiranje, 1.3.3 Razvoj ruralnog turizma 1.3.4. Razvoj specifičnih oblika turizma (ciklo-turizam, eko-turizam, sportski, avanturistički, kongresni turizam i sl.)

Poticanje razvoja novih smještajnih kapaciteta znači izgradnju novih objekata, povećanu potrebu za vodoopskrbom, energentima, povećanje stvaranja otpada, uglavnom sezonskog karaktera. Još veća koncentracija turista podrazumijeva i povećanje cestovnog i pomorskog prometa, što se odražava na emisije u zrak od izgaranja fosilnih goriva, koji se zbog dobre kvalitete zraka smatraju kratkotrajnima, te nisu od strateške važnosti. Veće opterećenje moguće je na kvalitetu mora i morskog okoliša od pomorskog prometa, što će posebno biti relevantno za područje luka i NP Kornati. Povećanje broja kupaca i nautičara negativno će utjecati i na cilj smanjenja onečišćenja mora. Također, novi smještajni kapaciteti s posjetiteljima negativno utječu zauzimanjem novih površina te će u manjoj ili većoj mjeri, ovisno o lokaciji, biti izloženi posljedicama klimatskih promjena (npr. poplava). Veće kretanje ljudi u ljetnim, sušnim mjesecima također povećava rizike od požara, a stvorit će i dodatne pritiske na zaštićena područja prirode, ugrožena i rijetka staništa te vrste flore i fauna osobito one vezane uz plaže, morsku obalu i more. Osmišljavanje turističkih proizvoda baziranih na kulturnoj baštini načelno će imati pozitivan utjecaj zbog doprinosa revalorizaciji graditeljske i arhitektonske baštine i obnovi kulturnih dobara, a pod uvjetom pažljivog planiranja takvog turističkog proizvoda, čime će biti izbjegnuta devastacija pri prekomjernom i neadekvatnom korištenju. Prilikom nove izgradnje postoji mogućnost od oštećenja graditeljske baštine, a posebno arheoloških nalaza, uključujući i podmorske. Iako je Razvojnou strategijom predviđena diversifikacija turističke ponude i razvoj različitih proizvoda, zbog male veličine i obilježja fokus područja koji će prihvaćati nove sadržaje i turiste, navedeni utjecaji smatraju se malima, ali od strateškog značaja.

R.br	Naziv cilja /prioriteta/mjere/A PP	Pokazatelji				Ciljevi zaštite okoliša						
		Naziv	Mjerilo (jedinica)	Polazna vrijednost (2016.)	Ciljana vrijednost (2019.)	Održivo korištenje vodnih resursa	Smanjenje onečišćavanja mora	Očuvanje bioraznolikosti staništa i vrsta te temeljnih obilježja ZP prirode	Zaštita krškog tla	Zaštita ljudskih života i imovine od posljedica klimatskih promjena	Očuvanje kulturnih ambijentalnih vrijednosti	Očuvanje krajobraznih vrijednosti prostora
<p>Prijedlog mjera:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prioritizirati podizanje kvalitete postojećih smještajnih objekata, nad izgradnjom novih - za gradnju novih smještajnih objekata, izbjegavati zone unutar poplavnih područja, a na razini projekta uključiti ocjenu ranjivosti na klimatske promjene. -projekte turističkog razvoja planirati sukladno planu ulaganja u komunalnu infrastrukturu, posebno sustave vodoopskrbe i odvodnje -projekte turističkog razvoja planirati integracijom i povezivanjem više turističkih proizvoda na jednom području (cikloturizam razvijati uz kulturni turizam) u svrhu revitalizacije postojeće kulturne baštine -razvojne projekte planirati uzimajući u obzir trenutnu i buduću namjenu te korištenje kulturne baštine na predmetnom području -provoditi investicije u svrhu zaštite od šumskih požara 												
4.	Unaprjeđenje komunalne i prometne infrastrukture						Indir, D	Indir, D	Indir, K	Indir, D	Indir, K	Indir, D

R.br	Naziv cilja /prioriteta/mjere/A PP	Pokazatelji				Ciljevi zaštite okoliša						
		Naziv	Mjerilo (jedinica)	Polazna vrijednost (2016.)	Ciljana vrijednost (2019.)	Održivo korištenje vodnih resursa	Smanjenje onečišćavanja mora	Očuvanje bioraznolikosti staništa i vrsta te temeljnih obilježja ZP prirode	Zaštita krškog tla	Zaštita ljudskih života i imovine od posljedica klimatskih promjena	Očuvanje kulturnih ambijentalnih vrijednosti	Očuvanje krajobraznih vrijednosti prostora
<p>Opis utjecaja:</p> <p>Prioritet uključuje mjere 2.1.1 unaprjeđenja razvoja sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda, 2.1.2 Razvoj sustava vodoopskrbe, 2.1.3 Modernizacija postojeće i izgradnja elektroopskrbne infrastrukture, 2.1.4 Izgradnja nove i održavanje postojeće prometne infrastrukture, 2.1.5 Izgradnja širokopojasne veze i predstavljanje visokobrzinskih mrežama i podrška nastajanju novonastalih tehnologije i mreža za digitalno gospodarstvo 2.1.6. Izrada prostorno-planskih dokumenata</p> <p>Dovršetakom izgradnje sustava odvodnje otpadnih voda s pročišćavanjem, s planiranim priključenjem 95% stanovništva na sustav, znatno će doprinijeti kvaliteti priobalnih voda i okolnog mora, te posljedično i morskog okoliša. Trenutno korištene septičke jame predstavljaju opasnost po osjetljivi krški teren. Izgradnjom UPOV-a pozitivno će se utjecati na cilj smanjenja onečišćenja mora, budući da će biti omogućeno pražnjenje spremnika na plovilima, odnosno sprečavanje ispuštanja kaljužnih voda direktno u more.</p> <p>Smanjenje potrošnje energije uslijed obnove javne rasvjete ne smatra se značajnim na strateškoj razini, iako će predstavljati mali pozitivni utjecaj na krajobraz i egzistiranje noćnih faunističkih vrsta zbog smanjenja svjetlosnog onečišćenja.</p> <p>Izgradnjom nove i obnovom postojeće prometne infrastrukture namjerava se unaprijediti sustav javnog prijevoza autobusima, što će pozitivno utjecati na smanjenje korištenja osobnih vozila, odnosno emisija ispušnih plinova te smanjiti gužvu u naseljenim mjestima tijekom vrhunca turističke sezone.</p> <p>Negativni su utjecaji izgradnje infrastrukture na ciljeve zaštite okoliša nastaju uslijed zauzimanja novih površina i radova na iskopima, međutim isti su uglavnom mali i kratkotrajni. Komunalna i prometna infrastruktura podliježe nešto značajnijim posljedičnim utjecajima klimatskih promjena te je moguć nastanak štete uslijed poplava i požara.</p> <p>Prijedlog mjera:</p> <ul style="list-style-type: none"> - u svrhu boljeg razvoja sustava javnog prijevoza, poticati uključivanje organiziranog autobusnog prijevoza do turističkih odredišta u sklopu planiranih turističkih proizvoda (kulturnih lokaliteta, OPG-a i sl.) -prioritizirati unaprijeđena prometna rješenja i regulaciju umjesto povećanja parkirališnih mjesta u naseljenim središtima i u blizini turističkih atrakcija 												

R.br	Naziv cilja /prioriteta/mjere/A PP	Pokazatelji				Ciljevi zaštite okoliša						
		Naziv	Mjerilo (jedinica)	Polazna vrijednost (2016.)	Ciljana vrijednost (2019.)	Održivo korištenje vodnih resursa	Smanjenje onečišćavanja mora	Očuvanje bioraznolikosti staništa i vrsta te temeljnih obilježja ZP prirode	Zaštita krškog tla	Zaštita ljudskih života i imovine od posljedica klimatskih promjena	Očuvanje kulturnih ambijentalnih vrijednosti	Očuvanje krajobraznih vrijednosti prostora
<p>- u prostorno planske dokumente uključiti odredbe vezane za smanjivanje utjecaja klimatskih promjena na planirane zahvate, koje će se temeljiti na izrađenoj procjeni ugroženosti stanovništva i materijalne imovine od elementarnih nepogoda i katastrofa</p> <p>- uključivati mjere prilagodbe klimatskim promjenama u sve buduće infrastrukturne projekte</p>												
5.	Unaprjeđenje zaštite okoliša i energetska učinkovitost					?	?	?			?	
<p>Opis utjecaja:</p> <p>Prioritet uključuje mjere 2.2.1 Kontinuirano praćenje kvalitete i unaprjeđivanje zaštite mora, zraka i tla, 2.2.2 Očuvanje i kvalitetnije upravljanje prirodnim vrijednostima, 2.2.3 Održivo gospodarenje otpadom, 2.2.4 Jačanje i razvoj uporabe novih znanja i tehnologija, obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti, 2.2.5 Informiranje i uključivanje javnosti u pitanja vezana uz očuvanje okoliša</p> <p>Budući da nije u potpunosti jasno iz opisa i svrhe prve dvije mjere kakvi će se konkretno projekti provoditi, kao niti njihovi utjecaji načelno se procjenjuje da će edukacija stanovništva te održivo korištenje prirodnih resursa imati pozitivan utjecaj. Poboljšanjem sustava gospodarenja otpadom zasigurno će se pozitivno utjecati na sve sastavnice okoliša, smanjenje onečišćenja mora, a indirektno i na očuvanje bioraznolikosti, krajobraznih vrijednosti te na zaštitu tala. No, budući da analizom početnog stanja nisu utvrđeni pozitivniji trendovi u ciljevima gospodarenja otpadom, kao niti da je Planom gospodarenja otpadom i Razvojnou strategijom obrađen problem morskog otpada, smatra se da će utjecaji ove mjere biti samo indirektni te da postoji prostor za poboljšanje. Budući da je čl. 121., st. 8. Prostornog plana Šibensko-kninske županije zabranjeno planiranje i građenje građevina za iskorištavanje snage vjetra, kao i zbog projekata uključenih u bazu projekata, smatra se da se upotreba OIE odnosi na postavljanje solarnih panela na krovove stambenih i poslovnih zgrada. Većom potrošnjom energije stvorene iz OIE pozitivno će se utjecati na smanjenje korištenja energije iz fosilnih goriva, odnosno ispuštanja štetnih emisija u zrak, međutim, procjenjuje se kako navedeni utjecaj u planskom periodu nije od strateške važnosti. Informiranje stanovništva o pitanjima zaštite okoliša imat će trenutno mali, ali dugoročni pozitivni utjecaj na sve ciljeve zaštite okoliša.</p>												

R.br	Naziv cilja /prioriteta/mjere/A PP	Pokazatelji				Ciljevi zaštite okoliša						
		Naziv	Mjerilo (jedinica)	Polazna vrijednost (2016.)	Ciljana vrijednost (2019.)	Održivo korištenje vodnih resursa	Smanjenje onečišćavanja mora	Očuvanje bioraznolikosti staništa i vrsta te temeljnih obilježja ZP prirode	Zaštita krškog tla	Zaštita ljudskih života i imovine od posljedica klimatskih promjena	Očuvanje kulturnih ambijentalnih vrijednosti	Očuvanje krajobraznih vrijednosti prostora
<p>-formirati mjere sprečavanja onečišćenja mora, kao i čišćenja morskog okoliša</p> <p>-osigurati preuzimanje kaljužnih voda s plovila u lukama i marinama</p> <p>-povećati nadzor nad prikupljanjem i dostavom podataka o otpadu, posebno opasnom otpadu</p> <p>-preuzeti indikatore ciljeva strateške studije u indikatore mjera Razvojne strategije</p>												
6.	Podizanje društvenog standarda i zdravstvene sigurnosti									Indir, D		
<p>Opis utjecaja:</p> <p>Prioritet uključuje mjere 3.1.1 Poboljšanje kvalitete i povećanje kapaciteta obrazovnog sustava, 3.1.2 Povećanje kapaciteta i unaprijeđenije kvalitete sportsko rekreacijskih sadržaja, 3.1.3 Jačanje društvenih kapaciteta i standarda, 3.1.4 Poboljšanje slike zdravlja i socijalne sigurnosti kroz jačanje preventivnih programa, 3.1.5 Unaprjeđenje infrastrukture, dostupnosti i kvalitete usluga u zdravstvenim ustanovama</p> <p>Unaprjeđenje dostupnosti zdravstvenih sadržaja imat će dugoročni pozitivni utjecaj na zaštitu zdravlja stanovništva, posebno uzimajući u obzir posljedice klimatskih promjena pri čemu se u periodima suša i velikih vrućina mogu očekivati veći zdravstveni problemi, posebno kod starijeg stanovništva, kao i širenje vektorski prenosivih bolesti.</p>												
<p>Prijedlog mjera:</p> <p>Nema posebnih mjera</p>												
7.	Jačanje sustava organizacija civilnog društva											
<p>Opis utjecaja:</p>												

R.br	Naziv cilja /prioriteta/mjere/A PP	Pokazatelji				Ciljevi zaštite okoliša						
		Naziv	Mjerilo (jedinica)	Polazna vrijednost (2016.)	Ciljana vrijednost (2019.)	Održivo korištenje vodnih resursa	Smanjenje onečišćavanja mora	Očuvanje bioraznolikosti staništa i vrsta te temeljnih obilježja ZP prirode	Zaštita krškog tla	Zaštita ljudskih života i imovine od posljedica klimatskih promjena	Očuvanje kulturnih ambijentalnih vrijednosti	Očuvanje krajobraznih vrijednosti prostora
Prioritet uključuje mjera 3.2.1 Jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva												
Prijedlog mjera: Nema posebnih mjera												

16.3 PRILOG 3. Odluka o započinjanju postupka strateške procjene utjecaja na okoliš

Na temelju članka 63. Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine“ broj 80/13., 153/13. i 78/15.) i članka 4. stavka 3. Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš („Narodne novine“ broj 3/17.), a u skladu sa odredbama članka 47. Statuta Općine Murter-Kornati („Službeni vjesnik Šibensko-kninske županije, broj 4/13.), Općinski načelnik Općine Murter-Kornati, dana 02.03.2017. donosi

ODLUKU

o započinjanju postupka strateške procjene utjecaja na okoliš Strateškog plana razvoja Općine Murter-Kornati za razdoblje 2016.-2021.

Članak 1.

Donošenjem ove Odluke započinje postupak strateške procjene utjecaja na okoliš Strateškog plana razvoja Općine Murter-Kornati (u daljnjem tekstu: Strategija).

Postupak strateške procjene prema ovoj Odluci provodi Jedinствени upravni odjel Općine Murter-Kornati (u daljnjem tekstu Nadležno tijelo).

Postupak će se provoditi u koordinaciji s Upravnim odjelom za zaštitu okoliša i komunalne poslove Šibensko-kninske županije.

Članak 2.

Strateški plan razvoja Općine Murter-Kornati izrađuje se temeljem Odluke o izradi Strategije razvoja Murter-Kornati od 2016.-2021. godine (Službeni vjesnik Šibensko-kninske županije broj 12/15.). Razlozi, ciljevi i programska polazišta za izradu i donošenje Strategije su kako slijedi:

- utvrđivanje lokalnih potreba te povezivanje s regionalnim, državnim prioritetima te Europskom strategijom za pametan, održiv i uključiv rast, a što će pružiti osnovu za strateško planiranje i izradu razvojnih programa svih partnera u kojima su zastupljene interesne skupine,
- stvaranje uvjeta za osiguranje potpora u svim društveno-gospodarskim područjima, a u cilju povećanja i optimalnog korištenja njihovog razvojnog potencijala,
- stvaranje podloge za pripremu i apliciranje projekata prema EU i drugi fondovima,
- stvaranje podloge za razvoj koordinirane, sustavne i strateški usmjerene suradnje na lokalnoj, regionalnoj i državnoj razini, s partnerima iz drugih jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave iz Hrvatske i inozemstva,
- stvaranje uvjeta za razvoj sustava energetske učinkovitosti i održivo gospodarenje prirodnim resursima te zaštitu okoliša.

Članak 3.

Radnje koje će se provesti u postupku strateške procjene utjecaja na okoliš Strategije, provode se sukladno odredbama Zakona o zaštiti okoliša, Zakona o zaštiti prirode („Narodne novine“ broj 80/13), Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš, redosljedom kako je utvrđeno u Prilogu I. ove Odluke.

U okviru strateške procjene utjecaja Strategije na okoliš, prema Rješenju Ministarstva zaštite okoliša i energetike, Klasa:UP/I 612-07/17-71/07, Urbroj: 517-07-2-1-17-4 od 30. siječnja 2017., u postupku prethodne ocjene prihvatljivosti na ekološku mrežu, utvrđeno je da je Strategija prihvatljiva za ekološku mrežu, odnosno da nije potrebno provesti postupak glavne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu.

Članak 4.

U postupku strateške procjene prema ovoj Odluci sudjelovati će tijela i osobe koje su navedene u Prilogu II. ove Odluke.

Članak 5.

Jedinstveni upravni odjel općine Murter-Kornati (u daljnjem tekstu Nadležno tijelo) je o ovoj Odluci dužan informirati javnost sukladno odredbama Zakona o zaštiti okoliša i odredbama Uredbe o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša („Narodne novine“ broj 64/08.) kojima se uređuje informiranje javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša.

Članak 6.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se na službenim internetskim stranicama murter.hr.

KLASA: 612-07/17-01/03
UR. BROJ: 2182/18-03/1-17-1
Murter, 02. ožujka 2017.

OPĆINSKI NAČELNIK

PRILOG I.

Redoslijed radnji koje će se provesti u postupku strateške procjene utjecaja Strateškog plana razvoja Općine Murter-Kornati na okoliš:

1. Nadležno tijelo, sukladno odredbi članka 3. Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja na okoliš strategije, plana i programa na okoliš („Narodne novine“, broj 3/17) (u daljnjem tekstu: Uredba) započinje postupak strateške procjene utjecaja na okoliš za Strateškog plana razvoja Općine Murter-Kornati (u daljnjem tekstu Strategija) u roku od osam dana od dana donošenja ove Odluke, te započinje postupak odabira ovlaštenika izrade strateške studije. U svrhu određivanja sadržaja Strateške studije Nadležno tijelo će zatražiti mišljenja o sadržaju Strateške studije i razini obuhvata podataka koja se moraju obraditi u strateškoj studiji od tijela i/ili osoba određenih posebnim propisima vezano za područje iz djelokruga toga tijela te od tijela jedinica lokalne samouprave na čija područja provedba Strategije može utjecati.
2. U svrhu usuglašavanja mišljenja o potrebnom sadržaju Strateške studije i utvrđivanja konačnog sadržaja Strateške studije u tijeku roka za dostavu mišljenja provode se konzultacije s tijelima navedenim u Prilogu II. Ove radnje provode se sukladno odredbama članka 5. i 9. Uredbe o strateškoj procjeni strategije plana i programa na okoliš.
3. U postupku određivanja sadržaja Strateške studije Nadležno tijelo objavljuje na službenoj internetskoj stranici Općine - murter.hr. Odluku o započinjanju postupka strateške procjene utjecaja na okoliš Strateškog plana razvoja Općine Murter-Kornati na okoliš, te informira javnost o načinu sudjelovanja u postupku strateške procjene, a sukladno odredbama članka 5., 6. i 12. Uredbe o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša ("Narodne novine", broj 64/08).
4. Nakon pribavljanja mišljenja tijela iz točke 1. dostavljenih u postupku određivanja sadržaja, Nadležno tijelo utvrđuje konačan sadržaj Strateške studije i donosi Odluku o sadržaju Strateške studije koju objavljuje na službenoj internetskoj stranici Općine - murter.hr, a sukladno člancima 10 i 11. Uredbe. Postupak će se provesti u suradnji s Upravnim odjelom za zaštitu okoliša i komunalne poslove Šibensko-kninske županije.
5. Nakon što ovlaštenik izradi Stratešku studiju i stručni izrađivač izradi Nacrt prijedloga Strategije, sve zajedno Nadležno dostavlja na uvid i raspravu povjerenstvu kojeg imenuje Općinski načelnik. Ove radnje se obavljaju prema članku 14. i 20. Uredbe.
6. Postupak imenovanja i rad povjerenstva propisan je odredbama Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja na okoliš strategije, plana i programa na okoliš.. Nakon što u postupku prema članku 20. Uredbe povjerenstvo ocijeni da je Strateška studija cjelovita i stručno utemeljena donosi mišljenje o cjelovitosti i stručnoj utemeljenosti strateške studije.
7. Nakon što razmotri mišljenje povjerenstva, Nadležno tijelo donosi Odluku o upućivanju Strateške studije i prijedloga Strategije na javnu raspravu koju objavljuje na službenoj internetskoj stranici Općine – murter.hr, sukladno članku 23. Uredbe.
8. Postupak sudjelovanja javnosti na javnoj raspravi o Strateškoj studiji i prijedlogu Strategije provodi se prema odredbama članka 5., 6. i 12. Uredbe o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša.
9. Istodobno s upućivanjem na javnu raspravu Nadležno tijelo dostavlja Stratešku studiju i prijedlog Strategije na mišljenje tijelima i osobama sukladno Uredbi.
10. Nakon provedene javne rasprave, prikupljanja mišljenja, primjedbi i prijedloga s javne rasprave i prikupljanja mišljenja iz točke 8. dostavljaju se na očitovanje ovlašteniku

izrade Strateške studije i stručnom izrađivaču Strategije. Ovlaštenik izrade Strateške studije svojim očitovanjem predlaže konačne mjere zaštite okoliša i program praćenja stanja okoliša, vezano uz Strategiju.

11. Prije stavljanja u proceduru donošenja pri utvrđivanju konačnog prijedloga Strategije, obavezno se uzimaju u obzir rezultati strateške procjene, mišljenja tijela i/ili osoba određenih posebnim propisom te se razmatraju primjedbe, prijedlozi i mišljenja javnosti, koji su dani na prijedlog Strategije i mišljenje savjetodavnog stručnog povjerenstva.
12. Nakon provedene javne rasprave, a prije upućivanja konačnog prijedloga Strategije u postupak donošenja, Nadležno tijelo je dužno pribaviti mišljenje nadležnog upravnog tijela za zaštitu okoliša u županiji o provedenoj strateškoj procjeni sukladno članku 18. Uredbe.
13. Nakon donošenja Strategije Nadležno tijelo izrađuje izvješće o provedenoj strateškoj procjeni Strategije, sukladno odredbama članka 27. Uredbe, o čemu izvješćuje javnost i tijela koja su sudjelovala u postupku strateške procjene sukladno članku 6. Uredbe o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša.
14. Tijelo nadležno za donošenje Strategije, nakon donošenja Strategije, dužno je donijeti program praćenja stanja okoliša u odnosu na provedbu Strategije, sukladno članku 26. Uredbe.

PRILOG II.

Popis tijela koje su prema posebnim propisima dužna sudjelovati u postupku strateške procjene utjecaja Strateškog plana razvoja Općine Murter-Kornati na okoliš:

1. Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, Uprava za zaštitu prirode, Zagreb
2. Šibensko-kninska županija, Upravni odjel za zaštitu prirode i okoliša Šibensko-kninske županije
3. Šibensko-kninska županija, Upravni odjel za prostorno uređenje i gradnju
4. Šibensko-kninska županija, Upravni odjel za pomorstvo, promet i otočni razvoj
5. Šibensko-kninska županija, Upravni odjel za poljoprivredu i ruralni razvoj
6. Šibensko-kninska županija, Upravni odjel za gospodarstvo
7. Hrvatske vode, Vodnogospodarski odjel za slivove južnog Jadrana
8. Hrvatske šume, Uprava šuma podružnica Split
9. Hrvatske ceste
10. Zavod za javno zdravstvo Šibensko-kninske županije
11. Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Šibeniku
12. Javna ustanova Nacionalni park Kornati
13. Javna ustanova Zaštićene prirodne vrijednosti Šibensko-kninske županije

16.4 PRILOG 4. Odluka o sadržaju Strateške studije procjene utjecaja na okoliš

Na temelju članka 63. i 67. Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine“ brojevi 80/13 i 153/13), članka 6., Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja strategija, plana i programa na okoliš („Narodne novine“ 3/17), članka 47. Statuta Općine Murter-Kornati („Službeni vjesnik Šibensko-kninske županije“ broj 4/13) u postupku strateške procjene utjecaja na okoliš, Načelnik Općine Murter-Kornati dana 19. travnja 2017. godine donosi

ODLUKU

o sadržaju Strateške studije procjene utjecaja na okoliš Strateškog plana razvoja Općine Murter-Kornati za razdoblje 2016.-2021.

I.

Ovom Odlukom utvrđuje se sadržaj Strateške studije utjecaja na okoliš Strateškog plana razvoja Općine Murter-Kornati za razdoblje 2016.-2021. (u daljnjem tekstu: Strateški plan). Odluka se donosi u okviru postupka strateške procjene utjecaja na okoliš koji je započeo Odlukom o započinjanju postupka strateške procjene utjecaja na okoliš Strateškog plana razvoja Općine Murter-Kornati (KLASA: 612-07/17-01/03, UR. BROJ: 2182/18-03/1-17-1 od 2. ožujka 2017. godine).

II.

RAZLOZI, CILJEVI I PROGRAMSKA POLAZIŠTA IZRADE STRATEGIJE RAZVOJA I PROVOĐENJA STRATEŠKE PROCJENE UTJECAJA NA OKOLIŠ

Strateški plan razvoja Općine Murter-Kornati izrađuje se temeljem Odluke o izradi Strategije razvoja Murter-Kornati od 2016.-2021. godine („Službeni vjesnik Šibensko-kninske županije“ broj 12/15.). Razlozi, ciljevi i programska polazišta za izradu i donošenje Strategije su kako slijedi:

- utvrđivanje lokalnih potreba te povezivanje s regionalnim, državnim prioritetima te Europskom strategijom za pametan, održiv i uključiv rast, a što će pružiti osnovu za strateško planiranje i izradu razvojnih programa svih partnera u kojima su zastupljene interesne skupine,
- stvaranje uvjeta za osiguranje potpora u svim društveno-gospodarskim područjima, a u cilju povećanja i optimalnog korištenja njihovog razvojnog potencijala,
- stvaranje podloge za pripremu i apliciranje projekata prema EU i drugi fondovima,
- stvaranje podloge za razvoj koordinirane, sustavne i strateški usmjerene suradnje na lokalnoj, regionalnoj i državnoj razini, s partnerima iz drugih jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave iz Hrvatske i inozemstva,
- stvaranje uvjeta za razvoj sustava energetske učinkovitosti i održivo gospodarenje prirodnim resursima te zaštitu okoliša.

Obuhvat Općinske razvojne strategije je područje Općine Murter-Kornati u njezinim administrativnim granicama.

III

SADRŽAJ STRATEŠKE STUDIJE ZA OPĆINSKI STRATEŠKI PLAN

1. Obvezni sadržaj strateške studije propisan je Uredbom o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš ("Narodne novine" br. i 3/17) te će Strateška studija iz točke I. ove Odluke obavezno sadržavati sljedeća poglavlja:
 - kratki pregled sadržaja i glavnih ciljeva strategije, plana ili programa i odnosa s drugim odgovarajućim strategijama, planovima i programima
 - podatke o postojećem stanju okoliša i mogućí razvoj okoliša bez provedbe strategije, plana i programa
 - okolišne značajke područja na koja provedba strategije, plana ili programa može značajno utjecati
 - postojeće okolišne probleme koji su važni za strategiju, plan ili program, posebno uključujući one koji se odnose na područja posebnog ekološkog značaja, primjerice područja određena u skladu s posebnim propisima o zaštiti prirode
 - ciljeve zaštite okoliša uspostavljene po zaključivanju međunarodnih ugovora i sporazuma, koji se odnose na strategiju, plan odnosno program, te način na koji su ti ciljevi i druga pitanja zaštite okoliša uzeti u obzir tijekom izrade strategije, plana ili programa
 - vjerojatno značajne utjecaje (sekundarne, kumulativne, sinergijske, kratkoročne, srednjoročne i dugoročne, stalne i privremene, pozitivne i negativne) na okoliš, uključujući bioraznolikost, stanovništvo i zdravlje ljudi, tlo, vodu, more, zrak, klimu, materijalnu imovinu, kulturno-povijesnu baštinu, krajobraz, uzimajući u obzir njihove međudnose
 - mjere zaštite okoliša uključujući mjere sprječavanja, smanjenja i ublažavanja nepovoljnih utjecaja provedbe strategije, plana ili programa na okoliš
 - kratki prikaz razloga za odabir razmotrenih razumnih alternativni, obrazloženje najprihvatljivije razumne alternative strategije, plana ili programa na okoliš uključujući i naznaku razmatranih razumnih alternativni i opis provedene procjene, uključujući i poteškoće (primjerice tehničke nedostatke ili nedostatke znanja i iskustva) pri prikupljanju potrebnih podataka
 - opis predviđenih mjera praćenja
 - konačna ocjena prihvatljivosti strategije, plana ili programa za ekološku mrežu uz primjenu predloženih mjera ublažavanja iz točke 3.
 - ne-tehnički sažetak podataka iz podstavaka 1. do 10.

dopunjeno mišljenjima pristiglim od nadležnih tijela u postupku određivanja sadržaja strateške studije, koja u bitnom uključuju kako slijedi:

- analizu utjecaja Strateškog plana na biološku raznolikost, posebno zaštićene vrste, ugrpžene i rjetke stanišne tipove, biljni i životinjski svijet općenito, zaštićena područja prema Zakonu o zaštiti prirode te pripadajuće kartografske prikaze u GIS tehnologiji.

Sukladno Rješenju Ministarstva zaštite okoliša i energetike, KLASA: UP/I 612-07/17-71/07, URBROJ: 517-07-2-1-17-4 od 30. siječnja 2017., Strateški plan razvoja Općine Murter-Kornati prihvatljiv je za ekološku mrežu.

2. Popis tijela i/ili osoba određenih posebnim propisima, od kojih je zatraženo mišljenje o sadržaju i razini obuhvata Strateške studije:

- Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, Uprava za zaštitu prirode, Zagreb
- Šibensko-kninska županija, Upravni odjel za zaštitu prirode i okoliša Šibensko-kninske županije
- Šibensko-kninska županija, Upravni odjel za prostorno uređenje i gradnju
- Šibensko-kninska županija, Upravni odjel za pomorstvo, promet i otočni razvoj
- Šibensko-kninska županija, Upravni odjel za poljoprivredu i ruralni razvoj
- Šibensko-kninska županija, Upravni odjel za gospodarstvo
- Hrvatske vode, Vodnogospodarski odjel za slivove južnog Jadrana
- Hrvatske šume, Uprava šuma podružnica Split
- Hrvatske ceste
- Zavod za javno zdravstvo Šibensko-kninske županije
- Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Šibeniku
- Javna ustanova Nacionalni park Kornati
- Javna ustanova Zaštićene prirodne vrijednosti Šibensko-kninske županije

Tijekom provedenog postupka određivanja sadržaja strateške studije od 09. ožujka do 09. travnja 2017. godine zaprimljena su mišljenja sljedećih tijela:

- Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, Zagreb
- Javna ustanova za upravljanje zaštićenim područjima i drugim zaštićenim dijelovima prirode Šibensko-kninske županije
- Hrvatske šume, Uprava šuma podružnica Split

IV.

INFORMIRANJE JAVNOSTI

U svrhu informiranja javnosti, Informacija o izradi i određivanju sadržaja Strateške studije utjecaja na okoliš „Strateškog plana razvoja Općine Murter-Kornati za razdoblje 2016.-2021.“ objavljena je na internetskoj stranici Općine Murter-Kornati (www.murter.hr) te na oglasnoj ploči Općine Murter-Kornati, Butina 2, Murter u razdoblju od 09. ožujka do 09. travnja 2017. godine. Sukladno članku 9. stavak 4. Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš nadležni Jedinostveni upravni odjel organizirao je 11. travnja 2017. godine javne konzultacije u svrhu usuglašavanja mišljenja o sadržaju strateške studije i utvrđivanja

konačnog sadržaja strateške studije o čemu je obavijest objavljena na internetskoj stranici Općine Murter-Kornati.

V.
IZRAĐIVAČ STRATEGIJE

Nositelj izrade Strateškog plana u ime Općine Murter-Kornati je Jedinostveni upravni odjel, a izrađivač Strateškog plana je tvrtka Jelić Konzalting d.o.o., Frana Supila 12, 51 000 Rijeka.

VI.
NADLEŽNOST ZA IZRADU STRATEŠKE STUDIJE

U skladu s odredbama Zakona o zaštiti okoliša i Pravilnika o uvjetima za izdavanje suglasnosti pravnim osobama za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša ("Narodne novine" broj 57/10), Stratešku studiju mora izraditi pravna osoba koja ima suglasnost Ministarstva zaštite okoliša i energetike za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša i to poslova izrade studije o značajnom utjecaju plana i programa na okoliš.

Stratešku procjenu provodi Jedinostveni upravni odjel Općine Murter-Kornati kao nadležno tijelo.

VII.
OBJAVA ODLUKE O SADRŽAJU STRATEŠKE STUDIJE

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u „Službenom glasilu Općine Murter-Kornati“. Sukladno odredbama članka 160. stavka 1. Zakona o zaštiti okoliša, članku 8. stavku 7. te članka 11. stavka 2. Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš i članka 5. stavka 1. točke 2. Uredbe o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša („Narodne novine“, broj 64/08) Jedinostveni upravni odjel Općine Murter-Kornati na propisan način objavit će ovu Odluku na internetskoj stranici Općine Murter-Kornati (www.murter.hr) u svrhu informiranja javnosti.

KLASA: 612-07/17-01/03
URBROJ: 2182/18-03/1-17-7
Murter, 19. travnja 2017.

OPĆINSKI NAČELNIK

Toni Turčinov

16.5 PRILOG 5. Rješenje Ministarstva zaštite okoliša i prirode (danas Ministarstvo zaštite okoliša i energetike) o potrebi provođenja Glavne ocjene za ekološku mrežu

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA
I ENERGETIKE
 10000 Zagreb, Radnička cesta 80
 tel: +385 1 3717 111, faks: +385 1 3717 149

KLASA: UP/I 612-07/17-71/07
URBROJ: 517-07-2-1-17-4
Zagreb, 30. siječnja 2017.

Ministarstvo zaštite okoliša i energetike temeljem članka 48. stavka 5. vezano uz članak 26. stavak 2. i članak 46. Zakona o zaštiti prirode (Narodne novine, broj 80/2013), povodom zahtjeva nositelja izrade strategije Općine Murter-Kornati, Butina 2, HR-22243 Murter, za prethodnu ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu Strateškog plana razvoja Općine Murter-Kornati, nakon provedenog postupka, donosi

RJEŠENJE

Strateški plan razvoja Općine Murter-Kornati, nositelja izrade strategije Općine Murter-Kornati, Butina 2, HR-22243 Murter, prihvatljiv je za ekološku mrežu.

Obrazloženje

Općina Murter-Kornati, Butina 2, HR-22243 Murter, nositelj izrade strategije, podnijela je 19. siječnja 2017. g., Ministarstvu zaštite okoliša i energetike, Upravi za zaštitu prirode zahtjev za provedbu postupka prethodne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu Strateškog plana razvoja Općine Murter-Kornati (u daljnjem tekstu: Strategija razvoja). U zahtjevu su u bitnom navedeni podaci sukladno odredbama članka 48. stavka 2. Zakona o zaštiti prirode (u daljnjem tekstu: Zakon) i članka 9. Pravilnika o ocjeni prihvatljivosti za ekološku mrežu (Narodne novine, broj 146/2014).

Po zaprimljenom zahtjevu sukladno odredbama članka 48. stavka 3. Zakona, Ministarstvo je dopisom od 20. siječnja 2017. g. (KLASA: UP/I 612-07/17-71/07, URBROJ: 517-07-2-1-17-2) zatražilo od Hrvatske agencije za okoliš i prirodu (u daljnjem tekstu: Agencija) mišljenje o mogućnosti značajnih negativnih utjecaja Strategije razvoja na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže. Ministarstvo je 27. siječnja 2017. g. zaprimilo mišljenje Agencije (KLASA: 612-07/17-42/10, URBROJ: 427-07-21-17-2 od 26. siječnja 2017.) u kojem se navodi da se prethodnom ocjenom može isključiti mogućnost značajnih negativnih utjecaja Strategije razvoja na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže.

U provedbi postupka ovo Ministarstvo je razmotrilo predmetni zahtjev, polazišta, ciljeve i obuhvat Strategije razvoja, podatke o ekološkoj mreži (područja ekološke mreže, ciljne vrste i stanišne tipove) i mišljenje Agencije te je utvrdilo sljedeće.

Strategija razvoja predstavlja planski strateški razvojni dokument čiji je glavni cilj pronaći i uspostaviti optimalan model razvoja svih sastavnica društveno-gospodarskog razvoja Općine Murter-Kornati. Strategijom razvoja su definirana tri strateška cilja:

- povećanje konkurentnosti,
- razvoj infrastrukture, očuvanje i zaštita okoliša,
- poboljšanje kvalitete života.

Prema Uredbi o ekološkoj mreži (Narodne novine, broj 124/2013, 105/2015) na području obuhvata Strategije razvoja te u neposrednoj blizini nalaze se područja ekološke mreže - Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (POVS) HR2001050 Murter, HR2001362 Otok Žut, HR4000001 Nacionalni park Kornati i HR3000419 J. Molat-Dugi-Kornat-Murter-Pašman-Ugljan-Rivanj-Sestrunj-Molat te Područja očuvanja značajna za ptice (POP) HR1000035 NP Kornati i PP Telašćica.

Predmetna Strategija razvoja je planski dokument koji definira opće smjernice razvoja Općine Murter-Kornati s nedostatnom razinom definiranosti planiranih projekata/zahvata i njihovog prostornog smještaja. Prioriteti definirani Strategijom razvoja odnose se na: unaprjeđenje poljoprivredne proizvodnje, jačanje malog i srednjeg poduzetništva, afirmaciju i daljnji razvoj turističkih podataka, unaprjeđenje komunalne i prometne infrastrukture, unaprjeđenje zaštite okoliša i energetske učinkovitosti, podizanje društvenog standarda i zdravstvene sigurnosti te jačanje sustava organizacija civilnog društva. Temeljem dostavljenih prioriteta i mjera, kao i projekata/zahvata koji se planiraju Strategijom razvoja (dječji vrtić i jaslice Murter, dovršetak izgradnje kanalizacijskog sustava otpadnih voda Betina – Murter, Modravski vrtovi – poticanje ekološkog maslinarstva spojem tradicije i inovacije, Phoenix Arbor - Obrazovni centar za razvoj ljudskih potencijala i inovativnu akciju, suhozid kao spona društvenog kapitala i održivosti - stvaranje registra lokalne suhozide baštine, uređenje i opremanje plaže Luke, rekonstrukcija ulice Luke, muzej na otvorenom - maslina i ljekovito bilje murterskog kraja, uređenje šetnica na dijelovima neuređene obale Općine Murter-Kornati, uređenje trga Rudina, upravna zgrada Javne ustanove NP Kornati, zavičajni muzej Općine Murter-Kornati, športsko-rekreacijski centar Murter, dom za starije i nemoćne, paviljon za oproštaj na mjesnom groblju Murter, uređenje stajališta i okretišta za autobuse, i dr.), uzimajući u obzir da se radi o dokumentu koji definira opće smjernice razvoja Općine Murter-Kornati, kao i činjenicu da su projekti/zahvati koji su planirani Strategijom razvoja pretežno vezani uz urbana područja naselja i malog dosega utjecaja, zaključeno je da se može isključiti mogućnost značajnih negativnih utjecaja predmetne Strategije razvoja na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže te je stoga riješeno kao u izreci. Za programske dokumente nižeg reda i pojedinačne projekte/zahvate koji bi mogli imati značajan negativan utjecaja na ekološku mrežu obvezno je provesti ocjenu prihvatljivosti.

Sukladno odredbama članka 26. stavka 2. Zakona o zaštiti prirode za strategije, planove i programe, za koje je posebnim propisom kojim se uređuje zaštita okoliša određena obveza strateške procjene, prethodna ocjena obavlja se prije pokretanja postupka strateške procjene utjecaja strategije, plana i programa na okoliš.

Člankom 46. Zakona o zaštiti prirode propisano je da za strategije, planove i programe za koje je posebnim propisom kojim se uređuje zaštita okoliša određena obveza strateške procjene ili ocjene o potrebi strateške procjene, Ocjenu prihvatljivosti provodi Ministarstvo u skladu s člankom 26. Zakona.

Ako Ministarstvo isključi mogućnost značajnih negativnih utjecaja strategije, plana i programa na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže, sukladno odredbama članka 48. stavka 5. Zakona o zaštiti prirode donosi rješenje da je strategija, plan ili program prihvatljiv za ekološku mrežu.

U skladu s odredbama članka 51. stavka 3. Zakona o zaštiti prirode ovo Rješenje objavljuje se na internetskoj stranici Ministarstva.

Podnositelj zahtjeva oslobođen je plaćanja upravne pristojbe temeljem članka 8. stavka 1. točke 1. Zakona o upravnim pristojbama (Narodne novine, broj 115/2016).

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU

Ovo je Rješenje izvršno u upravnom postupku te se protiv njega ne može izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred upravnim sudom na području kojeg tužitelj ima prebivalište, odnosno sjedište. Upravni spor pokreće se tužbom koja se podnosi u roku od 30 dana od dana dostave ovog Rješenja. Tužba se predaje nadležnom upravnom sudu neposredno u pisanom obliku, usmeno na zapisnik ili se šalje poštom, odnosno dostavlja elektronički.

Dostaviti:

1. Općina Murter-Kornati, Butina 2, 22243 Murter (*R s povratnicom*),
2. U spis predmeta, ovdje

16.6 PRILOG 6. Suglasnost za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA
I PRIRODE

10000 Zagreb, Radnička cesta 80
 Tel: 01 / 3717 111 fax: 01 / 3717 149

KLASA: UP/I 351-02/15-08/84
 URBROJ: 517-06-2-1-1-15-2
 Zagreb, 15. svibnja 2015.

Ministarstvo zaštite okoliša i prirode na temelju odredbe članka 40. stavka 5. i u svezi s odredbom članka 271. Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine“, broj 80/13, 153/13 i 78/15) te članka 22. stavka 1. Pravilnika o uvjetima za izdavanje suglasnosti pravnim osobama za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša („Narodne novine“, broj 57/10), povodom zahtjeva tvrtke EKO-INVEST d.o.o., sa sjedištem u Zagrebu, Draškovićeve 50, zastupane po osobi ovlaštenoj za zastupanje sukladno zakonu, radi izdavanja suglasnosti za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša, donosi

RJEŠENJE

- I. Tvrtki EKO-INVEST d.o.o., sa sjedištem u Zagrebu, Draškovićeve 50, izdaje se suglasnost za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša:
 1. Izrada studija o značajnom utjecaju strategije, plana ili programa na okoliš (strateška studija) uključujući i dokumentaciju potrebnu za ocjenu o potrebi strateške procjene te dokumentaciju za određivanje sadržaja strateške studije;
 2. Izrada studija o utjecaju zahvata na okoliš, uključujući i dokumentaciju za provedbu postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš te dokumentacije za određivanje sadržaja studije o utjecaju na okoliš;
 3. Izrada programa zaštite okoliša;
 4. Izrada izvješća o stanju okoliša;
 5. Izrada elaborata o zaštiti okoliša koji se odnose na zahvate za koje nije propisana obveza procjene utjecaja na okoliš.
- II. Suglasnost iz točke I. ove izreke prestaje važiti u roku od godine dana od dana stupanja na snagu propisa iz članka 40. stavka 12. Zakona o zaštiti okoliša.
- III. Ovo rješenje upisuje se u očevidnik izdanih suglasnosti za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša koji vodi Ministarstvo zaštite okoliša i prirode.
- IV. Uz ovo rješenje prileži popis zaposlenika ovlaštenika: voditelja stručnih poslova u zaštiti okoliša i stručnjaka slijedom kojih su ispunjeni propisani uvjeti glede zaposlenih stručnjaka za izdavanje suglasnosti iz točke I. ove izreke.

O b r a z l o ž e n j e

Tvrtka EKO-INVEST d.o.o. sa sjedištem u Zagrebu, Draškovićeve 50, (u daljnjem tekstu: ovlaštenik) podnijela je 5. listopada 2015. ovom Ministarstvu zahtjev za izdavanje suglasnosti

za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša: Izrada studija o značajnom utjecaju strategije, plana ili programa na okoliš (u daljnjem tekstu: strateška studija) uključujući i dokumentaciju potrebnu za ocjenu o potrebi strateške procjene te dokumentaciju za određivanje sadržaja strateške studije; Izrada studija o utjecaju zahvata na okoliš, uključujući i dokumentaciju za provedbu postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš te dokumentacije za određivanje sadržaja studije o utjecaju na okoliš; Izrada programa zaštite okoliša; Izrada izvješća o stanju okoliša; Izrada elaborata o zaštiti okoliša koji se odnose na zahvate za koje nije propisana obveza procjene utjecaja na okoliš.

Ovlaštenik je uz zahtjev za izdavanje suglasnosti priložio odgovarajuće dokaze prema zahtjevima propisanim odredbama članka 5. i 20. Pravilnika o uvjetima za izdavanje suglasnosti pravnim osobama za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša (u daljnjem tekstu: Pravilnik), koji je donesen temeljem Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine“, broj 110/07), a odgovarajuće se primjenjuje u predmetnom postupku slijedom odredbe članka 271. stavka 2. točke 21. Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine“, broj 80/13) kojom je ostavljen na snazi u dijelu u kojem nije suprotan tom Zakonu.

Ovlaštenik je naveo činjenice i podnio dokaze na podlozi kojih se moglo utvrditi pravo stanje stvari.

U postupku je obavljen uvid u zahtjev i priloženu dokumentaciju te je utvrđeno da su ispunjeni propisani uvjeti u dijelu koji se odnosi na izdane suglasnosti i da je zahtjev za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša iz točke I. izreke ovog rješenja osnovan.

Slijedom naprijed navedenog zbog odgovarajuće primjene Pravilnika ovu suglasnost potrebno je uskladiti s odredbama propisa iz članka 40. stavka 3. Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine“, brojevi 80/13, 153/13 i 78/15), nakon njegova donošenja. Stoga se suglasnost izdaje s rokom važnosti kako stoji u točki II. izreke ovoga rješenja. Točka III. izreke ovoga rješenja utemeljena je na odredbi članka 40. stavka 9. Zakona o zaštiti okoliša. Točka IV. izreke ovoga rješenja temelji se na naprijed izloženim utvrđenom činjeničnom stanju.

Temeljem svega naprijed navedenoga valjalo je riješiti kao u izreci ovoga rješenja.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:

Ovo rješenje je izvršno u upravnom postupku i protiv njega se ne može izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor. Upravni spor pokreće se tužbom Upravnom sudu u Zagrebu, Avenija Dubrovnik 6, u roku 30 dana od dana dostave ovog rješenja. Tužba se predaje navedenom upravnom sudu neposredno u pisanom obliku, usmeno na zapisnik ili se šalje poštom, odnosno dostavlja elektronički.

Upravna pristojba za zahtjev i ovo Rješenje propisno je naplaćena državnim biljezima u ukupnom iznosu od 70,00 kuna prema Tar. br. 1. i 2. Tarife upravnih pristojbi, Zakona o upravnim pristojbama („Narodne novine“, brojevi 8/96, 77/96, 131/97, 68/98, 66/99, 145/99, 30/00, 116/00, 163/03, 17/04, 110/04, 141/04, 150/05, 153/05, 129/06, 117/07, 60/08, 20/10, 69/10, 126/11, 112/12, 19/13, 80/13, 40/14, 69/14, 87/14 i 94/14).

Privitak: Popis zaposlenika kao u točki IV. izreke rješenja.

Stranica 2 od 3

16.7 PRILOG 7. Mišljenja o sadržaju strateške studije s komentarima izrađivača Strateške studije pristigla od javnopravnih tijela tijekom postupka utvrđivanja sadržaja Strateške studije

Tijelo	Mišljenje	Komentar Ovlaštenika
Hrvatske šume	<p>Uvidom u dostavljenu odluku o izradi Strateškog plana razvoja Općine Murter-Kornati za razdoblje 2016-2021. i Odluku o započinjanju postupka strateške procjene utjecaja na okoliš Strateškog plana razvoja Općine Murter-Kornati za razdoblje 2016-2021. utvrđeno je da predmetnim površinama ne gospodare Hrvatske šume d.o.o. Zagreb, UŠP Split, Šumarija Šibenik.</p> <p>Slijedom navedenoga Hrvatske šume d.o.o. Zagreb, UŠP Split, šumarija Šibenik nema zahtjeva u postupku izrade sadržaja i razini obuhvata podataka koji se moraju obraditi u strateškoj studiji.</p>	Primljeno na znanje.
JU Priroda	<p>Uvidom u predmetni Strateški plan razvoja uočeno je slijedeće:</p> <ul style="list-style-type: none"> - u poglavlju 4. Prirodni resursi nisu obrađena područja ekološke mreže Natura 2000 koja se nalaze na području Općine Murter-Kornati. - Žuto-sitska otočna skupina je zaštićena u kategoriji značajnog krajobraza sukladno Zakonu o zaštiti prirode (NN 80/13), pa je potrebno ispraviti krivo korištenu terminologiju. Površina navedenog značajnog krajobraza iznosi 10.008ha. - Predlažemo da za potrebe nadopunjavanja poglavlja 4. i traženih ispravaka koristite službeni web portal informacijskog sustava zaštite prirode (bioportal.hr) - Podatke o flori i fauni Značajnog krajobraza Žuto-sitske otočne skupine možete pronaći u Studiji zaštite prirode područja značajnog krajobraza Žuto-sitska otočna skupina izrađenoj od strane Državnog zavoda za zaštitu prirode u svibnju 2010. godine <p>Sadržaj Strateške studije utjecaja na okoliš bi trebao sadržavati:</p> <ul style="list-style-type: none"> - utjecaj Plana razvoja na biološku raznolikost, posebno zaštićene svojte, ugrožene i rijetke stanišne tipove, biljni i životinjski svijet općenito i zaštićena područja prema Zakonu o zaštiti prirode (NN 80/13) - pripadajuće kartografske prikaze u GIS tehnologiji 	Prihvaća se u dijelu koji se odnosi na Stratešku studiju.
MZOE	<p>Za Strateški plan razvoja Općine Murter - Kornati proveden je postupak prethodne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu sukladno Zakonu o zaštiti prirode (NN 80/13) te je MZOE izdalo Rješenje da je Strateški plan razvoja Općine Murter - Kornati prihvatljiv za ekološku mrežu.</p> <p>Vežano uz područje zaštite prirode, strateška studija treba biti izrađena u skladu s Prilogom I. Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš na način da analizira i ocijeni moguće utjecaje provedbe predmetne Strategije razvoja na bioraznolikost (strogo zaštićene vrste, ugrožene i rijetke stanišne tipove), georaznolikost (vrijedni geološki lokaliteti, speleološki objekti, minerali i fosili), krajobraznu raznolikost i zaštićena područja prema Zakonu o zaštiti prirode. Strateška studija treba sadržavati i mjere sprječavanja/smanjenja negativnih i nepovoljnih utjecaja provedbe predmetne Strategije razvoja na bioraznolikost, georaznolikost, krajobraznu raznolikost i zaštićena područja.</p>	Prihvaća se.

